

STRATEGIA ROZWOJU

GMINY JEZIORZANY

na lata 2025-2040

Prognoza oddziaływania
na środowisko

JEZIORZANY, 2026

Dokument został opracowany przez mgr inż. Adrianę Siekierkę

Data opracowania dokumentu: 13.07.2026 r.

Spis treści

1. Przedmiot i zakres opracowania	4
2. Cel i zakres merytoryczny opracowania	5
3. Zakres prognozy.....	6
4. Metody pracy i materiały źródłowe	8
5. Opis Strategii Rozwoju Gminy Jeziorzany na lata 2025-2040.....	9
5.1. Przedmiot	9
5.2. Komplementarność z innymi dokumentami.....	10
5.3. Wizja i misja	19
5.4. Cele strategiczne rozwoju gminy i kierunki działań podejmowanych dla ich osiągnięcia	21
6. Analiza i ocena istniejącego stanu na terenach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji	30
6.1. Charakterystyka Gminy Jeziorzany	30
6.2. Istniejący stan środowiska	31
6.2.1. Jakość powietrza	31
6.2.2. Zagrożenie hałasem.....	44
6.2.3. Pola Elektromagnetyczne	48
6.2.4. Wody	48
6.2.5. Gospodarka wodno-ściekowa	69
6.2.6. Gleby	72
6.2.7. Zasoby przyrodnicze	75
6.3. Istniejące problemy ochrony środowiska	95
7. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym ...	96
8. Przewidywane oddziaływanie na środowisko w wyniku realizacji zapisów dokumentu	104
9. Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko.....	137
9.1. Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody.....	139
9.2. Korytarze ekologiczne.....	163
9.3. Różnorodność biologiczna, rośliny i zwierzęta	164
9.4. udzie	167
9.5. Powietrze atmosferyczne	168
9.6. Klimat.....	168
9.7. Zabytki oraz dobra materialne	171
9.8. Zasoby naturalne	172
9.9. Wody	173
9.10. Krajobraz i powierzchnia ziemi	178
9.11. Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne	180
9.12. Gospodarka odpadami i ograniczenie powstawania odpadów	182
9.13. Ryzyko wystąpienia poważnej awarii	182
10. Analiza rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodnicza negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu	183
11. Propozycja działań alternatywnych.....	188
12. Potencjalne oddziaływanie transgraniczne	189
13. Rezultaty planowanych działań	189
14. Monitoring, ewaluacja i aktualizacja Strategii.....	199
15. Podsumowanie i wnioski	201
16. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	202
17. Zestawienie tabel i rysunków	207

1. Przedmiot i zakres opracowania

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do *Strategii Rozwoju Gminy Jeziorzany na lata 2025-2040*. Opracowanie zostało wykonane w oparciu o art. 46 oraz art. 47 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2026 poz. 670).

Zgodnie z zapisami artykułów 46 Ustawy OOS, przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty następujących dokumentów strategicznych:

1. planu ogólnego gminy oraz planu zagospodarowania przestrzennego, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, a także koncepcji rozwoju kraju, strategii rozwoju, programu, polityki publicznej i dokumentu programowego, z zakresu polityki rozwoju, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
2. polityki, strategii, planu i programu w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywany lub przyjmowany przez organy administracji, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
3. polityki, strategii, planu i programu innego niż wymienione w pkt 1 i 2, którego realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000, jeżeli nie jest on bezpośrednio związany z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynika z tej ochrony.

Zgodnie z artykułem 47 Ustawy OOS przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest wymagane także w przypadku projektu dokumentu innego niż wymieniony w art. 46 ust. 1 oraz w przypadku projektu zmiany takiego dokumentu, jeżeli w uzgodnieniu z właściwym organem, o którym mowa w art. 57 oraz art. 58 Ustawy OOS, organ opracowujący projekt stwierdzi, że realizacja postanowień danego dokumentu albo jego zmiany może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko.

2. Cel i zakres merytoryczny opracowania

Głównym celem prognozy jest ustalenie czy zapisy projektu *Strategii Rozwoju Gminy Jeziorzany na lata 2025-2040* nie naruszają zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego, a cele ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju są spójne z celami i priorytetami zaplanowanymi w dokumentach wyższego szczebla. Prognoza ma za zadanie także ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją postanowień ocenianego dokumentu oraz określić, czy istnieje prawdopodobieństwo powstawania w przyszłości konfliktów i zagrożeń w środowisku.

3. Zakres prognozy

Zakres prognozy powinien być zgodny z art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2026 poz. 670).

Prognoza oddziaływania na środowisko zawiera:

1. informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami;
2. informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy;
3. propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania;
4. informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko;
5. streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

Prognoza ponadto określa, analizuje i ocenia:

1. istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu;
2. stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem;
3. istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
4. cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu;
5. przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
 - różnorodność biologiczną,
 - krajobraz,
 - ludzi,
 - klimat,
 - zwierzęta,
 - zasoby naturalne,
 - rośliny,
 - zabytki,
 - wodę,
 - dobra materialne.
 - powietrze,
 - powierzchnię ziemi,

z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Prognoza przedstawia:

1. rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszarowych form ochrony przyrody;
2. rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Zakres i stopień szczegółowości Prognozy oddziaływania na środowisko został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Lublinie (pismo znak: WOOŚ.411.59.2026.AS z dnia 02 czerwca 2026 r.) oraz z Lubelskim Państwowym Wojewódzkim Inspektoratem Sanitarnym (pismo znak: DNS-NZ.7016.65.2026 z dnia 24 czerwca 2026r.).

4. Metody pracy i materiały źródłowe

Prognoza została opracowana zgodnie z zaleceniami zawartymi w Ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2026 poz. 670). Przy sporządzaniu niniejszego dokumentu zastosowano metody statystyczne i porównawcze, analizy i oceny dostosowane do stanu współczesnej wiedzy. Autor kierował się swoją wiedzą i doświadczeniem stosownie do stanu wiedzy współczesnej. Wszystkie zastosowane metody oceny są dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu. Część dotycząca oceny oddziaływania na środowisko w projektowanym opracowaniu przedstawiono tabelarycznie. Oceny dokonano w oparciu o analizę poszczególnych elementów środowiska w zależności od zagrożeń stwarzanych przez oddziaływanie na środowisko planowanych inwestycji.

5. Opis Strategii Rozwoju Gminy Jeziorzany na lata 2025-2040

5.1. Przedmiot

Strategia Rozwoju Gminy Jeziorzany na lata 2025-2040 jest dokumentem wyznaczającym długofalową wizję rozwoju gminy, jej misję, cele strategiczne oraz kierunki działań w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowo-klimatycznej i przestrzennej. Powstała ona jako odpowiedź na potrzebę całościowego ujęcia potencjałów i zasobów gminy, a także zidentyfikowanych problemów, wyzwań i barier rozwojowych. Jej głównym celem jest stworzenie spójnych ram dla prowadzenia polityki rozwoju w taki sposób, aby skutecznie wykorzystać lokalne atuty, minimalizować zagrożenia oraz podnosić jakość życia mieszkańców. Dokument integruje działania różnych środowisk i sektorów, zapewniając ich zgodność z politykami rozwojowymi wyższego rzędu, zarówno na poziomie regionalnym, krajowym, jak i unijnym.

Podstawę prawną opracowania Strategii stanowią przepisy ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2026 poz. 662), które określają obowiązek i zasady przygotowania dokumentu, jego zakres oraz tryb uchwalania, a także ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2025, poz. 198), regulującej proces prowadzenia polityki rozwojowej i zapewnienia spójności działań strategicznych na różnych szczeblach administracji. Strategia uwzględnia również rozwiązania wynikające z reformy systemu planowania przestrzennego z 2023 r., w tym obowiązek ujęcia modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej i rekomendacji w zakresie kształtowania ładu przestrzennego. Prace nad dokumentem zostały formalnie zainicjowane Uchwałą Nr IX/45/2025 Rady Gminy Jeziorzany z dnia 14 lutego 2025 r., w której określono tryb, harmonogram opracowania Strategii oraz zasady prowadzenia konsultacji społecznych.

Dzięki swojemu kompleksowemu charakterowi Strategia staje się narzędziem pozwalającym na racjonalne i skuteczne gospodarowanie zasobami gminy, aktywne pozyskiwanie środków zewnętrznych oraz konsekwentne kształtowanie ładu przestrzennego i gospodarczego. Jej realizacja ma prowadzić do zrównoważonego rozwoju Gminy Jeziorzany, umacniania jej pozycji w regionie oraz systematycznego podnoszenia jakości życia wszystkich mieszkańców.

5.2. Komplementarność z innymi dokumentami

Zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r. poz. 198 ze zm.) obszar strategicznej interwencji to: „określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne lub w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, lub rozwiązania regulacyjne”.

W Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku¹ wyróżniono obszary strategicznej interwencji (OSI), które stanowią kluczowy punkt odniesienia dla realizacji celów rozwojowych regionu.

W ramach strategii definiuje się następujące OSI:

- OSI krajowe:
 - miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze;
 - obszary zagrożone trwałą marginalizacją;
- OSI regionalne:
 - OSI Miejskie Obszary Funkcjonalne;
 - OSI subregionalne.

Gmina Jeziorzany objęta została dwoma OSI wyróżnionymi w strategii wojewódzkiej: obszary zagrożone trwałą marginalizacją oraz Podlaski OSI (subregionalne).

Podlaski OSI to jeden z pięciu regionalnych Obszarów Strategicznej Interwencji wskazanych w *Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 r.* (obok OSI: Roztocze, Powiśle, Polesie, Żywicielski). Zgodnie z zapisami strategii wojewódzkiej podstawą jego wyznaczenia był zasięg Obszaru Funkcjonalnego Dolny Wieprz oraz obszaru funkcjonalnego gospodarki hodowlanej (waloryzacja w PZPWL 2015). W skład OSI wchodzi m.in. MOF Białej Podlaskiej, Łukowa i Radzynia Podlaskiego oraz 26 gmin zagrożonych trwałą marginalizacją, w tym Gmina Jeziorzany.

Obszar cechuje się położeniem na przebiegach krajowych i europejskich korytarzy transportowych (tzw. Północne Pasma Aktywności Gospodarczej), istotnym udziałem sektora transportu i gospodarki magazynowej, a także licznymi kompleksami stawowymi w pradolinie Wieprza (potencjał rybacki). Jednocześnie występuje niższa jakość gleb oraz unikalny krajobraz osiedleńczo-nadrzeczny doliny dolnego Wieprza.

¹ Uchwała Nr XXIV/406/2021 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 29 marca 2021 r.

W strategii wskazano główny priorytet dla OSI: *gospodarcze wykorzystanie potencjału krajowych i europejskich korytarzy transportowych*. Kierunki interwencji oraz obszary wsparcia Podlaskiego OSI wskazane w strategii skupiają się na:

- a) podnoszeniu konkurencyjności gospodarstw rolnych (w tym rozwój lokalnych specjalizacji i niszowych kierunków produkcji),
- b) rozwoju lokalnych układów drogowych i rozwiązań sprzyjających elektromobilności oraz przeciwdziałanie wykluczeniu transportowemu,
- c) wielofunkcyjnemu rozwój obszarów wiejskich (przedsiębiorczość, dostęp do usług, cyfryzacja, rewitalizacja),
- d) ochronie i kształtowaniu zasobów wodnych (oczyszczalnie, mała retencja, renaturyzacja rzek) oraz ochronie wartości przyrodniczych i krajobrazu.

Cele strategiczne i kierunki działań Strategii Rozwoju Gminy Jeziorzany na lata 2025-2040 wprost korespondują z kierunkami interwencji i obszarami wsparcia Podlaskiego OSI wskazanymi w strategii wojewódzkiej. W poniższej tabeli wykazano spójność wyznaczonych kierunków działań dla Podlaskiego OSI z celami rozwojowymi Gminy Jeziorzany.

Tabela 1. Kierunki interwencji/tematyczne obszary wsparcia Podlaskiego OSI w kontekście realizacji celów SRWL

Kierunki interwencji/tematyczne obszary wsparcia Podlaskiego OSI w kontekście realizacji celów SRWL:	Cele i kierunki działań Strategii Rozwoju Gminy Jeziorzany na lata 2025-2040.
1.1 Poprawa konkurencyjności gospodarstw rolnych: Rozwój lokalnych specjalizacji rolnych m.in. w oparciu o odtworzenie historycznie ukształtowanych lub wykorzystanie nowych, niszowych kierunków produkcji.	Cel strategiczny 2. Dywersyfikacja i wzmocnienie lokalnej gospodarki, w tym rozwój turystyki: 2.1 Rozwój lokalnej przedsiębiorczości, w szczególności mikroprzedsiębiorstw i inicjatyw opartych na zasobach lokalnych 2.3. Wspieranie produkcji rolnej, przetwórstwa i promocji produktów lokalnych
2.1 Zrównoważony rozwój systemów infrastruktury technicznej: - Poprawa regionalnych i międzyregionalnych powiązań komunikacyjnych z uwzględnieniem szkieletowego układu dróg ekspresowych (S19, S17 i S12) oraz planowanej autostrady A2, w tym budowa obwodnic miast. - Poprawa regionalnych i międzyregionalnych połączeń kolejowych z uwzględnieniem Programu Kolejowego CPK Centralny Port Komunikacyjny. - Rozwój lokalnych układów drogowych zapewniających dostęp do miejsc koncentracji podstawowych usług, a także infrastruktury sprzyjającej elektromobilności.	Cel strategiczny 3. Spójna, dostępna i funkcjonalna przestrzeń publiczna sprzyjająca rozwojowi gminy: 3.2. Poprawa dostępności transportowej i cyfrowej, w tym infrastruktury rowerowej i drogowej
2.3 Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich: - Stymulowanie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości - Przeciwdziałanie wykluczeniu transportowemu - Wyprowadzanie ze stanu kryzysowego zdegradowanych obszarów (w tym rewitalizacja), - Poprawa dostępności do świadczonych podstawowych usług społecznych - Zwiększenie dostępności usług telekomunikacyjnych świadczonych na poziomie lokalnym - Wspieranie usług publicznych służących rozwijaniu działalności kulturalnej, wzmacnianiu poczucia tożsamości lokalnej i budowie społeczeństwa obywatelskiego.	Cel strategiczny 1. Wzmocnienie spójności i jakości życia społecznego: 1.1. Rozwój oferty społecznej, edukacyjnej i kulturalnej dostosowanej do potrzeb różnych grup mieszkańców 1.3. Poprawa dostępności usług publicznych – w szczególności dla dzieci, młodzieży i seniorów. Cel strategiczny 2. Dywersyfikacja i wzmocnienie lokalnej gospodarki, w tym rozwój turystyki 2.1. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości, w szczególności mikroprzedsiębiorstw i inicjatyw opartych na zasobach lokalnych. Cel strategiczny 3. Spójna, dostępna i funkcjonalna przestrzeń publiczna sprzyjająca rozwojowi gminy: 3.1. Tworzenie i modernizacja funkcjonalnych przestrzeni publicznych oraz lokalnych centrów społecznych w sołectwach. 3.2. Poprawa dostępności transportowej i cyfrowej, w tym infrastruktury rowerowej i drogowej. 3.3. Kształtowanie atrakcyjnych i funkcjonalnych przestrzeni publicznych w oparciu o dziedzictwo lokalne i krajobraz

Kierunki interwencji/tematyczne obszary wsparcia Podlaskiego OSI w kontekście realizacji celów SRWL:	Cele i kierunki działań Strategii Rozwoju Gminy Jeziorzany na lata 2025-2040.
2.4 Ochrona walorów środowiska: - Wspieranie działań na rzecz ochrony i kształtowania zasobów wodnych, w tym racjonalizacji wielkości poboru wody, rozwój i modernizacja oczyszczalni ścieków, zwiększanie małej retencji i renaturyzacji rzek. - Ochrona wartości przyrodniczych, w tym krajobrazu, siedlisk i bioróżnorodności.	Cel strategiczny 4. Wzmacnianie odporności klimatycznej i ochrona zasobów środowiskowych gminy: 4.1. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury wodno-ściekowej, w tym systemów retencji wody i oczyszczalni. 4.2. Ochrona zasobów przyrodniczych i krajobrazowych, ze szczególnym uwzględnieniem rzeki Wieprz i obszarów Natura 2000. 4.4. Poprawa efektywności gospodarki odpadami oraz ograniczanie presji środowiskowej (zanieczyszczenia powietrza, wody, gleby).
3.2 Wspieranie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw: Rozwijanie sektora logistycznego (infrastruktura, systemy zarządzania, usługi, kompetencje i umiejętności kadr)	Cel strategiczny 2. Dywersyfikacja i wzmocnienie lokalnej gospodarki, w tym rozwój turystyki: 2.4. Przygotowanie i zagospodarowanie terenów inwestycyjnych Cel strategiczny 3. Spójna, dostępna i funkcjonalna przestrzeń publiczna sprzyjająca rozwojowi gminy 3.4. Aktywne zarządzanie przestrzenią i pozyskiwanie terenów pod rozwój mieszkaniowy i inwestycyjny
3.4 Innowacyjne wykorzystanie walorów przyrodniczo- -kulturowych, rozwój sportu i usług wolnego czasu: Ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego, w tym poprzez rozwijanie funkcji użytkowej obiektów kulturowych	Cel strategiczny 3. Spójna, dostępna i funkcjonalna przestrzeń publiczna sprzyjająca rozwojowi gminy: 3.3. Kształtowanie atrakcyjnych i funkcjonalnych przestrzeni publicznych w oparciu o dziedzictwo lokalne i krajobraz Cel strategiczny 4. Wzmacnianie odporności klimatycznej i ochrona zasobów środowiskowych gminy: 4.2. Ochrona zasobów przyrodniczych i krajobrazowych, ze szczególnym uwzględnieniem rzeki Wieprz i obszarów Natura 2000.
4.4 Wzmocnienie współpracy transgranicznej i międzyregionalnej: Wspieranie działań i współpraca z właściwymi podmiotami na rzecz realizacji inwestycji sprzyjających pogłębianiu kontaktów międzyregionalnych, w tym w zakresie infrastruktury granicznej (budowa i rozbudowa przejść granicznych oraz dostosowanie ich do obsługi ruchu turystycznego) oraz poprawiającej dostępność do przejść granicznych (drogi, linie kolejowe, parkingi buforowe, infrastruktura turystyczna)	Cel strategiczny 3. Spójna, dostępna i funkcjonalna przestrzeń publiczna sprzyjająca rozwojowi gminy: 3.2. Poprawa dostępności transportowej i cyfrowej, w tym infrastruktury rowerowej i drogowej.

Strategia Rozwoju Gminy Jeziorzany na lata 2025-2040 wpisuje się w ustalenia nadrzędnych dokumentów strategicznych i planistycznych na poziomie krajowym, regionalnym oraz lokalnym, odnosząc się do założeń zawartych w dokumentach, takich jak m.in.:

- Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku;
- Strategia Rozwoju Ponadlokalnego dla Gmin i Powiatu Lubartowskiego na lata 2024-2027.

Istotnym elementem opracowania Strategii Rozwoju Gminy Jeziorzany na lata 2025–2040 jest zagwarantowanie jej spójności z dokumentami strategicznymi na poziomie krajowym, wojewódzkim, powiatowym i lokalnym, co umożliwi wzajemne wzmocnienie działań oraz dążenie do realizacji wspólnych celów rozwojowych. Strategia Gminy Jeziorzany wykazuje spójność z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 i Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju z perspektywą do 2030 roku, jak również z kluczowymi dokumentami poziomu regionalnego, w szczególności Strategią Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku² oraz dokumentami ponadlokalnymi - Strategią Rozwoju Ponadlokalnego dla Gmin i Powiatu Lubartowskiego na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2030.

Spójność ze strategią wojewódzką

Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku przyjęta przez Sejmik Województwa Lubelskiego uchwałą nr XXIV/406/2021 z dnia 29 marca 2021 r. Stanowi ona kluczowy dokument odniesienia dla planowania rozwoju lokalnego w województwie lubelskim. Zgodnie z zapisami SRWL, opracowana ona została w odpowiedzi na dynamiczne zmiany społeczno-gospodarcze (cyfryzacja, globalizacja, presja klimatyczno-środowiskowa, trendy demograficzne) i porządkuje interwencję publiczną w regionie, definiując zarówno wizję rozwoju, jak i zestaw narzędzi wdrażania. Dokument akcentuje odpowiedzialność samorządów za podnoszenie jakości życia mieszkańców poprzez rozwój usług publicznych, wzmocnienie lokalnej przedsiębiorczości i innowacyjności, ochronę środowiska oraz adaptację do zmian klimatu, przy równoległej dbałości o zachowanie tożsamości i dziedzictwa kulturowego.

Wizja rozwoju województwa lubelskiego zakłada racjonalne wykorzystanie specyfiki społeczno-gospodarczej i zasobów środowiska oraz policentryczny układ ośrodków miejskich. Kreatywność mieszkańców, aktywność naukowo-badawcza, stosowanie innowacji i partnerstwo w zarządzaniu kształtują nowoczesny charakter regionu. Lubelskie umacnia pozycję strategicznego producenta finalnych wyrobów bazujących na surowcach rolniczych, dostawcy usług prozdrowotnych i czasu

² Uchwała Nr XXIV/406/2021 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 29 marca 2021 r.

wolnego, oferując atrakcyjną przestrzeń do życia, pracy i inwestowania w zdrowym i bezpiecznym otoczeniu.

Struktura SRWL 2030 opiera się na czterech celach strategicznych, które wyznaczają logikę interwencji na poziomie regionalnym:

1. Kształtowanie strategicznych zasobów rolnych,
2. Wzmocnienie powiązań i układów funkcjonalnych,
3. Innowacyjny rozwój gospodarki oparty o zasoby i potencjały regionu,
4. Wzmacnianie kapitału społecznego.

Strategia Rozwoju Gminy Jeziorzany na lata 2025-2040 jest spójna i komplementarna z SRWL 2030. Zgodność celów i kierunków działań strategii z celami strategicznymi województwa przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Powiązania celów SR Jeziorzany z celami województwa lubelskiego

Cele strategiczne i operacyjne województwa lubelskiego	Cele strategiczne i kierunki działań gminy Jeziorzany
1 Kształtowanie strategicznych zasobów rolnych: 1.1. Poprawa konkurencyjności gospodarstw rolnych; 1.2. Rozwój przedsiębiorczości wykorzystującej surowce rolne; 1.3. Rozwój współpracy w sektorze rolno-spożywczym; 1.4. Umacnianie marki lubelskich produktów żywnościowych.	Cel strategiczny 2. Dywersyfikacja i wzmocnienie lokalnej gospodarki, w tym rozwój turystyki: 2.1. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości, w szczególności mikroprzedsiębiorstw i inicjatyw opartych na zasobach lokalnych; 2.3. Wspieranie produkcji rolnej, przetwórstwa i promocji produktów lokalnych.
2 Wzmocnienie powiązań i układów funkcjonalnych: 2.1. Zrównoważony rozwój systemów infrastruktury technicznej; 2.2. Rozwój miejskich obszarów funkcjonalnych (LOM, ośrodków subregionalnych i lokalnych) 2.3. Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich 2.4. Ochrona walorów środowiska.	Cel strategiczny 3. Spójna, dostępna i funkcjonalna przestrzeń publiczna sprzyjająca rozwojowi gminy: 3.1. Tworzenie i modernizacja funkcjonalnych przestrzeni publicznych oraz lokalnych centrów społecznych w sołectwach; 3.2. Poprawa dostępności transportowej i cyfrowej, w tym infrastruktury rowerowej i drogowej; 3.3. Kształtowanie atrakcyjnych i funkcjonalnych przestrzeni publicznych w oparciu o dziedzictwo lokalne i krajobraz; 3.3. Kształtowanie atrakcyjnych i funkcjonalnych przestrzeni publicznych w oparciu o dziedzictwo lokalne i krajobraz. Cel strategiczny 4. Wzmacnianie odporności klimatycznej i ochrona zasobów środowiskowych gminy: 4.1. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury wodno-ściekowej, w tym systemów retencji wody i oczyszczalni; 4.2. Ochrona zasobów przyrodniczych i krajobrazowych, ze szczególnym uwzględnieniem rzeki Wieprz i obszarów Natura 2000; 4.3. Wsparcie zrównoważonego wykorzystania przyrody dla potrzeb turystyki, edukacji ekologicznej i promocji lokalnych walorów krajobrazowych; 4.4. Poprawa efektywności gospodarki odpadami oraz ograniczanie presji środowiskowej (zanieczyszczenia powietrza, wody, gleby); 4.5. Rozwój energii odnawialnej oraz promowanie proekologicznych postaw wśród mieszkańców.
3 Innowacyjny rozwój gospodarki oparty o zasoby i potencjały regionu: 3.1. Wykorzystanie potencjału badawczo-rozwojowego jednostek naukowych oraz wspieranie transferu wiedzy i technologii; 3.2. Wspieranie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw; 3.3. Promocja i rozwój usług prozdrowotnych, uzdrowiskowych oraz gospodarki senioralnej; 3.4. Innowacyjne wykorzystanie walorów przyrodniczo-kulturowych, rozwój sportu i usług wolnego czasu.	Cel strategiczny 2. Dywersyfikacja i wzmocnienie lokalnej gospodarki, w tym rozwój turystyki: 2.1 Rozwój lokalnej przedsiębiorczości, w szczególności mikroprzedsiębiorstw i inicjatyw opartych na zasobach lokalnych; 2.2. Rozwój turystyki krajobrazowej, edukacyjnej i rekreacyjnej jako elementu dywersyfikacji gospodarki; 2.4. Przygotowanie i zagospodarowanie terenów inwestycyjnych.

Cele strategiczne i operacyjne województwa lubelskiego	Cele strategiczne i kierunki działań gminy Jeziorzany
4 Wzmacnianie kapitału społecznego: 4.1. Rozwijanie kapitału ludzkiego; 4.2. Poprawa jakości świadczenia usług zdrowotnych; 4.3. Włączenie i integracja społeczna; 4.4. Wzmocnienie współpracy transgranicznej i międzyregionalnej; 4.5. Bezpieczeństwo publiczne; 4.6. Wspieranie oddolnych inicjatyw i poprawa efektywności zarządzania.	Cel strategiczny 1. Wzmocnienie spójności i jakości życia społecznego: 1.1 Rozwój oferty społecznej, edukacyjnej i kulturalnej; 1.2 Wsparcie dla społeczności lokalnych i organizacji pozarządowych; 1.3 Poprawa dostępności usług publicznych; 1.4 Włączenie społeczne i aktywizacja mieszkańców.

Spójność ze strategią ponadlokalną

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego dla Gmin i Powiatu Lubartowskiego na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2030, zgodnie z jej zapisami jest dokumentem strategicznym ukierunkującym politykę samorządów w zakresie rozwoju społeczno - gospodarczego i tworzy ramy dla programów i projektów realizowanych przez samorządy objęte strategią. Opracowanie ma na celu umożliwienie odpowiedniego planowania działań rozwojowych dla wszystkich jednostek wchodzących w skład Obszaru Funkcjonalnego Powiatu Lubartowskiego. Podjęcie współpracy przez JST jest wyrazem zainteresowania wspólną realizacją działań na rzecz rozwoju gospodarczego, społecznego oraz infrastrukturalnego jednostek samorządu terytorialnego z terenu powiatu lubartowskiego i pozwoliło na podjęcie inicjatywy dotyczące wyznaczenia wspólnych celów i działań. Strategia Rozwoju Gminy Jeziorzany wprost koresponduje z założeniami strategii ponadlokalnej, a wyznaczone w niej cele i kierunki działań są bezpośrednio z nimi powiązane. Pozwala to prowadzenie polityki rozwojowej na szczeblu lokalnym, która jednocześnie realizuje wyznaczoną politykę rozwoju ponadlokalnego.

Tabela 3. Spójność ze strategią rozwoju ponadlokalnego

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego dla Gmin i Powiatu Lubartowskiego na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2030	Strategia Rozwoju Gminy Jeziorzany na lata 2025-2040
CEL STRATEGICZNY 1 Zapewnienie równego dostępu do wysokiej jakości edukacji i usług społecznych w Obszarze Funkcjonalnym Powiatu Lubartowskiego	Cel 1. Wzmocnienie spójności i jakości życia społecznego: 1.1. Rozwój oferty społecznej, edukacyjnej i kulturalnej dostosowanej do potrzeb różnych grup mieszkańców; 1.2. Wsparcie dla społeczności lokalnych, organizacji obywatelskich i inicjatyw oddolnych; 1.3. Poprawa dostępności usług publicznych – w szczególności dla dzieci, młodzieży i seniorów; 1.4. Włączenie społeczne i aktywizacja mieszkańców wymagających szczególnego wsparcia (seniorów, osób korzystających z pomocy społecznej, długotrwale bezrobotnych).
CEL STRATEGICZNY 2 Wzmocnienie roli kultury, dziedzictwa kulturowego i naturalnego	Cel 2. Dywersyfikacja i wzmocnienie lokalnej gospodarki, w tym rozwój turystyki: 2.2. Rozwój turystyki krajoobrazowej, edukacyjnej i rekreacyjnej jako elementu dywersyfikacji gospodarki. Cel 3. Spójna, dostępna i funkcjonalna przestrzeń publiczna sprzyjająca rozwojowi gminy: 3.3. Kształtowanie atrakcyjnych i funkcjonalnych przestrzeni publicznych w oparciu o dziedzictwo lokalne i krajoobraz. Cel. 4 Wzmacnianie odporności klimatycznej i ochrona zasobów środowiskowych gminy: 4.3. Wsparcie zrównoważonego wykorzystania przyrody dla potrzeb turystyki, edukacji ekologicznej i promocji lokalnych walorów krajoobrazowych.

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego dla Gmin i Powiatu Lubartowskiego na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2030	Strategia Rozwoju Gminy Jeziorzany na lata 2025-2040
CEL STRATEGICZNY 3 Poprawa i tworzenie korzystnych warunków dla rozwoju gospodarczego	Cel 2. Dywersyfikacja i wzmocnienie lokalnej gospodarki, w tym rozwój turystyki: 2.1. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości, w szczególności mikroprzedsiębiorstw i inicjatyw opartych na zasobach lokalnych; 2.2. Rozwój turystyki krajobrazowej, edukacyjnej i rekreacyjnej jako elementu dywersyfikacji gospodarki; 2.3. Wspieranie produkcji rolnej, przetwórstwa i promocji produktów lokalnych; 2.4. Przygotowanie i zagospodarowanie terenów inwestycyjnych.
CEL STRATEGICZNY 4 Ochrona środowiska naturalnego i adaptacja do zmian klimatu	Cel. 4 Wzmacnianie odporności klimatycznej i ochrona zasobów środowiskowych gminy: 4.2. Ochrona zasobów przyrodniczych i krajobrazowych, ze szczególnym uwzględnieniem rzeki Wieprz i obszarów Natura 2000; 4.3. Wsparcie zrównoważonego wykorzystania przyrody dla potrzeb turystyki, edukacji ekologicznej i promocji lokalnych walorów krajobrazowych; 4.4. Poprawa efektywności gospodarki odpadami oraz ograniczanie presji środowiskowej (zanieczyszczenia powietrza, wody, gleby); 4.5. Rozwój energii odnawialnej oraz promowanie proekologicznych postaw wśród mieszkańców.
CEL STRATEGICZNY 5 Nowoczesna i bezpieczna infrastruktura komunikacyjna i techniczna	Cel 3. Spójna, dostępna i funkcjonalna przestrzeń publiczna sprzyjająca rozwojowi gminy: 3.2. Poprawa dostępności transportowej i cyfrowej, w tym infrastruktury rowerowej i drogowej. Cel. 4 Wzmacnianie odporności klimatycznej i ochrona zasobów środowiskowych gminy: 4.1. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury wodno-ściekowej, w tym systemów retencji wody i oczyszczalni.

5.3. Wizja i misja

Misja i wizja rozwoju gminy Jeziorzany stanowią fundament Strategii. Określają one zarówno długofalowy kierunek, w którym zmierza gmina, jak i wartości oraz priorytety, które wyznaczają sposób realizacji zamierzonych celów. Misja odzwierciedla aktualną rolę gminy wobec mieszkańców, partnerów i otoczenia, natomiast wizja wskazuje pożądany obraz przyszłości, choć aspiracyjny, to możliwy do osiągnięcia dzięki konsekwentnej realizacji działań strategicznych.

Przyjęta wizja rozwoju sięga roku 2040 i przedstawia gminę jako nowoczesną, odporną na wyzwania klimatyczne, przyjazną mieszkańcom i aktywną gospodarczo, a jednocześnie wierną swojej historii i zakorzenioną w unikalnych walorach środowiska naturalnego. Jest to obraz miejsca, które łączy

tradycję i dziedzictwo z innowacyjnymi rozwiązaniami w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej, budując trwałą markę Doliny Wieprza.

MISJA GMINY JEZIORZANY

Jeziorzany to wspólnota lokalna, która poprzez zrównoważony rozwój łączy potencjał społeczny, gospodarczy i turystyczny, tworząc przestrzeń sprzyjającą dobremu życiu mieszkańców w każdym wieku.

WIZJA GMINY JEZIORZANY

Do roku 2040 Gmina Jeziorzany będzie uznawana za zielone serce Doliny Wieprza – zintegrowaną, dynamiczną i odporną na wyzwania klimatyczne wspólnotę, która poprzez świadome zarządzanie zasobami naturalnymi i społecznymi wypracowała trwałe fundamenty rozwoju.

Gmina Jeziorzany w 2040 roku będzie:

- Bliską naturze i odporną klimatycznie - gdzie Dolina Wieprza i potencjał przyrodniczy są wykorzystywane jako zasoby rozwoju turystycznego i gospodarki, a ochrona środowiska to priorytet przekuwany w konkretne rozwiązania infrastrukturalne i edukacyjne.
- Przyjazną i dostępną dla mieszkańców w każdym wieku - oferując dostęp do wysokiej jakości edukacji, opieki zdrowotnej i usług społecznych, wspierając rodziny, seniorów i młodzież.
- Spójną przestrzennie i funkcjonalną - z nowoczesną, bezpieczną infrastrukturą drogową, rowerową i cyfrową, która ułatwia mobilność i integrację mieszkańców, a jednocześnie pielęgnuje tożsamość lokalną poprzez atrakcyjne przestrzenie publiczne i rewitalizację historycznych miejsc.
- Aktywną gospodarczo i przedsiębiorczą - wspierając rozwój mikroprzedsiębiorstw, rolnictwa ekologicznego, agroturystyki oraz inicjatyw lokalnych, wykorzystując zasoby naturalne i kulturowe do tworzenia produktów i usług o unikalnym charakterze.
- Z rozpoznawalną, silną marką „zielonego serca doliny Wieprza”, gminą kojarzoną z wysoką jakością życia, gościnnością, bezpieczeństwem oraz ofertą, która przyciąga zarówno mieszkańców, jak i turystów szukających autentycznego kontaktu z naturą i kulturą.

5.4. Cele strategiczne rozwoju gminy i kierunki działań podejmowanych dla ich osiągnięcia

Aby zrealizować wizję gminy Jeziorzany i odpowiedzieć na zidentyfikowane wyzwania wyznaczono cele strategiczne obejmujące najważniejsze obszary funkcjonowania gminy. Cele te stanowią podstawę dalszych kierunków działań i projektów, a ich realizacja umożliwi stopniowe osiągnięcie zamierzonego modelu rozwoju. Poniżej przedstawiono zaplanowany schemat

Wymiar społeczny	→	Cel strategiczny 1.	→	Wzmocnienie spójności i jakości życia społecznego
Wymiar gospodarczy	→	Cel strategiczny 2.	→	Dywersyfikacja i wzmocnienie lokalnej gospodarki, w tym rozwój turystyki
Wymiar przestrzenny	→	Cel strategiczny 3.	→	Spójna, dostępna i funkcjonalna przestrzeń publiczna sprzyjająca rozwojowi gminy
Wymiar klimatyczno-środowiskowy	→	Cel strategiczny 4.	→	Wzmacnianie odporności klimatycznej i ochrona zasobów środowiskowych gminy

Realizacja celów strategicznych wymaga ich przełożenia na bardziej szczegółowe kierunki działań, które wskazują praktyczne sposoby osiągania założonych rezultatów. Kierunki te wyznaczają ramy dla planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych, społecznych i organizacyjnych, a jednocześnie zapewniają spójność i ciągłość działań gminy w perspektywie długookresowej.

Wymiar społeczny	→	Cel strategiczny 1	→	Wzmocnienie spójności i jakości życia społecznego
Kierunek 1.1:	→	Rozwój oferty społecznej, edukacyjnej i kulturalnej dostosowanej do potrzeb różnych grup mieszkańców Rekomendowane typy zadań: • Budowa lub adaptacja świetlicy środowiskowej w Jeziorzanach. • Organizacja cyklicznych półkolonii i zajęć wakacyjno-feryjnych z dojazdem dla dzieci z całej gminy. • Stworzenie programu aktywności dla młodzieży – warsztaty, sport, wyjazdy, inicjatywy oddolne. • Rozwój oferty rekreacyjno-edukacyjnej przy szkołach: zakup sprzętu sportowego, plenerowe siłownie, ogródki edukacyjne. • Doposażenie biblioteki i prowadzenie lokalnych klubów rozwoju (gry, książki, nauka). • Utworzenie stref aktywności w różnych lokalizacjach – place zabaw, urządzenia dla seniorów, altany itp. • Zapewnienie miejsca spotkań dla mieszkańców każdego z sołectw gminy, m.in. poprzez poprawę standardu obiektów i przestrzeni publicznych wraz z nadaniem im funkcji społecznych, integracyjnych, kulturalnych, rekreacyjnych. • Organizacja wydarzeń kulturalnych i społecznych nawiązujących do lokalnej tradycji, historii i dziedzictwa kulturowego. • Rozwój oferty zajęć i miejsc dedykowanych dzieciom i młodzieży.		
Kierunek 1.2:	→	Wsparcie dla społeczności lokalnych, organizacji obywatelskich i inicjatyw oddolnych Rekomendowane typy zadań: • Stworzenie Gminnego Funduszu Inicjatyw Oddolnych np. pikniki, warsztaty, odnowa wsi. • Program „Z Jeziorzan dla Jeziorzan” – cykl wydarzeń oddolnych, międzypokoleniowych i lokalnych (kultura, rękodzieło, gotowanie). • Szkoła Liderów Wsi – cykl szkoleń dla sołtysów, liderów, Kół Gospodyń Wiejskich i organizacji społecznych (animacja, pisanie wniosków, zarządzanie projektem). • Budowa wizerunku „gminy z inicjatywą”: kampania promująca aktywność obywatelską (plakaty, social media, podsumowanie roku).		

Kierunek 1.3:	→	Poprawa dostępności usług publicznych – w szczególności dla dzieci, młodzieży i seniorów. Rekomendowane typy zadań: • Wdrożenie systemu gminnego transportu „na żądanie” – mikrobus dla seniorów, osób z niepełnosprawnościami i uczniów. • Audyt dostępności budynków publicznych oraz budowa pochylni, wind, oznakowania dla osób z niepełnosprawnościami. • Uruchomienie Gminnego Punktu Obsługi Mobilnej, np. raz w tygodniu w świetlicy w każdym sołectwie (pomoc urzędowa itp.). • Stworzenie Gminnego Biura E-usług i Pomocy Cyfrowej: pomoc w obsłudze wniosków, profil zaufany, komunikacja z urzędem. • szkolenia cyfrowe dla seniorów, dzieci i sołtysów (obsługa internetu, bankowość, bezpieczeństwo). • Tłumaczenie dokumentów urzędowych na język prosty, wsparcie dla seniorów.
Kierunek 1.4:	→	Włączenie społeczne i aktywizacja mieszkańców wymagających szczególnego wsparcia (seniorów, osób korzystających z pomocy społecznej, długotrwale bezrobotnych) Rekomendowane typy zadań: • Uruchomienie Klubu Seniora/ Uniwersytetu III wieku. • Wdrożenie programu z cyklem warsztatów (dieta, ruch, zdrowie psychiczne) dla osób 60+. • Zakup i rozdanie opasek SOS dla samotnych seniorów – system szybkiego alarmu. • Utworzenie systemu i szkolenie lokalnych opiekunów środowiskowych – model usług sąsiedzkich (współpraca z ośrodkami pomocy społecznej i organizacjami pozarządowymi). • Stworzenie mieszkań wspomaganych. • Kampania „Profilaktyka 40+” – spotkania z lekarzem, badania mobilne, warsztaty i zajęcia. • Rozwój usług zdrowotnych, w tym specjalistycznych (np. programy stypendialne, lokum dla lekarzy). • Edukacja zdrowotna i profilaktyczna dla mieszkańców. • Program aktywizacji społeczno-zawodowej dla osób długotrwale bezrobotnych i beneficjentów OPS – kursy, szkolenia, prace społecznie użyteczne, zatrudnienie wspierane. • Partnerstwa z PUP i organizacjami społecznymi na rzecz integracji zawodowej. • Rozwój lokalnych inicjatyw zatrudnieniowych.

Wymiar gospodarczy	→	Cel strategiczny 2	→	Dywersyfikacja i wzmocnienie lokalnej gospodarki, w tym rozwój turystyki
Kierunek 2.1:	→	Rozwój lokalnej przedsiębiorczości, w szczególności mikroprzedsiębiorstw i inicjatyw opartych na zasobach lokalnych		
		Rekomendowane typy zadań: • Utworzenie Gminnego Punktu Wsparcia Biznesu – doradztwo, pomoc w zakładaniu działalności, wnioski o dotacje. • Program rozwoju przedsiębiorczości – cykl szkoleń dla mieszkańców nt. działalności nierejestrowanej, samozatrudnienia, e-commerce (handel elektroniczny). • Gminny konkurs dotacyjny dla przedsiębiorczych pomysłów opartych na zasobach lokalnych (np. rękodzieło, wypieki, usługi wiejskie). • Stworzenie folderu promującego lokalne usługi („Kupuj lokalnie w Jeziorzanych”). • Udostępnienie przestrzeni coworkingowej (np. w świetlicy lub bibliotece) z dostępem do internetu i wsparciem doradczym. • Wspieranie samozatrudnienia i mikroprzedsiębiorstw, w tym w obszarze agroturystyki, przetwórstwa produktów regionalnych. • Promocja przedsiębiorczości wśród dzieci i młodzieży.		
Kierunek 2.2:	→	Rozwój turystyki krajobrazowej, edukacyjnej i rekreacyjnej jako elementu dywersyfikacji gospodarki		
		Rekomendowane typy zadań: • Opracowanie i wdrożenie „Szlaku Doliny Wieprza” – ścieżka pieszo-rowerowa z tablicami edukacyjnymi (przyroda, kultura, historia). • Organizacja cyklicznych wydarzeń turystycznych: np. spływ kajakowy, rajd rowerowy, spacer z przyrodnikami i przewodnikami turystycznymi. • Tworzenie miejsc odpoczynku nad Wieprzem: altany, punkty widokowe, mała gastronomia. • Rozwój bazy noclegowej i usług turystycznych – wsparcie dla gospodarstw agroturystycznych (np. granty Lokalnej Grupy Działania, doradztwo). • Kampania promocyjna np. „Jeziorzany – Twoje slow-life” (jako miejsca spokoju) – strona internetowa, mapka, social media, współpraca i promocja. • Utworzenie Gminnego Centrum Informacji Turystycznej (sezonowe). • Współpraca z Lokalną Grupą Działania i instytucjami turystycznymi na rzecz promocji i rozwoju turystyki gminy.		

Kierunek 2.3:	→	Wspieranie produkcji rolnej, przetwórstwa i promocji produktów lokalnych
		Rekomendowane typy zadań: • Stworzenie marki lokalnej i rejestracja znaku jakości dla produktów z gminy. • Organizacja Targów Produktów Lokalnych (np. 2 razy do roku). • Wsparcie dla mini przetwórci (np. soków, miodów, konfitur). • Cykl warsztatów dla rolników nt. krótkich łańcuchów dostaw, sprzedaży bezpośredniej, e-sklepów. • Stworzenie katalogu „Kup prosto z pola”: lista gospodarstw oferujących sprzedaż bezpośrednią. • Stypendia, wsparcie i programy dla młodych rolników.
Kierunek 2.4:	→	Przygotowanie i zagospodarowanie terenów inwestycyjnych
		Rekomendowane typy zadań: • Inwentaryzacja potencjalnych terenów inwestycyjnych w gminie (grunty komunalne, prywatne, przekształceniowe). • Uzbrojenie priorytetowego terenu (np. w Przytocznie) w media i dojazd, jako minizaplecze usługowe lub magazynowe. • Rewitalizacja niewykorzystywanych obiektów (np. były PGR-y) jako przestrzeni pod biznes/usługi. • Włączenie Jeziorzan do regionalnych partnerstw inwestycyjnych - np. z Lubartowem, Kockiem (promocja wspólna).

Wymiar przestrzenny	→	Cel strategiczny 3	→	Spójna, dostępna i funkcjonalna przestrzeń publiczna sprzyjająca rozwojowi gminy
Kierunek 3.1:	→	Tworzenie i modernizacja funkcjonalnych przestrzeni publicznych oraz lokalnych centrów społecznych w sołectwach		
		Rekomendowane typy zadań: • Kompleksowa modernizacja placów wiejskich (altany, mała architektura, miejsca integracji, oświetlenie). • Utworzenie „Centrum Jeziorzan” – rewitalizacja rynku i jego otoczenia z funkcjami społecznymi, turystycznymi i informacyjnymi, zagospodarowanie terenu przy bibliotece na wielofunkcyjne centrum społeczno-sportowe, np. w ramach projektu „Strefa BOSS” (Biblioteczny Ośrodek Społeczno-Sportowy) • Adaptacja budynków na Centra Aktywności Lokalnej z funkcjami integracyjnymi. • Budowa lub remont świetlic sołeckich z zapleczem sanitarnym i dostępem dla osób z niepełnosprawnościami. • Wprowadzenie identyfikacji wizualnej w przestrzeni: tablice, gabloty, logo gminy, styl architektoniczny. • Tworzenie ogólnodostępnych „stref relaksu” – ławki, zieleń, przestrzeń do integracji.		

Kierunek 3.2:	→	Poprawa dostępności transportowej i cyfrowej, w tym infrastruktury rowerowej i drogowej
		Rekomendowane typy zadań: • Modernizacja najważniejszych dróg gminnych łączących miejscowości. • Przebudowa skrzyżowań i punktów niebezpiecznych – poprawa widoczności, zatoki autobusowe, oświetlenie LED. • Remonty dróg gruntowych z możliwością sezonowego utwardzenia (np. tłuczeń, nawierzchnie hybrydowe). • Budowa lub modernizacja chodników i przejść dla pieszych w newralgicznych punktach (szkoły, przystanki, sklepy). • Utworzenie gminnego mikrotransportu (bus na żądanie lub cykliczny) łączącego sołectwa z urzędem, szkołą, ośrodkiem zdrowia. • Budowa turystycznej osi rowerowej: trasa łącząca miejscowości nad rzeką Wieprz z miejscami rekreacji i atrakcjami turystycznymi. • Utworzenie lokalnej sieci rowerowej – łączącej miejscowości z głównymi punktami usługowymi i turystycznymi (Drewnik - Jeziorzany - Przytoczno). • Tworzenie ścieżek pieszo-rowerowych. • Montaż stojaków rowerowych i stref wypoczynku (wiaty, ławki, tablice informacyjne) na całej sieci ścieżek. • Kampania „Do szkoły rowerem” – zniżki, wydarzenia, promocja jazdy rowerem wśród dzieci i młodzieży. • Budowa minipunktów napraw rowerów (przy szkołach, boiskach, strefach rekreacyjnych). • Rozbudowa sieci światłowodowej w słabo pokrytych obszarach. • Publiczne punkty Wi-Fi w świetlicach i obiektach gminnych, z dostępem dla dzieci i seniorów.
Kierunek 3.3:	→	Kształtowanie atrakcyjnych i funkcjonalnych przestrzeni publicznych w oparciu o dziedzictwo lokalne i krajobraz
		Rekomendowane typy zadań: • Przekształcenie historycznego centrum Jeziorzan (d. Łysobyki) w lokalną przestrzeń tożsamości – zieleń, ławki, nawierzchnie, elementy dziedzictwa. • Odnowa i adaptacja obiektów o znaczeniu historycznym na cele społeczne lub usługowe. • Współpraca z konserwatorem zabytków przy modernizacji obiektów sakralnych, cmentarzy i historycznych zagrodowych elementów architektury. • Utworzenie ścieżki edukacyjnej „Tożsamość Jeziorzan” – trasa z narracją historyczną, tablicami itp. • Lokalne działania w przestrzeni publicznej – konkurs „Moje Sołectwo – Nasza Przestrzeń” (np. ławeczka, mural, sadzenie drzew). • Realizacja elementów plastyki krajobrazu – np. mini instalacje artystyczne inspirowane przyrodą i lokalnym rzemiosłem. • Modernizacja placów wiejskich z zachowaniem elementów tradycyjnych (drewniana architektura, bruk, regionalne barwy).

Kierunek 3.4:	→	Aktywne zarządzanie przestrzenią i pozyskiwanie terenów pod rozwój mieszkaniowy i inwestycyjny
		Rekomendowane typy zadań: • Opracowanie planu ogólnego gminy z uwzględnieniem potrzeb społecznych i gospodarczych gminy. • Pozyskanie (zakup, zamiana, scalanie) terenów gminnych w atrakcyjnych lokalizacjach pod funkcje mieszkaniowe lub usługowe. • Opracowanie mapy potencjalnych terenów rozwojowych wraz z analizą dostępności mediów, dojazdów i wpływu środowiskowego. • Aktualizacja miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju i ładu przestrzennego. • Uzbrojenie terenów – woda, kanalizacja, drogi. • Wprowadzenie standardów przestrzennych dla nowych inwestycji (np. minimalna powierzchnia zieleni, miejsce do rekreacji, element integracji społecznej). • Monitoring ładu przestrzennego – analiza niekontrolowanej zabudowy, naruszeń estetyki i wdrożenie mechanizmów korygujących. • Zapewnienie udziału społeczeństwa w tworzeniu prawa miejscowego.

Wymiar klimatyczno-środowiskowy	→	Cel strategiczny 4	→	Wzmacnianie odporności klimatycznej i ochrona zasobów środowiskowych gminy
Kierunek 4.1:	→	Modernizacja i rozbudowa infrastruktury wodno-ściekowej, w tym systemów retencji wody i oczyszczalni		
		Rekomendowane typy zadań: • Modernizacja oczyszczalni ścieków w Jeziorzanach i poprawa parametrów retencji wód opadowych. • Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej w miejscowościach bez podłączenia. • Montaż systemów zbierania deszczówki przy budynkach publicznych – szkoły, świetlice, urząd. • Przygotowanie gminnego programu retencji w gospodarstwach domowych – dopłaty do beczek, studni chłonnych i zielonych dachów.		

Kierunek 4.2:	→	Ochrona zasobów przyrodniczych i krajobrazowych, ze szczególnym uwzględnieniem rzeki Wieprz i obszarów Natura 2000 Rekomendowane typy zadań: • Oznaczenie stref ochronnych przy Wieprzu (np. z udziałem Wód Polskich, RDOŚ). • Usuwanie gatunków inwazyjnych w dolinie Wieprza – we współpracy z organizacjami ekologicznymi. • Monitoring przyrodniczy cennych siedlisk – np. lęgów ptaków, populacji bobra, roślinności łąkowej. • Wyznaczenie i oznaczenie ścieżek przyrodniczych z tablicami edukacyjnymi w obrębie doliny Wieprza i terenów Natura 2000. • Działania osłonowe przy inwestycjach infrastrukturalnych np. ekrany akustyczne, przejścia dla zwierząt, kompensacje.
Kierunek 4.3:	→	Wsparcie zrównoważonego wykorzystania przyrody dla potrzeb turystyki, edukacji ekologicznej i promocji lokalnych walorów krajobrazowych. Rekomendowane typy zadań: • Stworzenie Centrum Edukacji Ekologicznej w Jeziorzanych – wystawy, warsztaty, projekty. • Utworzenie ekotras turystycznej z punktami widokowymi, edukacyjnymi i rekreacyjnymi (współpraca międzygminna). • Program "Gmina Zielonej Turystyki" wsparcie gospodarstw agroturystycznych w tworzeniu eko-ofert (np. warsztaty zielarskie, kuchnia regionalna). • Organizacja pikników ekologicznych, rajdów przyrodniczych, konkursów plastycznych i fotograficznych dla dzieci i młodzieży. • Kampania „Czysta Gmina – Wspólna Sprawa” – promowanie dbania o przestrzeń przyrodniczą (tablice, worki, aplikacja zgłoszeniowa).
Kierunek 4.4:	→	Poprawa efektywności gospodarki odpadami oraz ograniczanie presji środowiskowej (zanieczyszczenia powietrza, wody, gleby) Rekomendowane typy zadań: • Budowa punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK) oraz edukacja w zakresie zasad segregacji. • Cykl kampanii informacyjnych i warsztatów– recykling, kompostowanie, zero waste w gospodarstwach wiejskich. • Zakup i montaż koszy do segregacji odpadów w przestrzeni publicznej (w tym również w sołectwach). • Wdrożenie gminnego systemu zgłaszania dzikich wysypisk i interwencji środowiskowych (np. przez aplikację lub infolinię). • Wsparcie mieszkańców w pozyskiwaniu dofinansowań do indywidualnych działań ekologicznych np. Program Czyste Powietrze. • Audyt i usuwanie miejsc zdegradowanych środowiskowo (np. rewitalizacja terenów po PGR-ach, nielegalnych składowiskach).

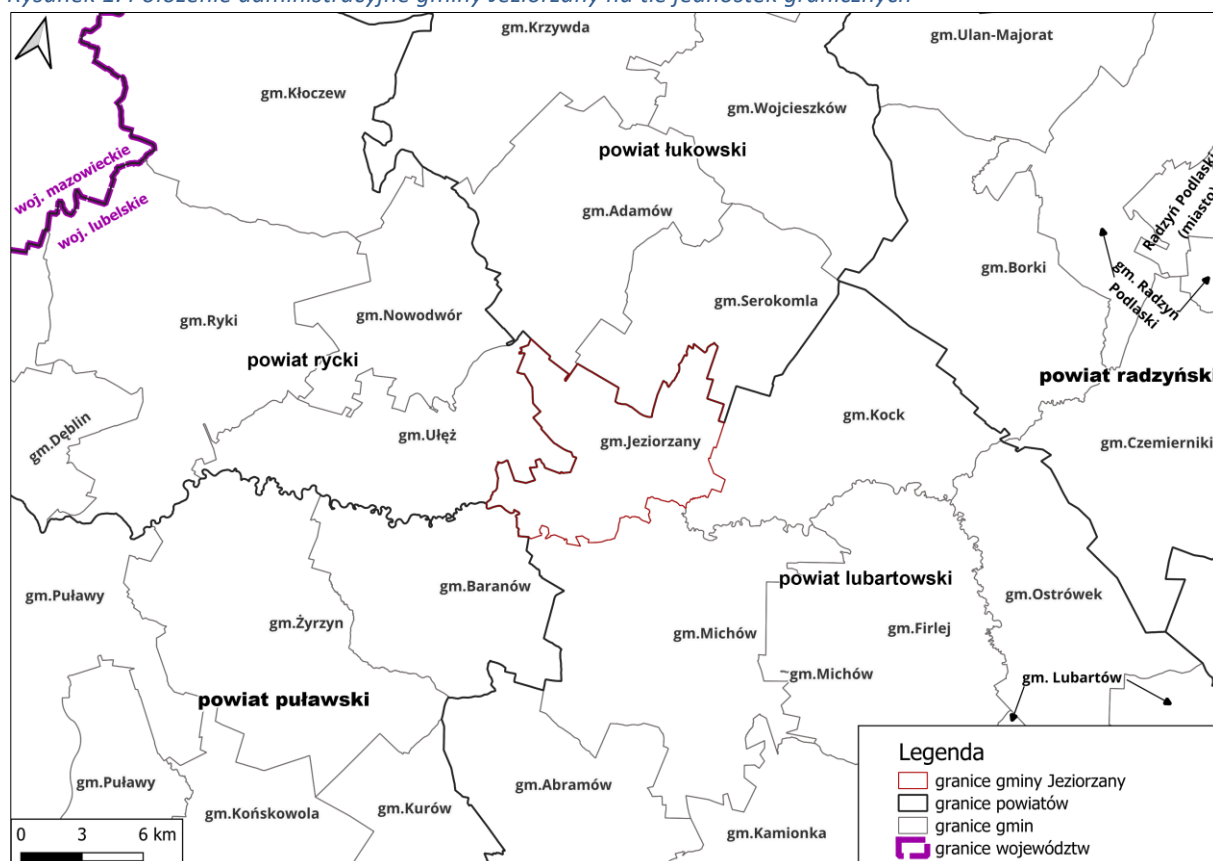
Kierunek 4.5:	→	Rozwój energii odnawialnej oraz promowanie proekologicznych postaw wśród mieszkańców
		Rekomendowane typy zadań: • Promowanie rozwoju OZE na terenie gminy • Działania na rzecz rozwoju OZE, w tym na obiektach publicznych.). • Konkurs sołecki „Sołectwo z Energią” – nagroda dla najbardziej zielonego sołectwa (np. najwięcej mikroinstalacji, eko-projektów). • Edukacja klimatyczna w szkołach – lekcje, ogrody edukacyjne, laboratoria energii odnawialnej. • Wprowadzenie zielonego standardu zamówień publicznych – m.in. energooszczędność, materiały naturalne, recykling.

6. Analiza i ocena istniejącego stanu na terenach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji

6.1. Charakterystyka Gminy Jeziorzany

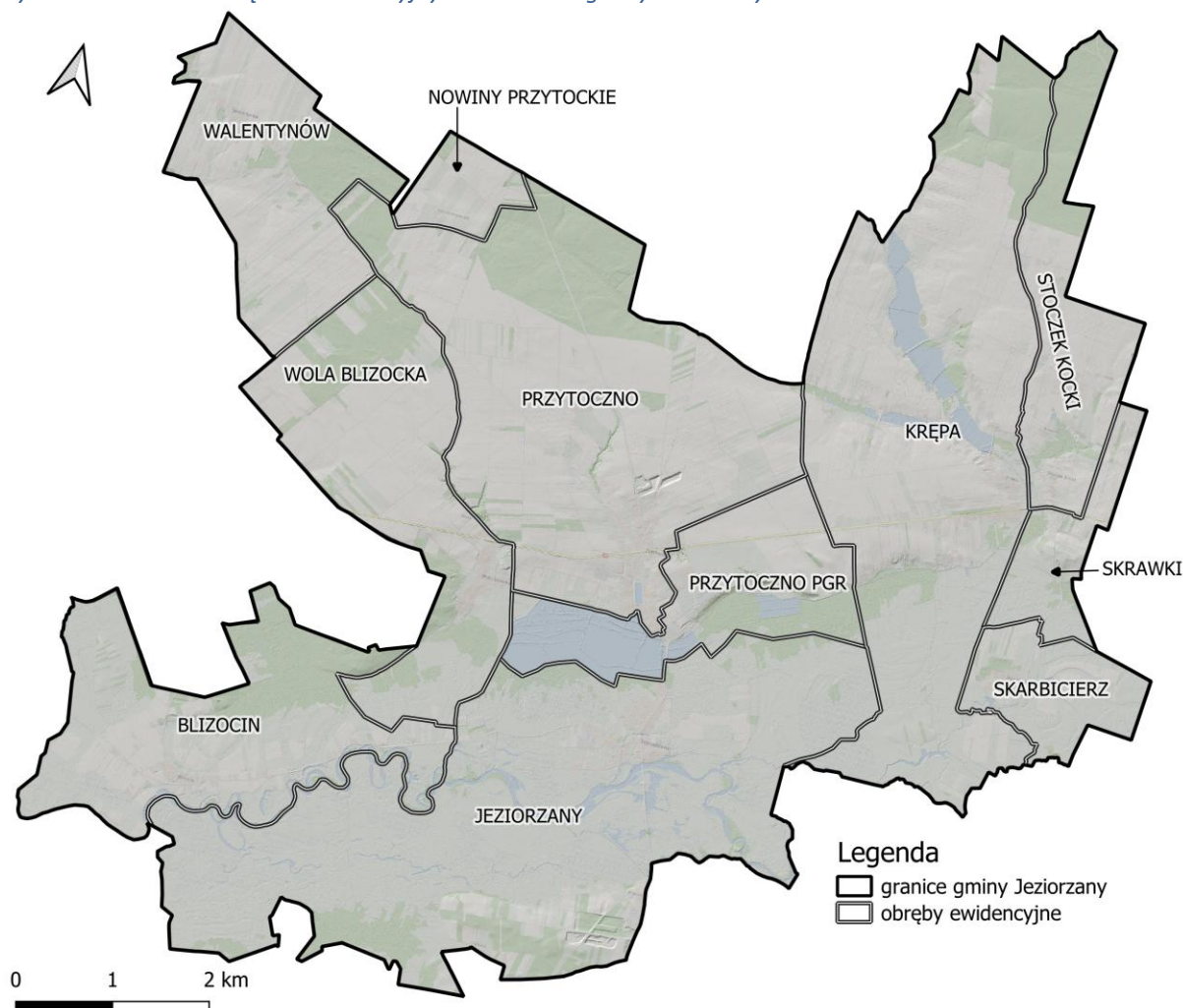
Gmina Jeziorzany jest gminą wiejską, położoną w województwie lubelskim, w powiecie lubartowskim. Sieć osadnicza gminy składa się z 8 sołectw: Blizocin, Jeziorzany, Krępa, Przytoczno, Skarbiciesz, Stoczek Kocki, Walentynów, Wola Blizocka oraz dwóch miejscowości nieposiadających statusu sołectwa: Nowin Przytockich oraz Stawika. Siedzibą administracyjną gminy jest miejscowość Jeziorzany. Od północy zachodu graniczy z gminą Adamów i Serokomla, od wschodu z gminą Kock, od południa z gminą Michów, a od zachodu z gminą Baranów i Ułęż. Powierzchnia gminy obejmuje obszar 66.63 km².

Rysunek 1. Położenie administracyjne gminy Jeziorzany na tle jednostek granicznych

źródło: na podstawie danych udostępnianych przez GUGiK

Rysunek 2. Granice obszarów ewidencyjnych na terenie gminy Jeziorzany

źródło: na podstawie danych udostępnianych przez GUGiK

6.2. Istniejący stan środowiska

6.2.1. Jakość powietrza

Zgodnie z art. 89 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2025 r. poz. 647 z późn. zm.) oceny jakości powietrza i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Podstawowym celem monitoringu jakości powietrza jest uzyskanie informacji o poziomach stężeń substancji w powietrzu oraz wyników ocen jakości powietrza. W celu oceny jakości powietrza na terenie województwa lubelskiego wyznaczono 2 strefy:

- aglomeracja lubelska – kod strefy PL0601;
- strefa lubelska – kod strefy PL0602, do której należy gmina Jeziorzany.

Roczna ocena jakości powietrza, dokonywana przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, była prowadzona w odniesieniu do wszystkich substancji, dla których obowiązek taki wynika z rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie dokonywania oceny

poziomów substancji w powietrzu (Dz.U. z 2020 r. poz. 2279). Są to równocześnie substancje, dla których w prawie krajowym (rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu) i w dyrektywach UE (2008/50/WE i 2004/107/WE) określono normatywne stężenia w postaci poziomów dopuszczalnych/docelowych/celu długoterminowego w powietrzu, ze względu na ochronę zdrowia ludzi i ochronę roślin.

Lista zanieczyszczeń, jakie należy uwzględnić w ocenie dokonywanej pod kątem spełnienia kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi, obejmuje 12 substancji:

- dwutlenek siarki SO₂,
- dwutlenek azotu NO₂,
- tlenek węgla CO,
- benzen C₆H₆,
- ozon O₃,
- pył zawieszony PM₁₀,
- pył zawieszony PM_{2.5},
- ołów Pb w PM₁₀,
- arsen As w PM₁₀,
- kadm Cd w PM₁₀,
- nikiel Ni w PM₁₀,
- benzo(a)piren B(a)P w PM₁₀.

W ocenach dokonywanych pod kątem spełnienia kryteriów odniesionych do ochrony roślin uwzględnia się 3 substancje:

- dwutlenek siarki SO₂,
- tlenki azotu NO_x,
- ozon O₃.

Wynik oceny i klasyfikacji strefy dla danego zanieczyszczenia zależy od stężeń tego zanieczyszczenia występujących na terenie strefy - zwykle w rejonach o najwyższym stopniu zanieczyszczenia daną substancją. Uzyskany wynik przekłada się na określone wymagania w zakresie działań na rzecz poprawy jakości powietrza (w przypadku, gdy nie są spełnione odpowiednie kryteria) lub na rzecz utrzymania tej jakości (jeżeli spełnia ona przyjęte standardy).

Poniżej zestawiono klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza:

- **Klasa A** - poziom stężeń zanieczyszczenia nie przekracza poziomu dopuszczalnego/docelowego,
- **Klasa C** - poziom stężeń zanieczyszczenia przekracza poziom dopuszczalny/docelowy,
- **Klasa D1** - poziom stężeń zanieczyszczenia nie przekracza poziomu celu długoterminowego (dotyczy tylko ozonu),
- **Klasa D2** - poziom stężeń zanieczyszczenia przekracza poziom celu długoterminowego (dotyczy tylko ozonu).

Tabela 4. Klasyfikacja stref zanieczyszczeń powietrza w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza

Poziom stężeń	Zanieczyszczenie	Klasa strefy	Wymagane działania
W przypadku, gdy dla zanieczyszczenia określony jest poziom dopuszczalny			
nie przekracza poziomu dopuszczalnego	ochrona zdrowia ludzi: dwutlenek siarki SO ₂ , dwutlenek azotu NO ₂ , tlenek węgla CO, benzen C ₆ H ₆ , pył PM10, pył PM2.5 ołów Pb (zawartość w PM10)	A	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia poniżej poziomu dopuszczalnego oraz dążenie do utrzymania najlepszej jakości powietrza zgodnej ze zrównoważonym rozwojem
powyżej poziomu dopuszczalnego*	ochrona roślin: dwutlenek siarki SO ₂ tlenki azotu NO _x -	C	- określenie obszarów przekroczeń poziomów dopuszczalnych, - opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu, - kontrolowanie stężeń zanieczyszczenia na obszarach przekroczeń i prowadzenie działań mających na celu obniżenie stężeń przynajmniej do poziomów dopuszczalnych
W przypadku, gdy dla zanieczyszczenia określony jest poziom docelowy			
nie przekracza poziomu docelowego	ochrona zdrowia ludzi i ochrona roślin ozon O ₃	A	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia w powietrzu poniżej poziomu docelowego
powyżej poziomu docelowego	ochrona zdrowia ludzi arsen As (zawartość w PM10), kadm Cd (zawartość w PM10), nikiel Ni (zawartość w PM10), benzo(a)piren B(a)P (zawartość w PM10)	C	- dążenie do osiągnięcia poziomu docelowego substancji w określonym czasie za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych - określenie obszarów przekroczeń poziomów docelowych - opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza, w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów docelowych w powietrzu
W przypadku, gdy dla ozonu określony jest poziom celu długoterminowego			
nieprzekraczający poziomu celu długoterminowego	ochrona zdrowia ludzi i ochrona roślin ozon O ₃	D1	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia w powietrzu poniżej poziomu celu długoterminowego
powyżej poziomu celu długoterminowego		D2	- dążenie do osiągnięcia poziomu celu długoterminowego

* z uwzględnieniem dozwolonych częstości przekroczeń określonych w rozporządzeniu MŚ w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubelskim raport wojewódzki za rok 2025

Roczna ocena została wykonana zgodnie z obowiązującymi zasadami, bazującymi na przepisach prawnych. Zgodnie z art. 89 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2025 r. poz. 647 z późn. zm.) Główny Inspektor Ochrony Środowiska dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu w danej strefie za rok poprzedni, a następnie dokonuje klasyfikacji stref, dla każdej substancji odrębnie, według określonych kryteriów. Klasyfikacji dokonano dla dwóch stref na terenie województwa lubelskiego: aglomeracji lubelskiej i strefy lubelskiej.

W 2025 roku wszystkie stanowiska pomiarowe wykorzystane w ocenie spełniały wymagania dotyczące jakości danych, w tym wymaganego procentu ważnych danych w roku i były wystarczające do dokonania klasyfikacji stref województwa lubelskiego w odniesieniu do wszystkich substancji, dla których w prawie krajowym i w dyrektywach UE określono normatywne stężenia w postaci poziomów dopuszczalnych/docelowych/celu długoterminowego w powietrzu, ze względu na ochronę zdrowia ludzi i ochronę roślin.

Tabela 5. Wynikowe klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej w latach 2022-2025 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia dla strefy lubelskiej

Strefa lubelska	Symbol klasy wynikowej											
	SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	O ₃ ¹⁾	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2,5 ²⁾
2022	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	C1
2023	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A1
2024	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A1
2025	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A1

¹⁾ Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefa uzyskała klasę D2

²⁾ Dla pyłu PM2,5 – dla poziomu dopuszczalnego I fazy strefa uzyskała klasę A

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubelskim, raport wojewódzki za rok 2025, Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubelskim, raport wojewódzki za rok 2024, Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubelskim, raport wojewódzki za rok 2023, Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubelskim, raport wojewódzki za rok 2022

W wyniku rocznej oceny jakości powietrza wykonanej na podstawie danych za 2025 rok określone zostały strefy w województwie lubelskim, w których należy podjąć działania w celu dotrzymania na danym obszarze obowiązujących norm jakości powietrza. Strefą, w której wystąpiło przekroczenie poziomu docelowego, jest tylko strefa lubelska, w której przekroczony został średnioroczny poziom docelowy benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10. W dwóch strefach został przekroczony poziom celu długoterminowego dla ozonu ze względu na ochronę zdrowia ludzi, aglomeracja lubelska i strefa lubelska uzyskały klasę D2. Dla pozostałych zanieczyszczeń analizowanych w ocenie jakości powietrza w województwie nie wykazano przekroczeń poziomów dopuszczalnych i docelowych.³

Zgodnie z zasadami oceny rocznej klasę strefy dla danego zanieczyszczenia określa się na podstawie jego stężeń występujących w rejonach potencjalnie najbardziej zanieczyszczonych rozważaną substancją. W rezultacie, nawet obszar przekroczeń wartości normatywnych zanieczyszczenia o małym zasięgu decyduje o wyniku klasyfikacji całej strefy (nawet o dużej powierzchni). Należy zatem pamiętać, że zaliczenie strefy do klasy C dla danego zanieczyszczenia nie oznacza złej sytuacji na terenie całej

³ źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubelskim. Raport wojewódzki za rok 2025

strefy – a jest jedynie sygnałem, że w strefie istnieją obszary wymagające podjęcia i prowadzenia działań na rzecz poprawy jakości powietrza pod kątem rozważanego zanieczyszczenia.⁴

Tabela 6. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin

Strefa lubelska	Symbol klasy wynikowej		
	SO ₂	NO _x	O ₃ ¹⁾
2022	A	A	A
2023	A	A	A
2024	A	A	A
2025	A	A	A

¹⁾Dla ozonu wg poziomu celu długoterminowego, strefa lubelska otrzymała klasę D2

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubelskim raport wojewódzki za rok 2025, Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubelskim raport wojewódzki za rok 2024, Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubelskim raport wojewódzki za rok 2023, Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubelskim raport wojewódzki za rok 2022

Na podstawie klasyfikacji stref województwa lubelskiego za rok 2025 stwierdzono potrzebę realizacji działań naprawczych mających na celu poprawę jakości powietrza ze względu na ochronę zdrowia ludzi dla strefy lubelskiej z uwagi na przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10. Strefa lubelska została zaliczona do klasy C.⁵

W aglomeracji lubelskiej i w strefie lubelskiej wykazano obszary przekroczeń poziomu celu długoterminowego ozonu i strefy te uzyskały klasę D2.⁶

Na obszarze województwa lubelskiego w ostatnich latach występuje niski poziom zanieczyszczenia powietrza (poniżej poziomów dopuszczalnych/docelowych) dla następujących substancji: dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, benzen, tlenek węgla oraz oznaczanych w pyłe zawieszonym PM10 metali: ołów, arsen, kadm i nikiel.⁷

Szczególną uwagę należy zwrócić na stężenia benzo(a)pirenu, zawartego w pyłe zawieszonym PM10 w województwie lubelskim. Podobnie jak w latach poprzednich, wysokie wartości stężeń tego zanieczyszczenia rejestrowano w okresach grzewczych (styczeń-marzec, październik-grudzień). Przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10 zarejestrowano w 2025 roku na pięciu spośród dziewięciu stacji pomiarowych w województwie. Na podstawie wyników matematycznego modelowania jakości powietrza szacuje się, że w 2025 roku problem ten dotyczył 77 gmin w województwie (36% wszystkich gmin), w tym 17 gmin miejskich (85% wszystkich

⁴ źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubelskim. Raport wojewódzki za rok 2025

⁵ źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubelskim. Raport wojewódzki za rok 2025

⁶ źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubelskim. Raport wojewódzki za rok 2025

⁷ źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubelskim. Raport wojewódzki za rok 2025

gmin miejskich), 42 wiejskich (27% wszystkich gmin wiejskich) i 18 miejsko-wiejskich (49% wszystkich gmin miejsko-wiejskich). Jako główną przyczynę przekroczeń wskazuje się „niską” emisję pochodzącą z indywidualnego ogrzewania budynków.⁸

Ocena jakości powietrza za 2025 rok wykazała brak przekroczeń poziomu dopuszczalnego dla średniodobowego i średniorocznego poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀. W roku 2025, w porównaniu z rokiem 2024, na terenie całego województwa nastąpiło niewielkie obniżenie średniorocznego stężenia pyłu zawieszonego PM₁₀, podobna sytuacja miała miejsce w odniesieniu do dobowego poziomu dopuszczalnego - liczba dni z przekroczeniami nieznacznie się obniżyła lub utrzymała się na zbliżonym poziomie.⁹

Ocena jakości powietrza wykazała brak przekroczenia w 2025 roku poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM_{2,5}. Na wszystkich stanowiskach pomiarowych został dotrzymany poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego PM_{2,5} dla fazy II (20 µg/m³). W roku oceny stężenia tego zanieczyszczenia, podobnie jak pyłu zawieszonego PM₁₀ utrzymywały się poniżej poziomu dopuszczalnego, pomimo niewielkiego wzrostu wartości stężeń w roku 2025 w porównaniu do roku poprzedniego na 2 stanowiskach pomiarowych w województwie.¹⁰

W sezonie letnim rejestrowany był wzrost stężeń ozonu, spowodowany obecnością w atmosferze jego prekursorów oraz w dużej mierze, warunkami meteorologicznymi. W 2025 roku nie stwierdzono przekroczenia poziomu docelowego ozonu określonego dla kryterium ochrony zdrowia ludzi. Stwierdzono jednak, podobnie jak w latach poprzednich, przekroczenie poziomu celu W odniesieniu do kryterium ochrony roślin, w 2025 roku pomiary jakości powietrza oraz wyniki obiektywnego szacowania w oparciu o wyniki modelowania nie wykazały przekroczeń poziomów dopuszczalnych określonych dla dwutlenku siarki i tlenków azotu oraz poziomu docelowego dla ozonu. Przekroczenie w odniesieniu do poziomu celu długoterminowego stwierdzono w strefie lubelskiej w przypadku ozonu.¹¹

Działania w zakresie poprawy jakości powietrza są realizowane w ramach programu ochrony powietrza (POP) dla województwa lubelskiego. Obecnie na terenie województwa obowiązuje uchwalona przez Sejmik Województwa Lubelskiego w czerwcu 2023 roku aktualizacja POP. Program ochrony powietrza

⁸ źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubelskim. Raport wojewódzki za rok 2025

⁹ źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubelskim. Raport wojewódzki za rok 2025

¹⁰ źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubelskim. Raport wojewódzki za rok 2025

¹¹ źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubelskim. Raport wojewódzki za rok 2025

jest dokumentem, który wskazuje na przyczyny występowania przekroczeń norm jakości powietrza oraz określa działania, których realizacja ma na celu poprawę jakości powietrza w województwie.¹²

Na terenie gminy Jeziorzany nie ma zlokalizowanej stacji monitoringu jakości powietrza, jednakże ocenami jakości powietrza objęte są wszystkie gminy w województwie lubelskim, również te, na terenie których nie ma stacji pomiarowej. Taka możliwość wynika z zastosowania metody uzupełniającej w stosunku do pomiarów stężeń zanieczyszczeń w powietrzu jaką tanowi, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, matematyczne modelowanie transportu i przemian substancji w powietrzu. Realizacja modelowania stężeń wybranych zanieczyszczeń na potrzeby wsparcia rocznej oceny jakości powietrza w strefach w Polsce, zgodnie z zapisami ustawy, od 2019 r. została powierzona Instytutowi Ochrony Środowiska – Państwowemu Instytutowi Badawczemu (IOŚ- PIB).

W poniższej tabeli przedstawiono wyniki stężeń zanieczyszczeń w powietrzu w gminie Jeziorzany w 2025 roku, uzyskane na podstawie modelowania matematycznego oraz szacowania, na podstawie pomiarów z najbliższej stacji.

Tabela 7. Wyniki stężeń zanieczyszczeń w powietrzu w gminie Jeziorzany w 2025 roku

Substancje	2023	2024	2025
1. Dwutlenek azotu ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	8 - 9	8 - 9	8
2. Dwutlenek siarki ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)*	3	2 - 3	2 - 3
3. Pył zawieszony PM10 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	15 - 16	16 - 17	12 - 14
4. Pył zawieszony PM2,5 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	9 - 10	9 - 10	7 - 8
5. Benzen ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	0,5	0,5	0,5
6. Ołów ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)**	0,002	0,002	0,002
7. Tlenek węgla ($\mu\text{g}/\text{m}^3$ ***	117	94	176
8. Benzo(a)piren (ng/m^3 ****	0,2 - 0,5	0,3 - 0,6	0,6 - 1
9. Arsen (ng/m^3)*****	0,4	0,5	0,5
10. Kadm (ng/m^3)*****	0,06	0,1	0,05
11. Nikiel (ng/m^3)*****	0,4	0,8	0,5

Gdzie:

* Poziom dopuszczalny jako wartość średnioroczna dla SO_2 jest określony w polskim prawie jedynie pod kątem ochrony roślin, co oznacza, że norma ta nie dotyczy stref będących aglomeracjami lub miastami, o których mowa w ustawie Prawo ochrony środowiska.

** Stężenie oznaczone jako suma metalu i jego związków w pyłe zawieszonym PM10.

*** W polskim prawie nie został określony dopuszczalny poziom średniej rocznej wartości stężenia CO, poziom ten został określony jedynie w odniesieniu do wartości średniej 8-godzinnej.

**** Stężenie w pyłe zawieszonym PM10. Dla benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10 nie został w polskim prawie określony poziom dopuszczalny. Oceny jakości powietrza w odniesieniu do benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10 dokonuje się w oparciu o poziom docelowy, który jest wartością średnioroczną.

¹² źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubelskim. Raport wojewódzki za rok 2025

***** Stężenie oznaczone jako suma metalu i jego związków w pyłe zawieszonym PM10. Dla arsenu, kadmu i niklu w pyłe PM10 nie zostały w polskim prawie określone poziomy dopuszczalne. Oceny jakości powietrza w odniesieniu do tych zanieczyszczeń dokonuje się w oparciu o poziomy docelowe, które są wartościami średniorocznymi.

Na dzień udostępnienia danych informacje na temat poziomów zanieczyszczeń w roku 2025 nie były jeszcze dostępne.

źródło: Na podstawie informacji uzyskanych od Regionalnego Wydziału Monitoringu Środowiska w Lublinie

Zgodnie z powyższym w 2025 na terenie gminy Jeziorzany nie wystąpiły przekroczenia zanieczyszczeń w powietrzu.

W poniższej tabeli przedstawiono źródła ciepła zgodnie z CEEB wykorzystywane na terenie gminy.

Rysunek 3. Źródła ciepła na terenie gminy Jeziorzany

Rodzaj źródła ciepła	Ilość [szt.]
kocioł na paliwo stałe z ręcznym podawaniem paliwa	420
kocioł na paliwo stałe z automatycznym podawaniem paliwa	42
kocioł na paliwo stałe	462
ogrzewanie elektryczne	255
ciepło systemowe	13
kolektory słoneczne	154
kocioł olejowy	3
pompa ciepła	16
kominek	69
kocioł gazowy	91
trzon kuchenny/piecokuchnia	297
piec kaflowy na paliwo stałe	124
fotowoltaika	75 z projektu gminnego + brak danych innych (277 wycen)

źródło: na podstawie danych otrzymanych od gminy Jeziorzany

Możliwości rozwoju OZE

Wraz z rosnącym zapotrzebowaniem na energię przy jednoczesnym wyczerpywaniu się zasobów konwencjonalnych wzrasta zainteresowanie alternatywnymi sposobami pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych. Energia odnawialna jest to energia pochodząca z naturalnych, powtarzających się procesów przyrodniczych, uzyskiwana z odnawialnych niekopalnych źródeł energii (energia: wody, wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalna, fal, prądów i pływów morskich, oraz energia wytwarzana z biomasy stałej, biogazu i biopaliw ciekłych). Odnawialne źródło energii to natomiast źródło wykorzystujące w procesie przetwarzania energię wiatru, promieniowania słonecznego, aerotermalną, geotermalną, hydrotermalną, fal, prądów i pływów morskich, spadku rzek oraz energię pozyskiwaną z biomasy, biogazu pochodzącego ze składowisk odpadów, a także biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu składowanych szczątków roślinnych i zwierzęcych.

Biogaz

Biogaz to paliwo gazowe otrzymywane w procesie fermentacji metanowej surowców rolniczych, produktów ubocznych rolnictwa, płynnych lub stałych odchodów zwierzęcych, produktów ubocznych lub pozostałości z przetwórstwa produktów pochodzenia rolniczego lub biomasy leśnej, z wyłączeniem gazu pozyskanego z surowców pochodzących z oczyszczalni ścieków oraz składowisk odpadów. Biogaz powstaje w wyniku fermentacji metanowej ścieków. Przyjmuje się, iż ze 100 m³ osadu o zawartości suchej masy na poziomie 5% można uzyskać od 10 do 30 m³ gazu, który może być wykorzystany do produkcji energii cieplnej, elektrycznej, do napędzania pojazdów bądź przesyłany wprost do sieci gazowej.

Zgodnie z Rejestrem wytwórców biogazu rolniczego (stan na dzień: 18.06.2026 r.) na terenie gminy Jeziorzany brak jest instalacji wykorzystujących biogaz jako źródło energii.

Zgodnie z wykazem Instalacje odnawialnych źródeł energii (stan na 31 marca 2026 r.) publikowanym przez Urząd Regulacji Energetyki na terenie gminy Jeziorzany brak jest instalacji wykorzystujących biogaz rolniczy.

Biomasa

Biomasę stanowią organiczne, niekopalne substancje o pochodzeniu biologicznym, które mogą być wykorzystywane w charakterze paliwa do produkcji ciepła lub wytwarzania energii elektrycznej.

Do najważniejszych rodzajów tego typu paliw należą:

- drewno;
- słoma i odpady pochodzące z produkcji rolniczej;
- odpady organiczne;
- oleje roślinne;
- tłuszcze zwierzęce;
- osady ściekowe;
- rośliny szybko rosnące, takie jak: wierzba wiciowa, miskant olbrzymi (trawa słoniowa), słonecznik bulwiasty, ślazier pensylwański.

Biomasa jest obecnie źródłem energii o największym potencjale. Udział paliw takich jak słoma, drewno czy wierzba energetyczna w bilansie energetycznym kraju systematycznie wzrasta. Po odliczeniu arealu upraw do celów spożywczych oraz upraw na potrzeby produkcji komponentów biopaliw, ostateczna powierzchnia możliwa do wykorzystania pod uprawy substratów energetycznych na terenie kraju wynosi około 600-700 tys. ha. Wykorzystywanie biomasy w celu pozyskiwania energii należy prowadzić w sposób przemysłowy i zrównoważony, gdyż zgodnie z prognozami Agencji Ochrony Środowiska

zaorywanie ziemi pod uprawy roślin energetycznych może przyczynić się do większej produkcji CO₂ do roku 2030 niż preferowane dotychczas spalanie paliw kopalnych. Jak wynika z prowadzonych badań, najbardziej sprzyjające środowisku jest pozyskiwanie energii z odpadów drewna. Uprawa roślin energetycznych niesie ze sobą ryzyko niebezpieczeństwa biologicznego, polegającego na niekontrolowanym rozprzestrzenianiu się gatunków obcych. Podczas produkcji energii z biomasy, należy także pamiętać o nisko-emisyjnym sposobie jej produkcji.

Zgodnie z wykazem Instalacje odnawialnych źródeł energii (stan na 31 marca 2026 r.) publikowanym przez Urząd Regulacji Energetyki na terenie gminy Jeziorzany brak jest instalacji wykorzystujących biomasę.

Energia wiatru

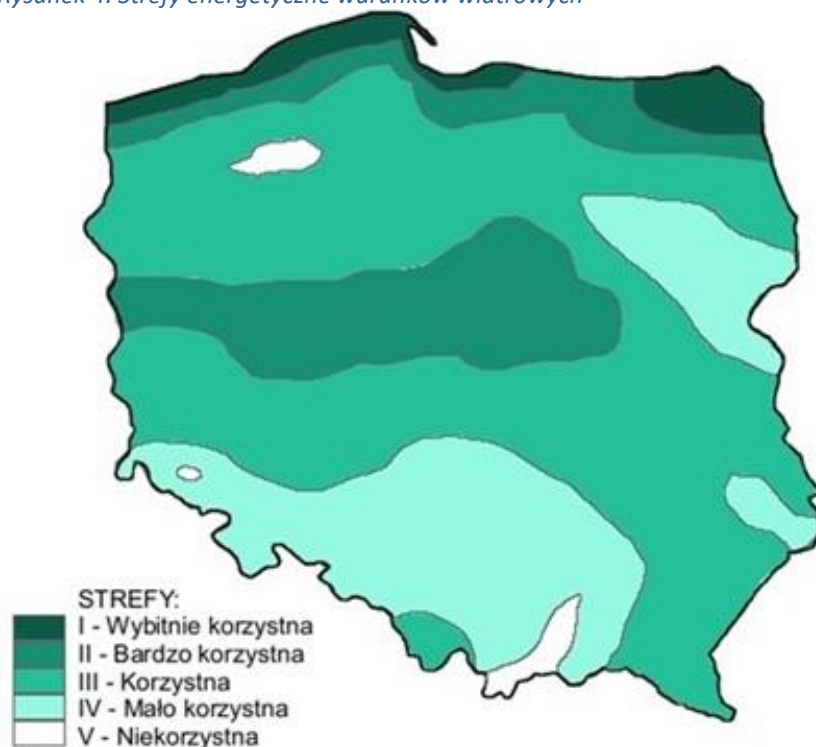
Energię wiatru stanowi energia kinetyczna wiatru wykorzystywana do produkcji energii elektrycznej w turbinach wiatrowych. Potencjał elektrowni wiatrowych jest określany przez możliwości generowania przez nie energii elektrycznej. Tereny o korzystnym potencjale wyznacza się na podstawie badań kierunku, siły oraz częstotliwości występowania wiatrów. Na tej podstawie sporządzono strefy energetyczne wiatru oraz podzielono powierzchnię kraju zgodnie z potencjałem energetycznym.

Według IMGW obszar Polski można podzielić na 5 stref energetycznych warunków wiatrowych:

- Strefa I – wybitnie korzystna;
- Strefa II – bardzo korzystna;
- Strefa III – korzystna;
- Strefa IV – mało korzystna;
- Strefa V – niekorzystna.

Zgodnie z podziałem wprowadzonym przez Ośrodek Meteorologii IMGW, teren gminy Jeziorzany leży w zasięgu strefy III (korzystnej).

Rysunek 4. Strefy energetyczne warunków wiatrowych

źródło: imgw.pl

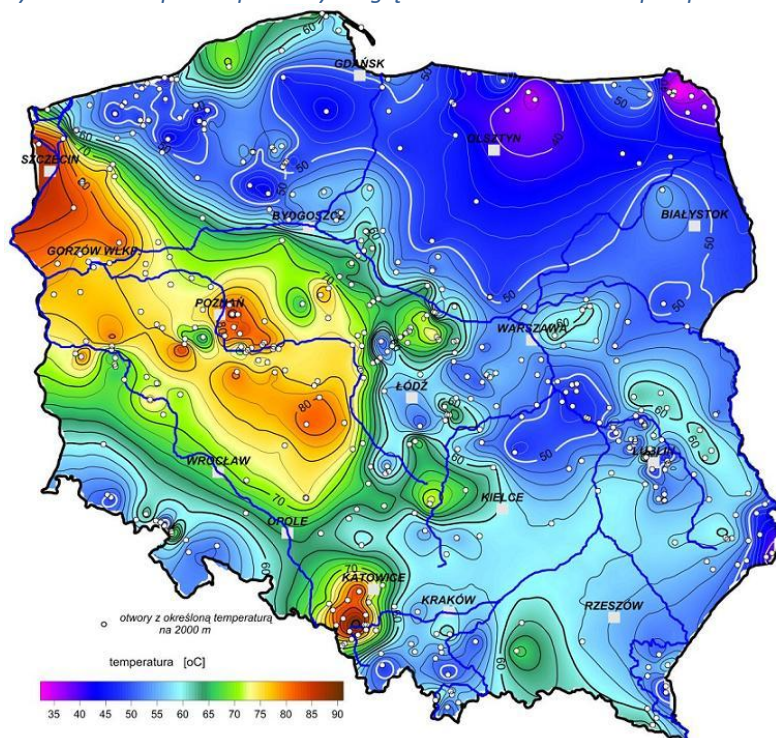
Zgodnie z Geoserwisem GDOŚ na terenie gminy Jeziorzany brak jest elektrowni wiatrowych.

Zgodnie z wykazem Instalacje odnawialnych źródeł energii (stan na 31 marca 2026 r.) publikowanym przez Urząd Regulacji Energetyki na terenie gminy Jeziorzany brak jest instalacji wiatrowych.

Energia geotermalna

Energia geotermalna jest to energia cieplna pozyskiwana z głębi ziemi i stosowana głównie w celach grzewczych. Z racji na szerokie rozpowszechnienie o pełną odnawialność energia tego typu stanowi olbrzymi potencjał. Ciepłe wody o wyższej temperaturze podatne są do produkcji energii elektrycznej, pozostałe z powodzeniem stosowane są w ciepłownictwie, rolnictwie czy do celów rekreacyjnych. Oszacowanie potencjału energii geotermalnej wiąże się z koniecznością kosztownych odwiertów próbnych. Warunkiem opłacalności jest odpowiednia temperatura podziemnych wód (minimum 65°C na głębokości 2 km), ich wydajność oraz niskie zasolenie. Opłacalność wzrasta w sytuacjach, gdy ciepłe wody są umieszczone płycej (mniejsze koszty wiercenia i instalacji) oraz gdy ich temperatura jest wyższa. Mapa rozkładu temperatury na głębokości 2000 m p.p.t. przedstawiona została na poniższym rysunku.

Rysunek 5. Mapa temperatury na głębokości 2000 metrów pod powierzchnią terenu

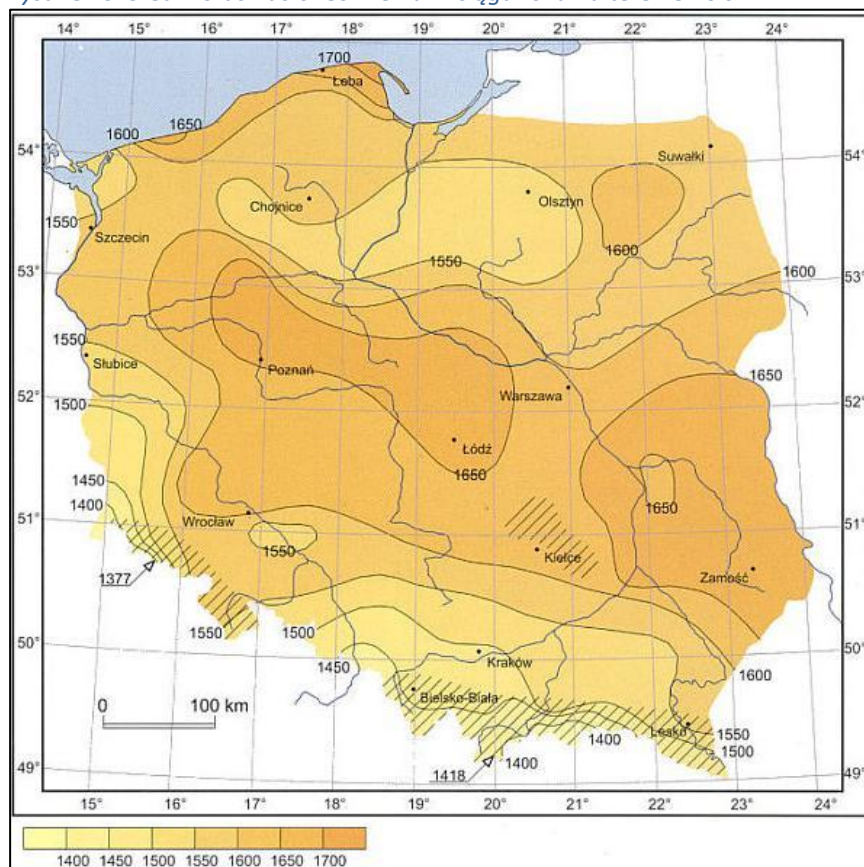

źródło: Szewczyk 2010, Państwowy Instytut Geologiczny

Energia słońca

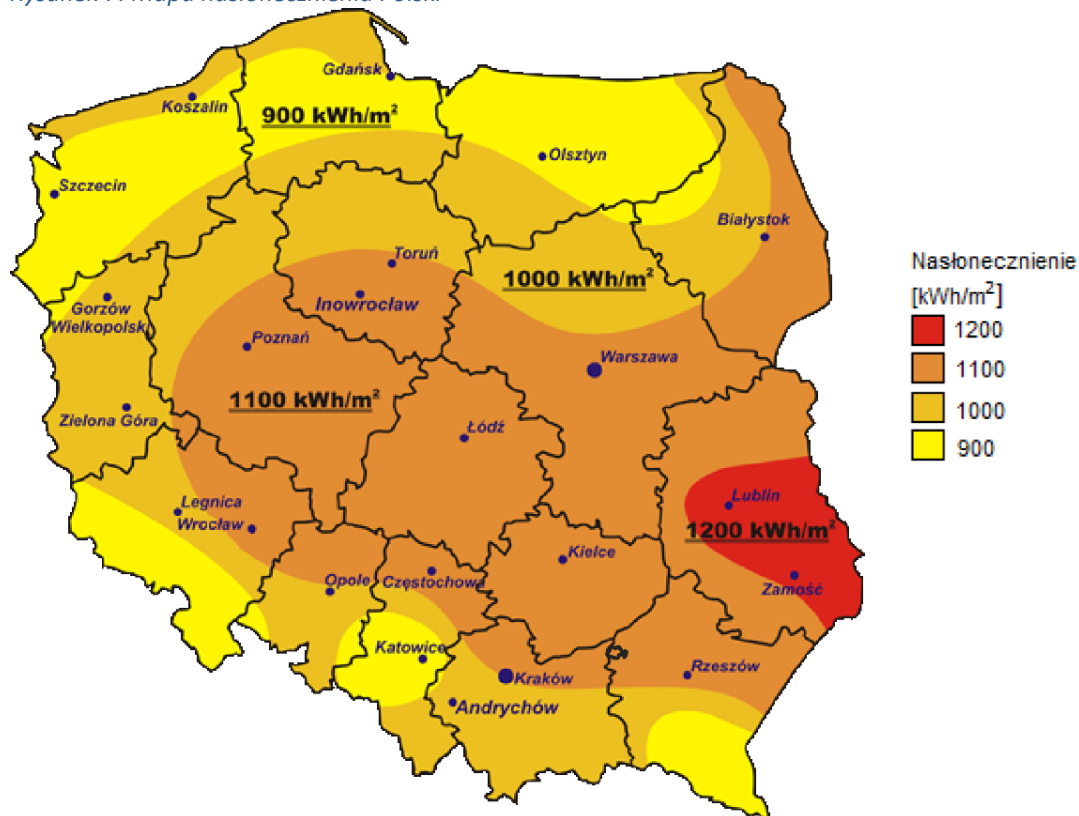
Energia promieniowania słonecznego wykorzystywana jest w dwojaki sposób: do produkcji energii elektrycznej bądź ciepła. Ciepło może być pozyskiwane w sposób bierny poprzez nagrzewanie pomieszczeń bezpośrednim promieniowaniem bądź poprzez systemy cieczowych lub powietrznych kolektorów słonecznych służących ogrzewaniu mieszkań, podgrzewaniu wody użytkowej itp. Konwersja promieniowania na prąd elektryczny odbywa się natomiast poprzez zastosowanie ogniw fotowoltaicznych bądź elektrowni termicznych. Zastosowanie kolektorów słonecznych oraz ogniw fotowoltaicznych może okazać się zasadne już nawet w przypadku użytkowania przez pojedyncze gospodarstwa domowe, w zależności od stopnia zapotrzebowania na ciepłą wodę użytkową oraz energię elektryczną. Poniższe rysunki przedstawiają dwa najważniejsze czynniki wpływające na opłacalność inwestycji związanych z wykorzystaniem energii słonecznej.

Rysunek 6. Średni czas nasłonecznienia w ciągu roku na terenie Polski

źródło: imgw.pl

Rysunek 7. Mapa nasłonecznienia Polski

źródło: cire.pl

Gmina Jeziorzany zlokalizowana jest w strefie, gdzie średnioroczna suma promieniowania słonecznego wynosi 1 100 kWh/m². Nasłonecznienie na terenie gminy szacowane jest na 1 650 - 1700 h/rok. Opisane powyżej warunki określone są jako bardzo dobre w porównaniu do warunków panujących w innych rejonach Polski.

Zgodnie z wykazem Instalacje odnawialnych źródeł energii (stan na 31 marca 2026 r.) publikowanym przez Urząd Regulacji Energetyki na terenie gminy Jeziorzany brak jest instalacji fotowoltaicznych.

Zgodnie z informacjami uzyskanymi od Urzędu Gminy w Jeziorzanych instalacją odnawialnego źródła energii funkcjonującą na budynkach stanowiących własność gminy Jeziorzany są panele fotowoltaiczne przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 8. Instalacje OZE na budynkach stanowiących własność gminy Jeziorzany

Adres	Rodzaj instalacji	Moc [MW/kW]
ul. Rynek 22, 21-146 Jeziorzany (Urząd Gminy)	panele fotowoltaiczne	3,42 kW
Przytoczno 25, 21-146 Jeziorzany (Szkoła podstawowa)	panele fotowoltaiczne	10,26 kW

źródło: na podstawie danych otrzymanych od Urzędu Gminy Jeziorzany

Energia cieków wód powierzchniowych

Potencjalna i kinetyczna energia cieków wód powierzchniowych wykorzystywana jest do wytwarzania energii w elektrowniach wodnych. Potencjał energii wodnej zależy od spadku i przepływu. Przepływy ze względu na dużą zmienność w czasie muszą być przyjęte na podstawie wieloletnich obserwacji dla przeciętnego roku przy średnich warunkach hydrologicznych. Spadek określany jest jako iloczyn spadku i długości na danym odcinku rzeki. Rzeczywiste możliwości wykorzystania zasobów wodnych są znacznie mniejsze. Do energii odnawialnej zalicza się wyłącznie produkcję energii elektrycznej w elektrowniach na dopływie naturalnym (przepływowych). Planując tego typu inwestycję należy wziąć pod uwagę uwarunkowania przyrodnicze (ocena zasobów przez IMGW, warunków geomorfologicznych i geologicznych), techniczne (tryb pracy elektrowni, specyfikacja techniczna turbin, wydajność, środowiskowe (przede wszystkim formy ochrony przyrody: obszary Natura 2000, prawne (pozwolenie wodnoprawne zgodność z planem zagospodarowania przestrzennego), ekonomiczne oraz społeczne (np. turystyka).

6.2.2. Zagrożenie hałasem

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2025 r. poz. 647 z późn. zm.), podstawowe pojęcia z zakresu ochrony przed hałasem są następujące:

- emisja - wprowadzane bezpośrednio lub pośrednio energie do powietrza, wody lub ziemi, związane z działalnością człowieka (takie jak hałas czy wibracje);
- hałas - dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16.000 Hz;

- poziom hałasu - równoważny poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB).

Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, zgodnie z art. 117 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2025 r. poz. 647 z późn. zm.). W rozumieniu ustawy ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności na utrzymaniu poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie, oraz zmniejszeniu poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany. W związku ze stwierdzoną uciążliwością akustyczną hałasu komunikacyjnego, Państwowy Zakład Higieny opracował skalę subiektywnej uciążliwości zewnętrznych hałasu. Zgodnie z dokonaną klasyfikacją uciążliwość hałasu komunikacyjnego zależy od wartości poziomu równoważnego L_{Aeq} i wynosi odpowiednio:

- mała uciążliwość $L_{Aeq} < 52$ dB;
- średnia uciążliwość $52 \text{ dB} < L_{Aeq} < 62$ dB;
- duża uciążliwość $63 \text{ dB} < L_{Aeq} < 70$ dB;
- bardzo duża uciążliwość $L_{Aeq} > 70$ dB;

Kryteria dopuszczalności hałasu drogowego określa *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 października 2014 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (Dz. U. 2014 r., poz. 112). Dla rodzajów terenu, wyróżnionych ze względu na sposób zagospodarowania i pełnione funkcje (tj. tereny zabudowy mieszkaniowej, tereny szpitali, szkoły, tereny rekreacyjno – wypoczynkowe i uzdrowiska), ustalono dopuszczalny równoważny poziom hałasu L_{AeqD} w porze dziennej i L_{AeqN} w porze nocnej. Podstawą określenia dopuszczalnej wartości poziomu równoważnego hałasu dla danego terenu jest zaklasyfikowanie go do określonej kategorii, o wyborze której decyduje sposób jego zagospodarowania. Dla hałasu drogowego, dopuszczalne wartości poziomów hałasu wynoszą w porze dziennej – w zależności od funkcji terenu – 50-65 dB, w porze nocnej 45–56 dB. Dopuszczalne poziomy hałasu, w zależności od przeznaczenia terenu, zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 9. Dopuszczalne poziomy hałasu w zależności od przeznaczenia terenu

Przeznaczenie terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w dB			
	Drogi lub linie kolejowe*		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
	L _{Aeq D} przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	L _{Aeq N} przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	L _{Aeq D} przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym	L _{Aeq N} przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy
a) Strefa ochronna „A” uzdrowiska b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży** c) Tereny domów opieki społecznej d) Tereny szpitali w miastach	61	56	50	40
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe** d) Tereny mieszkaniowo-usługowe	65	56	55	45
Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. Mieszkańców***	68	60	55	45

* Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.

** W przypadku niewykorzystywania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy.

*** Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych.

źródło: Obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 15 października 2013 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r. poz. 112)

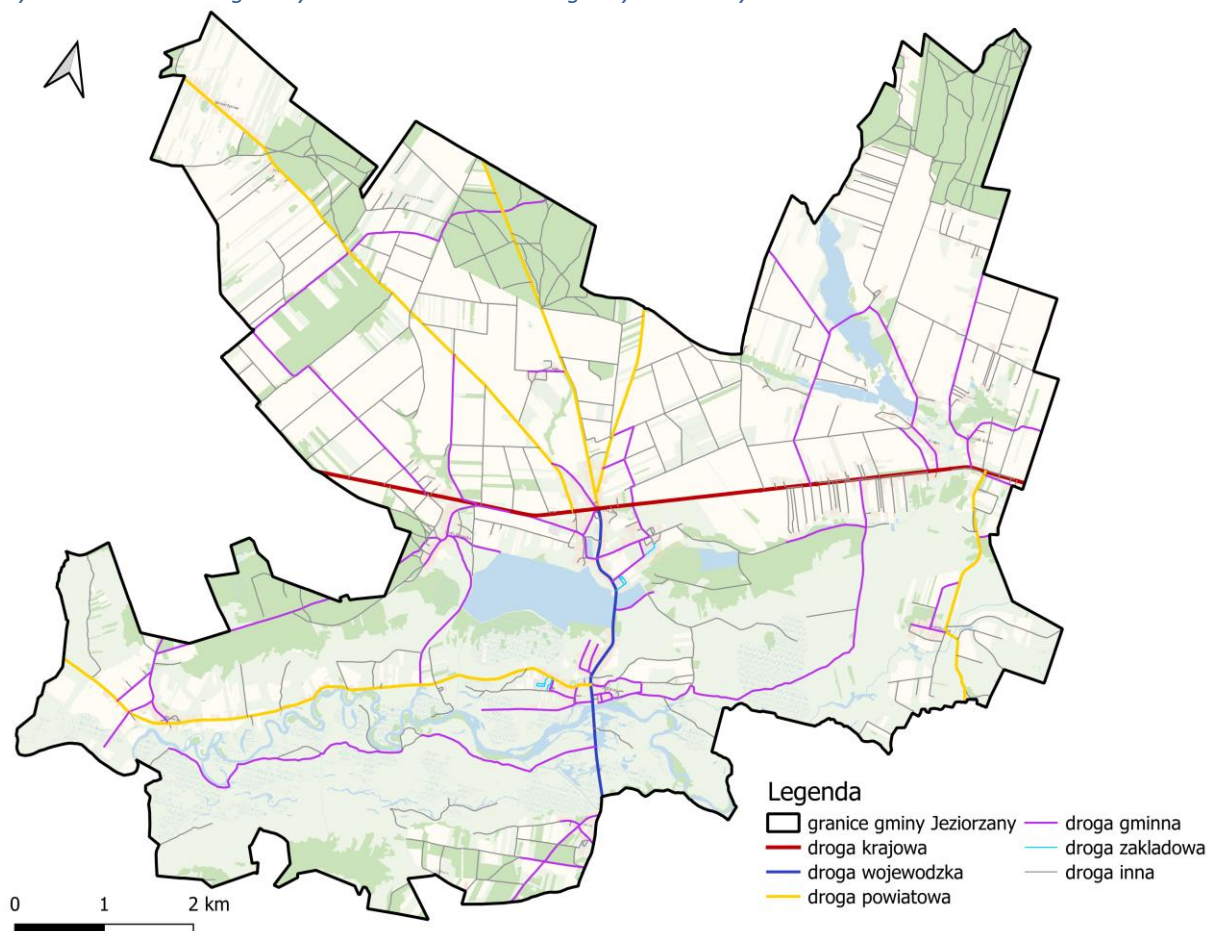
Hałas drogowy

Klimat akustyczny na terenie gminy Jeziorzany kształtuje w znacznej mierze ruch komunikacyjny.

Przez teren gminy Jeziorzany przebiegają drogi następujących kategorii:

- droga krajowa 48
- droga wojewódzka nr 809;
- drogi powiatowe;
- drogi gminne
- drogi zakładowe;
- drogi inne.

Rysunek 8. Układ dróg różnych własności na terenie gminy Jeziorzany

źródło: opracowanie własne

Zgodnie z informacjami uzyskanymi od RWMŚ w Lublinie w latach 2023-2025 w bazie EHAŁAS-P zgromadzone zostały informacje o poziomach hałasu

Punkt pomiarowy zlokalizowany przy drodze DK 48 w miejscowości Krępa 21A został zbadany w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska na rok 2024. Pomiary hałasu wykonane w dniu 21.05.2024 roku wykazały przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu wynoszące 1,3 dB w porze dziennej oraz 5,2 dB w porze nocnej.

Hałas przemysłowy

Zgodnie z informacjami uzyskanymi od RWMŚ w Lublinie w latach 2023-2025 na terenie gminy Jeziorzany nie prowadzono pomiarów hałasu przemysłowego.

Hałas kolejowy

Zgodnie z informacjami uzyskanymi od RWMŚ w Lublinie w latach 2023-2025 na terenie gminy Jeziorzany nie prowadzono pomiarów hałasu kolejowego.

Hałas lotniczy

Hałas lotniczy związany jest z ruchem lotniczym, pasażerskim i transportowym, a także z lokalnymi lotniskami sportowymi i rekreacyjnymi. Hałas ten jest szczególnie uciążliwy w bezpośrednim sąsiedztwie lotnisk a jego natężenie zależy od użytkowanych statków powietrznych, tras dolotowych i odlotowych, profili startów i lądowań, progów podejścia i odejścia oraz od rozkładu intensywności lotów.

Zgodnie z informacjami uzyskanymi od RWMŚ w Lublinie w latach 2023-2025 na terenie gminy Jeziorzany nie prowadzono pomiarów hałasu lotniczego.

Państwowy Monitoring Środowiska

Zgodnie z informacjami uzyskanymi od RWMŚ w Lublinie na terenie gminy Jeziorzany w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska w roku 2024 zostały przeprowadzone pomiary hałasu drogowego, których wyniki zostały przedstawione powyżej.

6.2.3. Pola Elektromagnetyczne

Zgodnie z informacjami uzyskanymi od RWMŚ w Lublinie na terenie gminy Jeziorzany monitoring pól elektromagnetycznych (PEM) na terenie gminy Jeziorzany był realizowany w 2022 roku. Poziom zanieczyszczenia polem elektromagnetycznym znajdował się poniżej poziomu detekcji sondy.¹³

6.2.4. Wody

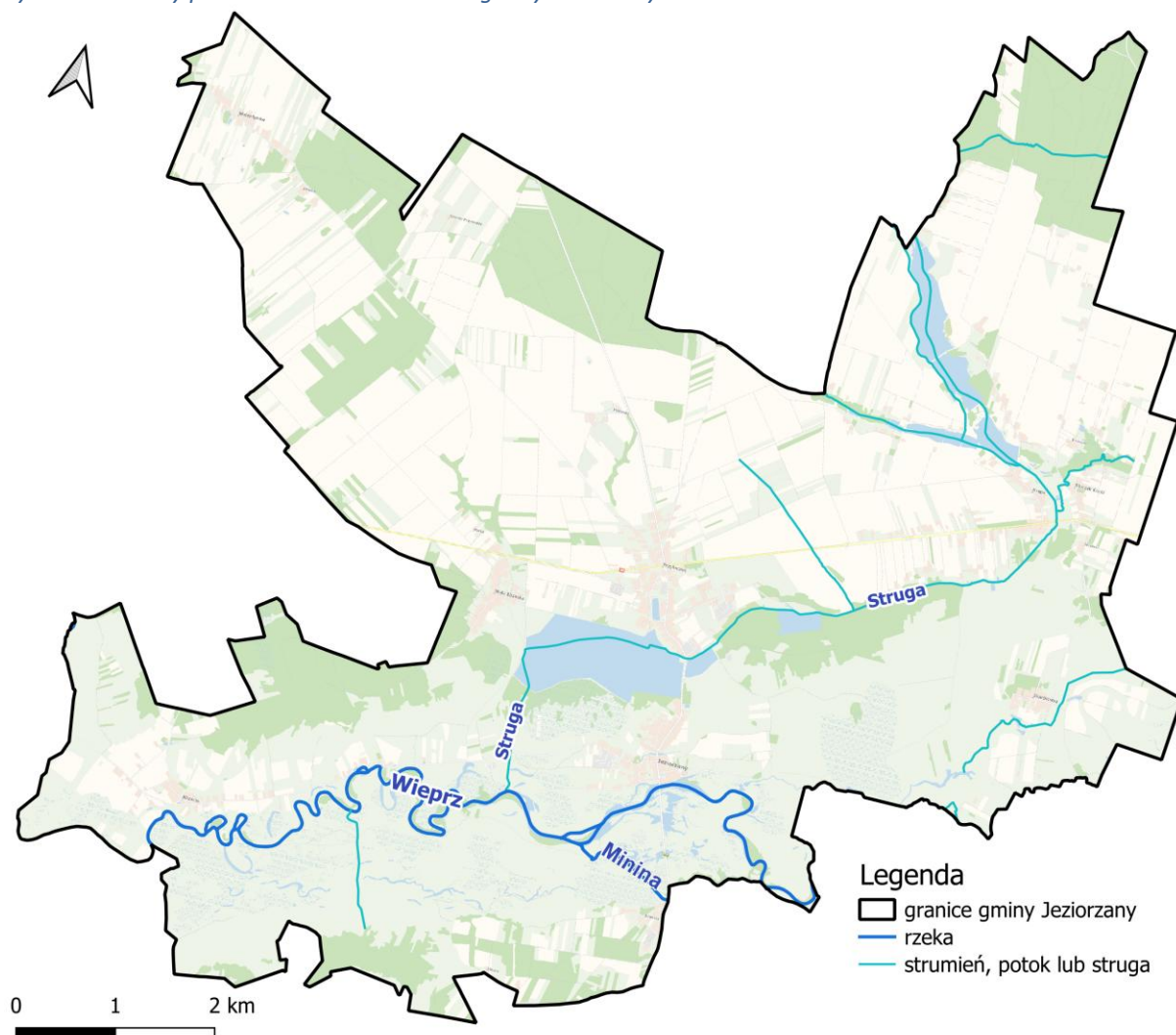
Wody powierzchniowe

Gmina Jeziorzany w całości leży w dorzeczu Wieprza, który jest rzeką II rzędu, o całkowitej długości: 303,2 km i powierzchni zlewni: 10415,2 km². Na terenie gminy Wieprz przyjmuje dwa dopływy – od południa Mininę oraz od północy Strugę, stanowiąc niejako oś hydrograficzną obszaru. Dolina ma zmienną szerokość, a na terenie gminy Jeziorzany waha się od ok. 1,5 km do ok. 2,5 km. Rzeka ma tu przebieg zbliżony do równoleżnikowego. Nie jest uregulowana, silnie meandruje, a w jej sąsiedztwie występują starorzecza, oczka wodne, torfianki oraz stawy (m. in. w okolicy Przytoczna oraz Krępy). Średni przepływ Wieprza na odcinku w rejonie gminy wynosi: 37 m³/s, przepływ maksymalny: 70 m³/s, minimalny: 22 m³/s, różnice stanów wody w najbliższym posterunku sięgają 4 m.¹⁴

¹³ źródło: ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2022 w województwie lubelskim

¹⁴ źródło: Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu planu ogólnego gminy Jeziorzany

Rysunek 9. Wody powierzchniowe na terenie gminy Jeziorzany

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUGiK

Tabela 10. Jednolite Części Wód Powierzchniowych znajdujące się na obszarze gminy Jeziorzany

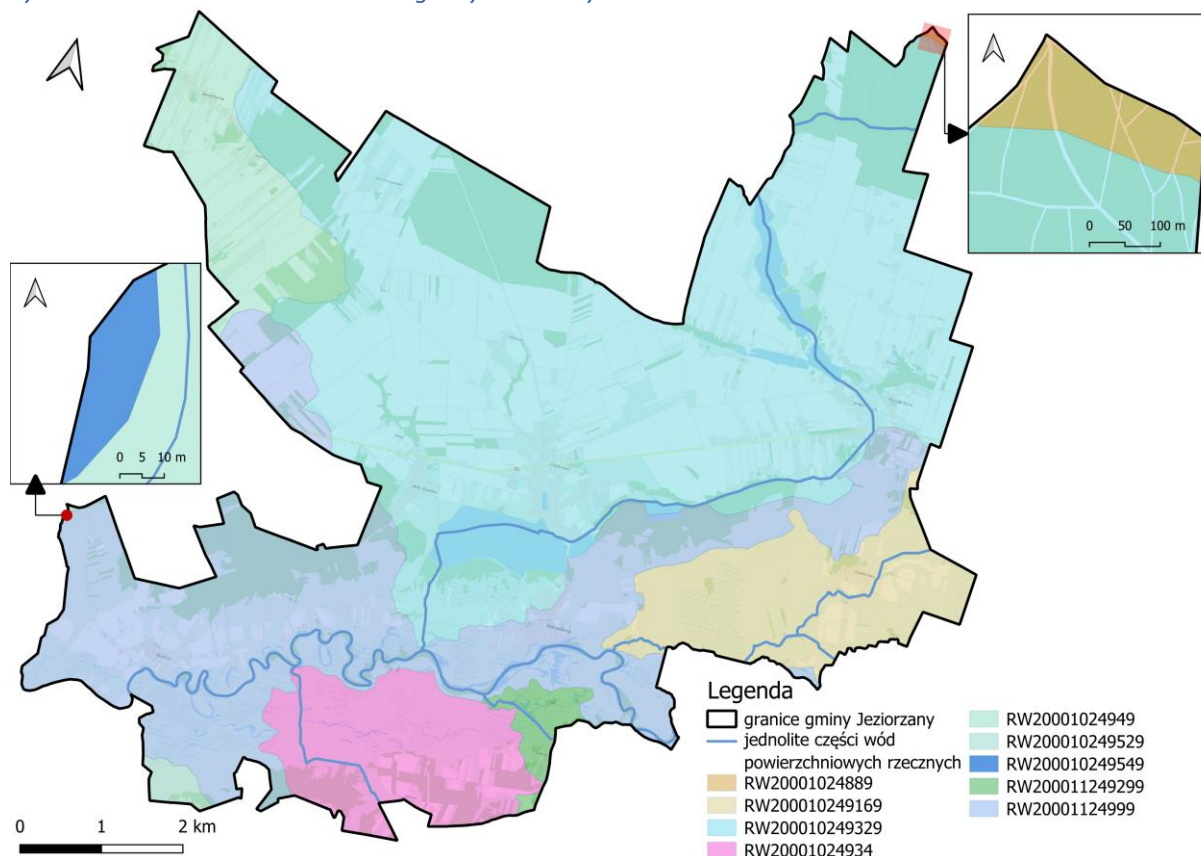
Kod JCWP	Nazwa JCWP
RW200010249169	Rów A Bożniewice-Jeziorzany
RW20001024934	Dopływ spod Anielówki
RW200011249299	Minina od Ciemięgi do ujścia
RW200010249529	Bylina
RW200010249549	Dopływ ze stawów koło Sobieszyna
RW20001124999	Wieprz od Tyśmienicy do ujścia
RW20001024889	Czarna
RW20001024949	Świnka
RW200010249329	Struga

źródło: <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe> [data dostępu: 17.06.2026 r.]

Obowiązek badania i oceny jakości wód powierzchniowych w ramach państwowego monitoringu środowiska (PMŚ) wynika z art. 349 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne. Zgodnie z ust. 3 tego artykułu, badania jakości wód powierzchniowych w zakresie elementów biologicznych, fizykochemicznych, chemicznych (w tym substancji priorytetowych w matrycy będącej wodą) należą do kompetencji inspekcji ochrony środowiska. W zakresie obowiązków leży również prowadzenie obserwacji elementów hydromorfologicznych na potrzeby oceny stanu ekologicznego. Stan ichtiofauny jako jednego z biologicznych elementów jakości wód jest badany przez wykonawców zewnętrznych, a jego ocena jest przekazywana do GIOŚ. Badania substancji priorytetowych, dla których określono środowiskowe normy jakości we florze i faunie, są zlecane przez GIOŚ. Zgodnie z ustawą – Prawo wodne, realizacja monitoringu wód powierzchniowych ma na celu m.in. pozyskanie informacji o stanie wód powierzchniowych na potrzeby planowania w gospodarowaniu wodami i oceny osiągnięcia celów środowiskowych przypisanych jednolitym częściom wód powierzchniowych, czyli oddzielnym i znaczącym elementom wód powierzchniowych, takim jak: jezioro lub inny naturalny zbiornik wodny; sztuczny zbiornik wodny; struga, strumień, potok, rzeka, kanał lub ich części; morskie wody wewnętrzne, wody przejściowe lub wody przybrzeżne.

Podstawę prawną dokonanej klasyfikacji stanu wód stanowi Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. z 2021 r. poz. 1475). Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2019-2024 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.).

Rysunek 10. Zlewnie JCWP na terenie gminy Jeziorzany

źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych udostępnianych przez PGW WP

Poniższa tabela przedstawia charakterystykę dziewięciu jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP), w granicach których leży gmina Jeziorzany, znajdujących się w obszarze dorzecza Wisły, w regionie wodnym Bugu. Analizowane cieki mają zróżnicowaną długość oraz powierzchnię zlewni, a większość z nich (poza jedną) posiada status naturalnych części wód (NAT), z wyjątkiem jednej części o statusie silnie zmienionej (SZCW). Ocena stanu JCWP wykazała, że wszystkie analizowane części wód osiągnęły ogólny zły stan wód, co wynika przede wszystkim z niezadowalającego stanu ekologicznego lub potencjału ekologicznego oraz w części przypadków z przekroczeń wymagań dotyczących stanu chemicznego. Najczęściej występującymi presjami wpływającymi na jakość wód są źródła bytowe i komunalne (zarówno punktowe, jak i rozproszone), presje związane z rolnictwem, takie jak nawożenie i depozycja, a także odpływ miejski z terenów zurbanizowanych. Istotne znaczenie mają również presje hydromorfologiczne, w szczególności prostowanie koryt rzek, obecność budowli piętrzących, obiektów gospodarki wodnej oraz infrastruktury mostowej. W przypadku części JCWP wskazano również wpływ rozwoju obszarów zurbanizowanych, transportu i odpływu miejskiego jako źródła presji chemicznych.

Tabela 11. Ocena stanu wód JCWP zlokalizowanych na terenie gminy Jeziorzany

Nazwa i kod JCWP		RW200010249169 Rów A Bożniewice- Jeziorzany	RW20001024934 Dopływ spod Anielówki	RW200011249299 Minina od Ciemięgi do ujścia	RW200010249529 Bylina	RW200010249549 Dopływ ze stawów koło Sobieszyna	RW20001124999 Wieprz od Tyśmienicy do ujścia	RW20001024889 Czarna	RW20001024949 Świnka	RW200010249329 Struga
Typ JCWP		PNp	PNp	RzN	PNp	PNp	RzN	PNp	PNp	PNp
Rzeczywista długość JCWP [km]		19,12	4,52	31,56	18,73	3,02	77,69	63,80	37,65	19,74
Powierzchnia zlewni JCWP [km ²]		25,49	12,71	115,82	56,17	14,98	169,55	213,89	111,96	71,59
Obszar dorzecza		Wisły	Wisły	Wisły	Wisły	Wisły	Wisły	Wisły	Wisły	Wisły
Region wodny		Bugu	Bugu	Bugu	Bugu	Bugu	Bugu	Bugu	Bugu	Bugu
Status JCWP		NAT	NAT	SZCW	NAT	NAT	NAT	NAT	NAT	NAT
Ocena stanu ¹⁵	stan/ potencjał ekologiczny	słaby stan ekologiczny	zły stan ekologiczny	umiarkowany potencjał ekologiczny	zły stan ekologiczny	słaby stan ekologiczny	słaby stan ekologiczny	zły stan ekologiczny	zły stan ekologiczny	zły stan ekologiczny
	stan chemiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	stan chemiczny dobry	stan chemiczny dobry	stan chemiczny poniżej dobrego	stan chemiczny dobry	stan chemiczny dobry	stan chemiczny poniżej dobrego	stan chemiczny poniżej dobrego	stan chemiczny poniżej dobrego
	stan (ogólny)	zły stan wód	zły stan wód	zły stan wód	zły stan wód	zły stan wód	zły stan wód	zły stan wód	zły stan wód	zły stan wód
Rodzaj presji determinującej stan wód w obrębie danej JCWP	Główne źródło presji troficznych	źródła bytowe i komunalne (rozproszone)	źródła bytowe i komunalne (rozproszone)	źródła przemysłowe oraz źródła bytowe i komunalne (punktowe i rozproszone)	nawożenie i depozycja oraz odpływ miejski (wody opadowe)	źródła bytowe i komunalne (rozproszone)	źródła bytowe i komunalne	nawożenie i depozycja oraz odpływ miejski (wody opadowe)	źródła bytowe i komunalne (rozproszone)	nie dotyczy
	Główne źródło presji zasalających	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy

¹⁵ Zgodnie z raportem z klasyfikacji i oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych wykonanej w roku 2025 na podstawie danych z lat 2019-2024.

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Strategii Rozwoju Gminy Jeziorzany na lata 2025-2040

Nazwa i kod JCWP		RW200010249169 Rów A Bożniewice- Jeziorzany	RW20001024934 Dopływ spod Anielówki	RW200011249299 Minina od Ciemiegi do ujścia	RW200010249529 Bylina	RW200010249549 Dopływ ze stawów koło Sobieszyna	RW20001124999 Wieprz od Tyśmienicy do ujścia	RW20001024889 Czarna	RW20001024949 Świnka	RW200010249329 Struga
	Główne źródło presji z grupy syntetycznych i niesyntetycznych substancji zanieczyszczających	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy
	Główne źródło presji hydromorfologicznych	prostowanie koryta - rzeki główne i rzeki pozostałe,	prostowanie koryta - rzeki główne	prostowanie koryta - rzeki główne, budowle piętrzące - rzeki główne, obiekty gospodarki wodnej (zbiorniki, stawy rybne) - rzeki główne,	prostowanie koryta - rzeki główne, obiekty mostowe - rzeki główne,	prostowanie koryta - rzeki główne, obiekty gospodarki wodnej (zbiorniki, stawy rybne) - rzeki główne,	nie dotyczy	prostowanie koryta - rzeki główne i rzeki pozostałe, budowle piętrzące - rzeki główne i rzeki pozostałe, obiekty gospodarki wodnej (zbiorniki, stawy rybne) - rzeki główne,	prostowanie koryta - rzeki główne i rzeki pozostałe, budowle piętrzące - rzeki główne i rzeki pozostałe, obiekty gospodarki wodnej (zbiorniki, stawy rybne) - rzeki główne i rzeki pozostałe, obiekty mostowe - rzeki główne i rzeki pozostałe,	prostowanie koryta - rzeki główne i rzeki pozostałe, budowle piętrzące - rzeki główne, obiekty gospodarki wodnej (zbiorniki, stawy rybne) - rzeki główne, obiekty mostowe - rzeki pozostałe,
	Główne źródło presji chemicznych	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski; nieznane (substancje zakazane);	rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski;	nie dotyczy	rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski;

PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty;

RzN - Rzeka nizinna;

NAT - naturalna część wód;

SZCW - zielnie zmieniona część wód

źródło: <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe>, [data dostępu: 17.06.2026 r.]

Poniższa tabela przedstawia cele środowiskowe i ryzyka nieosiągnięcia tych celów.

Tabela 12. Charakterystyka Jednolitych Części Wód Powierzchniowych w obrębie których leży gmina Jeziorzany

Lp.	Nazwa JCWP	Cel środowiskowy		Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	Odroczenie w czasie terminu osiągnięcia celu środowiskowego (odstępstwo czasowe w trybie art. 4 ust. 4 RDW)	JCW przeznaczone do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	JCW przeznaczone do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	Obszary wyznaczone jako tereny wrażliwe na mocy dyrektywy 91/271/EWG ¹⁶	Obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym
		Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny						
1.	RW200010249169 Rów A Bożniewice- Jeziorzany	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych	dobry stan chemiczny	niezagrożona	TAK	NIE	NIE	TAK	NIE
2.	RW20001024934 Dopływ spod Anielówki	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	dobry stan chemiczny	zagrożona	TAK	NIE	NIE	TAK	NIE
3.	RW200011249299 Minina od Ciemiegi do ujścia	dobry potencjał ekologiczny	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [związki tributylocyny(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zagrożona	TAK	NIE	NIE	TAK	NIE
4.	RW200010249529 Bylina	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	dobry stan chemiczny	zagrożona	TAK	NIE	NIE	TAK	NIE

¹⁶ obszary wrażliwe na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód.

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Strategii Rozwoju Gminy Jeziorzany na lata 2025-2040

Lp.	Nazwa JCWP	Cel środowiskowy		Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	Odroczenie w czasie terminu osiągnięcia celu środowiskowego (odstępstwo czasowe w trybie art. 4 ust. 4 RDW)	JCW przeznaczone do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	JCW przeznaczone do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	Obszary wyznaczone jako tereny wrażliwe na mocy dyrektywy 91/271/EWG ¹⁶	Obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym
		Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny						
5.	RW200010249549 Dopływ ze stawów koło Sobieszyna	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	dobry stan chemiczny	zagrożona	TAK	NIE	NIE	TAK	NIE
6.	RW20001124999 Wieprz od Tyśmienicy do ujścia	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych	dobry stan chemiczny	zagrożona	TAK	NIE	NIE	TAK	NIE
7.	RW20001024889 Czarna	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zagrożona	TAK	NIE	NIE	TAK	NIE
8.	RW20001024949 Świnka	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	dobry stan chemiczny	zagrożona	TAK	NIE	NIE	TAK	NIE
9.	RW200010249329 Struga	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [IO, MIR, MMI, EFI+PL/ IBI_PL]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zagrożona	TAK	NIE	NIE	TAK	NIE

źródło: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, www.karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe [data dostępu: 17.06.2026 r.]

Tabela 13. Obszary chronione wymienione w zał. IV RDW oraz ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo Wodne, znajdujące się na terenie JCWP, na obszarze gminy Jeziorzany

Lp	Nazwa JCWP	Obszar chroniony	Cel środowiskowy dla obszaru
1.	Rów A Bożniewice-Jeziorzany	Pradolina Wieprza [obszar chronionego krajobrazu]	Zachowanie wyróżniającego się krajobrazu o zróżnicowanych ekosystemach, jego potencjału dla turystyki i wypoczynku oraz funkcji korytarzy ekologicznych. Zachowanie oraz poprawa stosunków wodnych poprzez ograniczanie nadmiernego odpływu wód, gospodarowanie zasobami wodnymi w sposób uwzględniający potrzeby ekosystemów wodnych i wodno-błotnych, zachowanie naturalnego charakteru rzek, cieków wodnych, zbiorników wodnych i starorzeczy, ochrona funkcji obszarów źródłiskowych o dużych zdolnościach retencyjnych; zachowanie lub przywracanie dobrego stanu ekologicznego wód. Ochrona i kształtowanie zadrzewień nadwodnych. Ochrona specyficznych cech krajobrazu Pradoliny Wieprza, w tym meandrów rzeki, starorzeczy, naturalnych form rzeźby terenu. Tworzenie i ochrona korytarzy ekologicznych, umożliwiających migrację gatunków.
		Dolny Wieprz [obszar Natura 2000]	Utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony - siedl. przyr.: 3150, 3270, 6430, 7230, 91E0; gatunki: Aspius aspius, Misgurnus fossilis, Bombina bombina, Lutra lutra, Marsilea quadrifolia [dokładne dane zawiera tabela wymagań wodnych właściwego stanu ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000].
2.	Dopływ spod Anielówki	Pradolina Wieprza [obszar chronionego krajobrazu]	Zachowanie wyróżniającego się krajobrazu o zróżnicowanych ekosystemach, jego potencjału dla turystyki i wypoczynku oraz funkcji korytarzy ekologicznych. Zachowanie oraz poprawa stosunków wodnych poprzez ograniczanie nadmiernego odpływu wód, gospodarowanie zasobami wodnymi w sposób uwzględniający potrzeby ekosystemów wodnych i wodno-błotnych, zachowanie naturalnego charakteru rzek, cieków wodnych, zbiorników wodnych i starorzeczy, ochrona funkcji obszarów źródłiskowych o dużych zdolnościach retencyjnych; zachowanie lub przywracanie dobrego stanu ekologicznego wód. Ochrona i kształtowanie zadrzewień nadwodnych. Ochrona specyficznych cech krajobrazu Pradoliny Wieprza, w tym meandrów rzeki, starorzeczy, naturalnych form rzeźby terenu. Tworzenie i ochrona korytarzy ekologicznych, umożliwiających migrację gatunków.
		Dolny Wieprz [obszar Natura 2000]	Utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony - siedl. przyr.: 3150, 3270, 6430, 7230, 91E0; gatunki: Aspius aspius, Misgurnus fossilis, Bombina bombina, Lutra lutra, Marsilea quadrifolia [dokładne dane zawiera tabela wymagań wodnych właściwego stanu ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000].
3.	Minia od Ciemiegi do ujścia	Pradolina Wieprza [obszar chronionego krajobrazu]	Zachowanie wyróżniającego się krajobrazu o zróżnicowanych ekosystemach, jego potencjału dla turystyki i wypoczynku oraz funkcji korytarzy ekologicznych. Zachowanie oraz poprawa stosunków wodnych poprzez ograniczanie nadmiernego odpływu wód, gospodarowanie zasobami wodnymi w sposób uwzględniający potrzeby ekosystemów wodnych i wodno-błotnych, zachowanie naturalnego charakteru rzek, cieków wodnych, zbiorników wodnych i starorzeczy, ochrona funkcji obszarów źródłiskowych o dużych zdolnościach retencyjnych; zachowanie lub przywracanie dobrego stanu ekologicznego wód. Ochrona i kształtowanie zadrzewień nadwodnych. Ochrona specyficznych cech krajobrazu Pradoliny Wieprza, w tym meandrów rzeki, starorzeczy, naturalnych form rzeźby terenu. Tworzenie i ochrona korytarzy ekologicznych, umożliwiających migrację gatunków.
		Dolny Wieprz [obszar Natura 2000]	Utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony - siedl. przyr.: 3150, 3270, 6430, 7230, 91E0; gatunki: Aspius aspius, Misgurnus fossilis, Bombina bombina, Lutra lutra, Marsilea quadrifolia [dokładne dane zawiera tabela wymagań wodnych właściwego stanu ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000].
4.	Bylina	Pradolina Wieprza [obszar chronionego krajobrazu]	Zachowanie wyróżniającego się krajobrazu o zróżnicowanych ekosystemach, jego potencjału dla turystyki i wypoczynku oraz funkcji korytarzy ekologicznych. Zachowanie oraz poprawa stosunków wodnych poprzez ograniczanie nadmiernego odpływu wód, gospodarowanie zasobami wodnymi w sposób uwzględniający potrzeby ekosystemów wodnych i wodno-błotnych, zachowanie naturalnego charakteru rzek, cieków wodnych, zbiorników wodnych i starorzeczy, ochrona funkcji obszarów źródłiskowych o dużych zdolnościach retencyjnych; zachowanie lub przywracanie dobrego stanu ekologicznego wód. Ochrona i kształtowanie zadrzewień nadwodnych. Ochrona specyficznych cech krajobrazu Pradoliny Wieprza, w tym meandrów rzeki, starorzeczy, naturalnych form rzeźby terenu. Tworzenie i ochrona korytarzy ekologicznych, umożliwiających migrację gatunków.
		Dolny Wieprz [obszar Natura 2000]	Utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony - siedl. przyr.: 3150, 3270, 6430, 7230, 91E0; gatunki: Aspius aspius, Misgurnus fossilis, Bombina bombina, Lutra lutra, Marsilea quadrifolia [dokładne dane zawiera tabela wymagań wodnych właściwego stanu ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000].

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Strategii Rozwoju Gminy Jeziorzany na lata 2025-2040

Lp	Nazwa JCWP	Obszar chroniony	Cel środowiskowy dla obszaru
5.	Dopływ ze stawów koło Sobieszyna	Pradolina Wieprza [obszar chronionego krajobrazu]	Zachowanie wyróżniającego się krajobrazu o zróżnicowanych ekosystemach, jego potencjału dla turystyki i wypoczynku oraz funkcji korytarzy ekologicznych. Zachowanie oraz poprawa stosunków wodnych poprzez ograniczanie nadmiernego odpływu wód, gospodarowanie zasobami wodnymi w sposób uwzględniający potrzeby ekosystemów wodnych i wodno-błotnych, zachowanie naturalnego charakteru rzek, cieków wodnych, zbiorników wodnych i starorzeczy, ochrona funkcji obszarów źródłiskowych o dużych zdolnościach retencyjnych; zachowanie lub przywracanie dobrego stanu ekologicznego wód. Ochrona i kształtowanie zadrzewień nadwodnych. Ochrona specyficznych cech krajobrazu Pradoliny Wieprza, w tym meandrów rzeki, starorzeczy, naturalnych form rzeźby terenu. Tworzenie i ochrona korytarzy ekologicznych, umożliwiających migrację gatunków.
		Dolny Wieprz [obszar Natura 2000]	Utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony - siedl. przyr.: 3150, 3270, 6430, 7230, 91E0; gatunki: Aspius aspius, Misgurnus fossilis, Bombina bombina, Lutra lutra, Marsilea quadrifolia [dokładne dane zawiera tabela wymagań wodnych właściwego stanu ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000].
6.	Wieprz od Tyśmienicy do ujścia	Pradolina Wieprza [obszar chronionego krajobrazu]	Zachowanie wyróżniającego się krajobrazu o zróżnicowanych ekosystemach, jego potencjału dla turystyki i wypoczynku oraz funkcji korytarzy ekologicznych. Zachowanie oraz poprawa stosunków wodnych poprzez ograniczanie nadmiernego odpływu wód, gospodarowanie zasobami wodnymi w sposób uwzględniający potrzeby ekosystemów wodnych i wodno-błotnych, zachowanie naturalnego charakteru rzek, cieków wodnych, zbiorników wodnych i starorzeczy, ochrona funkcji obszarów źródłiskowych o dużych zdolnościach retencyjnych; zachowanie lub przywracanie dobrego stanu ekologicznego wód. Ochrona i kształtowanie zadrzewień nadwodnych. Ochrona specyficznych cech krajobrazu Pradoliny Wieprza, w tym meandrów rzeki, starorzeczy, naturalnych form rzeźby terenu. Tworzenie i ochrona korytarzy ekologicznych, umożliwiających migrację gatunków.
		Dolny Wieprz [obszar Natura 2000]	Utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony - siedl. przyr.: 3150, 3270, 6430, 7230, 91E0; gatunki: Aspius aspius, Misgurnus fossilis, Bombina bombina, Lutra lutra, Marsilea quadrifolia [dokładne dane zawiera tabela wymagań wodnych właściwego stanu ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000].
7.	Czarna	Pradolina Wieprza [obszar chronionego krajobrazu]	Zachowanie wyróżniającego się krajobrazu o zróżnicowanych ekosystemach, jego potencjału dla turystyki i wypoczynku oraz funkcji korytarzy ekologicznych. Zachowanie oraz poprawa stosunków wodnych poprzez ograniczanie nadmiernego odpływu wód, gospodarowanie zasobami wodnymi w sposób uwzględniający potrzeby ekosystemów wodnych i wodno-błotnych, zachowanie naturalnego charakteru rzek, cieków wodnych, zbiorników wodnych i starorzeczy, ochrona funkcji obszarów źródłiskowych o dużych zdolnościach retencyjnych; zachowanie lub przywracanie dobrego stanu ekologicznego wód. Ochrona i kształtowanie zadrzewień nadwodnych. Ochrona specyficznych cech krajobrazu Pradoliny Wieprza, w tym meandrów rzeki, starorzeczy, naturalnych form rzeźby terenu. Tworzenie i ochrona korytarzy ekologicznych, umożliwiających migrację gatunków.
		Dolny Wieprz [obszar Natura 2000]	Utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony - siedl. przyr.: 3150, 3270, 6430, 7230, 91E0; gatunki: Aspius aspius, Misgurnus fossilis, Bombina bombina, Lutra lutra, Marsilea quadrifolia [dokładne dane zawiera tabela wymagań wodnych właściwego stanu ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000].
8.	Świnka	Pradolina Wieprza [obszar chronionego krajobrazu]	Zachowanie wyróżniającego się krajobrazu o zróżnicowanych ekosystemach, jego potencjału dla turystyki i wypoczynku oraz funkcji korytarzy ekologicznych. Zachowanie oraz poprawa stosunków wodnych poprzez ograniczanie nadmiernego odpływu wód, gospodarowanie zasobami wodnymi w sposób uwzględniający potrzeby ekosystemów wodnych i wodno-błotnych, zachowanie naturalnego charakteru rzek, cieków wodnych, zbiorników wodnych i starorzeczy, ochrona funkcji obszarów źródłiskowych o dużych zdolnościach retencyjnych; zachowanie lub przywracanie dobrego stanu ekologicznego wód. Ochrona i kształtowanie zadrzewień nadwodnych. Ochrona specyficznych cech krajobrazu Pradoliny Wieprza, w tym meandrów rzeki, starorzeczy, naturalnych form rzeźby terenu. Tworzenie i ochrona korytarzy ekologicznych, umożliwiających migrację gatunków.
		Dolny Wieprz [obszar Natura 2000]	Utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony - siedl. przyr.: 3150, 3270, 6430, 7230, 91E0; gatunki: Aspius aspius, Misgurnus fossilis, Bombina bombina, Lutra lutra, Marsilea quadrifolia [dokładne dane zawiera tabela wymagań wodnych właściwego stanu ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000].

Lp	Nazwa JCWP	Obszar chroniony	Cel środowiskowy dla obszaru
9.	Struga	Pradolina Wieprza [obszar chronionego krajobrazu]	Zachowanie wyróżniającego się krajobrazu o zróżnicowanych ekosystemach, jego potencjału dla turystyki i wypoczynku oraz funkcji korytarzy ekologicznych. Zachowanie oraz poprawa stosunków wodnych poprzez ograniczanie nadmiernego odpływu wód, gospodarowanie zasobami wodnymi w sposób uwzględniający potrzeby ekosystemów wodnych i wodno-błotnych, zachowanie naturalnego charakteru rzek, cieków wodnych, zbiorników wodnych i starorzeczy, ochrona funkcji obszarów źródliskowych o dużych zdolnościach retencyjnych; zachowanie lub przywracanie dobrego stanu ekologicznego wód. Ochrona i kształtowanie zadrzewień nadwodnych. Ochrona specyficznych cech krajobrazu Pradoliny Wieprza, w tym meandrów rzeki, starorzeczy, naturalnych form rzeźby terenu. Tworzenie i ochrona korytarzy ekologicznych, umożliwiających migrację gatunków.
		Dolny Wieprz [obszar Natura 2000]	Utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony - siedl. przyr.: 3150, 3270, 6430, 7230, 91E0; gatunki: Aspius aspius, Misgurnus fossilis, Bombina bombina, Lutra lutra, Marsilea quadrifolia [dokładne dane zawiera tabela wymagań wodnych właściwego stanu ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000].

źródło: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe> [data dostępu: 18.06.2026 r.]

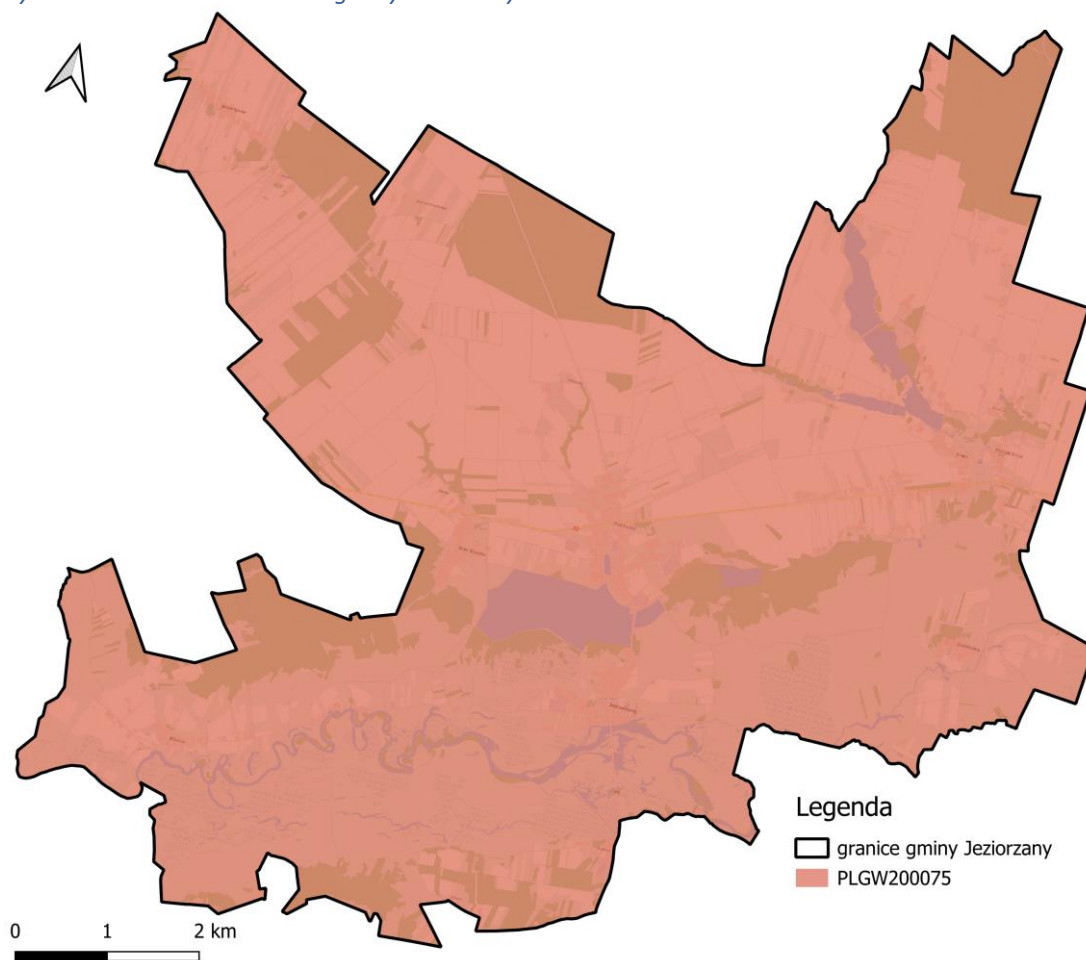
Jeśli chodzi o stojące wody powierzchniowe to na terenie gminy Jeziorzany są one dość liczne. Wyróżnić tu można stawy, śródpolne oczka wodne, które zlokalizowane są w dolinach rzecznych. W większości zbiorniki te mają regularne kształty, są płytkie i zarastające. Największe stawy zlokalizowane są na Strudze (w okolicy Krępy i Stoczek Kockiego) oraz w dolinie Wieprza (poniżej Przytoczna, w kierunku Woli Blizockiej). Generalnie skupiają się one w dwóch miejscach – pomiędzy Jeziorzanami a Przytocznem oraz w okolicy wsi Krępa – ich łączna powierzchnia wynosi ok. 191 ha.¹⁷

Wody podziemne

Według regionalizacji zwykłych wód podziemnych Polski (Paczyński red., 1995) obszar gminy Jeziorzany znajduje się w obrębie regionu hydrogeologicznego I – mazowieckiego oraz IX – lubelskopodlaskiego.

Nowy podział obszaru Polski na 176 części JCWPd wskazuje, że na terenie gminy Jeziorzany znajduje się jedna JCWPd nr 75.¹⁸

Rysunek 11. JCWPd na terenie gminy Jeziorzany

źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych udostępnianych przez PGW WP

¹⁷ źródło: Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu planu ogólnego gminy Jeziorzany

¹⁸ źródło: <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-podziemne> [data dostępu: 26.06.2026 r.]

Tabela 14. Charakterystyka JCWPd zlokalizowanych na terenie gminy Jeziorzany

Numer JCWPd	75
Powierzchnia [km ²]	4226.81
Dorzecze	Wisły
Region wodny	Bugu
Województwo	lubelskie
Powiaty	powiat bialski, powiat lubartowski, powiat lubelski, powiat parczewski, powiat puławski, powiat radzyński, powiat rycki, powiat włodawski, powiat łukowski, powiat łęczyński
Obszar bilansowy	Wisła (P) od ujścia Sanny do ujścia Wieprza, Wieprz, Wisła (P) od Wieprza do Wilgi włącznie, Wisła (P) od Wilgi do Kanału Żerańskiego, Bug graniczny (L) z Leśną i Pulwą

źródło: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-podziemne> [data dostępu: 18.06.2026 r.]

Zgodnie art. 4.1 Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW) oraz ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz.U. 2025 poz. 960 z późn. zm.) celem środowiskowym dla JCWPd jest zapobieganie lub ograniczanie wprowadzania do niej zanieczyszczeń; zapobieganie pogorszeniu oraz poprawa stanu oraz ochrona i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewnianie równowagi między poborem a zasilaniem wód, tak aby osiągnąć i utrzymać ich dobry stan.

Monitoring krajowy wód podziemnych wykonywany jest na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy. Monitoring krajowy wód podziemnych jest podstawą do oceny wód podziemnych w poszczególnych punktach pomiarowych oraz jednolitych części wód podziemnych. Zgodnie z wyżej przytaczanym rozporządzeniem klasyfikującym jednolite części wód podziemnych, oceny stanu jednolitych części wód podziemnych dokonuje się na podstawie oceny stanu ilościowego i stanu chemicznego, które mogą być dobre bądź słabe. Według § 14.1. Stan jednolitej części wód podziemnych ocenia się jako dobry, jeżeli zarówno jej stan chemiczny, jak i stan ilościowy, są oceniane jako dobre. Stan jednolitej części wód podziemnych ocenia się jako słaby, jeżeli jej stan chemiczny lub jej stan ilościowy jest oceniany jako słaby.

Poniżej przedstawiono wyniki badań ocen stanu JCWPd, w obrębie których znajduje się gmina Jeziorzany.

Tabela 15. Kompleksowa ocena stanu JCWPd

Rok		2016	2019	2022
Nr JCWPd	GW200075	chemiczny	dobry	dobry
		Ilościowy	dobry	dobry

źródło: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe> [data dostępu: 05.01.2026 r.] oraz na podstawie Monitoringu Jakości Wód Podziemnych

Jak wynika z powyżej tabeli, analizowana JCWPd od lat charakteryzuje się dobrą ogólną kondycją.

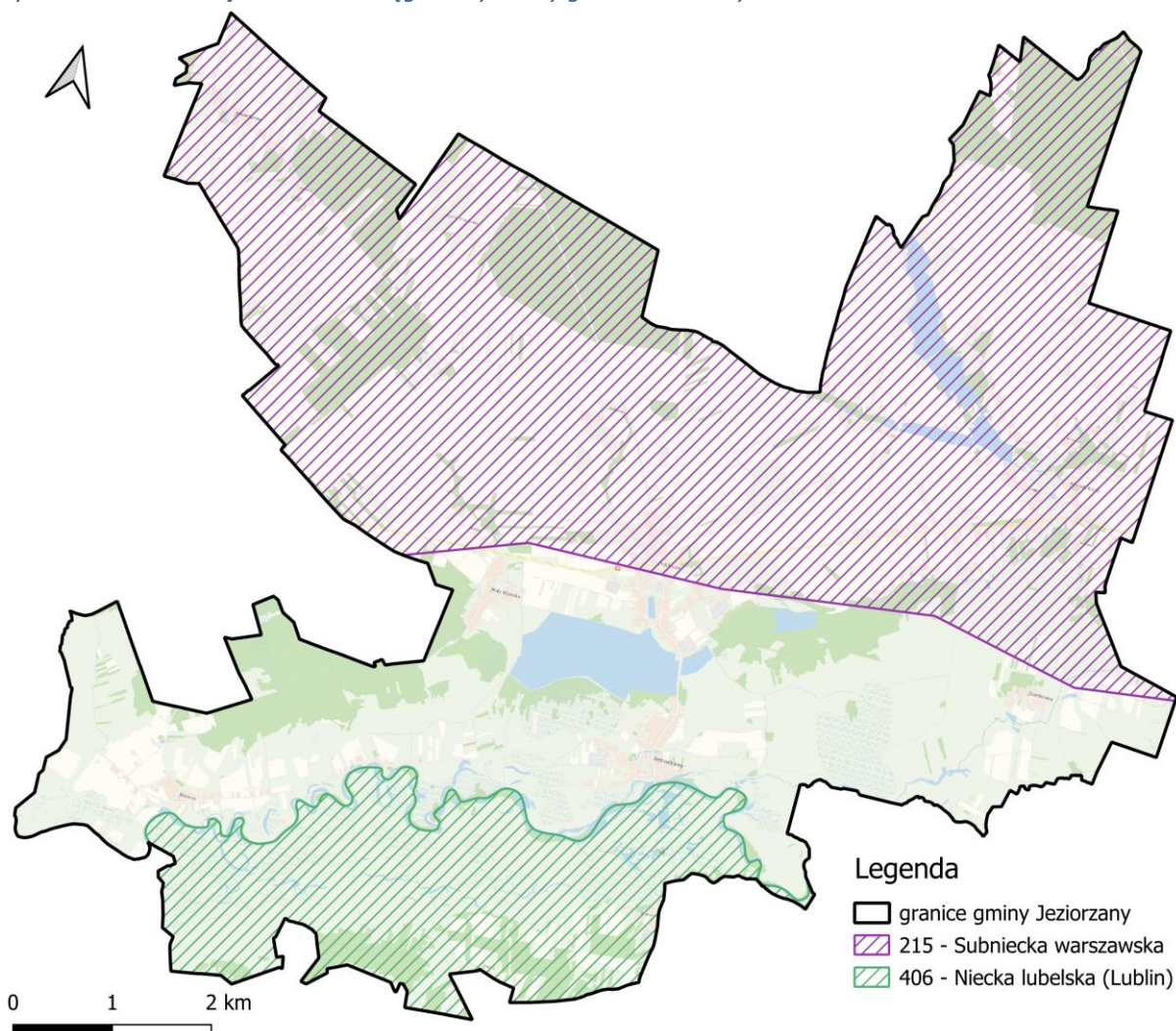
Główne Zbiorniki Wód Podziemnych

Według podziału hydrogeologicznego Polski gmina Jeziorzany należy do:

- prowincji A – północnakenozoiczna (niżowa);
 - mezoregionu A1 – mazowiecko-podlaskomazurski;
 - regionu II (niecka mazowiecka);
 - podregionu IIc (południowy).

Północna część gminy Jeziorzany leży w obszarze nieudokumentowanego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 215, południowa część w obszarze udokumentowanego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 406 – Niecka Lubelska.

Rysunek 12. Lokalizacja GZWP w zasięgu których leży gmina Jeziorzany

źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych udostępnianych na stronie: <https://dm.pgi.gov.pl/>

Tabela 16. Charakterystyka GZWP znajdujących się na terenie gminy Jeziorzany

Numer GZWP	406	215
Województwo	lubelskie, podkarpackie	Zgodnie z Informatorem PSH Główne Zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce zbiornik nie jest waloryzowany
Powiat	biłgorajski, janowski, krasnostawski, kraśnicki, lubartowski, lubelski, m. Lublin, łęczyński, opolski, puławski, świdnicki, zamojski, stalowowolski	
RZGW	Warszawa, Kraków	
Numer JCWPd (wg podziału na 172 części)	75, 88, 89, 90, 118, 119, 120	
Jednostka hydrogeologiczna wg Paczyńskiego, Sadurskiego (2007)	provincia Wisły: SZP – region górnej Wisły – subregion zapadliska przedkarpackiego, SŚWW – region środkowej Wisły – subregion wyżynny, SŚWN – region środkowej Wisły – subregion nizinny	
Jednostka hydrogeologiczna wg Kleczkowskiego (1990a, b), zmieniona	pasmo zbiorników Wyżyn Polskich (GZWP w paśmie wyżyn)	
Zlewnia powierzchniowa (II rzędu wg MphP)	Wisły od Sanu do Wieprza, Wieprza, Sanu	
Prowincja i makroregion fizycznogeograficzne wg Kondrackiego (2002)	Niż Środkowoeuropejski (31): Nizina Środkowomazowiecka (318.7), Nizina Południowopodlaska (318.9); Wyżyny Polskie (34): Wyżyna Lubelska (343.1), Rostocze (343.2); Karpaty i Podkarpacie (51-52): Kotlina Sandomierska (512.4-5); Niż Wschodniobałtycko-Białoruski (84): Polesie Wołyńskie (845.3)	
Typ zbiornika	porowo-szczelinowy	
Stratygrafia	kreda górna	
Klasa jakości wody*	I–III	
Wodoprzewodność [m ² /d]	200–500	
Moduł jednostkowy zasobów dyspozycyjnych [m ³ /d × km ²]	140,8	
Szacunkowe zasoby dyspozycyjne [m ³ /d]	1 052 700	
Podatność zbiornika na antropopresję	na przeważającym obszarze bardzo podatny, podatny, lokalnie średnio i mało podatny	

*Wg rozporządzenia MŚ z dnia 23 lipca 2008 r.

źródło: Informator PSH. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce

Obszary zagrożone powodzią

Zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. 2025 poz. 960 z późn. zm.) powódź to: „czasowe pokrycie przez wodę terenu, który w normalnych warunkach nie jest pokryty wodą, w szczególności wywołane przez wezbranie wody w ciekach naturalnych, zbiornikach wodnych, kanałach oraz od strony morza z wyłączeniem pokrycia przez wodę terenu wywołanego przez wezbranie wody w systemach kanalizacyjnych”. Ze względu na źródło oraz mechanizmy powstania, powodzie występujące na obszarze Polski dzieli się na:

- powodzie rzeczne o mechanizmie naturalnego wezbrania;
- powodzie rzeczne powstałe w wyniku przelania lub zniszczenia obwałowań przeciwpowodziowych;
- powodzie rzeczne zimowe o mechanizmie zatorowym;
- powodzie opadowe, związane z zalaniem terenu wodami pochodzącymi bezpośrednio z opadów deszczu lub z topnienia śniegu;
- powodzie od wód podziemnych;
- powodzie od strony morza;
- powodzie powstałe w wyniku zniszczenia lub uszkodzenia budowli piętrzących.

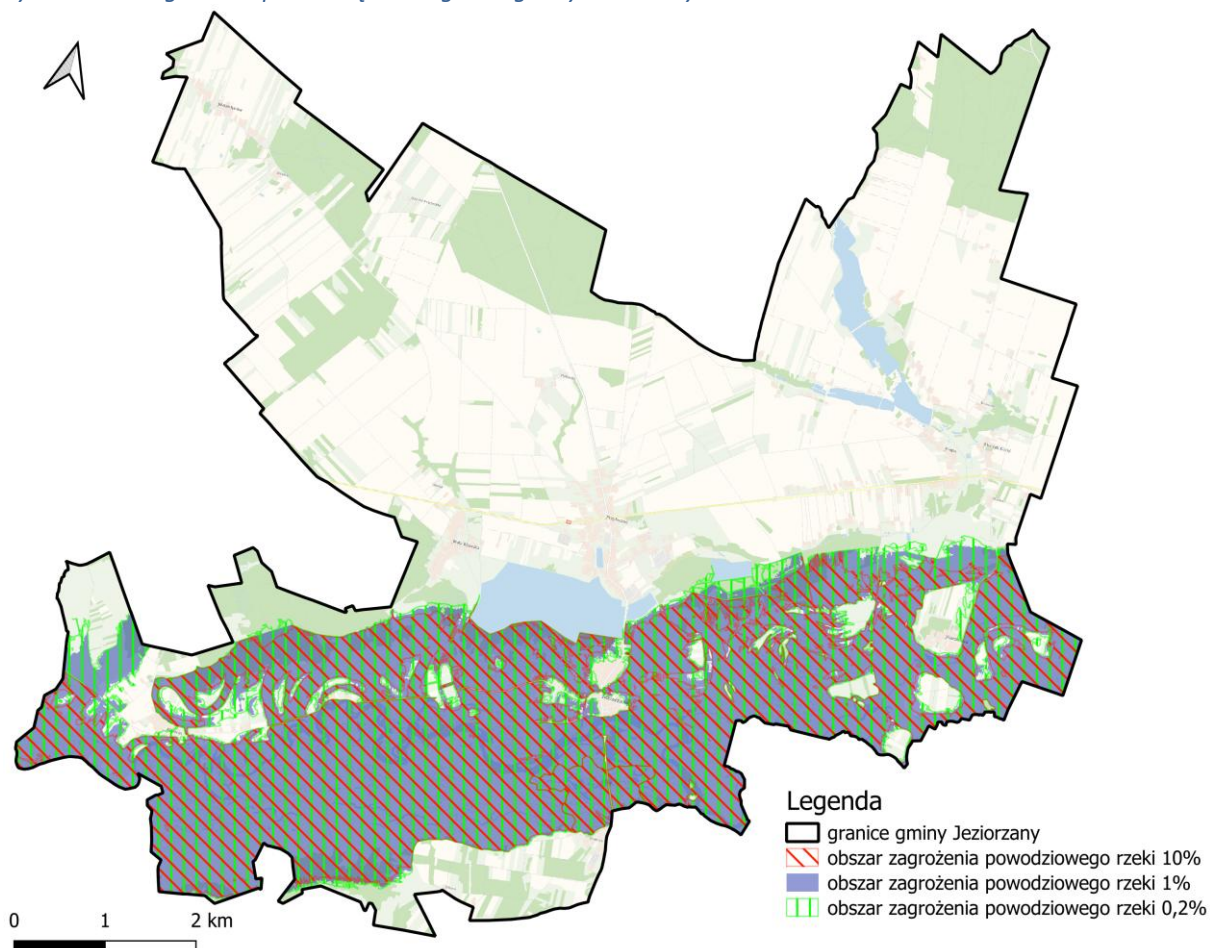
Zgodnie z wymogami Dyrektywy 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim Prezes Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie (dawniej Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej) przygotowuje mapy zagrożenia powodziowego (MZP) oraz mapy ryzyka powodziowego (MRP). Na mapach zagrożenia powodziowego przedstawia się w szczególności:

1. obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% lub na których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia ekstremalnego;
2. obszary szczególnego zagrożenia powodzią, w tym:
 - a) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%;
 - b) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%;
 - c) obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 224, stanowiące działki ewidencyjne;
 - d) pas techniczny;
3. obszary obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku uszkodzenia lub zniszczenia:
 - a) wału przeciwpowodziowego;
 - b) wału przeciwsztormowego;
 - c) budowli piętrzącej.

Jako podtopienie klasyfikuje się pojawienie się wód podziemnych blisko powierzchni terenu, w związku z piętrzeniem się wód podziemnych, na skutek podnoszenia się zwierciadła wód w ciekach i zbiornikach powierzchniowych.

Na terenie gminy Jeziorzany wyznaczono obszar zagrożenia powodziowego. Lokalizację tych obszarów przedstawiono na poniższej mapie.

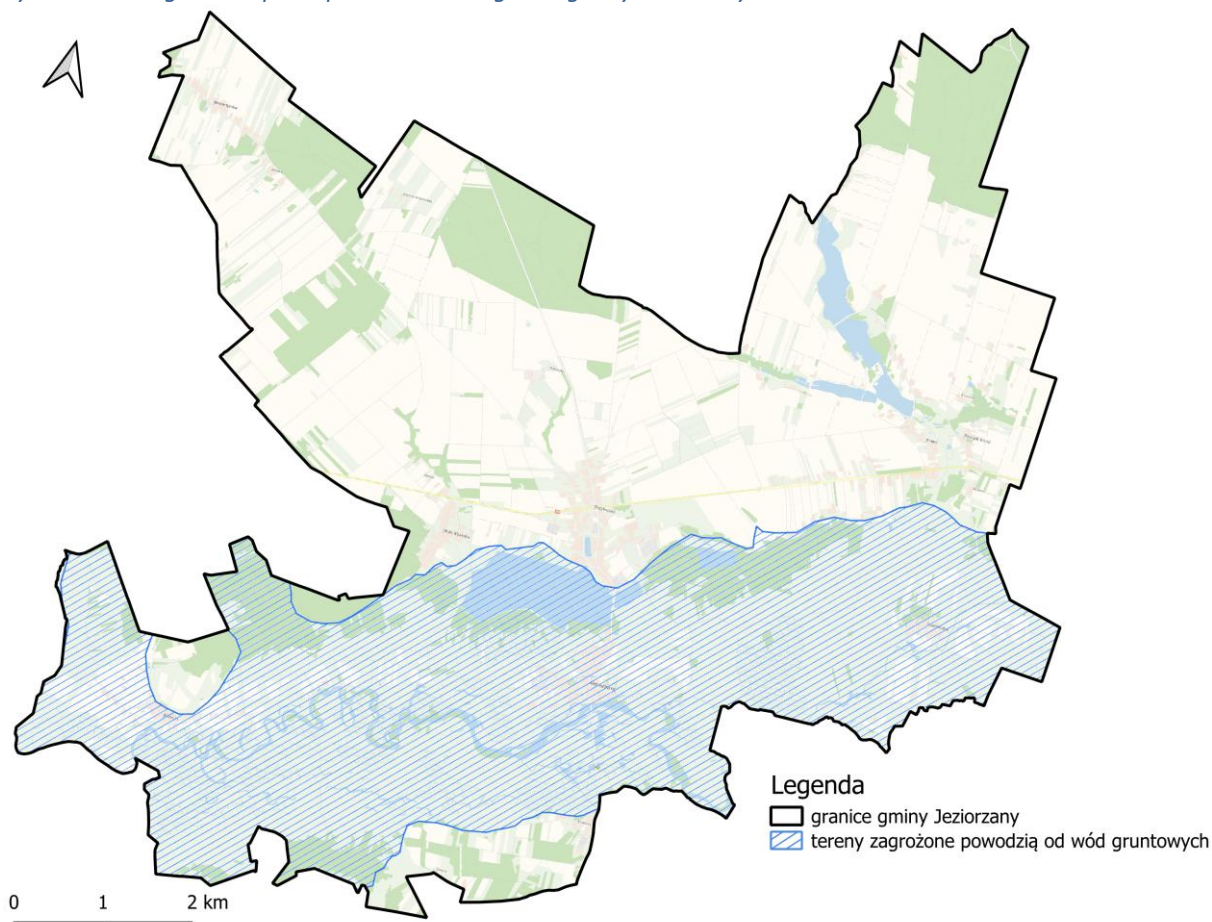
Rysunek 13. Zagrożenie powodzią na tle granic gminy Jeziorzany

źródło: na podstawie danych udostępnianych przez GUGiK

Na terenie gminy stwierdzono również zagrożenie podtopieniami (od wód gruntowych).

Rysunek 14. Zagrożenie podtopieniami na tle granic gminy Jeziorzany

źródło: opracowanie własne na podstawie www.wody.isok.gov.pl [data dostępu 18.06.2026 r.]

Obszary zagrożone suszą

Susza jest zjawiskiem ciągłym o zasięgu regionalnym i oznacza dostępność wody poniżej średniej w określonych warunkach naturalnych. Suszą nazywa się nie tylko zjawiska ekstremalne, ale wszystkie, które występują w warunkach mniejszej dostępności wody dla danego regionu. Wyróżnia się następujące typy suszy:

- susza atmosferyczna – występuje, kiedy mamy do czynienia z deficytem opadów. Zwana również suszą meteorologiczną. Jest to pierwszy etap rozwoju zjawiska suszy. Pojawia się wówczas, gdy opady występują poniżej średniej wieloletniej lub jest ich całkowicie brak;
- susza rolnicza - pojawia się, gdy wilgotność gleby jest niedostateczna do zaspokojenia potrzeb wodnych roślin i prowadzenia normalnej gospodarki w rolnictwie. Zwana również suszą glebową. Jest bezpośrednią konsekwencją wydłużającej się suszy atmosferycznej;
- susza hydrologiczna - przejawia się długotrwałym obniżeniem ilości wody w rzekach i jeziorach. Zwana również „niżówką hydrologiczną”. Dotyczy wód powierzchniowych. Występuje wtedy, kiedy przepływ w rzekach spada poniżej przepływu średniej wartości wieloletniej;

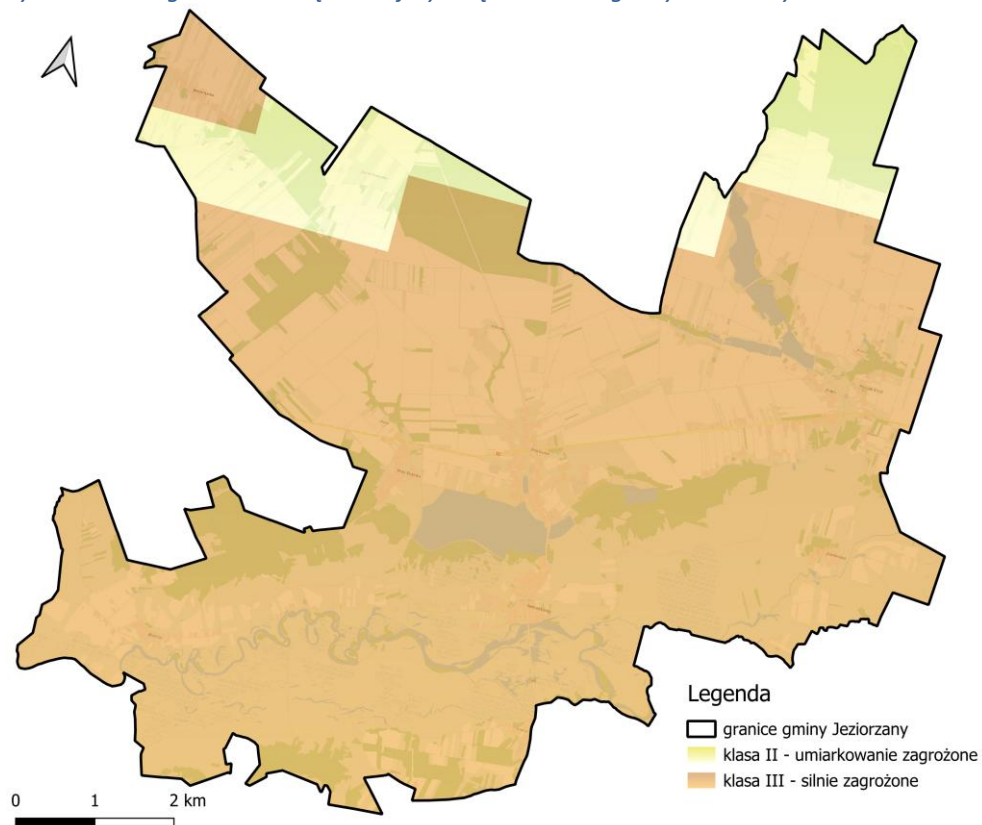
- susza hydrogeologiczna - susza definiowana jako długotrwałe obniżenie zasobów wód podziemnych. Zjawisko tego rodzaju suszy jest zwykle poprzedzone powyższymi rodzajami suszy. Wstępna faza objawia się m.in. wysychaniem studni.

Susza, obok zjawiska powodzi, jest jednym z najbardziej dotkliwych i bezpośrednich zjawisk naturalnych oddziałujących na środowisko, gospodarkę i lokalne społeczności. Jednakże w przeciwieństwie do powodzi nie ma praktycznie możliwości prowadzenia działań doraźnych, które przyczynią się do zminimalizowania skutków suszy.

W walce z suszą potrzebne są działania długofalowe, strategiczne które poprzez swą ilość przyczynią się do minimalizowania jej skutków. Takim działaniem jest m.in. opracowanie planu przeciwdziałania skutkom suszy, który jest głównym, strategicznym dokumentem w Polsce, zgodnie z którym prowadzi się walkę z suszą.

Na poniższych rysunkach pokazano graficznie obszary gminy Jeziorzany o określonym stopniu narażenia na poszczególne typy suszy. Jak wynika z poniższych map, teren gminy jest narażony na suszę hydrologiczną, atmosferyczną, rolniczą i hydrogeologiczną.

Rysunek 15. Zagrożenie suszą atmosferyczną na terenie gminy Jeziorzany

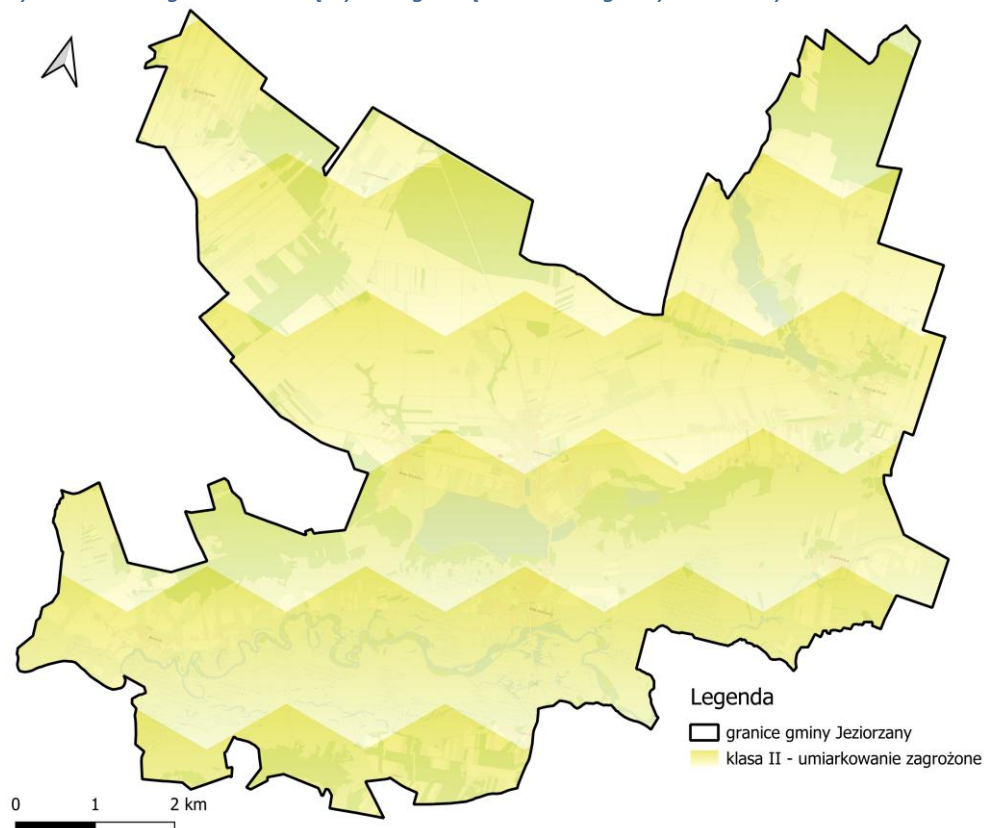
źródło: opracowanie własne na podstawie strony internetowej: www.wody.isok.gov.pl
[data dostępu 18.06.2026 r.]

Rysunek 16. Zagrożenie suszą rolniczą na terenie gminy Jeziorzany

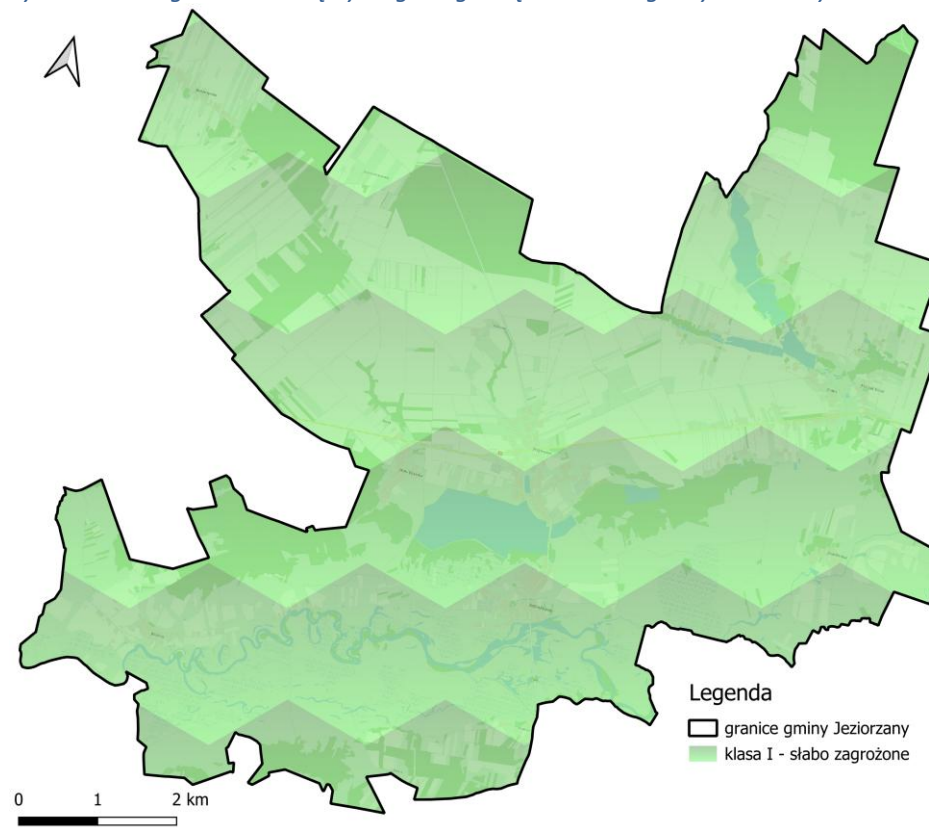
źródło: opracowanie własne na podstawie strony internetowej: www.wody.isok.gov.pl
[data dostępu 18.06.2026 r.]

Rysunek 17. Zagrożenie suszą hydrologiczną na terenie gminy Jeziorzany

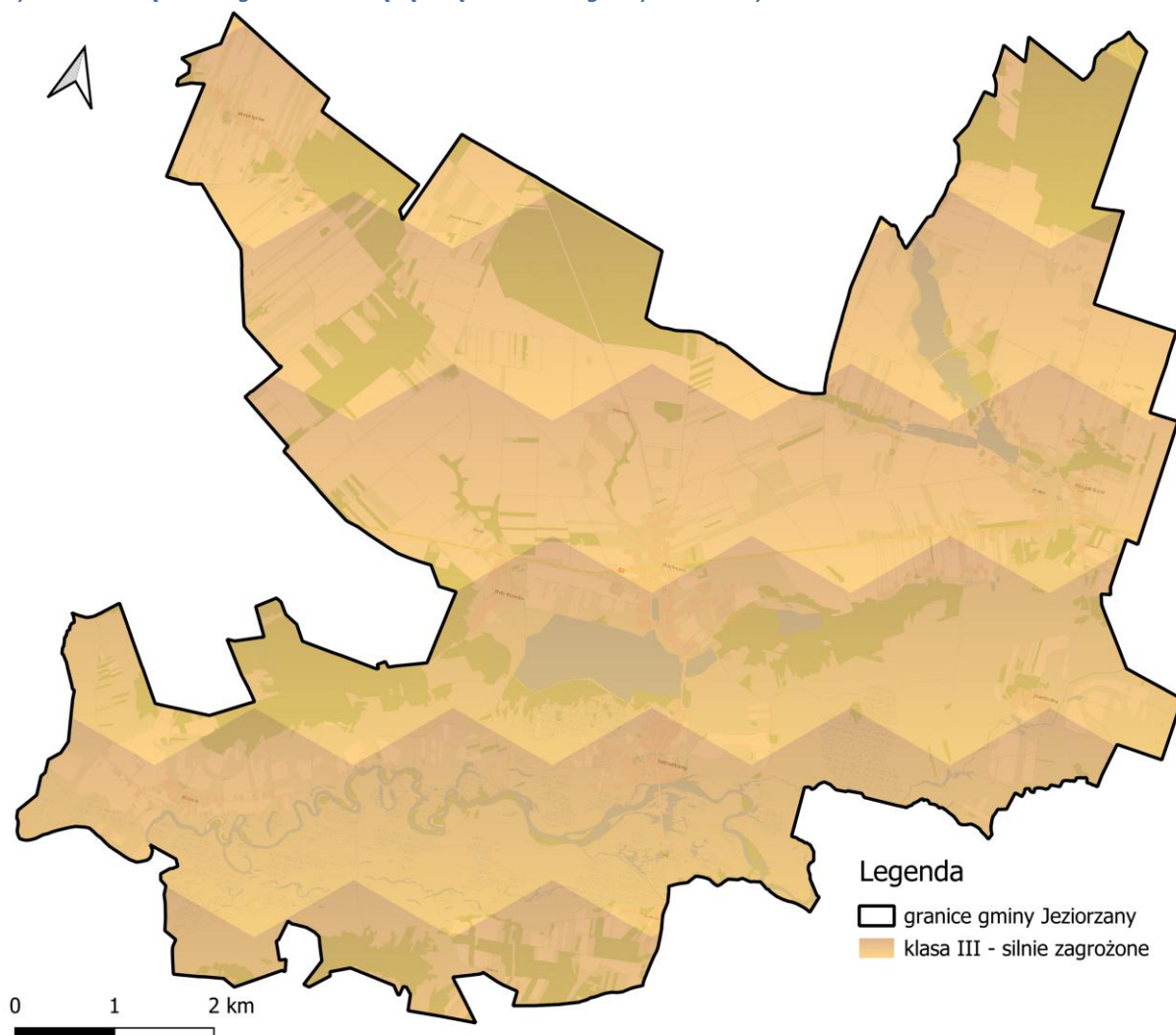
źródło: opracowanie własne na podstawie strony internetowej: www.wody.isok.gov.pl
[data dostępu 18.06.2026 r.]

Rysunek 18. Zagrożenie suszą hydrogeologiczną na terenie gminy Jeziorzany

źródło: opracowanie własne na podstawie strony internetowej: www.wody.isok.gov.pl
[data dostępu 18.06.2026 r.]

Rysunek 19. Łączne zagrożenie suszą łączną na terenie gminy Jeziorzany

źródło: opracowanie własne na podstawie strony internetowej: www.wody.isok.gov.pl [data dostępu 18.06.2026 r.]

6.2.5. Gospodarka wodno-ściekowa

Zgodnie z danymi z GUS, Gmina Jeziorzany posiada sieć wodociągową o długości 48 km, a ilość przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania wynosi 875 sztuk. Ogólną charakterystykę sieci wodociągowej funkcjonującej na terenie gminy zawarto w poniższej tabeli.

Tabela 17. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie gminy Jeziorzany w latach 2022-2025

Wskaźnik	Jednostka	2022	2023	2024	2025
Długość eksploatowanej sieci wodociągowej	km	48,0	48,0	48,0	b.d.
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	875	875	875	b.d.
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	%	94,0	94,0	94,0	b.d.

b.d. – brak danych na dzień 18.06.2026 r.

źródło: GUS, stan na 02.10.2025 [data dostępu: 18.06.2026 r.]

Na terenie gminy występuje oczyszczalnia ścieków obsługująca miejscowości Jeziorzany, Przytoczno, Wola Blizocka.

Tabela 18. Charakterystyka oczyszczalni ścieków zlokalizowanej na terenie gminy Jeziorzany

Lp.	Obręb ewidencyjny	Działka ewidencyjna	Wydajność	Typ oczyszczalni
1.	Jeziorzany	1081, 1082, 1083, 1084, 1085, 1088, 1089, 1090, 1093, 1094, 1095, 1096	320 m3/d	SBR (ang. Sequencing Batch Reactor) biologiczno-mechaniczna

źródło: na podstawie danych udostępnianych przez Urząd Gminy Jeziorzany

W 2024 roku łączna długość sieci kanalizacji sanitarnej wynosiła 34,2 km. Do sieci kanalizacji sanitarnej podłączone były wówczas 257 budynki mieszkalne i zbiorowego zamieszkania. Możliwość odprowadzania ścieków zbiorczym systemem w 2024 roku miało 35,1 % mieszkańców gminy Jeziorzany.

Tabela 19. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Jeziorzany w latach 2022-2025

Wskaźnik	Jednostka	2022	2023	2024	2025
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	32,7	32,7	34,2	b.d.
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	257	257	257	b.d.
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	%	35,1	35,1	35,1	b.d.

b.d. – brak danych na dzień 18.06.2026 r.

źródło: GUS, stan na 02.10.2025 [data dostępu: 18.06.2026 r.]

Na terenie gminy Jeziorzany wyznaczono jedną aglomerację: Jeziorzany, której charakterystykę przedstawiono w poniższej tabeli.

Rysunek 20. Charakterystyka aglomeracji Jeziorzany

Nazwa aglomeracji	Jeziorzany
obowiązująca uchwała ustanawiająca aglomerację	Uchwała NR XV/123/2020 Rada Gminy Jeziorzany z dnia 30 grudnia 2020 r.
Gminy w aglomeracji	Jeziorzany
RLM aglomeracji zgodnie z obowiązującą uchwałą	2 823
Liczba mieszkańców aglomeracji zameldowana na pobyt stały i czasowy na terenie aglomeracji	1782
Liczba mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej	1758
liczba mieszkańców korzystających ze zbiorników bezodpływowych	24
liczba mieszkańców korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków	0
Długość istniejącej sieci kanalizacyjnej ogółem (sanitarnej i ogólnospławnej) [km]	27,5
Długość istniejącej kanalizacji deszczowej w aglomeracji [km]	0,5

źródło: VI Aktualizacja krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych

Ujęcia wód

Na terenie gminy występują dwa ujęcia wód podziemnych służących do zaopatrywania mieszkańców w wodę:

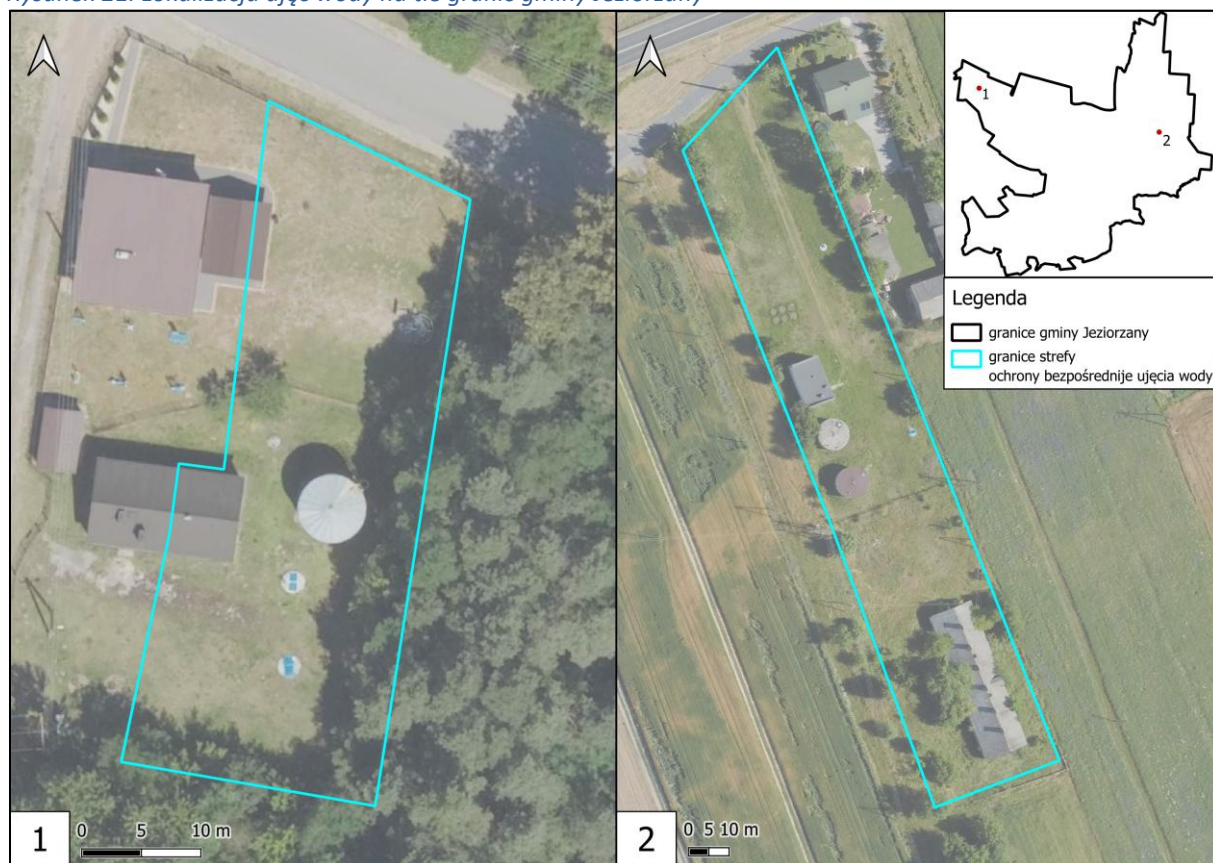
Tabela 20. Charakterystyka ujęć wód zlokalizowanych na terenie gminy Jeziorzany

Lp.	Obręb ewidencyjny	Działka ewidencyjna	Wydajność	Liczba studni	Teren ochrony bezpośredniej
1.	Krępa	862/5	620 m ³ /d	2 studnie wiercone	Obszar całej działki
2.	Walentynów	464/2	464/2	2 studnie wiercone	Obszar całej działki

źródło: na podstawie danych udostępnianych przez Urząd Gminy Jeziorzany

Na poniższych mapach przedstawiono lokalizację wymienionych powyżej ujęć wody na tle granic gminy Jeziorzany.

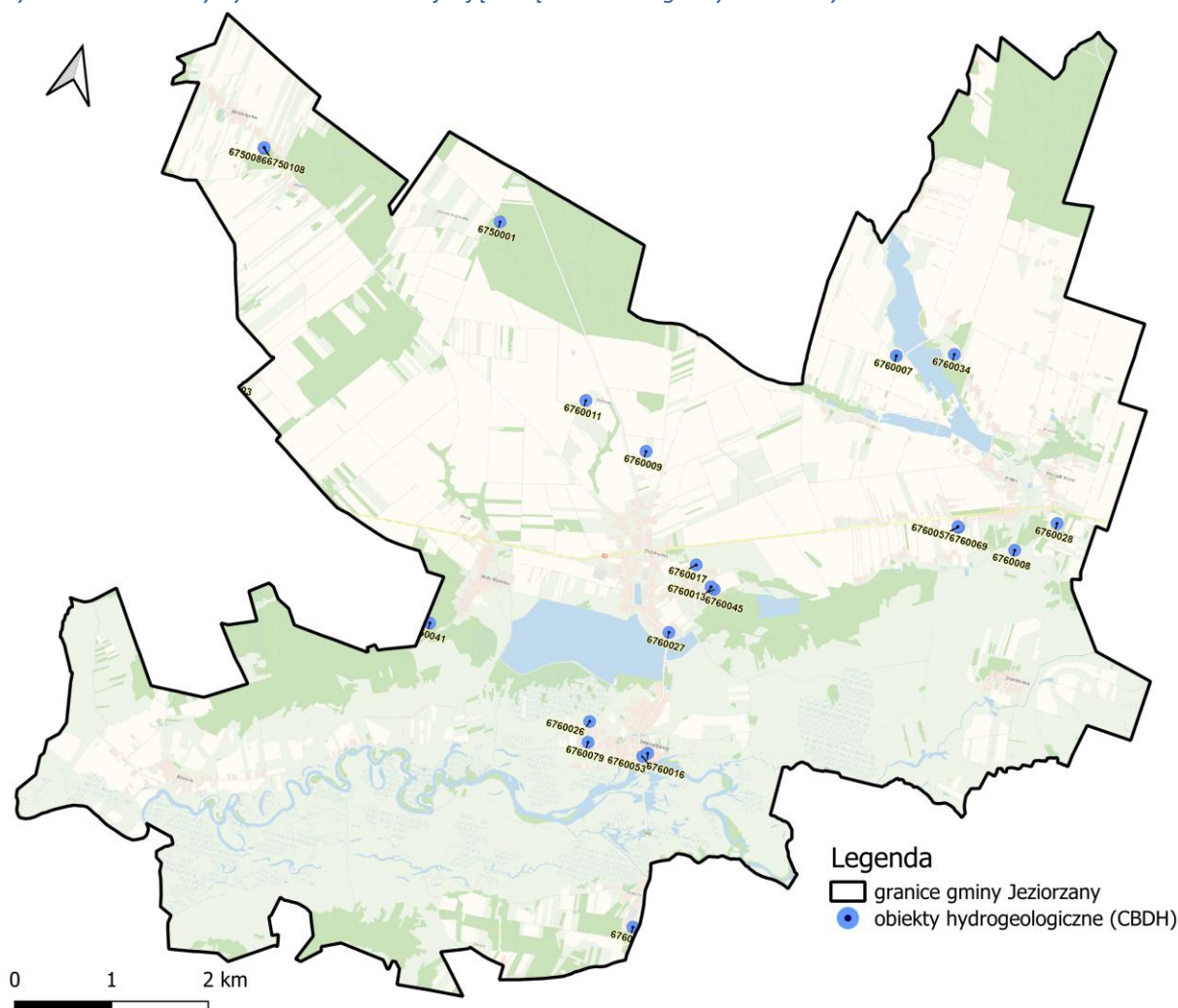
Rysunek 21. Lokalizacja ujęć wody na tle granic gminy Jeziorzany

źródło: na podstawie danych otrzymanych od Urzędu Gminy Jeziorzany

Na terenie gminy Jeziorzany występują obiekty hydrotechniczne, których lokalizację na tle granic gminy przedstawiono na poniższej mapie.

Rysunek 22. Obiekty hydrotechniczne znajdujące się na terenie gminy Jeziorzany

źródło: <https://geologia.pgi.gov.pl/mapy/?page=Otwory-i-punkty-badawcze> [data dostępu 18.06.2026 r.]

6.2.6 Gleby

Rozmieszczenie gleb na terenie gminy Jeziorzany uzależnione jest w dużej mierze od ukształtowania. W rejonie wysoczyzn przeważają gleby płowe, brunatne wylugowane, odgórnie oglejone (wytworzone na piaskach gliniastych, glinach lekkich i pyłach), gleby rdzawe i bielcowe (wytworzone na piaskach gliniastych i żwirach piaszczystych). Natomiast w rejonie doliny rzecznej Wieprza oraz innych obniżień występują mady i gleby hydromorficzne (kompleksy gleb glejowych oraz gleby torfowisk niskich). Na terenie gminy Jeziorzany gleby brunatne wylugowane wytworzone z piasków słabo gliniastych i gliniastych lekkich zajmują największą powierzchnię.¹⁹

¹⁹ źródło: Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu planu ogólnego gminy Jeziorzany

Na terasie zalewowej w dolinie Wieprza występują utwory holocenińskiej akumulacji rzecznej (mady w położeniu łągowym i piaski rzeczne) oraz akumulacji organicznej (torfy wykształcone w najniższych, aluwialnych częściach doliny). Gmina Jeziorzany leży w zasięgu Zlodowacenia Środkowopolskiego, dlatego też występują tu osady moreny dennej – na północ od doliny rzeki Wieprz. Obejmują one miejscowości: Walentynów, Wola Blizocka, Nowiny Przytockie, Stoczek, Krepa, Przytoczno. Skałami macierzystymi dla tych gleb są piaski od luźnych do gliniastych lekkich oraz gliny w górnych partiach spiaszczone. Do doliny rzecznej przylega wąski pas obejmujący rejon miejscowości: Przytoczno, Wola Blizocka, Krepa – w jego obrębie na utworach gliniastych występują utwory fluwioglacjalne, głównie w postaci pyłów wodnych i piasków, rzadziej piasków pylastych i glin lekkich. W obrębie ww. pasa występują utwory lodowcowe oraz osady holoceniskie, miejscami są one mechanicznie przemieszczane i przykryte osadami rzeczными. Występują one również na północ, jednak jedynie sporadycznie.²⁰

Na terenie gminy Jeziorzany wyróżnia się następujące kompleksy przydatności rolniczej na gruntach ornych oraz na użytkach zielonych:²¹

• 3 - pszenno wadliwy;	• RN;
• 2 - pszenno dobry;	• 8 - zbożowo-pastewny;
• 4 - żytni bardzo dobry;	• 9 - zbożowo pastewny słaby;
• 5 - żytni dobry;	• 1z - użytki zielone bardzo dobre;
• 6 - żytni słaby;	• 2z - użytki zielone średniej jakości;
• 7 - żytnio łąkowy;	• 3z - użytki zielone słabe.

„Monitoring chemizmu gleb ornych Polski” stanowi podsystem Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie jakości gleby i ziemi. Celem badań jest ocena stanu i zmian szerokiego zakresu właściwości gleb użytkowanych rolniczo, w tym zanieczyszczenia gleb, pod wpływem rolniczej i pozarolniczej działalności człowieka. Monitoring chemizmu gleb w Polsce jest realizowany od 1995 roku. W 5-letnich odstępach czasowych pobierane i analizowane są próbki glebowe, reprezentujące 216 stałych punktów pomiarowych zlokalizowanych w całym kraju. W kolejnej, siódmej turze Monitoringu próbki pobrano w 2025 r. i była realizowana przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Środki na realizację programu Monitoringu pochodzą z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Wyniki badań prowadzonych w latach 1995-2025 pozwalają na ocenę stanu gleb w reprezentatywnych punktach położonych w całej Polsce oraz kierunków zmian szerokiego zakresu właściwości gleb, na

²⁰ źródło: Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu planu ogólnego gminy Jeziorzany

²¹ źródło: Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu planu ogólnego gminy Jeziorzany

które mogą wpływać procesy naturalne oraz czynniki antropogeniczne, takie jak produkcja rolnicza, oddziaływanie przemysłu, transportu i urbanizacji.

Na terenie gminy Jeziorzany nie jest zlokalizowany żaden punkt pomiarowy w ramach sieci monitoringu chemizmu gleb ornych Polski. Najbliżej położone punkty znajdują się w miejscowościach:

- punkt 273 - Osiny (gm. Wola Mysłowska, pow. łukowski):
 - kompleks 5 – żytńi dobry;
 - typ gleby bielcowe;
 - klasa bonitacyjna IVa - grunty zrekultywowane średniej jakości, lepsze
- Punkt 289 – Białka (gm. Radzyń Podlaski, pow. radzyński):
 - kompleks 4 – żytńi bardzo dobry;
 - typ gleby brunatne wyługowane;
 - klasa bonitacyjna IIIb - grunty zrekultywowane średnio dobre
- Punkt 287 – Chlewiska (gm. Lubartów, pow. lubartowski):
 - kompleks 6 – żytńi słaby;
 - typ gleby brunatne wyługowane;
 - klasa bonitacyjna V - gleby orne słabe

Ogólną charakterystykę gleb zgodnie z wynikami pomiarów z 2025 roku w powyższych punktach pomiarowych przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 21. Ogólna charakterystyka gleb w punktach pomiarowych nr. 273, 289 i 287

Nr punktu	Odczyn "pH" w zawiesinie H ₂ O	Próchnica [%]	Węgiel organiczny [%]	Azot ogólny [%]	Kwasowość hydrolityczna (Hh) cmol(+)kg ⁻¹	Wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne suma 13 WWA [μg*kg ⁻¹]	Zasolenie [mg KCl*100g ⁻¹]
273	6,3	1,71	0,99	0,1	2,44	0,109	62,85
289	5,5	1,48	0,86	0,08	3,88	0,765	10,08
287	5,6	1,86	1,08	0,09	4,28	0,18	3,55

źródło: Monitoring chemizmu gleb ornych Polski [data dostępu: 18.06.2026 r.]

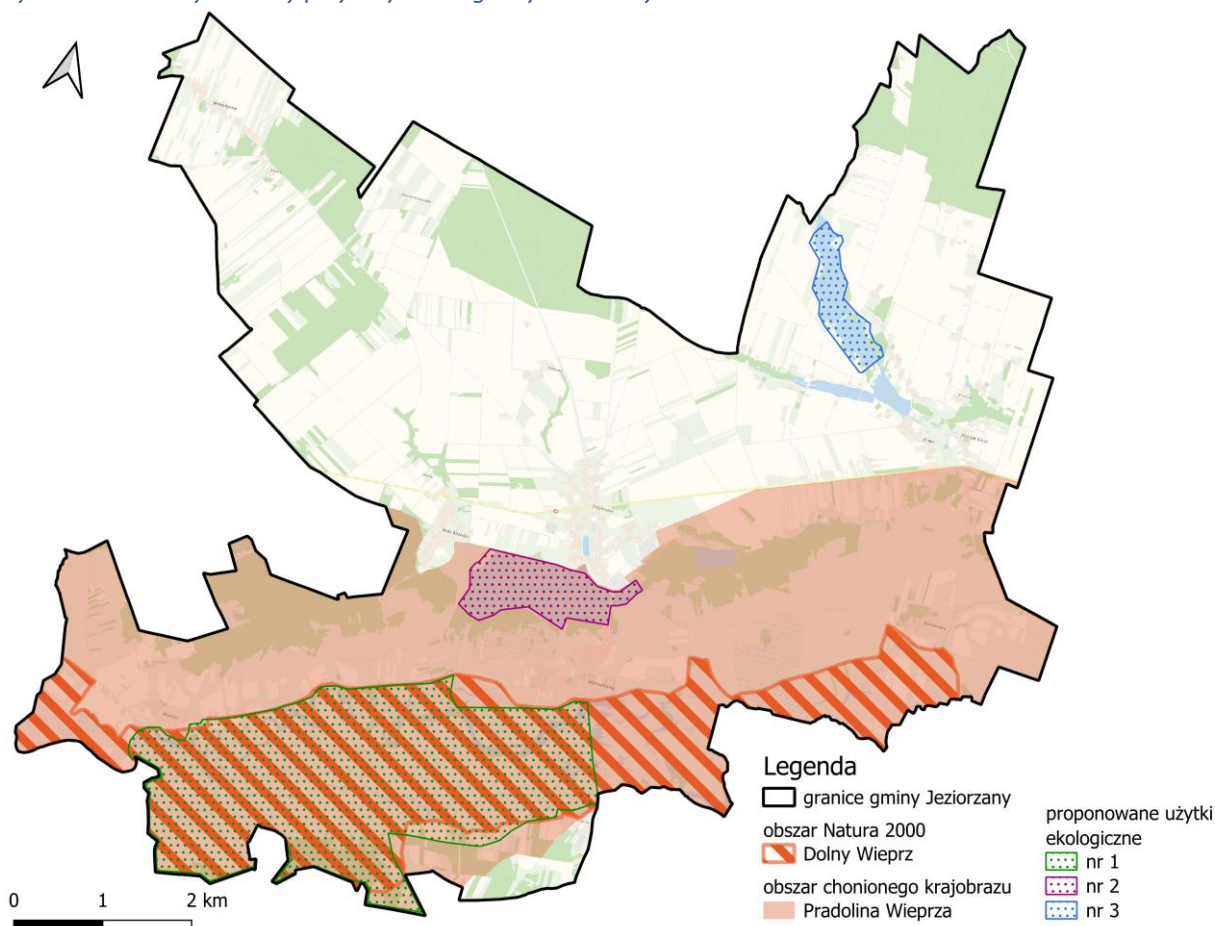
6.2.7. Zasoby przyrodnicze

Na terenie gminy Jeziorzany występują następujące formy ochrony przyrody:

- obszar natura 2000 Dolny Wieprz;
- obszar chronionego krajobrazu Pradolina Wieprza.

Ponadto planowane jest utworzenie trzech użytków ekologicznych.

Rysunek 23. Formy ochrony przyrody na tle gminy Jeziorzany

źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych udostępnianych przez GDOŚ

Obszar Natura 2000

Obszar Natura 2000 – obszar specjalnej ochrony ptaków, specjalny obszar ochrony siedlisk lub obszar mający znaczenie dla Wspólnoty, utworzony w celu ochrony populacji dziko występujących ptaków lub siedlisk przyrodniczych lub gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty (art. 5 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody). Poniżej scharakteryzowano obszar Natura 2000 znajdujący się na terenie gminy Jeziorzany.

Tabela 22. Charakterystyka obszaru Natura 2000 znajdującego się na terenie gminy Jeziorzany

Nazwa	Dolny Wieprz
Kod	PLH060051
Rodzaj	Dyrektywa siedliskowa
Województwo	lubelskie
Powiaty	lubartowski, rycki, puławski
Gminy	Ryki (gmina miejsko-wiejska), Ułęż (gmina wiejska), Puławy (gmina wiejska), Firlej (gmina wiejska), Kock (gmina miejsko-wiejska), Baranów (gmina wiejska), Jeziorzany (gmina wiejska), Żyrzyn (gmina wiejska), Michów (gmina wiejska)
Data wyznaczenia KE	2009-02-13
Data wyznaczenia w Polsce	2019-11-07
Powierzchnia [ha]	8 182,30
Akt prawny o wyznaczeniu	Decyzja Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 8039) (2009/93/WE)
Pozostałe akty prawne	Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 września 2019 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolny Wieprz (PLH060051)
Cele ochrony	<u>siedliska:</u> 3150 - Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nymphaea</i>, <i>Potamogeton</i>; 3270 - Zalewane muliste brzozy rzek z roślinnością <i>Chenopodium rubrum</i> p.p. i <i>Bidentium</i> p.p.; 6120 - Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (<i>Coelerion glaucae</i>); 6430 - Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvulietalia sepium</i>); 6510 - Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>); 7230 - Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk; 91E0 - Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i>, <i>Populetum albae</i>, <i>Alnetum glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe <u>gatunki roślin:</u> <i>Marsilea quadrifolia</i> - marsylia czterolistna <u>gatunki zwierząt:</u> <i>Aspius aspius</i> – boleń; <i>Bombina orientalis</i> - kumak nizinny; <i>Misgurnus fossilis</i> – piskorz; <i>Lutra lutra</i> - wydra

źródło: <https://crfop.gdos.gov.pl> [data dostępu: 24.06.2026 r.]

Obszar chronionego krajobrazu

Obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych (art. 23 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody). Poniżej zestawiono Obszary Chronionego Krajobrazu znajdujące się na terenie gminy Jeziorzany.

Tabela 23. Charakterystyka obszaru chronionego krajobrazu znajdującego się na terenie gminy Jeziorzany

Nazwa	Pradolina Wieprza
Powiaty	lubartowski, rycki, puławski
Gminy	Dęblin (gmina miejska), Ryki (gmina miejsko-wiejska), Ułęż (gmina wiejska), Puławy (gmina wiejska), Nowodwór (gmina wiejska), Firlej (gmina wiejska), Kock (gmina miejsko-wiejska), Baranów (gmina wiejska), Jeziorzany (gmina wiejska), Żyrzyn (gmina wiejska), Michów (gmina wiejska)
Data wyznaczenia	1990-01-01
Powierzchnia [ha]	33 159,00
Akt prawny o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu	Uchwała Nr XI/56/90 WRN w Lublinie z dnia 26.02.1990 r. w sprawie utworzenia systemu parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu na terenie woj. lubelskiego
Dane pozostałych aktów prawnych	Rozporządzenie Nr 28 Wojewody Lubelskiego z dnia 2 czerwca 1998 r. w sprawie Obszarów Chronionego Krajobrazu
	Rozporządzenie Nr 38 Wojewody Lubelskiego z dnia 16 lutego 2006 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu
Opis wartości przyrodniczej i krajobrazowej	Obszar Chronionego Krajobrazu "Pradolina Wieprza" Jego powierzchnia wynosi 33 159 ha. Łączy się z doliną Wisły. Ma znaczenie jako korytarz ekologiczny. Leży w północnej części województwa lubelskiego, obejmując dolinę rzeki Wieprz o silnie zmeandrowanym korycie. Warunki takie sprzyjają występowaniu rzadkich gatunków roślin i zwierząt. - żółwia błotnego oraz licznych gat. ptaków: derkacza, brodzieca piskliwego, krwawodzioba.

źródło: <https://crfop.gdos.gov.pl> [data dostępu: 24.06.2026 r.]

Korytarze ekologiczne

W przestrzeni przyrodniczej ważną rolę spełniają korytarze ekologiczne. System obszarów obejmuje przede wszystkim doliny i pradoliny rzek, którymi mogą przemieszczać się organizmy zwierzęce i diaspory roślinne oraz rozległe tereny (np. puszcze, duże kompleksy łąk, bagien), w których skupia się zasadnicza część różnorodności biologicznej. Korytarze ekologiczne, aby spełniały swoją funkcję, muszą tworzyć sieć powiązanych przestrzennie obszarów. Główne cele wyznaczania i ochrony korytarzy to:

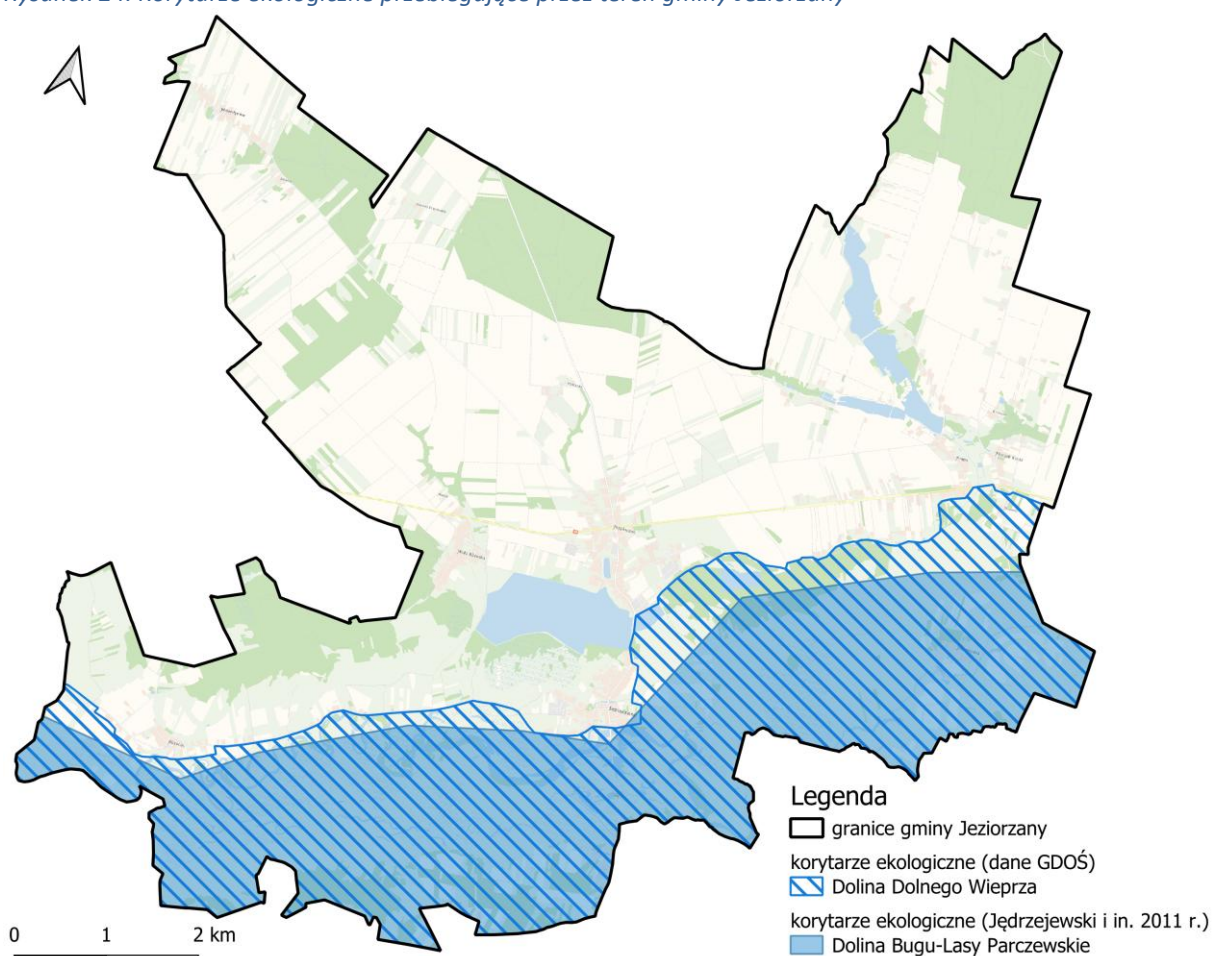
- przeciwdziałanie izolacji obszarów przyrodniczo cennych i zapewnienie funkcjonalnych połączeń między poszczególnymi regionami kraju;
- zapewnienie możliwości funkcjonowania stabilnych populacji gatunków roślin i zwierząt;
- ochrona i odbudowa bioróżnorodności w kraju i Europie;
- stworzenie spójnej sieci obszarów chronionych, które zapewnią optymalne warunki do życia możliwie dużej liczbie gatunków.

Zgodnie z danymi wektorowymi udostępnianymi przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska przez przedmiotowy obszar przebiega korytarz ekologiczny Dolina Dolnego Wieprza.

Zgodnie z korytarzami ekologicznymi wyznaczonymi w „Projekcie korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce” (Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Mysłajek R.W., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J.M., Zalewska H., Pilot M. 2005, zaktualizowany w latach 2010 – 2012 przez Instytut Biologii Ssaków PAN w Białowieży), celem zapewnienia łączności ekologicznej, zarówno w skali całego kraju jak i w skali europejskiej, przedmiotowy teren wchodzi w skład głównego korytarza ekologicznego: Dolina Bugu – Lasy Parczewskie.

Korytarze ekologiczne biegnące przez teren gminy Jeziorzany zostały przedstawione na poniższym rysunku.

Rysunek 24. Korytarze ekologiczne przebiegające przez teren gminy Jeziorzany

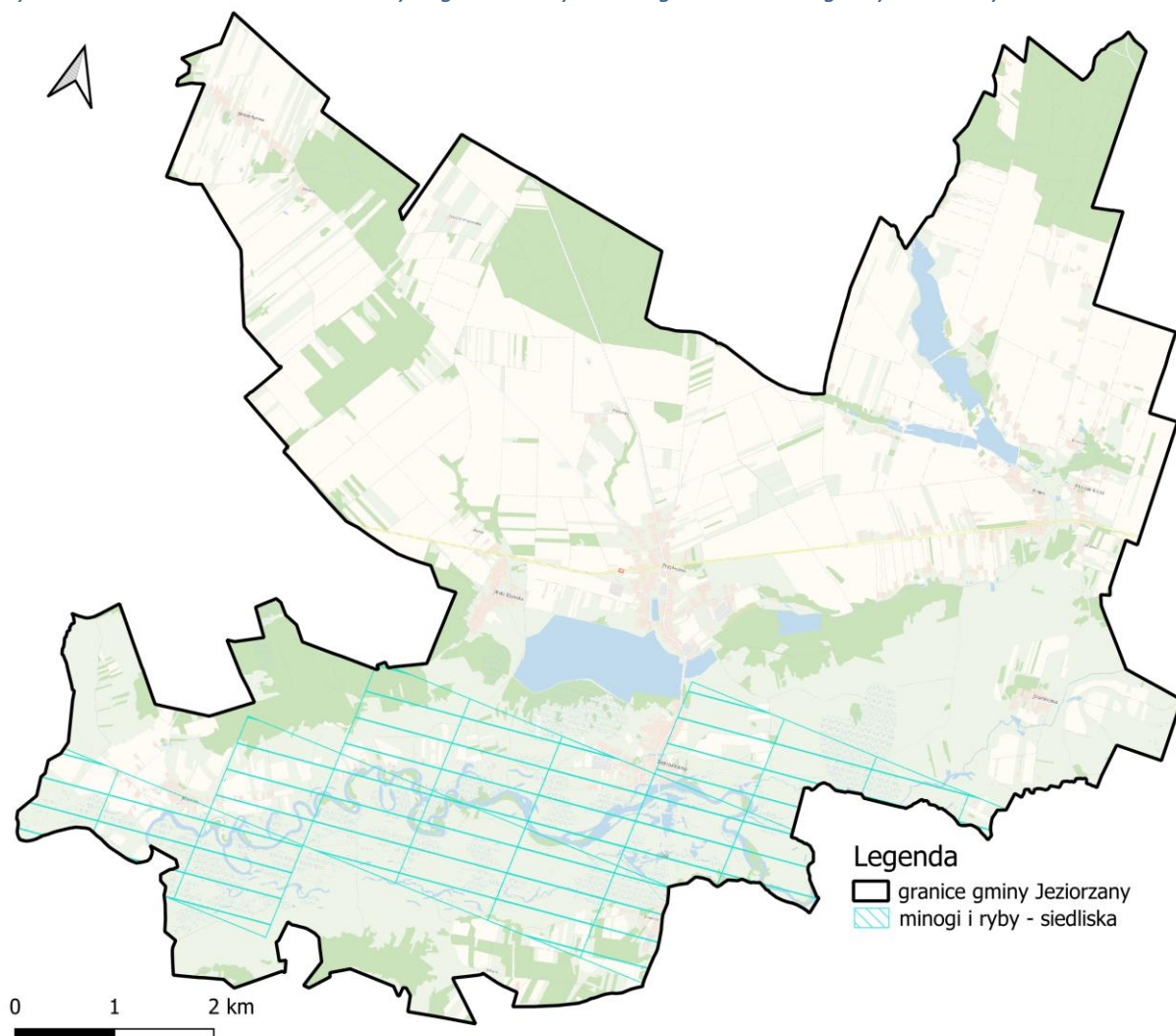

źródło: na podstawie danych udostępnianych przez GDOŚ

Siedliska przyrodnicze podlegające ochronie

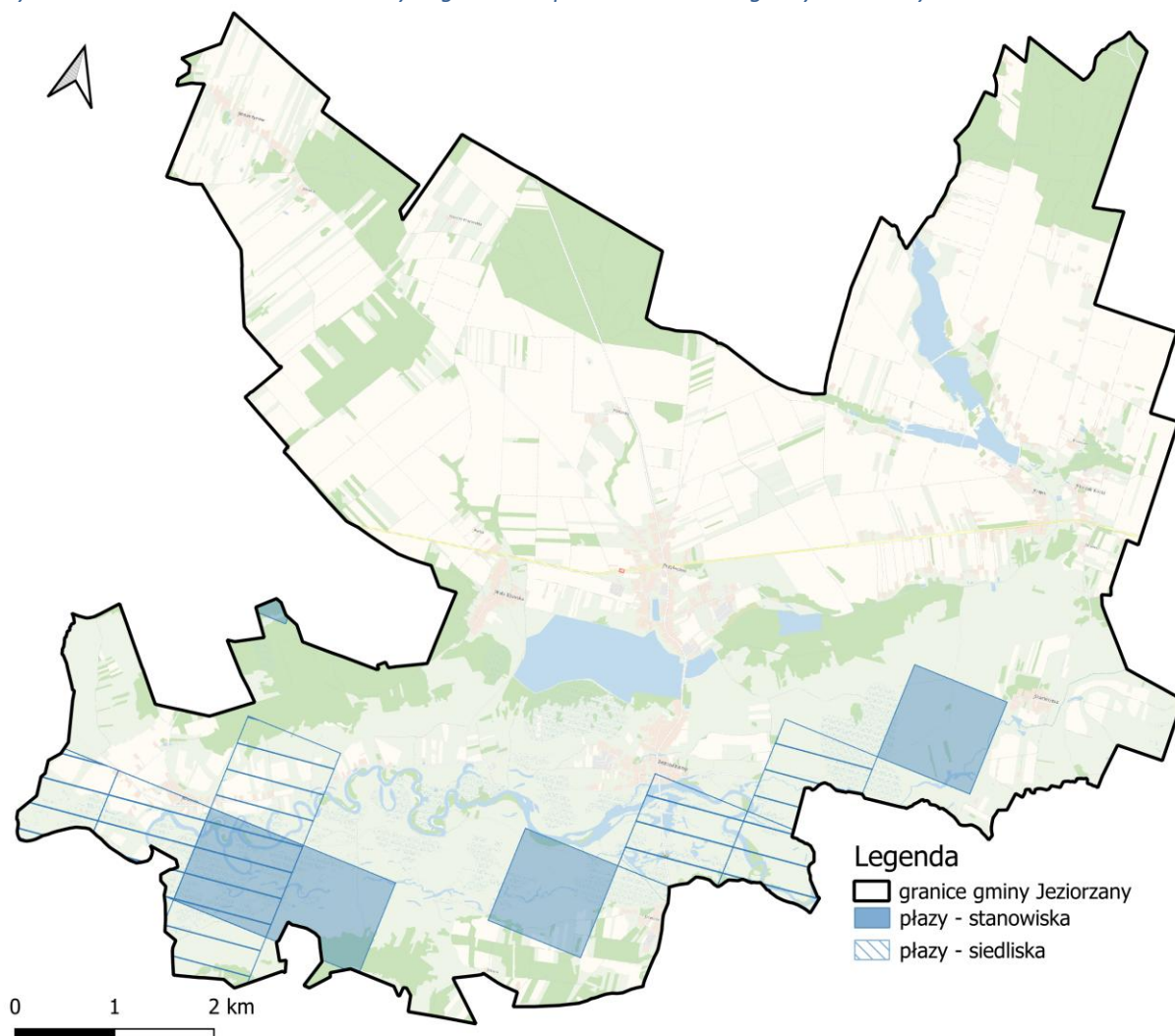
Zgodnie z danymi udostępnianymi przez Geoserwis GDOŚ na terenie gminy Jeziorzany znajdują się stanowiska chronionych gatunków ryb i minogów, płazów, ptaków oraz obszary występowania siedlisk przyrodniczych o znaczeniu europejskim. Zostały one przedstawione na poniższych rysunkach.

Rysunek 25. Rozmieszczenie chronionych gatunków ryb i minogów na terenie gminy Jeziorzany

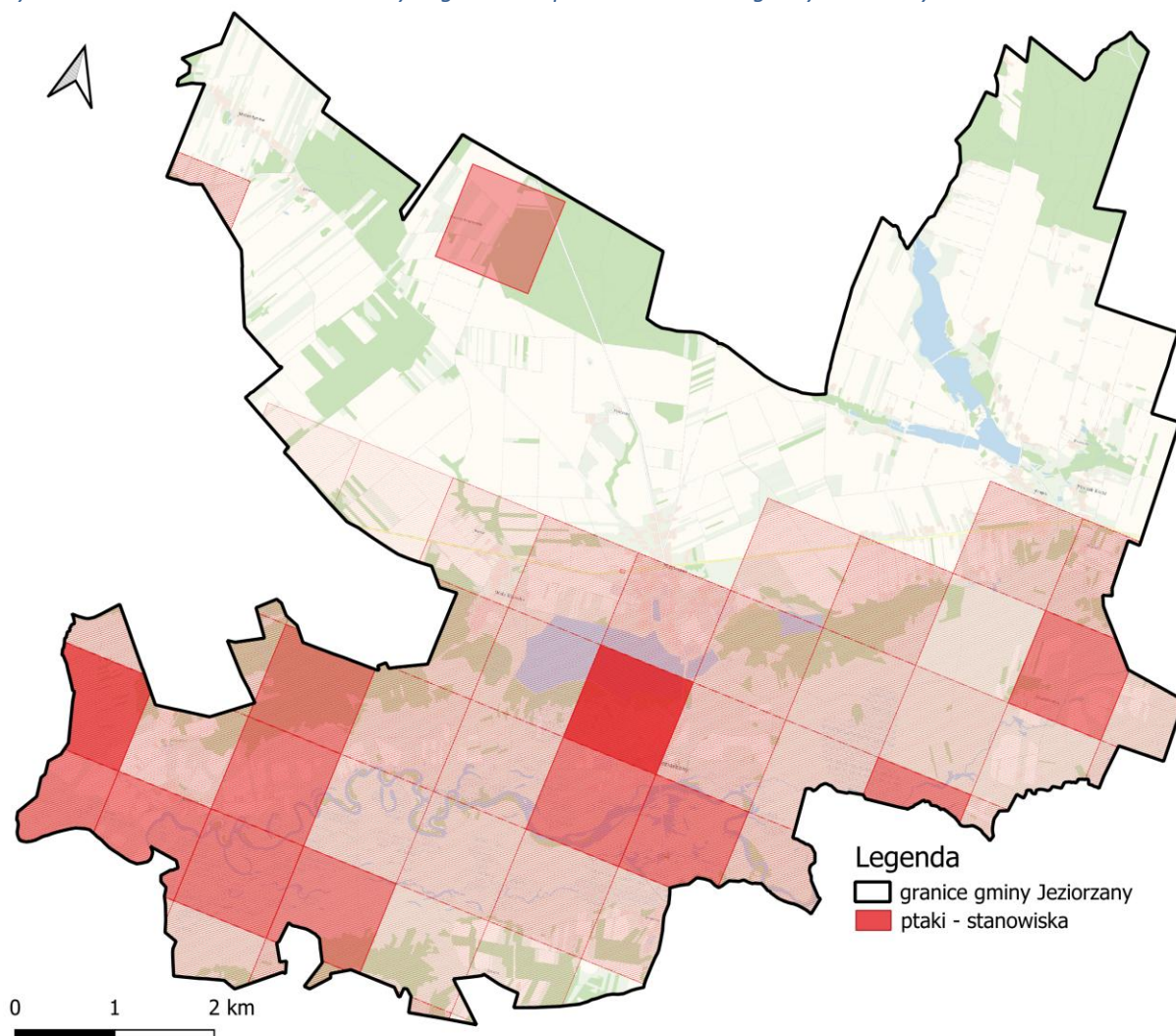
źródło: na podstawie danych Geoserwisu GDOŚ [data dostępu: 24.06.2026 r.]

Rysunek 26. Rozmieszczenie chronionych gatunków płazów na terenie gminy Jeziorzany

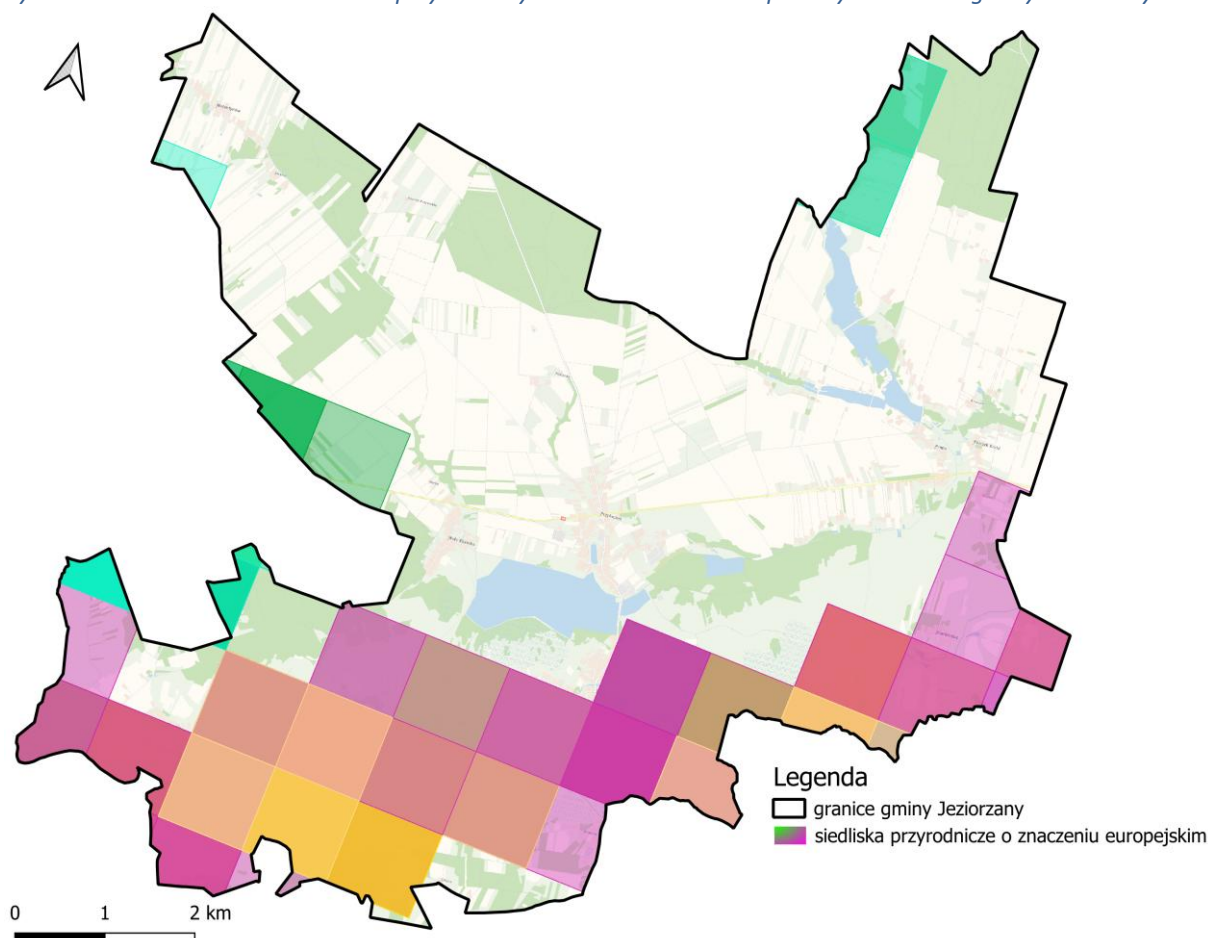
źródło: na podstawie danych Geoserwisu GDOŚ [data dostępu: 24.06.2026 r.]

Rysunek 27. Rozmieszczenie chronionych gatunków ptaków na terenie gminy Jeziorzany

źródło: na podstawie danych Geoserwisu GDOŚ [data dostępu: 24.06.2026 r.]

Rysunek 28. Rozmieszczenie siedlisk przyrodniczych o znaczeniu dla Wspólnoty na terenie gminy Jeziorzany

źródło: na podstawie danych Geoserwisu GDOŚ [data dostępu: 24.06.2026 r.]

Gmina Jeziorzany, zgodnie z podziałem D. Fijałkowskiego, położona jest w okręgu Małego Mazowsza, w podokręgu Równiny Lubartowskiej oraz na Wysoczyźnie Łukowsko-Siedleckiej. Potencjalną roślinnością naturalną (wg W. Matuszkiewicza) są w dużej mierze grądy subkontynentalny lipowo-dębowo-grabowe, obejmujące środkowo-północną część gminy Jeziorzany. Pomiędzy nimi, a dolinami rzecznyymi wyróżniono pas przejściowego grądu subkontynentalnego na bogatszym podłożu, z płatowo rozmieszczoną świetlistą dąbrową subkontynentalną. Wzdłuż Wieprza roślinnością potencjalną są łągi wieprzowo-topolowe oraz łągi jesionowo wiązowe. Dalej od osi doliny występują łągi jesionowo wiązowe typowe, miejscowo z łągami jesionowo olszowymi i płatami olsu typowego. W północnych oraz południowych rejonach gminy wyodrębniono bor mieszany.²²

Gmina Jeziorzany ma charakter rolniczy, o zróżnicowanej szacie roślinnej. Na terenie gminy występują zbiorowiska związane z polami uprawnymi (z zadrzewieniami śródpolnymi), lasami, dolinami rzek oraz zbiornikami wodnymi. W dolinach dominują lasy łąkowe, olsy, roślinność łąkowa i szuwarowa. Wogólnym rozumieniu roślinność na terenie gminy dzieli się na zbiorowiska łąkowo-olsowe w dolinach

²² źródło: Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu planu ogólnego gminy Jeziorzany

oraz bory mieszane na wysoczyźnie. W dolinach i przy stawach występują m.in. trzciny, tatarak, grązel żółty i grzybień białe, a także liczne zadrzewienia z wierzbą, topolą, olszą czarną i jesionem. Obszar ten charakteryzuje się także obecnością cennych gatunków roślin, takich jak marsylia czterolistna, salwinia pływająca i wolfia bezkorzeniowa, oraz gatunków zagrożonych, np. goździka pysznego.

Dolina rzeki Wieprz wraz z rzeką, starorzeczami oraz towarzyszącymi im zaroślami i lasami łęgowymi stanowi cenne siedlisko wielu gatunków zwierząt, zwłaszcza ptaków wodnych, łąkowych i zaroślowych. Szczególnie wartościowe przyrodniczo są kompleksy stawów w Przytocznie, Krępie i Kawęczynie oraz okoliczne lasy (m.in. Brzeziny, Koszki, Gustki i Budy), będące miejscem występowania rzadkich gatunków ptaków, takich jak dzięcioł czarny, bocian czarny, puchacz czy kraska. Zróżnicowane warunki siedliskowe sprzyjają obecności wielu gatunków zwierząt, m.in. bobra europejskiego, wydry, kumaka nizinnego, piskorza i żółwia błotnego. Odcinek Wieprza w gminie Jeziorzany uznawany jest za szczególnie cenny faunistycznie w skali regionu. W stromych brzegach rzeki gniazdują brzegówki i zimorodki. W dolinie występują także liczne ptaki wodne, m.in. perkozy (w tym rzadki zausznik), gęgawa, bąk wodny i kokoszka wodna. Wilgotne łąki i zarośla zasiedlają m.in. kszysk, derkacz, rycyk, płaskonos, cyranka i błotniak łąkowy, natomiast lasy są miejscem występowania puchacza oraz rzadziej czapli białej i bielika. Na terenie doliny spotkać można również liczne gatunki ryb, płazów i gadów, m.in. bobra, wydrę, nietoperze, traszkę zwyczajną, ropuchy, zaskrońca oraz ściśle chronionego żółwia błotnego.

Zgodnie z informacjami uzyskanymi od RDOŚ w Lublinie na terenie gminy Jeziorzany znajdują się siedliska natura 2000.

Tabela 24. Siedliska natura 2000 stwierdzone na terenie gminy Jeziorzany

Lp	Kod	Nazwa
1.	3150	starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nymphaeion</i> , <i>Potamion</i>
2.	3270	zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością
3.	6510	niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)
4.	91E0	łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe)

źródło: na podstawie danych otrzymanych od RDOŚ w Lublinie

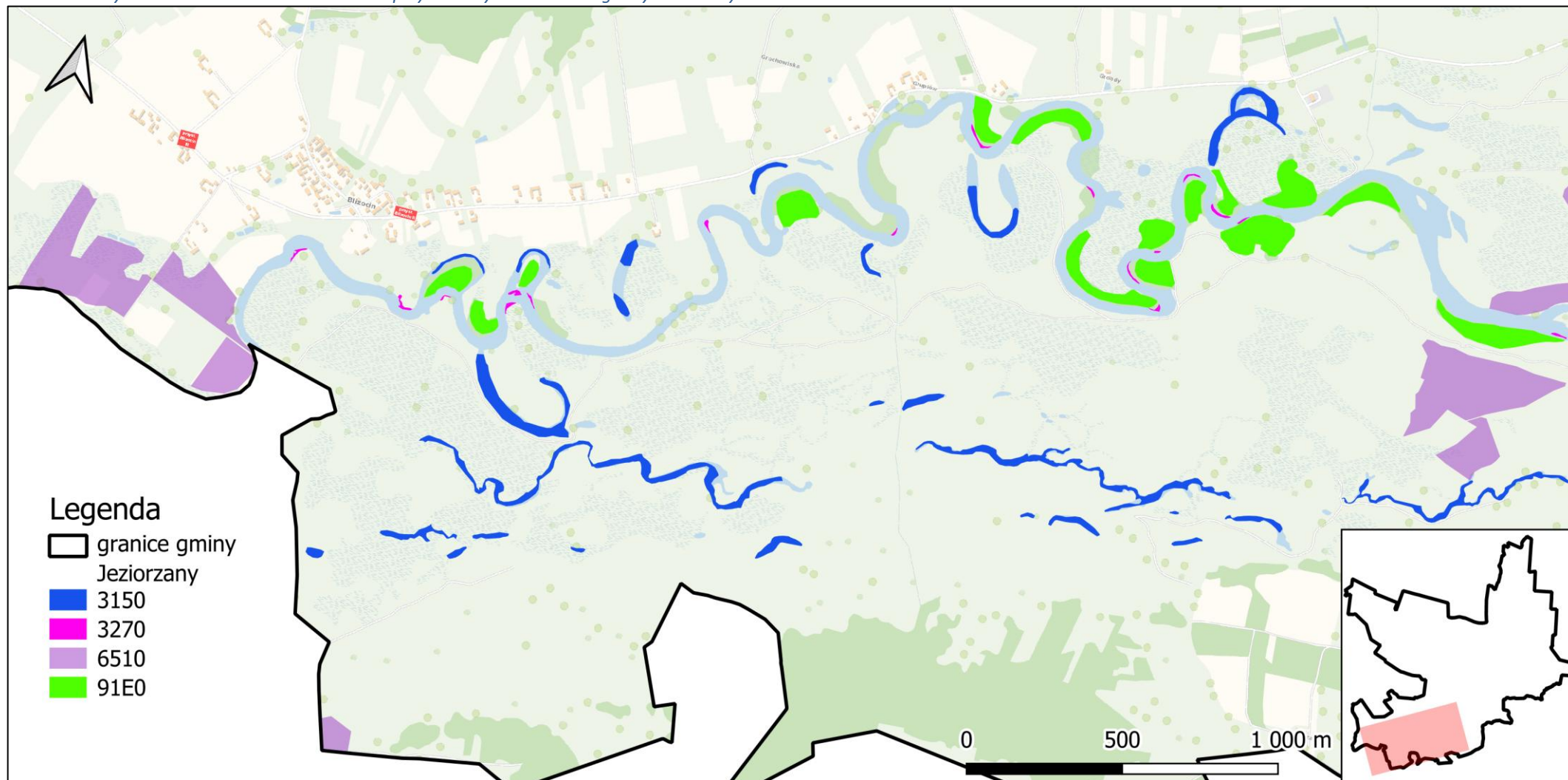
Zgodnie z informacjami uzyskanymi od RDOŚ w Lublinie na terenie gminy Jeziorzany znajdują się stanowiska chronionych gatunków zwierząt.

Tabela 25. Chronione gatunki zwierząt stwierdzone na terenie gminy Jeziorzany

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska
ryby		
1.	<i>Misgurnus fossilis</i>	piskorz
2.	<i>Leuciscus aspius</i>	boleń pospolity
płazy		
1.	<i>Bombina bombina</i>	kumak nizinny
ssaki		
1.	<i>Lutra lutra</i>	wydra

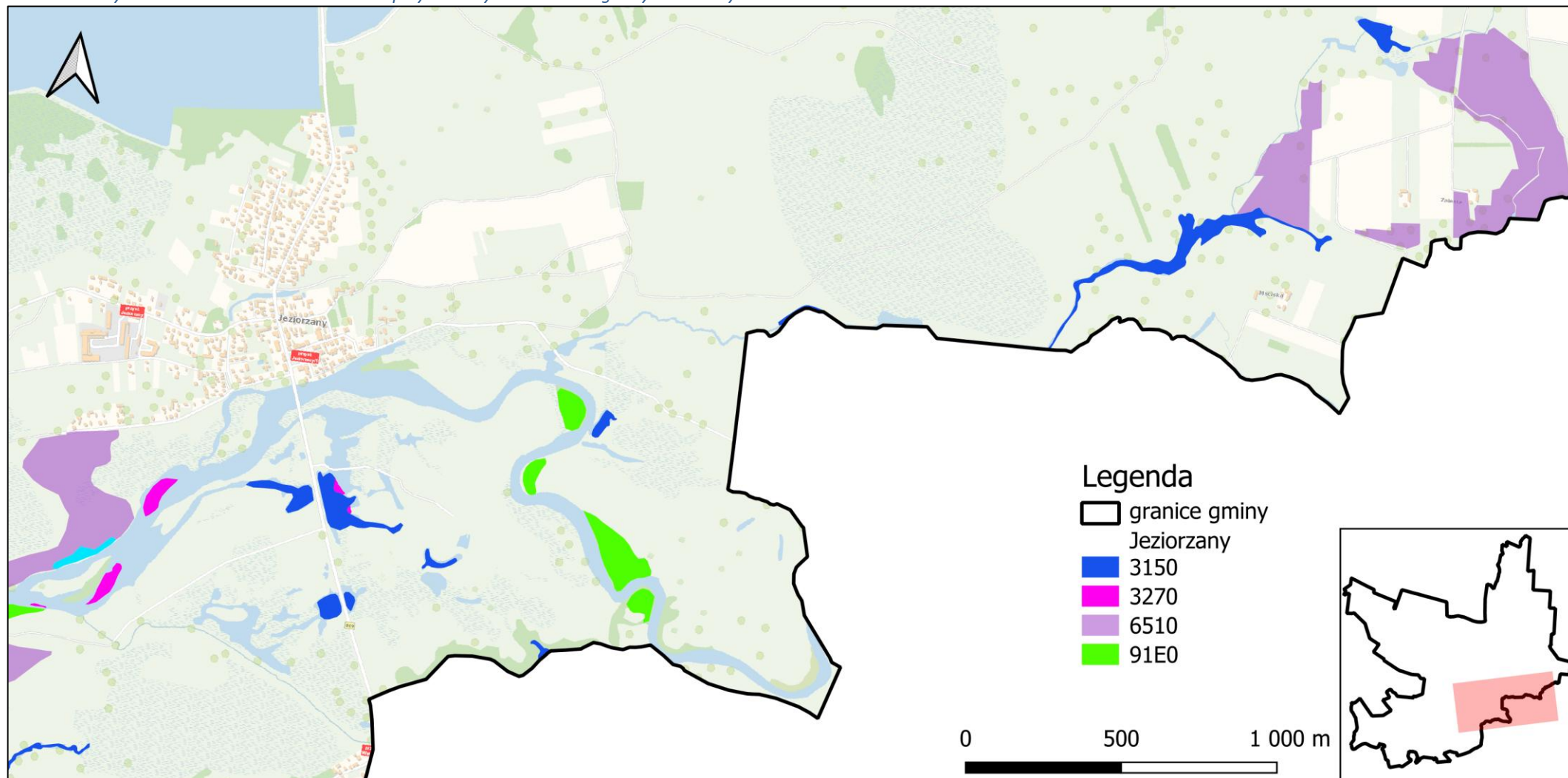
źródło: na podstawie danych otrzymanych od RDOŚ w Lublinie

Rysunek 29. Rozmieszczenie siedlisk przyrodniczych na terenie gminy Jeziorzany

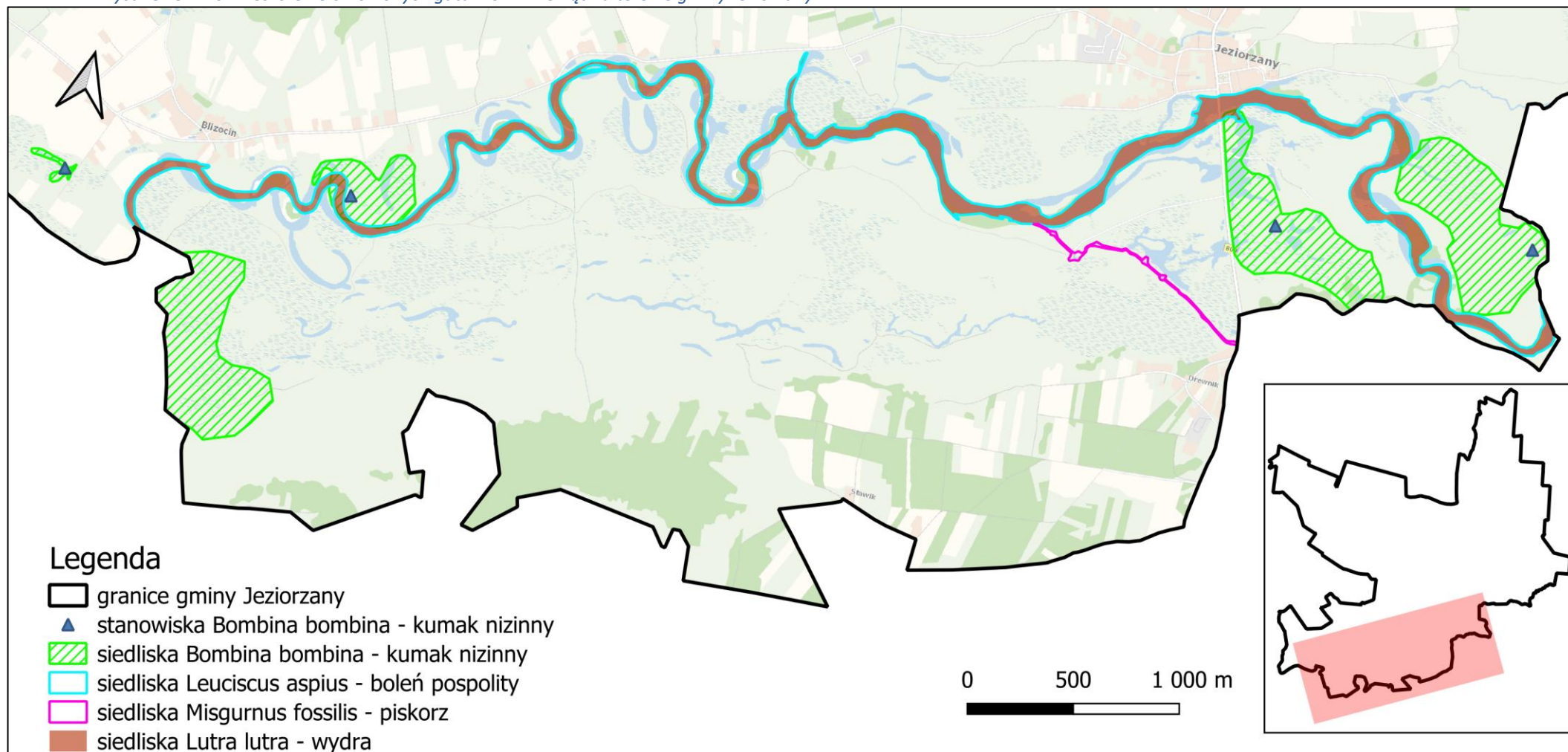
źródło: opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych od RDOŚ w Lublinie

Rysunek 30. Rozmieszczenie siedlisk przyrodniczych na terenie gminy Jeziorzany

źródło: opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych od RDOŚ w Lublinie

Rysunek 31. Rozmieszczenie chronionych gatunków zwierząt na terenie gminy Jeziorzany

źródło: opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych od RDOŚ w Lublinie

Grunty leśne

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, iż powierzchnia gruntów leśnych na terenie gminy Jeziorzany wynosi 772,73 ha, co daje lesistość na poziomie 11,6% (średnia krajowa wynosi 29,7%). Strukturę gruntów leśnych na terenie gminy Jeziorzany przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 26 Struktura gruntów leśnych na terenie gminy Jeziorzany

Rok		2022	2023	2024	2025
Powierzchnia gruntów leśnych ogółem	ha	763,78	768,81	772,73	b.d.
Lesistość	%	11,5	11,5	11,6	b.d.
Grunty leśne publiczne ogółem	ha	155,78	157,81	157,73	b.d.
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	ha	147,31	149,51	149,50	b.d.
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	145,93	147,48	147,47	b.d.
Grunty leśne prywatne ogółem	ha	608,00	611,00	615,00	b.d.
Powierzchnia lasów	ha	762,57	767,47	770,81	b.d.
Lasy publiczne ogółem	ha	154,57	156,60	155,94	b.d.
Lasy prywatne ogółem	ha	608,00	610,87	614,87	b.d.

b.d. – brak danych na dzień 18.06.2026 r.

źródło: GUS, stan na 02.10.2025 [data dostępu: 18.06.2026 r.]

Kompleksy leśne na terenie gminy Jeziorzany są raczej rozproszone. Większe z nich znajdują się w północno-zachodniej części gminy. Gatunkiem dominującym w lasach jest sosna. Dość dużą liczebnością charakteryzuje się również dąb i brzoza. Sporadycznie występuje: modrzew, świerk, klon zwyczajny, jesion, grab, olsza czarna, topola, osika, lipa i wiąz. Flora lasów bogata jest w różne gatunki mchów, porostów i grzybów. W lasach spotkać można zawilce wielokwiatowe, kopytniki i paprotki zwyczajne.²³

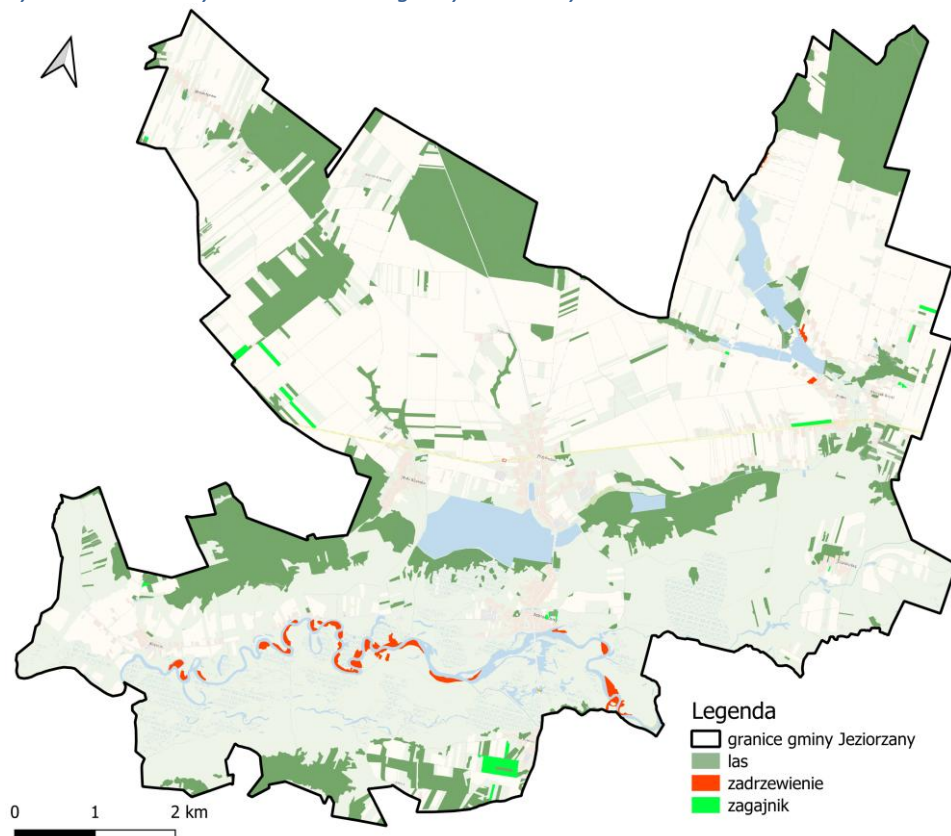
Teren gminy Jeziorzany znajduje się w zarządzie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Lublinie. Tereny leśne gminy Jeziorzany znajdują się pod nadzorem nadleśnictwa Radzyń.

Nadzór nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa sprawuje Starosta. Gospodarkę leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa prowadzi się w oparciu o Uproszczone Plany Urządzenia Lasów lub decyzje administracyjne określające zadania z zakresu gospodarki leśnej wydane na podstawie Inwentaryzacji Stanu Lasu. Ww. dokumenty (UPUL i ISL) opracowywane są na okres 10 lat.

Na poniższych mapach przedstawiono tereny leśne i zadrzewione występujące w gminie Jeziorzany.

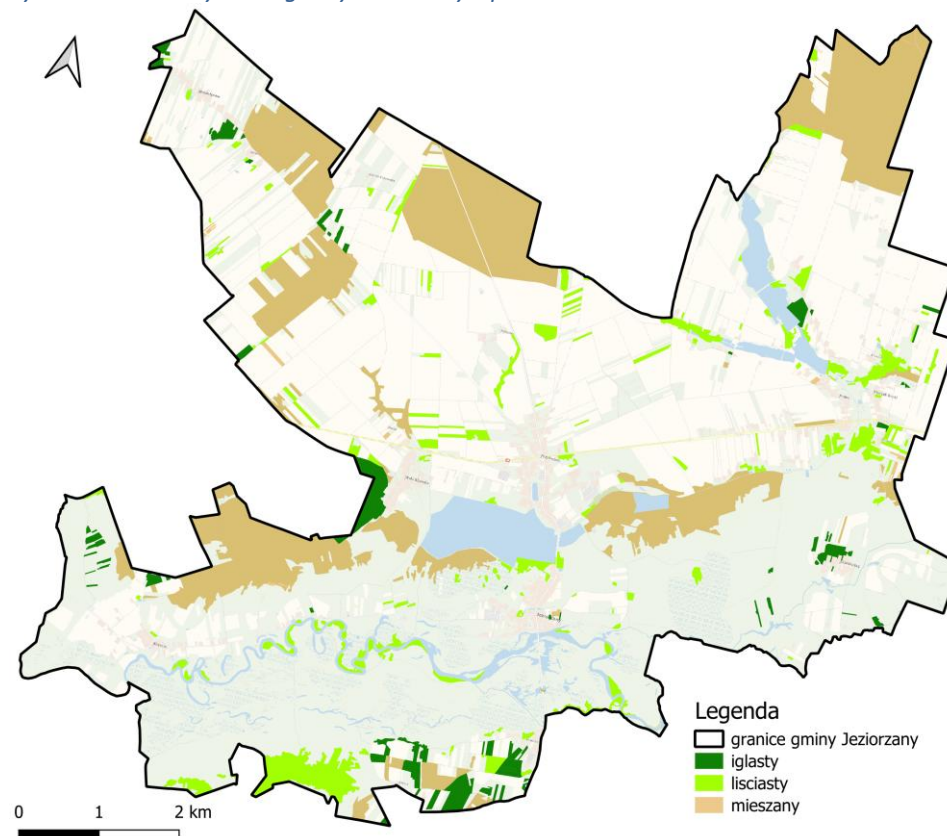
²³ źródło: Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu planu ogólnego gminy Jeziorzany

Rysunek 32. Tereny leśne na terenie gminy Jeziorzany

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii (GUGIK)

Rysunek 33. Tereny leśne gminy Jeziorzany z podziałem na skład drzewostanu

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii (GUGIK)

Krajobraz

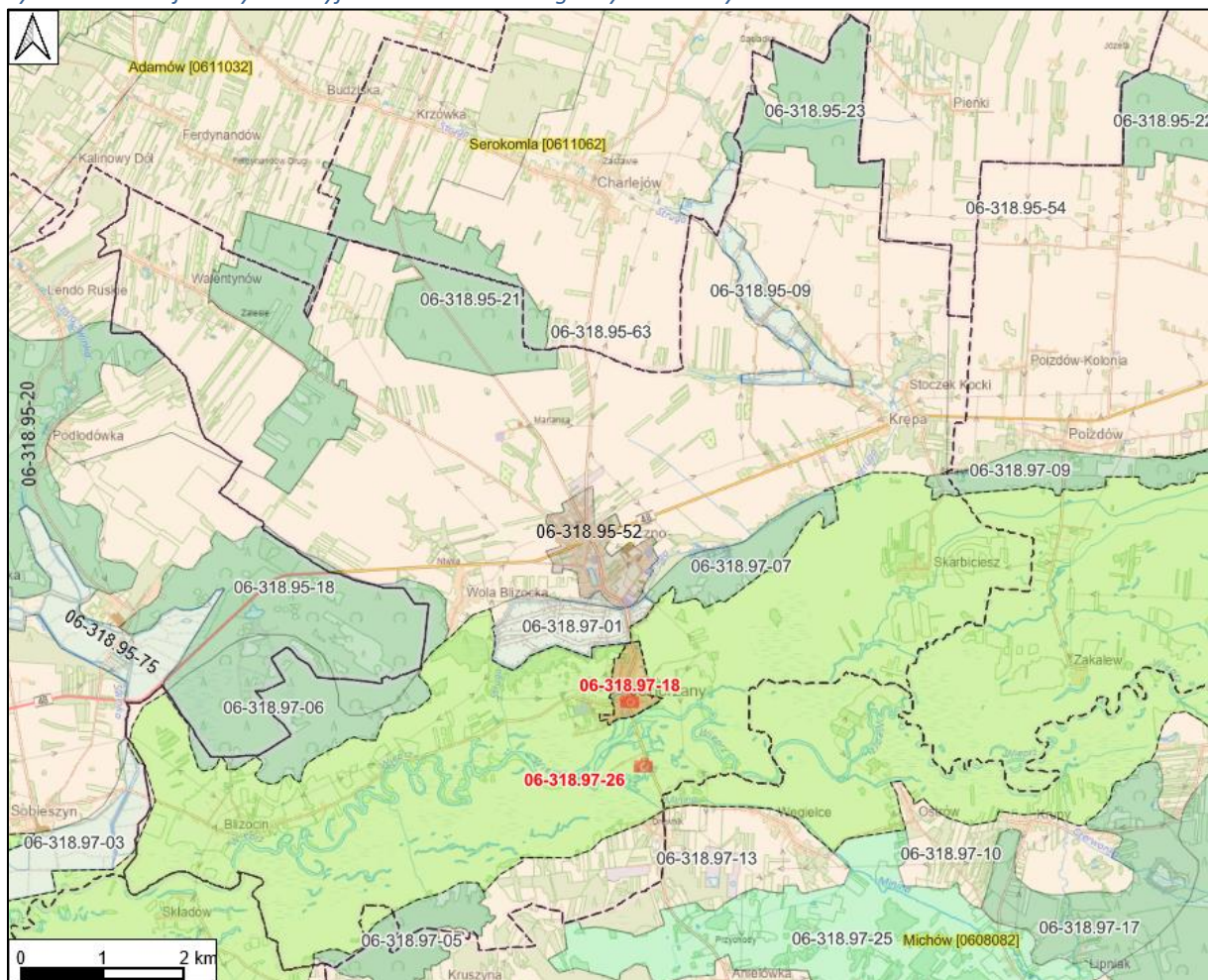
Projekt Audytu krajobrazowego województwa lubelskiego

Audyt krajobrazowy to opracowanie sporządzane dla każdego województwa, identyfikujące, charakteryzujące i waloryzujące oraz wskazujące sposoby kształtowania i ochrony krajobrazu (w tym kulturowego). Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym przeprowadzenie audytu krajobrazowego jest obowiązkowe przynajmniej raz na 20 lat. W ramach audytu powinny też zostać wyznaczone tzw. krajobrazy priorytetowe, czyli obszary szczególnie cenne dla społeczeństwa ze względu na swoje wartości przyrodnicze, kulturowe, historyczne, architektoniczne, urbanistyczne, ruralistyczne lub estetyczno-widokowe. Wskazania co do kształtowania i ochrony tych krajobrazów będą uwzględniane w aktach planowania przestrzennego szczebla gminnego oraz w planach zagospodarowania przestrzennego województw.

W wyniku opracowania audytu mogą także zostać wychwycone: niebędące zabytkami obiekty o ważnych wartościach estetycznych, emocjonalnych lub obiekty unikatowe, cenne dla jakości przestrzeni miejskiej; zagrożenia dla krajobrazów w postaci chaosu wizualnego, w tym reklamowego w przestrzeniach publicznych i w pasach dróg oraz mogą zostać sformułowane wskazania dla ustaleń uchwały krajobrazowej, z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych, w tym dla przestrzeni dostępnych publicznie.

Zgodnie z projektem Audytu krajobrazowego województwa lubelskiego na terenie gminy Jeziorzany znajdują się krajobrazy wskazane na poniższej mapie oraz scharakteryzowane w poniższej tabeli.

Rysunek 34. Krajobrazy zidentyfikowane na terenie gminy Jeziorzany

źródło: Projekt Audytu krajobrazowego województwa Lubelskiego [data dostępu 17.06.2026 r.]

Tabela 27. Charakterystykę krajobrazów zidentyfikowanych na terenie gminy Jeziorzany

Krajobraz priorytetowy	Typ krajobrazu	Podtyp krajobrazu	Spełnienie kryterium unikatowości	Spełnienie kryterium reprezentatywności	Spełnienie kryterium dot. ochrony	Spełnienie kryterium ważności	Priorytetowość
06-318.95-09	6. Wiejskie	6a. Sztuczne zbiorniki wodne	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
06-318.95-18	3. Leśne	3b. Z przewagą siedlisk lasowych	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
06-318.95-20	3. Leśne	3b. Z przewagą siedlisk lasowych	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
06-318.95-21	3. Leśne	3b. Z przewagą siedlisk lasowych	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
06-318.95-23	3. Leśne	3b. Z przewagą siedlisk lasowych	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
06-318.95-52	8. Podmiejskie i osadnicze	8c. Miejscowości o zwartej, wielorzędowej zabudowie o charakterze wiejskim	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
06-318.95-63	6. Wiejskie	6c. Z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych, tworzących małe pola	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
06-318.95-75	6. Wiejskie	6a. Sztuczne zbiorniki wodne	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
06-318.97-01	6. Wiejskie	6a. Sztuczne zbiorniki wodne	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
06-318.97-03	6. Wiejskie	6a. Sztuczne zbiorniki wodne	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
06-318.97-05	3. Leśne	3c. Z przewagą siedlisk łągowych, bagiennych i olsowych	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
06-318.97-06	3. Leśne	3c. Z przewagą siedlisk łągowych, bagiennych i olsowych	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
06-318.97-07	3. Leśne	3c. Z przewagą siedlisk łągowych, bagiennych i olsowych	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Strategii Rozwoju Gminy Jeziorzany na lata 2025-2040

Krajobraz priorytetowy	Typ krajobrazu	Podtyp krajobrazu	Spełnienie kryterium unikatowości	Spełnienie kryterium reprezentatywności	Spełnienie kryterium dot. ochrony	Spełnienie kryterium ważności	Priorytetowość
06-318.97-09	3. Leśne	3c. Z przewagą siedlisk łągowych, bagiennych i olsowych	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
06-318.97-13	6. Wiejskie	6c. Z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych, tworzących małe pola	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
06-318.97-18	9. Miejskie	9a. Miejscowości z zachowanym układem historycznym	*TAK/NIE	NIE	NIE	NIE	TAK
06-318.97-26	2. Bagiennie-łąkowe – głównie bezleśne	2a. Z udziałem ekstensywnie użytkowanych łąk	NIE	NIE	NIE	*NIE/TAK/TAK	TAK

Zgodnie z projektem Audytu krajobrazowego województwa lubelskiego kryteria używane przy określaniu priorytetowości są w niektórych przypadkach podzielone (np. unikatowość 1, unikatowość 2). Przy konstruowaniu niniejszej tabeli przyjęto zasadę, gdzie jeżeli każdemu kryterium (1 i 2) nadano tę samą wartość, to w ogólnym rozrachunku wskazywano ją jako jedną (bez rozdzielania na 1, 2). Jedynie w sytuacji, gdy kryteria prezentowały różne wartości jak w przypadkach oznaczonych gwiazdką(*) rozróżniano je. Kolejność wartości jest zgodna z numeracją kryterium

źródło: Projekt Audytu krajobrazowego województwa Lubelskiego [data dostępu 17.06.2026 r.]

Ogólną charakterystyką krajobrazów priorytetowych podano poniżej:²⁴

- 06-318.97-18 - Krajobraz obejmuje obszar zwartej zabudowy wsi Jeziorzany, z zachowanym historycznym układem ulic. Północną granicę wyznaczają stawy, natomiast południową - rzeka Wieprz. Krajobraz rozdzielony jest na dwie części dopływem Wieprza, z utworzonym na nim niewielkim zbiornikiem wodnym. Położony jest w obrębie Pradoliny Wieprza. Ukształtowanie terenu jest charakterystyczne dla dolin, silnie przekształcone przez procesy urbanistyczne. Dominującym pokryciem terenu są obszary zabudowane zajmujące 50% powierzchni oraz łąki i pastwiska – 33%, występujące głównie w formie trawników towarzyszących zabudowie oraz zieleni w rejonie stawu. Krajobraz obejmuje ciągi zwartej, historycznie ukształtowanej niskiej, drewnianej oraz murowanej zabudowy mieszkaniowej i mieszkaniowo-usługowej oraz zagrodowej zlokalizowane wzdłuż głównych ulic. Obrzeża krajobrazu obejmują małe pola uprawne. W rejonie dopływu Wieprza i na terenach podmokłych występują łąki oraz zadrzewienia z przewagą łągu. W południowo-wschodniej części zlokalizowany jest rynek miejski w formie zadrzewionego skweru. We wschodniej części, w rejonie Wieprza zlokalizowany jest kościół pw. św. Trójcy z XVIII w. z murowaną dzwonnicą.
- 06-318.97-26 - Krajobraz obejmuje dolny odcinek doliny Wieprza pomiędzy miejscowościami: Wola Skromowska i Kośmin o charakterze pradolinny, wraz z licznymi meandrami, starorzeczami, skarpami, podmokłymi łąkami oraz kępami roślinności łąkowej zachowanymi w stanie naturalnym, a także ujściowy odcinek Tyśmienicy zlokalizowany na południe od Kocka. Na północ od Baranowa znajduje się kompleks stawów. Położony jest w obrębie Pradoliny Wieprza. Ukształtowanie terenu jest dolinne. Dominującym pokryciem terenu są łąki i pastwiska użytkowane ekstensywnie, stanowiące prawie 72% powierzchni oraz grunty orne – 16% i wody powierzchniowe – 5%. Kępy roślinności łąkowej o różnej wielkości tworzą głównie nadrzeczne łągi wierzbowo-topolowe i łągi jesionowo-wiązowe. W niewielkich fragmentach kompleksów leśnych dominują olsy środkowoeuropejskie. Ponadto obejmuje tereny zabudowane miejscowości m.in.: Kozia Góra, Bożniewice, Zakalew, Skarbcierz, zach. część Jeziorzan, Głupiów, Blizocin, Wymysłów, Pogonów, Sarny, Strzyżowice, Kośmin. We wsiach przeważa zabudowa zagrodowa, często drewniana. Występują liczne obiekty zabytkowe o charakterze świeckim i sakralnym. We wsi Kośmin nad brzegiem Wieprza zlokalizowany jest zespół dworsko-parkowy obejmujący odrestaurowany dwór z II poł. XIX w. oraz pozostałości parku. Na północ od zabudowań wsi Sarny zlokalizowany jest zespół dworsko-parkowy obejmujący dwór z dwoma wieżami z II poł. XIX w. oraz pozostałości parku krajobrazowego otoczonego stawami.

²⁴ źródło: Projekt Audytu krajobrazowego województwa Lubelskiego [data dostępu 17.06.2026 r.]

6.3. Istniejące problemy ochrony środowiska

W tabeli przedstawiono największe problemy środowiskowe odnotowywane w ostatnich latach na terenie gminy Jeziorzany z podziałem na poszczególne komponenty.

Tabela 28. Najważniejsze problemy w ostatnich latach na terenie gminy Jeziorzany w zakresie poszczególnych komponentów środowiska

Klimat i powietrze atmosferyczne
– uciążliwy problem niskiej emisji; – wykorzystywanie paliw stałych w indywidualnych paleniskach domowych; – długi okres zwrotu inwestycji w OZE.
Klimat akustyczny
– brak regularnych pomiarów hałasu komunikacyjnego.
Pola elektromagnetyczne
– niewielki wpływ na ograniczanie emisji PEM, stan techniczny i modernizacje instalacji; – brak regularnych pomiarów pól elektromagnetycznych.
Zasoby i jakość wód. Gospodarka wodno-ściekowa
– niski poziom skanalizowania gminy; – wpływ zanieczyszczeń antropogenicznych.
Zasoby geologiczne
– brak istotnego wpływu gminy na stan zasobów geologicznych i ew. poziom wydobywania.
Gleby
– zanieczyszczenie gleb pochodzące z emisji antropogenicznej.
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów
– brak punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK).
Zasoby przyrodnicze
– zanieczyszczenie powietrza; – ograniczone fundusze na działania związane z ochroną przyrody.
Adaptacja do zmian klimatu i nadzwyczajne zagrożenia środowiska
– nieprzewidywalność zdarzeń komunikacyjnych, pogodowych, hydrologicznych i poważnych awarii.

źródło: opracowanie własne

7. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym

Zagadnienia i cele środowiskowe ustanowione na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym ze względu na priorytetowe traktowanie ochrony środowiska zawarte są w wielu konwencjach międzynarodowych i podstawowych aktach tworzących Wspólnotę UE. Dokumenty te stanowią ramy dla regulacji prawnych (dyrektywy i rozporządzenia w prawie unijnym oraz ustawy i rozporządzenia w prawie polskim) oraz stanowią podstawę dla kształtowania polityki ochrony środowiska w określonej perspektywie czasowej, w szeregu tworzonych dokumentów (strategie, polityki, programy). Cele polityki ochrony środowiska na szczeblu wspólnotowym zostały określone w wielu dokumentach strategicznych, które stanowią ramy dla dokumentów krajowych i regionalnych.

W *Strategii Rozwoju Gminy Jeziorzany na lata 2025-2040* wyznaczono 4 cele strategiczne, w ramach których nie wszystkie zaplanowane działania będą oddziaływały na środowisko. Wszystkie zaplanowane inwestycje, które w sposób bezpośredni lub pośredni będą miały wpływ na środowisko, ostatecznie przyczynią się do poprawy jego jakości.

Strategia uwzględnia zapisy i cele sformułowane w dokumentach przedstawionych w tabeli poniżej.

Tabela 29. Przegląd dokumentów europejskich i krajowych oraz zawartych w nich celów środowiskowych istotnych dla realizacji przedmiotowej Strategii

Nazwa dokumentu	Główne cele środowiskowe
Dokumenty europejskie	
„Europa 2020” Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu. Komunikat Komisji Europejskiej z 03.03.2010.	Strategia wyznacza trzy ogólne, wzajemnie za sobą powiązane, priorytety: 1. rozwój inteligentny, tj. rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji, m.in. poprzez podniesienie jakości edukacji, wspieranie transferu innowacji i wiedzy, pełne wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych, a także wdrażanie innowacji w formie produktów i usług, które służyć będą wzrostowi gospodarczemu, tworzeniu nowych miejsc pracy i rozwiązywaniu problemów społecznych, 2. rozwój zrównoważony, tj. wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej dla przeciwdziałania zmianom klimatu, degradacji środowiska, utracie bioróżnorodności oraz niezrównoważonemu wykorzystywaniu zasobów, a także dla zwiększenia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, poprawy efektywności energetycznej oraz większego wykorzystania odnawialnych źródeł energii, 3. rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu, tj. wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną, m.in. poprzez wzrost poziomu zatrudnienia, inwestowanie w kwalifikacje, modernizowanie rynków pracy i systemów szkoleń, zwalczanie ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz zmniejszenie nierówności w obszarze zdrowia. Ponadto, Strategia zawiera wytyczone przez Komisję nadrzędne, wymierne wzajemnie ze sobą powiązane cele szczegółowe UE: - osiągnięcie 75% wskaźnika zatrudnienia osób w wieku 20-64 lat, między innymi poprzez wzrost zatrudnienia kobiet i osób starszych oraz lepszą integrację migrantów na rynku pracy, - przeznaczanie 3% PKB Unii na inwestycje w działalność badawczo-rozwojową, w tym poprawę warunków prywatnej działalności badawczo-rozwojowej w UE, - osiągnięcie celów „20/20/20” w zakresie klimatu i energii, w tym ograniczenie emisji dwutlenku węgla co najmniej o 20% w porównaniu z poziomem z 1990 r., lub nawet o 30%, jeśli pozwolą na to warunki, zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w naszym całkowitym zużyciu energii do 20% oraz zwiększenie efektywności wykorzystania energii o 20%, - ograniczenie liczby osób przedwcześnie kończących naukę szkolną do 10%, zdobywanie wyższego wykształcenia przez co najmniej 40% osób z młodego pokolenia, tj. w wieku 30-34 lat, - zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem o 20 mln, tj. o 25%.
„Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030”. Rezolucja przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych w dniu 25 września 2015 r.	Rezolucja wyznacza 17 celów zrównoważonego rozwoju i 169 powiązanych z nimi zadań, których założeniem jest przestrzeganie praw człowieka w odniesieniu do wszystkich ludzi oraz osiągnięcie równości płci i wzmocnienie pozycji wszystkich kobiet i dziewcząt. Globalne, współzależne i niepodzielne cele Agendy dotyczą: 1) wyeliminowania ubóstwa, 2) wyeliminowania głodu, poprawy odżywiania i zrównoważonego rolnictwa, 3) zdrowego życia i dobrobytu, 4) wysokiej jakości edukacji, w tym uczenia się przez całe życie, 5) równości płci i wzmocnienia pozycji kobiet i dziewcząt, 6) zrównoważonej gospodarki zasobami wodnymi, zapewniającymi dostęp do wody i warunków sanitarnych, 7) zrównoważonej, nowoczesnej energii w przystępnej cenie, 8) zrównoważonego, stabilnego i inkluzywnego wzrostu gospodarczego oraz godnej pracy, 9) stabilnej infrastruktury, zrównoważonego uprzemysłowienia i innowacyjności, 10) zmniejszania nierówności w krajach i między krajami,

Nazwa dokumentu	Główne cele środowiskowe
	11) bezpiecznych i zrównoważonych miast i osiedli sprzyjających włączeniu społecznemu, 12) zrównoważonej konsumpcji i produkcji, 13) przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom, 14) ochrony i zrównoważonego wykorzystywania oceanów, mórz i zasobów morskich, 15) ochrony i zrównoważonego użytkowania ekosystemów lądowych, w tym lasów, zwalczania pustynnienia, powstrzymywania i odwracania procesu degradacji gleby oraz powstrzymania utraty różnorodności biologicznej, 16) dostępu do wymiaru sprawiedliwości oraz odpowiedzialnych instytucji sprzyjających włączeniu społecznemu, 17) globalnego partnerstwa na rzecz zrównoważonego rozwoju. Realizacja wyznaczonych celów ma zapewnić równowagę pomiędzy trzema aspektami zrównoważonego rozwoju: gospodarczym, społecznym i środowiskowym.
Europejski Zielony Ład „The European Green Deal” Communication from the commission to the european parliament, the european council, the council, the european economic and social committee and the committee of the regions. COM (2019) 640 final.	Europejski Zielony Ład stanowi nową strategię UE na rzecz wzrostu, którego korzyści są większe niż koszty. Jest to plan na trzy nadchodzące dekady, dotyczący zbudowania zrównoważonej gospodarki unijnej poprzez dostrzeżenie w wyzwaniach związanych z klimatem i środowiskiem naturalnym możliwości we wszystkich obszarach polityki oraz przeprowadzenie transformacji, która będzie sprawiedliwa i sprzyjająca włączeniu społecznemu. Dokument ten wyznacza unijny cel uczynienia z Europy pierwszego kontynentu neutralnego pod względem klimatu do 2050 r., przy jednoczesnym zwiększeniu konkurencyjności przemysłu i zapewnieniu sprawiedliwego przejścia dla dotkniętych regionów i pracowników. Kluczowe aspekty dokumentu dotyczą 7 obszarów: 1. czysta energia – obniżenie emisyjności systemu energetycznego Unii przy założeniu dalszej dekarbonizacji i większego wykorzystania odnawialnych źródeł energii w systemie energetycznym, aktualizacji w 2023 r. krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu państw członkowskich Unii w celu osiągnięcia w 2050 r. zerowej emisji gazów cieplarnianych, 2. zrównoważony przemysł – polityka przemysłowa oparta na gospodarce o obiegu zamkniętym, dotycząca w szczególności zasadochłonnych sektorów, takich jak przemysł odzieżowy, budownictwo, elektronika i tworzywa sztuczne, z założeniem, że do 2030 r. wszystkie opakowania w Unii Europejskiej powinny nadawać się do ponownego wykorzystania lub recyklingu, w strukturze konsumpcji nastąpi odejście od produktów jednorazowego lub ograniczonego użytku na rzecz wynajmu towarów i usług oraz produktów wielokrotnego użytku, trwałych i naprawialnych, a ponadto nastąpi redukcja marnotrawstwa oraz dalszy rozwój technologii cyfrowych, 3. budowa i renowacja – zapewnienie lepszej charakterystyki energetycznej budynków publicznych i prywatnych, poprzez odpowiednią politykę cen energii zachęcającą do budowy budynków energooszczędnych, projektowanie zgodne z gospodarką o obiegu zamkniętym, zwiększoną cyfryzację, uodparnianie budynków na klimat oraz surowe egzekwowanie przepisów dotyczących charakterystyki energetycznej budynków, 4. zrównoważona mobilność – zwiększenie ograniczeń emisji pochodzących ze wszystkich rodzajów transportu (drogowego, kolejowego, lotniczego i wodnego) o 90% do 2050 r., przy założeniu wzrostu znaczenia transportu multimodalnego, zwiększenia transportu ładunków koleją lub drogą wodną, zwiększenia podaży zrównoważonych paliw alternatywnych dla transportu, ograniczenia zanieczyszczeń powodowanych przez transport w miastach, a także wprowadzenia technologii cyfrowych oraz cen za transport odzwierciedlających jego wpływ na środowisko, 5. od pola do stołu – zapewnienie bezpiecznej, bogatej w wartości odżywcze i wysokiej jakości żywności, której produkcja wywiera jak najmniejszy wpływ na środowisko, poprzez wspieranie rolników i rybaków, ograniczenie stosowania i zależności od chemicznych pestycydów, nawozów i antybiotyków, a także gospodarkę o obiegu zamkniętym od produkcji po konsumpcję, 6. ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i ekosystemów – ochrona w obszarach Natura 2000, zwiększenie bioróżnorodności przestrzeni miejskich, ograniczenie stosowania nawozów i pestycydów w rolnictwie, poprawa jakości i zwiększenie powierzchni lasów, rozwój niebieskiej gospodarki, 7. eliminowanie zanieczyszczeń, zarówno powietrza, wody, gleby oraz produktów konsumenckich – poprzez lepsze monitorowanie, raportowanie i zapobieganie, w tym ograniczenie zanieczyszczeń pochodzących z przemysłu oraz chemikaliów, z uwzględnieniem przywrócenia naturalnych funkcji ziemi i wód powierzchniowych.

Nazwa dokumentu	Główne cele środowiskowe
Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej – Ramowa Dyrektywa Wodna, zmieniona dyrektywami 2455/2001/WE, 2008/32/WE, 2008/105/WE, 2009/31/WE, 2013/39/UE, 2013/64/UE, 2014/101/UE.	Ramowa Dyrektywa Wodna ustanawia ramy działania w dziedzinie polityki wodnej oraz zobowiązuje państwa członkowskie do racjonalnego wykorzystywania i ochrony zasobów wodnych. Dyrektywa ma na celu poprawę ochrony wód śródlądowych (powierzchniowych, przejściowych, przybrzeżnych i podziemnych) w aspekcie ilościowym i jakościowym, wspieranie zrównoważonego ich wykorzystania, ochronę ekosystemów wodnych oraz od wód zależnych, zapewnienie zaopatrzenia w dobrej jakości wodę powierzchniową i podziemną, a także zmniejszenie skutków powodzi i susz. W dokumencie podkreśla się konieczność koordynacji działań w odniesieniu do wód powierzchniowych i podziemnych należących do tego samego systemu ekologicznego, hydrologicznego i hydrogeologicznego. Państwa członkowskie powinny podjąć działania dla wyeliminowania zanieczyszczeń wód powierzchniowych przez substancje priorytetowe oraz stopniowej redukcji zanieczyszczenia przez inne substancje.
Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2284 z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie redukcji krajowych emisji niektórych rodzajów zanieczyszczeń atmosferycznych, zmiany dyrektywy 2003/35/WE oraz uchylenia dyrektywy 2001/81/WE.	Dyrektywa ma służyć osiągnięciu długoterminowego celu Unii dotyczącego jakości powietrza, zgodnego z wytycznymi Światowej Organizacji Zdrowia, oraz unijnych celów dotyczących ochrony różnorodności biologicznej i ekosystemów – poprzez zmniejszenie poziomów i depozycji zanieczyszczeń powietrza, powodujących zakwaszanie, eutrofizację i powstawanie ozonu poniżej krytycznych ładunków i poziomów określonych w konwencji LRTAP, a ponadto przyczynia się do osiągnięcia zwiększonych synergii między polityką unijną w zakresie jakości powietrza a innymi politykami, zwłaszcza polityką klimatyczno-energetyczną. W celu zbliżenia się do osiągnięcia poziomów jakości powietrza, które nie wywołują znacznych negatywnych skutków i zagrożeń dla zdrowia ludzkiego i środowiska, dokument ten ustanawia zobowiązania państw członkowskich w zakresie redukcji emisji antropogenicznych zanieczyszczeń do atmosfery: dwutlenku siarki (SO₂), tlenków azotu (NO_x), niemetanowych lotnych związków organicznych (NMLZO), amoniaku (NH₃) i pyłu drobnego (PM_{2,5}). Dyrektywa zawiera również wymóg sporządzania, przyjmowania i wdrażania krajowych programów ograniczania zanieczyszczenia powietrza oraz monitorowania emisji zanieczyszczeń i ich skutków, jak również przekazywania na ten temat informacji.
Biała Księga. Adaptacja do zmian klimatu: europejskie ramy działania, 01.04.2009, KOM (2009) 147 wersja ostateczna.	Dokument przedstawia cel unijnych ram na rzecz adaptacji, tj. osiągnięcie w UE takiej zdolności adaptacji, by mogła ona stawić czoła skutkom zmian klimatu. Unijne ramy będą wdrażane etapowo i obejmują: tworzenie trwałych podstaw wiedzy na temat oddziaływania i skutków zmian klimatu w UE, m.in. poprzez ustanowienie systemu wymiany informacji; włączenie adaptacji do kluczowych dziedzin politycznych UE, tj. polityki zdrowotnej i społecznej, sektora rolnictwa i leśnictwa, różnorodności biologicznej, ekosystemów i wody, obszarów przybrzeżnych i morskich oraz systemów produkcyjnych i infrastruktury fizycznej; stosowanie kombinacji instrumentów politycznych (instrumenty rynkowe, wytyczne, partnerstwa publiczno-prywatne) celem zapewnienia skutecznej realizacji procesu adaptacji; oraz nasilenie międzynarodowej współpracy w zakresie adaptacji.

Nazwa dokumentu	Główne cele środowiskowe
Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/851 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniająca dyrektywę 2008/98/WE w sprawie odpadów. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylająca niektóre dyrektywy.	Dyrektywa ustanawia środki służące ochronie środowiska i zdrowia ludzkiego, poprzez zapobieganie powstawaniu i zmniejszenie ilości odpadów oraz negatywnego wpływu ich wytwarzania i gospodarowania nimi oraz przez zmniejszenie całkowitego wpływu użytkowania zasobów i poprawę efektywności takiego użytkowania, co ma zasadnicze znaczenie dla przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym oraz dla zapewnienia konkurencyjności Unii w perspektywie długoterminowej. Dokument ustala hierarchię postępowania z odpadami (zapobieganie, przygotowanie do ponownego użycia, recykling, inne metody odzysku, unieszkodliwianie), która powinna przekładać się na kolejność priorytetów w przepisach prawa i polityce, dotyczących zapobiegania powstawaniu odpadów oraz gospodarowania nimi. Gospodarowanie odpadami ma być prowadzone bez narażania zdrowia ludzkiego oraz bez szkody dla środowiska, a w szczególności: a) bez zagrożenia dla wody, powietrza, gleby, roślin lub zwierząt; b) bez powodowania uciążliwości przez hałas lub zapachy oraz c) bez niekorzystnych skutków dla terenów wiejskich lub miejsc o szczególnym znaczeniu. W celu poprawy efektywności gospodarki odpadami państwa członkowskie zobowiązane są do podejmowania działań na rzecz stworzenia wystarczającej i zintegrowanej sieci instalacji do unieszkodliwiania odpadów i instalacji do odzysku zmieszanych odpadów komunalnych, z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik.
Dokumenty krajowe	
Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030). Załącznik do Uchwały nr 239 Rady Ministrów z dn. 13 grudnia 2011 r.).	Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 stanowi najważniejszy dokument strategiczny dotyczący zagospodarowania przestrzennego kraju. Zawarta w dokumencie wizja przestrzennego zagospodarowania Polski w 2030 roku opiera się na pięciu oczekiwanych cechach przestrzeni: konkurencyjności i innowacyjności, spójności wewnętrznej, bogactwie i różnorodności biologicznej, bezpieczeństwie oraz ładzie przestrzennym. W dokumencie przedstawiono 6 celów i obszarów interwencji, spośród których za najważniejsze ze środowiskowego punktu widzenia należy uznać: - kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych, obejmujący m. in. zmniejszenie obciążenia środowiska emisjami zanieczyszczeń do wód, atmosfery i gleby, działania mające na celu osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu i potencjału wód i związanych z nimi ekosystemów, racjonalizację gospodarowania zasobami wód, kształtowanie naturalnej retencji, dbałość o jakość przestrzeni otaczającej i krajobraz (w tym wzmocnienie spójności przestrzeni przyrodniczej i stopnia ochrony krajobrazu rolniczego, ochronę przestrzeni wyjątkowych; ochronę najlepszych gleb rolniczych i leśnych; rewitalizację obszarów zdegradowanych oraz rekultywację terenów przemysłowych; zmniejszenie obciążeń środowiska emisjami z transportu, zwiększenie wykorzystania surowców wtórnych - zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utratę bezpieczeństwa energetycznego, obejmujący m.in. przeciwdziałanie zagrożeniu utraty bezpieczeństwa energetycznego i odpowiednie reagowanie na nie, ograniczenie emisji CO₂, poprawę efektywności przesyłu, zaopatrzenia i zużycia energii, zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, minimalizację ryzyka powodziowego oraz zwiększanie dyspozycyjnych zasobów wodnych, - przywracanie i utrwalanie ładu przestrzennego, obejmujący m.in skuteczną ochronę jakości i tożsamości krajobrazu naturalnego i zurbanizowanego oraz oszczędne i racjonalne użytkowanie terenu.
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). Dokument przyjęty uchwałą Rady Ministrów z dn. 14 lutego 2017 r.	To kluczowy dokument na szczeblu krajowym w obszarze średnio- i długofalowej polityki rozwoju kraju w wymiarze gospodarczym, społecznym i przestrzennym. Celem głównym Strategii jest stworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Dla jego realizacji sformułowano cele szczegółowe, główne obszary koncentracji działań i kierunki interwencji, spośród których do najistotniejszych celów środowiskowych należy zaliczyć: poprawę stanu zdrowia obywateli oraz efektywności opieki zdrowotnej, zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności (obejmujące wzrost efektywności i atrakcyjności transportu publicznego, ograniczenie negatywnego wpływu transportu na stan powietrza, rozwój elektromobilności, a także promocję ruchu rowerowego), poprawę bezpieczeństwa energetycznego kraju (w tym nowe, nisko- i zeroemisyjne moce wytwórcze, także OZE, technologie magazynowania energii), poprawę efektywności energetycznej (w budownictwie, przedsiębiorstwach, ciepłownictwie, transporcie, ograniczenie strat w przesyłach energii), reindustrializację (zmniejszenie energochłonności, zasobowości i materiałochłonności procesów przemysłowych, poprawa efektywności energetycznej, obniżenie emisyjności) i restrukturyzację sektora górnictwa węglowego oraz zarządzanie zasobami środowiska przyrodniczego zapewniające ich dobry stan (woda, powietrze, gleby, różnorodność biologiczna, krajobraz, zasoby geologiczne, odpady).

Nazwa dokumentu	Główne cele środowiskowe
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030. Dokument przyjęty uchwałą Rady Ministrów z dn. 17.09.2019 r.	KSRR2030 to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa. Położono w nim nacisk na rozwój zrównoważony całego kraju, czyli zmniejszenie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych obszarów, głównie miejskich i wiejskich. Jako cel główny Strategii wskazano efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju. Dla realizacji polityki regionalnej wyznaczono 3 cele szczegółowe, dotyczące: zwiększenia spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, wzmacniania regionalnych przewag konkurencyjnych oraz podniesienia jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie. W ramach celów szczegółowych uwzględniono aspekty dotyczące rozwoju kapitału społecznego (aktywizacji, podnoszenia kompetencji i umiejętności oraz wzmacniania poczucia tożsamości i integracji społeczności lokalnej), wsparcia kultury (w tym dziedzictwa niematerialnego oraz zwiększania dostępu do dóbr i usług kultury), wsparcia placówek edukacyjnych (w tym kształcenia ustawicznego, rozwoju srebrnej gospodarki), kompleksowej poprawy jakości powietrza (ograniczenia zjawiska niskiej emisji na obszarach zurbanizowanych, efektywnego energetycznie niskoemisyjnego ciepłownictwa systemowego, wymiany kotłów, termomodernizacji, działań edukacyjnych), racjonalnego gospodarowania przestrzenią i zapewnienia ładu przestrzennego (rewitalizacji i rekultywacji, nadania nowych funkcji zdegradowanym obszarom miejskim, dostosowania obszarów zurbanizowanych do zmian klimatu i wymogów ochrony środowiska, ograniczenia suburbanizacji i przeciwdziałania dekoncentracji osadnictwa, rozwoju obszarów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych), zrównoważonego rozwoju gospodarczego i społecznego (gospodarki o obiegu zamkniętym, innowacji w zakresie technologii, produktów i usług, dostosowania przedsiębiorstw do standardów środowiskowych), rozwijania i integrowania systemów transportu zbiorowego, rozwoju transportu nisko- i bezemisyjnego (w tym elektromobilności), wykorzystania potencjału OZE, poprawy gospodarowania odpadami i oczyszczania ścieków. W dokumencie Śląsk zaliczony został do jednego z 4 obszarów strategicznej interwencji (OSI), a więc obszarów, które uwzględnione zostaną w krajowych i regionalnych strategiach i będą traktowane preferencyjnie.
Polityka Ekologiczna Państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej. Dokument przyjęty uchwałą Rady Ministrów z dn. 16 lipca 2019 r.	Polityka Ekologiczna Państwa 2030 jest jedną z dziewięciu zintegrowanych strategii sektorowych, dedykowaną środowiskowym celom i priorytetom kraju. Dokument ten stanowi doprecyzowanie i operacjonalizację zapisów Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), z której zaczerpnięty został główny cel Polityki - rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców. Dla realizacji tego celu sformułowano 3 cele szczegółowe dotyczące poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego, zrównoważonego gospodarowania zasobami środowiska, a także łagodzenia zmian klimatu i adaptacji do nich oraz zarządzania ryzykiem klęsk żywiołowych. Zawarte w Polityce kierunki interwencji odnoszą się do wszystkich komponentów środowiska, tj. powietrza, wód, powierzchni ziemi, w tym gleb, a także różnorodności biologicznej, krajobrazu i zasobów geologicznych oraz klimatu. Ponadto, w dokumencie ujęto także kwestie gospodarki leśnej, gospodarki odpadami i edukacji ekologicznej, wraz z kształtowaniem wzorców zrównoważonej konsumpcji.
Polityka Energetyczna Polski do 2040 r. Projekt z dn. 08.11.2019 r.	Polityka energetyczna Polski do 2040 r., dedykowana rozwojowi sektora paliwowo-energetycznego kraju, stanowi kontynuację Polityki energetycznej Polski do 2030 r., przyjętej w 2009 r. i jest kolejną z dziewięciu zintegrowanych strategii systemu zarządzania rozwojem kraju, wynikających z przyjętej w 2017 r. Strategii na rzecz odpowiedzialnego rozwoju. Dokument ten wyznacza cel polityki energetycznej państwa, którym jest bezpieczeństwo energetyczne, przy zapewnieniu konkurencyjności gospodarki, efektywności energetycznej i zmniejszenia oddziaływania sektora energii na środowisko, przy optymalnym wykorzystaniu własnych zasobów energetycznych. Dla jego realizacji wyznaczono 8 kierunków i celów szczegółowych, dotyczących: optymalnego wykorzystania własnych surowców energetycznych, tak aby pokryć zapotrzebowanie na zasoby energetyczne, tj. węgiel kamienny, węgiel brunatny, ropę naftową, gaz ziemny i biomasę, rozbudowy infrastruktury wytwórczej i sieciowej energii elektrycznej, w celu pokrycia zapotrzebowania na energię elektryczną (w tym udział 56-60% węgla w wytwarzaniu energii elektrycznej w 2030 r., energetyka jądrowa o mocy 6-9 GW w 2043 r.), dywersyfikacji dostaw i rozbudowy infrastruktury sieciowej gazu ziemnego, ropy naftowej oraz paliw ciekłych, rozwoju rynków energii dla zapewnienia ich konkurencyjności, wdrożenia energetyki jądrowej, w celu obniżenia emisyjności sektora energetycznego oraz zapewnienia bezpieczeństwa pracy systemu (w tym uruchomienie pierwszego bloku jądrowego o mocy 1-1,5 GW do 2033 r. oraz kolejnych pięciu do 2043 r.), rozwoju odnawialnych źródeł energii, w celu obniżenia emisyjności sektora energetycznego i dywersyfikacji struktury wytwarzania energii (w tym 21-23% OZE w finalnym zużyciu energii brutto w 2030 r.), rozwoju ciepłownictwa i kogeneracji, mających zapewnić powszechny dostęp do ciepła oraz niskoemisyjne wytwarzanie ciepła w całym kraju, a także poprawy efektywności energetycznej gospodarki, w celu zwiększenia konkurencyjności gospodarki (w tym 23% oszczędności energii pierwotnej vs. prognozy na 2030 r. z 2007 r.).

Nazwa dokumentu	Główne cele środowiskowe
Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030. Dokument przyjęty przez Komitet do Spraw Europejskich 18 grudnia 2019 r., przekazany do Komisji Europejskiej 30 grudnia 2019 r.	KPEiK został przygotowany z myślą o ustanowieniu stabilnych ram będących sprzyjającym otoczeniem dla zrównoważonej, ekonomicznie efektywnej i sprawiedliwej transformacji w kierunku gospodarki niskoemisyjnej. Dokument prezentuje zintegrowane podejście do wdrażania pięciu wymiarów unii energetycznej, tj. bezpieczeństwa energetycznego, obniżenia emisyjności, efektywności energetycznej, wewnętrznego rynku energii oraz badań naukowych, innowacji i konkurencyjności. W odniesieniu do tych obszarów Plan przedstawia krajowe założenia i cele zawarte w obowiązujących krajowych strategiach rozwoju zatwierdzonych na poziomie rządowym oraz projektach dokumentów strategicznych znajdujących się na zaawansowanym etapie przygotowania. W aspekcie środowiskowym szczególne znaczenie mają zapisy w zakresie: ograniczenia emisji gazów cieplarnianych (CO₂ w sektorach non-ETS o 7% do 2030 r. w stosunku do 2005 r.) i zanieczyszczeń powietrza, adaptacji do zmian klimatu (w tym zwiększenia małej retencji wodnej i lesistości), zmniejszenia udziału węgla kamiennego i brunatnego w produkcji energii elektrycznej, wzrostu wykorzystania odnawialnych źródeł energii (21-23% w finalnym zużyciu energii brutto w 2030 r., 14% w transporcie, roczny wzrost w ciepłownictwie i chłodnictwie o 1,1 pkt. proc. średniorocznie), poprawy efektywności energetycznej (o 23% do 2030 r., rozwoju ekologicznych i efektywnych systemów ciepłowniczych, produkcji ciepła w kogeneracji, inteligentnych sieci, funkcjonowania mechanizmów stymulujących oszczędność końcowego wykorzystania energii oraz zachowań pro oszczędnościowych, poprawy charakterystyki energetycznej budynków), rozwoju elektromobilności i paliw alternatywnych w transporcie, promowania transportu intermodalnego i kolejowego, a także rozwoju obszarów zrównoważonych energetycznie na poziomie lokalnym, wdrożenia energetyki jądrowej, ograniczania zjawiska ubóstwa energetycznego oraz rozwoju innowacji energetycznych.
Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030. Dokument przyjęty uchwałą Rady Ministrów z dn. 29 października 2013 r.	SPA został opracowany dla uniknięcia kosztów wynikających z zaniechania działań na rzecz adaptacji oraz z myślą o ograniczeniu gospodarczych i społecznych ryzyk związanych ze zmianami klimatycznymi. Celem głównym Dokumentu jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. W związku z powyższym wskazano w nim cele i kierunki działań adaptacyjnych, które należy podjąć w najbardziej wrażliwych sektorach i obszarach do roku 2020: gospodarce wodnej, rolnictwie, leśnictwie, energetyce, budownictwie, transporcie, gospodarce przestrzennej, w zakresie zdrowia oraz różnorodności biologicznej i obszarów prawnie chronionych, na obszarach górskich, w strefie wybrzeża i na obszarach zurbanizowanych. Obejmują one m.in. właściwe i zrównoważone wykorzystanie terenów, ochronę przestrzeni rolniczej i zasobów glebowych dużej wartości, gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody, przywracanie i utrzymanie dobrego stanu wód, ekosystemów wodnych i od wody zależnych, wspieranie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, ochronę różnorodności biologicznej a w szczególności siedlisk wodno-błotnych, zwiększanie lesistości, zmniejszanie fragmentacji kompleksów leśnych, zwiększanie obszarów zieleni w miastach, rewitalizację przyrodniczą, w tym przywracanie zdegradowanym terenom zieleni i zbiornikom wodnym ich pierwotnych funkcji, a także ograniczanie skutków zdrowotnych stresu termicznego i nadzwyczajnych zdarzeń klimatycznych.
Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do 2030). Dokument Ministerstwa Środowiska z 2015 r.	Krajowy Program Ochrony Powietrza jest średniookresowym dokumentem planistycznym, stanowiącym element spójnego systemu zarządzania wraz ze Strategią „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r.” przyjętą w 2014 r. Celem głównym KPOP jest poprawa jakości życia mieszkańców Rzeczypospolitej Polskiej, szczególnie ochrona ich zdrowia i warunków życia, z uwzględnieniem ochrony środowiska, z jednoczesnym zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. Dla realizacji tego celu określono 2 cele szczegółowe dotyczące osiągnięcia w możliwie krótkim czasie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji, określonych w Dyrektywie 2008/50/WE i 2004/107/WE, oraz utrzymanie ich na tych obszarach, na których są dotrzymywane, a w przypadku pyłu PM_{2,5} także pułapu stężenia ekspozycji oraz Krajowego Celu Redukcji Narażenia, jak również osiągnięcia w perspektywie do roku 2030 stężeń niektórych substancji w powietrzu na poziomach wskazanych przez WHO oraz nowych wymagań wynikających z regulacji prawnych projektowanych przepisami prawa unijnego. Działania naprawcze mające skutkować poprawą jakości powietrza w pierwszej kolejności powinny dotyczyć osiągnięcia poziomów dopuszczalnych dla pyłu PM₁₀ i PM_{2,5} oraz poziomów docelowych dla B(a)P oraz substancji takich jak NO₂ oraz O₃. Cele i kierunki działań, wyznaczone w tym Programie o charakterze strategicznym, powinny zostać uwzględnione przede wszystkim w lokalnych programach ochrony powietrza. Ponadto, wnioski i zalecenia KPOP powinny zostać uwzględnione we wszystkich dokumentach strategicznych i wykonawczych, dotyczących tematyki środowiska lub mających na nią wpływ, na wszystkich szczeblach zarządzania.

Nazwa dokumentu	Główne cele środowiskowe
Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku. Dokument przyjęty uchwałą Rady Ministrów z dnia 24 września 2019 r.	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu należy do zintegrowanych strategii sektorowych, a głównym celem zawartej w strategii polityki transportowej jest zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego. Realizacja tego celu związana jest z wdrażaniem 6 kierunków interwencji: 1) budową zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce; 2) poprawą sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym; 3) zmianą w indywidualnej i zbiorowej mobilności; 4) poprawą bezpieczeństwa uczestników ruchu oraz przewożonych towarów; 5) ograniczaniem negatywnego wpływu transportu na środowisko; 6) poprawą efektywności wykorzystania publicznych środków na przedsięwzięcia transportowe. W aspekcie środowiskowym istotne są zapisy Strategii dotyczące: wzmocnienia roli transportu kolejowego i transportu wodnego śródlądowego, rozwoju transportu intermodalnego i ograniczenia negatywnego wpływu transportu na środowisko (promowanie pojazdów ekologicznie czystych i energooszczędnych, optymalizacja przepływu potoków ruchu, ograniczanie kongestii, wydzielenie stref o niskiej emisji), rozwój transportu publicznego, rozwój transportu rowerowego.
Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030. Dokument przyjęty uchwałą Rady Ministrów z dnia 15 października 2019 r.	Celem głównym Strategii jest rozwój gospodarczy wsi umożliwiający trwały wzrost dochodów jej mieszkańców przy minimalizacji rozwarstwienia ekonomicznego, społecznego i terytorialnego oraz poprawie stanu środowiska naturalnego. Dla jego realizacji wskazano trzy cele szczegółowe: 1) zwiększenie opłacalności produkcji rolnej i rybackiej; 2) poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska; 3) rozwój przedsiębiorczości, pozarolniczych miejsc pracy i aktywnego społeczeństwa. W ramach celów wskazano liczne kierunki interwencji dotyczące zróżnicowanych zagadnień środowiskowych, takich jak: jakości i bezpieczeństwa żywności, rozwoju innowacji, gospodarki o obiegu zamkniętym i biogospodarki, gospodarki odpadami, zwiększenia wykorzystania OZE, rewitalizacji i przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu, zrównoważonemu gospodarowaniu i ochronie zasobów środowiska (ładu przestrzennego, gleb, zasobów wodnych, powietrza, bioróżnorodności) oraz adaptacji do zmian klimatu i przeciwdziałaniu tym zmianom.

8. Przewidywane oddziaływanie na środowisko w wyniku realizacji zapisów dokumentu

Projekt Strategii Rozwoju Gminy Jeziorzany na lata 2025-2040 wyznacza cele, kierunki interwencji i działania, które są zadaniami zarówno o charakterze inwestycyjnym i nie inwestycyjnym, które ujmują ogół potrzeb wynikających z rozwoju społeczno-gospodarczego oraz rozwoju infrastruktury komunikacyjnej i technicznej, społecznej, funkcjonalno-przestrzennej itp.

Niektóre zadania wyznaczone w projekcie Strategii mogą kwalifikować się jako przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z Rozporządzeniem z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. 2019 poz. 1839 z późn. zm.), dla których konieczne może być przeprowadzenie procedury oceny oddziaływania na środowisko na zasadach określonych w Ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2026 poz. 670). W ramach powyższej procedury prowadzona będzie wówczas szczegółowa ocena oddziaływania zadań pod kątem środowiskowym przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Ocena oddziaływania na środowisko na etapie sporządzenia niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko jest utrudniona, a czasami wręcz niemożliwa. Strategia zawiera zadania zgłoszone przez Gminę. Duża część zadań inwestycyjnych nie ma określonego zakresu, sposobu i charakteru prowadzenia prac, w związku z czym podanie konkretnych oddziaływań jest dosyć trudne i problematyczne. Zgodnie z powyższym w niniejszej Prognozie przedstawiono potencjalne oddziaływania, zidentyfikowane na podstawie oceny oddziaływania dla innych przedsięwzięć o zbliżonym zakresie. Zatem w ramach oceny skutków realizacji projektu *Strategii Rozwoju Gminy Jeziorzany na lata 2025-2040* na etapie opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przedstawiono potencjalne oddziaływanie bezpośrednie (B) pośrednie (P), wtórne (W), skumulowane (Sk), stałe/długoterminowe (S), chwilowe/krótkoterminowe (Ch), pozytywne, negatywne i neutralne na powierzchnię ziemi i krajobraz, wody, różnorodność biologiczną, rośliny, zwierzęta, formy ochrony przyrody, zasoby naturalne, powietrze atmosferyczne i klimat, klimat akustyczny, krajobraz kulturowy i zabytki, ludzi i dobra materialne wykorzystując metodę macierzy interakcji.

W przypadku omawianego terenu istnieje niewielkie prawdopodobieństwo bezpośredniego lub pośredniego ryzyka oddziaływania na obszary cenne przyrodniczo. Należy jednak nadmienić, iż stopień, zakres oraz skutek oddziaływania (negatywny, pozytywny, neutralny) będzie mógł zostać oceniony z chwilą ustalenia dokładnego zakresu oraz rodzaju prowadzonych przedsięwzięć. W zależności od ich

rodzaju może zostać nałożony obowiązkiem przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, która może zakończyć się wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub odmową jej wydania, z uwagi na znaczne negatywne oddziaływania.

Strategia Rozwoju Gminy Jeziorzany na lata 2025-2040 jest dokumentem o charakterze ogólnym i nie wskazuje zakresu ani szczegółów technicznych poszczególnych inwestycji. Strategia określa jedynie konieczność ich realizacji w celu poprawy jakości różnych komponentów funkcjonowania Gminy oraz wdrażania zaleceń dokumentów wyższego szczebla. W związku z powyższym, efekty poszczególnych zadań mogą być przewidziane tylko w ograniczonym zakresie. Należy mieć na uwadze uwzględnianie zasad ochrony środowiska podczas projektowania i planowania poszczególnych inwestycji.

Strategia Rozwoju Gminy Jeziorzany na lata 2025-2040 przewiduje szereg działań edukacyjno-promocyjnych. Wyznaczone działania edukacyjne mają głównie charakter organizacyjny i informacyjny. Potrzeba prowadzenia ciągłej edukacji szczególnie z zakresu ekologii społeczeństwa wynika z ciągle zmieniających się przepisów ochrony środowiska oraz powstawania nowych zagrożeń i problemów przyrodniczych. Edukacja jest elementem wspierającym - opisuje, informuje i wyjaśnia zagadnienia, których realizacja ma doprowadzić do osiągnięcia założonego efektu ekologicznego i spełnienia odpowiednich standardów ochrony środowiska. Dlatego większość wyznaczonych zadań z zakresu edukacji odznacza się pośrednim, stałym i pozytywnym wpływem na poszczególne komponenty ochrony środowiska, stąd zrezygnowano w dalszej części z interpretacji tego zagadnienia w ramach poszczególnych grup oddziaływań. Podobna sytuacja dotyczy działań polegających na aktualizacji dokumentów planistycznych (studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego) o zapisy sprzyjające osiągnięciu lepszych standardów środowiskowych.

Poniższa tabela przedstawia ocenę i analizę oddziaływania na poszczególne elementy środowiska działań zaplanowanych do realizacji w ramach projektu *Strategii Rozwoju Gminy Jeziorzany na lata 2025-2040*.

LEGENDA:

	Potencjalne pozytywne oddziaływanie	B	Bezpośrednie
	Potencjalne neutralne oddziaływanie	P	Pośrednie
	Potencjalne negatywne oddziaływanie	S	Stałe
		Ch	Chwilowe
		W	Wtórne
		Sk	Skumulowane

Tabela 30. Ocena oddziaływania na środowisko kierunków działań przewidzianych do realizacji w ramach projektu Strategii Rozwoju Gminy Jeziorzany na lata 2025-2040

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
Wymiar społeczny														
Cel strategiczny 1. Wzmocnienie spójności i jakości życia społecznego														
Kierunek 1.1: Rozwój oferty społecznej, edukacyjnej i kulturalnej dostosowanej do potrzeb różnych grup mieszkańców														
1.	Budowa lub adaptacja świetlicy środowiskowej w Jeziorzanach.			B; S										
2.	Organizacja cyklicznych półkolonii i zajęć wakacyjno-feryjnych z dojazdem dla dzieci z całej gminy.			B; S										
3.	Stworzenie programu aktywności dla młodzieży – warsztaty, sport, wyjazdy, inicjatywy oddolne.			B; S										
4.	Rozwój oferty rekreacyjno-edukacyjnej przy szkołach: zakup sprzętu sportowego, plenerowe siłownie, ogródki edukacyjne.			B; S										
5.	Doposażenie biblioteki i prowadzenie lokalnych klubów rozwoju (gry, książki, nauka).			B; S										
6.	Utworzenie stref aktywności w różnych lokalizacjach – place zabaw, urządzenia dla seniorów, altany itp.			B; S										

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
7.	Zapewnienie miejsca spotkań dla mieszkańców każdego z sołectw gminy, m.in. poprzez poprawę standardu obiektów i przestrzeni publicznych wraz z nadaniem im funkcji społecznych, integracyjnych, kulturalnych, rekreacyjnych.			B; S										
8.	Organizacja wydarzeń kulturalnych i społecznych nawiązujących do lokalnej tradycji, historii i dziedzictwa kulturowego.			B; S										
9.	Rozwój oferty zajęć i miejsc dedykowanych dzieciom i młodzieży.			B; S										
Kierunek 1.2: Wsparcie dla społeczności lokalnych, organizacji obywatelskich i inicjatyw oddolnych														
10.	Stworzenie Gminnego Funduszu Inicjatyw Oddolnych np. pikniki, warsztaty, odnowa wsi.			B; S										
11.	Program „Z Jeziorzan dla Jeziorzan” – cykl wydarzeń oddolnych, międzypokoleniowych i lokalnych (kultura, rękodzieło, gotowanie).			B; S										
12.	Szkoła Liderów Wsi – cykl szkoleń dla sołtysów, liderów, Kół Gospodyń Wiejskich i organizacji społecznych (animacja, pisanie wniosków, zarządzanie projektem).			B; S										

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
13.	Budowa wizerunku „gminy z inicjatywą”: kampania promująca aktywność obywatelską (plakaty, social media, podsumowanie roku).			B; S										
Kierunek 1.3: Poprawa dostępności usług publicznych – w szczególności dla dzieci, młodzieży i seniorów														
14.	Wdrożenie systemu gminnego transportu „na żądanie” – mikrobus dla seniorów, osób z niepełnosprawnościami i uczniów.			B; S										
15.	Audyt dostępności budynków publicznych oraz budowa pochylni, wind, oznakowania dla osób z niepełnosprawnościami.			B; S										
16.	Uruchomienie Gminnego Punktu Obsługi Mobilnej, np. raz w tygodniu w świetlicy w każdym sołectwie (pomoc urzędowa itp.).			B; S										
17.	Stworzenie Gminnego Biura E-usług i Pomocy Cyfrowej: pomoc w obsłudze wniosków, profil zaufany, komunikacja z urzędem.			B; S										
18.	szkolenia cyfrowe dla seniorów, dzieci i sołtysów (obsługa internetu, bankowość, bezpieczeństwo).			B; S										
19.	Tłumaczenie dokumentów urzędowych na język prosty, wsparcie dla seniorów.			B; S										

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
Kierunek 1.4: Włączenie społeczne i aktywizacja mieszkańców wymagających szczególnego wsparcia (seniorów, osób korzystających z pomocy społecznej, długotrwale bezrobotnych)														
20.	Uruchomienie Klubu Seniora/ Uniwersytetu III wieku.			B; S										
21.	Wdrożenie programu z cyklem warsztatów (dieta, ruch, zdrowie psychiczne) dla osób 60+.			B; S										
22.	Zakup i rozdanie opasek SOS dla samotnych seniorów – system szybkiego alarmu.			B; S										
23.	Utworzenie systemu i szkolenie lokalnych opiekunów środowiskowych – model usług sąsiedzkich (współpraca z ośrodkiem pomocy społecznej i organizacjami pozarządowymi).			B; S										
24.	Stworzenie mieszkań wspomaganych.			B; S										
25.	Kampania „Profilaktyka 40+” – spotkania z lekarzem, badania mobilne, warsztaty i zajęcia.			B; S										
26.	Rozwój usług zdrowotnych, w tym specjalistycznych (np. programy stypendialne, lokum dla lekarzy).			B; S										
27.	Edukacja zdrowotna i profilaktyczna dla mieszkańców.			B; S										

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
28.	Program aktywizacji społeczno-zawodowej dla osób długotrwale bezrobotnych i beneficjentów OPS – kursy, szkolenia, prace społecznie użyteczne, zatrudnienie wspierane.			B; S										
29.	Partnerstwa z PUP i organizacjami społecznymi na rzecz integracji zawodowej.			B; S										
30.	Rozwój lokalnych inicjatyw zatrudnieniowych.			B; S										
Wymiar gospodarczy														
Cel strategiczny 2: Dywersyfikacja i wzmocnienie lokalnej gospodarki, w tym rozwój turystyki														
Kierunek 2.1: Rozwój lokalnej przedsiębiorczości, w szczególności mikroprzedsiębiorstw i inicjatyw opartych na zasobach lokalnych														
31.	Utworzenie Gminnego Punktu Wsparcia Biznesu – doradztwo, pomoc w zakładaniu działalności, wnioski o dotacje.			B; S										
32.	Program rozwoju przedsiębiorczości – cykl szkoleń dla mieszkańców nt. działalności nierejestrowanej, samozatrudnienia, e-commerce (handel elektroniczny).			B; S										
33.	Gminny konkurs dotacyjny dla przedsiębiorczych pomysłów opartych na zasobach lokalnych (np. rękodzieło, wypieki, usługi wiejskie).			B; S										

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
34.	Stworzenie folderu promującego lokalne usługi („Kupuj lokalnie w Jeziorzanach”).			B; S										
35.	Udostępnienie przestrzeni coworkingowej (np. w świetlicy lub bibliotece) z dostępem do internetu i wsparciem doradczym.			B; S										
36.	Wspieranie samozatrudnienia i mikroprzedsiębiorstw, w tym w obszarze agroturystyki, przetwórstwa produktów regionalnych.			B; S										
37.	Promocja przedsiębiorczości wśród dzieci i młodzieży			B; S										
Kierunek 2.2: Rozwój turystyki krajobrazowej, edukacyjnej i rekreacyjnej jako elementu dywersyfikacji gospodarki														
38.	Opracowanie i wdrożenie „Szlaku Doliny Wieprza” – ścieżka pieszo-rowerowa z tablicami edukacyjnymi (przyroda, kultura, historia).			B; Ch	B; Ch	B; Ch	B; Ch	W; S	B; Ch	B; Ch	B; S	P; Ch	W; S	
				B; S			B; S		P; S					
39.	Organizacja cyklicznych wydarzeń turystycznych: np. spływ kajakowy, rajd rowerowy, spacer z przyrodnikami i przewodnikami turystycznymi.			B; S										
40.	Tworzenie miejsc odpoczynku nad Wieprzem: altany, punkty widokowe, mała gastronomia.			B; S			B; Ch		B; Ch					

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
41.	Rozwój bazy noclegowej i usług turystycznych – wsparcie dla gospodarstw agroturystycznych (np. granty Lokalnej Grupy Działania, doradztwo).			B; S										
42.	Kampania promocyjna np. „Jeziorzany – Twoje slow-life” (jako miejsca spokoju) – strona internetowa, mapka, social media, współpraca i promocja.			B; S										
43.	Utworzenie Gminnego Centrum Informacji Turystycznej (sezonowe).			B; S										
44.	Współpraca z Lokalną Grupą Działania i instytucjami turystycznymi na rzecz promocji i rozwoju turystyki gminy.			B; S										
Kierunek 2.3: Wsparcie produkcji rolnej, przetwórstwa i promocji produktów lokalnych														
45.	Stworzenie marki lokalnej i rejestracja znaku jakości dla produktów z gminy.			B; S										
46.	Organizacja Targów Produktów Lokalnych (np. 2 razy do roku).			B; S										
47.	Wsparcie dla mini przetwórci (np. soków, miodów, konfitur).			B; S										

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
48.	Cykl warsztatów dla rolników nt. krótkich łańcuchów dostaw, sprzedaży bezpośredniej, e-sklepów.			B; S										
49.	Stworzenie katalogu „Kup prosto z pola”: lista gospodarstw oferujących sprzedaż bezpośrednią.			B; S										
50.	Stypendia, wsparcie i programy dla młodych rolników			B; S										
Kierunek 2.4: Przygotowanie i zagospodarowanie terenów inwestycyjnych														
51.	Inwentaryzacja potencjalnych terenów inwestycyjnych w gminie (grunty komunalne, prywatne, przekształceniowe).			B; S										
52.	Uzbrojenie priorytetowego terenu (np. w Przytocznie) w media i dojazd, jako minizaplecze usługowe lub magazynowe.			B; Ch	B; Ch	B; Ch	B; Ch		B; Ch	B; Ch	B; S	P; S		
53.	Rewitalizacja niewykorzystywanych obiektów (np. byłe PGR-y) jako przestrzeni pod biznes/usługi.			B; Ch		B; Ch	B; Ch		B; Ch	P; Ch		B; Ch		B; S
				B; S								B; S		
54.	Włączenie Jeziorzan do regionalnych partnerstw inwestycyjnych - np. z Lubartowem, Kockiem (promocja wspólna).			W; S										

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
Wymiar przestrzenny														
Cel strategiczny 3: Spójna, dostępna i funkcjonalna przestrzeń publiczna sprzyjająca rozwojowi gminy														
Kierunek 3.1: Tworzenie i modernizacja funkcjonalnych przestrzeni publicznych oraz lokalnych centrów społecznych w sołectwach														
55.	Kompleksowa modernizacja placów wiejskich (altany, mała architektura, miejsca integracji, oświetlenie).			B; Ch		B; Ch	B; Ch		B; Ch	P; Ch		B; Ch		
				B; S								B; S		
56.	Utworzenie „Centrum Jeziorzan” – rewitalizacja rynku i jego otoczenia z funkcjami społecznymi, turystycznymi i informacyjnymi, zagospodarowanie terenu przy bibliotece na wielofunkcyjne centrum społeczno-sportowe, np. w ramach projektu „Strefa BOSS” (Biblioteczny Ośrodek Społeczno-Sportowy)			B; Ch		B; Ch	B; Ch		B; Ch	P; Ch	W; S	B; Ch		P; S
				B; S								B; S		
57.	Adaptacja budynków na Centra Aktywności Lokalnej z funkcjami integracyjnymi.			B; S										
58.	Budowa lub remont świetlic sołeckich z zapleczem sanitarnym i dostępem dla osób z niepełnosprawnościami.			B; Ch		B; Ch	B; Ch		B; Ch	P; Ch	B; S	P; Ch		
				B; S								P; S		
59.	Wprowadzenie identyfikacji wizualnej w przestrzeni: tablice, gabloty, logo gminy, styl architektoniczny.			B; S										

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
60.	Tworzenie ogólnodostępnych „stref relaksu” – ławki, zieleń, przestrzeń do integracji.			B; Ch B; S		B; Ch			B; Ch			P; S		
Kierunek 3.2: Poprawa dostępności transportowej i cyfrowej, w tym infrastruktury rowerowej i drogowej														
61.	Modernizacja najważniejszych dróg gminnych łączących miejscowości.			B; Ch B; S	B; Ch	B; Ch	B; Ch B; S	W; S	B; Ch B; S	P; Ch		P; Ch P; S	W; S	
62.	Przebudowa skrzyżowań i punktów niebezpiecznych – poprawa widoczności, zatoki autobusowe, oświetlenie LED.			B; Ch B; S	B; Ch	B; Ch	B; Ch B; S	W; S	B; Ch B; S	P; Ch		P; Ch P; S	W; S	
63.	Remonty dróg gruntowych z możliwością sezonowego utwardzenia (np. tłuczeń, nawierzchnie hybrydowe).			B; Ch B; S	B; Ch	B; Ch	B; Ch B; S	W; S	B; Ch B; S	P; Ch		P; Ch P; S	W; S	
64.	Budowa lub modernizacja chodników i przejść dla pieszych w newralgicznych punktach (szkoły, przystanki, sklepy).			B; Ch B; S			B; Ch		B; Ch	B; Ch				
65.	Utworzenie gminnego mikrotransportu (bus na żądanie lub cykliczny) łączącego sołectwa z urzędem, szkołą, ośrodkiem zdrowia.			B; S			W; S	W; S	W; S				W; S	
66.	Budowa turystycznej osi rowerowej: trasa łącząca miejscowości nad rzeką Wieprz z miejscami rekreacji i atrakcjami turystycznymi.			B; Ch B; S	B; Ch	B; Ch	B; Ch B; S	W; S	B; Ch B; S	B; S	B; S	B; Ch	W; S	

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
67.	Utworzenie lokalnej sieci rowerowej – łączącej miejscowości z głównymi punktami usługowymi i turystycznymi (Drewnik - Jeziorzany - Przytoczno).			B; Ch B; S	B; Ch	B; Ch	B; Ch B; S	W; S	B; Ch B; S	B; S	B; S	B; Ch	W; S	
68.	Tworzenie ścieżek pieszo-rowerowych.			B; Ch B; S	B; Ch	B; Ch	B; Ch B; S	W; S	B; Ch B; S	B; S	B; S	B; Ch	W; S	
69.	Montaż stojaków rowerowych i stref wypoczynku (wiaty, ławki, tablice informacyjne) na całej sieci ścieżek.			B; Ch B; S		B; Ch			B; Ch					
70.	Kampania „Do szkoły rowerem” – zniżki, wydarzenia, promocja jazdy rowerem wśród dzieci i młodzieży.			B; S										
71.	Budowa minipunktów napraw rowerów (przy szkołach, boiskach, strefach rekreacyjnych).			B; S										
72.	Rozbudowa sieci światłowodowej w słabo pokrytych obszarach.			B; Ch B; S	B; Ch	B; Ch	B; Ch W; S	W; S	B; Ch W; S	P; Ch	B; Ch	B; Ch	W; S	
73.	Publiczne punkty Wi-Fi w świetlicach i obiektach gminnych, z dostępem dla dzieci i seniorów.			B; S										

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
Kierunek 3.3: Kształtowanie atrakcyjnych i funkcjonalnych przestrzeni publicznych w oparciu o dziedzictwo lokalne i krajobraz														
74.	Przekształcenie historycznego centrum Jeziorzan (d. Łysobyki) w lokalną przestrzeń tożsamości – zieleni, ławki, nawierzchnie, elementy dziedzictwa.			B; Ch	B; Ch	B; Ch	B; Ch	W; S	B; Ch	B; Ch		B; Ch		P; S
				B; S	B; S	P; S	P; S		B; Ch	B; Ch		B; S		
75.	Odnowa i adaptacja obiektów o znaczeniu historycznym na cele społeczne lub usługowe.			B; Ch					B; Ch					
				B; S					B; Ch					
76.	Współpraca z konserwatorem zabytków przy modernizacji obiektów sakralnych, cmentarzy i historycznych zagrodowych elementów architektury.													B; S
77.	Utworzenie ścieżki edukacyjnej „Tożsamość Jeziorzan” – trasa z narracją historyczną, tablicami itp.			B; S										
78.	Lokalne działania w przestrzeni publicznej – konkurs „Moje Sołectwo – Nasza Przestrzeń” (np. ławeczka, mural, sadzenie drzew).			P; S								B; S		
79.	Realizacja elementów plastyki krajobrazu – np. mini instalacje artystyczne inspirowane przyrodą i lokalnym rzemiosłem.			P; S								B; S		

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
80.	Modernizacja placów wiejskich z zachowaniem elementów tradycyjnych (drewniana architektura, bruk, regionalne barwy).			B; Ch B; S		B; Ch	B; Ch		B; Ch	P; Ch		B; Ch B; S		B; S
Kierunek 3.4: Aktywne zarządzanie przestrzenią i pozyskiwanie terenów pod rozwój mieszkaniowy i inwestycyjny														
81.	Opracowanie planu ogólnego gminy z uwzględnieniem potrzeb społecznych i gospodarczych gminy.	W; S		W; S								W; S		
82.	Pozyskanie (zakup, zamiana, scalanie) terenów gminnych w atrakcyjnych lokalizacjach pod funkcje mieszkaniowe lub usługowe.			W; S										
83.	Opracowanie mapy potencjalnych terenów rozwojowych wraz z analizą dostępności mediów, dojazdów i wpływu środowiskowego.			W; S										
84.	Aktualizacja miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju i ładu przestrzennego.	W; S		W; S								W; S		
85.	Uzbrojenie terenów – woda, kanalizacja, drogi.			B; Ch B; S	B; Ch B; S	B; Ch B; S	B; Ch		B; Ch	B; Ch B; S	B; Ch	P; Ch		

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
86.	Wprowadzenie standardów przestrzennych dla nowych inwestycji (np. minimalna powierzchnia zieleni, miejsce do rekreacji, element integracji społecznej).		W; S	W; S	W; S	W; S	W; S	W; S		W; S	W; S	W; S		
87.	Monitoring ładu przestrzennego – analiza niekontrolowanej zabudowy, naruszeń estetyki i wdrożenie mechanizmów korygujących.			P; S								P; S		
88.	Zapewnienie udziału społeczeństwa w tworzeniu prawa miejscowego.			B; S										
Wymiar klimatyczno-środowiskowy														
Cel strategiczny 4: Wzmacnianie odporności klimatycznej i ochrona zasobów środowiskowych gminy														
Kierunek 4.1: Modernizacja i rozbudowa infrastruktury wodno-ściekowej, w tym systemów retencji wody i oczyszczalni														
89.	Modernizacja oczyszczalni ścieków w Jeziorzanach i poprawa parametrów retencji wód opadowych.			B; Ch		B; Ch	B; Ch	B; Ch	B; Ch	B; S	P; S			
				P; S										
90.	Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej w miejscowościach bez podłączenia.			B; Ch	B; Ch	B; Ch	B; Ch		B; Ch	B; Ch	BB; Ch			
				B; S	W; S	W; S				B; S	P; S			

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
91.	Montaż systemów zbierania deszczówki przy budynkach publicznych – szkoły, świetlice, urząd.									P; S				
92.	Przygotowanie gminnego programu retencji w gospodarstwach domowych – dopłaty do beczek, studni chłonnych i zielonych dachów.			B; S						P; S				
Kierunek 4.2: Ochrona zasobów przyrodniczych i krajobrazowych, ze szczególnym uwzględnieniem rzeki Wieprz i obszarów Natura 2000														
93.	Oznaczenie stref ochronnych przy Wieprzu (np. z udziałem Wód Polskich, RDOŚ).	P; S	P; S							B; S				
94.	Usuwanie gatunków inwazyjnych w dolinie Wieprza – we współpracy z organizacjami ekologicznymi.	P; S	P; S		B; S	B; S								
95.	Monitoring przyrodniczy cennych siedlisk – np. lęgów ptaków, populacji bobra, roślinności łąkowej.	P; S	P; S		B; S	B; S								
96.	Wyznaczenie i oznaczenie ścieżek przyrodniczych z tablicami edukacyjnymi w obrębie doliny Wieprza i terenów Natura 2000.	P; S	P; S	P; S	P; S	P; S								
97.	Działania osłonowe przy inwestycjach infrastrukturalnych np. ekrany akustyczne, przejścia dla zwierząt, kompensacje			B; Ch		B; S			B; S			P; S		
				B; S										

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
Kierunek 4.3: Wsparcie zrównoważonego wykorzystania przyrody dla potrzeb turystyki, edukacji ekologicznej i promocji lokalnych walorów krajobrazowych														
98.	Stworzenie Centrum Edukacji Ekologicznej w Jeziorzanach – wystawy, warsztaty, projekty.			B; S										
99.	Utworzenie ekotras turystycznej z punktami widokowymi, edukacyjnymi i rekreacyjnymi (współpraca międzygminna).			B; Ch	B; Ch	B; Ch	B; Ch		B; Ch	P; Ch				
				B; S										
100.	Program "Gmina Zielonej Turystyki" wsparcie gospodarstw agroturystycznych w tworzeniu eko-ofert (np. warsztaty zielarskie, kuchnia regionalna).			B; S										
101.	Organizacja pikników ekologicznych, rajdów przyrodniczych, konkursów plastycznych i fotograficznych dla dzieci i młodzieży.			B; S										
102.	Kampania „Czysta Gmina – Wspólna Sprawa” – promowanie dbania o przestrzeń przyrodniczą (tablice, worki, aplikacja zgłoszeniowa).			B; S										
Kierunek 4.4: Poprawa efektywności gospodarki odpadami oraz ograniczanie presji środowiskowej (zanieczyszczenia powietrza, wody, gleby)														
103.	Budowa punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK) oraz edukacja w zakresie zasad segregacji.			B; Ch	B; Ch	B; Ch			B; Ch	P; Ch	B; Ch	P; S		
				B; S		P; S				P; S	B; S			

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
104.	Cykl kampanii informacyjnych i warsztatów–recykling, kompostowanie, zero waste w gospodarstwach wiejskich.			B; S										
105.	Zakup i montaż koszy do segregacji odpadów w przestrzeni publicznej (w tym również w sołectwach).			B; S										
106.	Wdrożenie gminnego systemu zgłaszania dzikich wysypisk i interwencji środowiskowych (np. przez aplikację lub infolinię).			B; S								W; S		
107.	Wsparcie mieszkańców w pozyskiwaniu dofinansowań do indywidualnych działań ekologicznych np. Program Czyste Powietrze.			B; S										
108.	Audyt i usuwanie miejsc zdegradowanych środowiskowo (np. rewitalizacja terenów po PGR-ach, nielegalnych składowiskach).			B; Ch	B; Ch	B; Ch	B; Ch		B; Ch	P; Ch	B; S	P; Ch		
				B; S						P; S		P; S		
Kierunek 4.5: Rozwój energii odnawialnej oraz promowanie proekologicznych postaw wśród mieszkańców														
109.	Promowanie rozwoju OZE na terenie gminy			P; S				W; S						
110.	Działania na rzecz rozwoju OZE, w tym na obiektach publicznych.).			P; S		B; Ch		W; S	B; Ch					

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
111.	Konkurs sołecki „Sołectwo z Energią” – nagroda dla najbardziej zielonego sołectwa (np. najwięcej mikroinstalacji, eko-projektów).			B; S				W; S						
112.	Edukacja klimatyczna w szkołach – lekcje, ogrody edukacyjne, laboratoria energii odnawialnej.			B; S				W; S						
113.	Wprowadzenie zielonego standardu zamówień publicznych – m.in. energooszczędność, materiały naturalne, recykling			B; S				W; S						

Tabela 31. Opis oddziaływania kierunków działań przewidzianych do realizacji w ramach Strategii Rozwoju Gminy Jeziorzany na lata 2025-2040

Działanie	Oddziaływanie
• Organizacja cyklicznych półkolonii i zajęć wakacyjno-feryjnych z dojazdem dla dzieci z całej gminy. • Stworzenie programu aktywności dla młodzieży – warsztaty, sport, wyjazdy, inicjatywy oddolne. • Rozwój oferty rekreacyjno-edukacyjnej przy szkołach: zakup sprzętu sportowego, plenerowe siłownie, ogródki edukacyjne. • Doposażenie biblioteki i prowadzenie lokalnych klubów rozwoju (gry, książki, nauka). • Organizacja wydarzeń kulturalnych i społecznych nawiązujących do lokalnej tradycji, historii i dziedzictwa kulturowego. • Rozwój oferty zajęć i miejsc dedykowanych dzieciom i młodzieży. • Stworzenie Gminnego Funduszu Inicjatyw Oddolnych np. pikniki, warsztaty, odnowa wsi. • Program „Z Jeziorzan dla Jeziorzan” – cykl wydarzeń oddolnych, międzypokoleniowych i lokalnych (kultura, rękodzieło, gotowanie). • Szkoła Liderów Wsi – cykl szkoleń dla sołtysów, liderów, Kół Gospodyń Wiejskich i organizacji społecznych (animacja, pisanie wniosków, zarządzanie projektem). • Budowa wizerunku „gminy z inicjatywą”: kampania promująca aktywność obywatelską (plakaty, social media, podsumowanie roku). • Wdrożenie systemu gminnego transportu „na żądanie” – mikrobus dla seniorów, osób z niepełnosprawnościami i uczniów. • Audyt dostępności budynków publicznych oraz budowa pochylni, wind, oznakowania dla osób z niepełnosprawnościami. • Uruchomienie Gminnego Punktu Obsługi Mobilnej, np. raz w tygodniu w świetlicy w każdym sołectwie (pomoc urzędowa itp.). • Stworzenie Gminnego Biura E-usług i Pomocy Cyfrowej: pomoc w obsłudze wniosków, profil zaufany, komunikacja z urzędem. • szkolenia cyfrowe dla seniorów, dzieci i sołtysów (obsługa internetu, bankowość, bezpieczeństwo).	Zadania nie mają charakteru inwestycyjnego, dotyczą sfery społecznej i organizacyjnej, a w wyniku ich realizacji nie powstanie infrastruktura oddziałująca na analizowane komponenty środowiska. Realizacja zadań wpłynie pozytywnie na ludzi.

Działanie	Oddziaływanie
• Tłumaczenie dokumentów urzędowych na język prosty, wsparcie dla seniorów. • Uruchomienie Klubu Seniora/ Uniwersytetu III wieku. • Wdrożenie programu z cyklem warsztatów (dieta, ruch, zdrowie psychiczne) dla osób 60+. • Zakup i rozdanie opasek SOS dla samotnych seniorów – system szybkiego alarmu. • Utworzenie systemu i szkolenie lokalnych opiekunów środowiskowych – model usług sąsiedzkich (współpraca z ośrodkiem pomocy społecznej i organizacjami pozarządowymi). • Stworzenie mieszkań wspomaganych. • Kampania „Profilaktyka 40+” – spotkania z lekarzem, badania mobilne, warsztaty i zajęcia. • Rozwój usług zdrowotnych, w tym specjalistycznych (np. programy stypendialne, lokum dla lekarzy). • Edukacja zdrowotna i profilaktyczna dla mieszkańców. • Program aktywizacji społeczno-zawodowej dla osób długotrwale bezrobotnych i beneficjentów OPS – kursy, szkolenia, prace społecznie użyteczne, zatrudnienie wspierane. • Partnerstwa z PUP i organizacjami społecznymi na rzecz integracji zawodowej. • Rozwój lokalnych inicjatyw zatrudnieniowych. • Utworzenie Gminnego Punktu Wsparcia Biznesu – doradztwo, pomoc w zakładaniu działalności, wnioski o dotacje. • Program rozwoju przedsiębiorczości – cykl szkoleń dla mieszkańców nt. działalności nierejestrowanej, samozatrudnienia, e-commerce (handel elektroniczny). • Gminny konkurs dotacyjny dla przedsiębiorczych pomysłów opartych na zasobach lokalnych (np. rękodzieło, wypieki, usługi wiejskie). • Stworzenie folderu promującego lokalne usługi („Kupuj lokalnie w Jeziorzanach”). • Udostępnienie przestrzeni coworkingowej (np. w świetlicy lub bibliotece) z dostępem do internetu i wsparciem doradczym.	

Działanie	Oddziaływanie
• Wspieranie samozatrudnienia i mikroprzedsiębiorstw, w tym w obszarze agroturystyki, przetwórstwa produktów regionalnych. • Promocja przedsiębiorczości wśród dzieci i młodzieży • Organizacja cyklicznych wydarzeń turystycznych: np. spływ kajakowy, rajd rowerowy, spacer z przyrodnikami i przewodnikami turystycznymi. • Rozwój bazy noclegowej i usług turystycznych – wsparcie dla gospodarstw agroturystycznych (np. granty Lokalnej Grupy Działania, doradztwo). • Kampania promocyjna np. „Jeziorzany – Twoje slow-life” (jako miejsca spokoju) – strona internetowa, mapka, social media, współpraca i promocja. • Utworzenie Gminnego Centrum Informacji Turystycznej (sezonowe). • Współpraca z Lokalną Grupą Działania i instytucjami turystycznymi na rzecz promocji i rozwoju turystyki gminy. • Stworzenie marki lokalnej i rejestracja znaku jakości dla produktów z gminy. • Organizacja Targów Produktów Lokalnych (np. 2 razy do roku). • Wsparcie dla mini przetwórni (np. soków, miodów, konfitur). • Cykl warsztatów dla rolników nt. krótkich łańcuchów dostaw, sprzedaży bezpośredniej, e-sklepów. • Stworzenie katalogu „Kup prosto z pola”: lista gospodarstw oferujących sprzedaż bezpośrednią. • Stypendia, wsparcie i programy dla młodych rolników • Inwentaryzacja potencjalnych terenów inwestycyjnych w gminie (grunty komunalne, prywatne, przekształceniowe). • Włączenie Jeziorzan do regionalnych partnerstw inwestycyjnych - np. z Lubartowem, Kockiem (promocja wspólna). • Utworzenie gminnego mikrotransportu (bus na żądanie lub cykliczny) łączącego sołectwa z urzędem, szkołą, ośrodkiem zdrowia • Publiczne punkty Wi-Fi w świetlicach i obiektach gminnych, z dostępem dla dzieci i seniorów.	

Działanie	Oddziaływanie
• Opracowanie planu ogólnego gminy z uwzględnieniem potrzeb społecznych i gospodarczych gminy. • Pozyskanie (zakup, zamiana, scalanie) terenów gminnych w atrakcyjnych lokalizacjach pod funkcje mieszkaniowe lub usługowe. • Opracowanie mapy potencjalnych terenów rozwojowych wraz z analizą dostępności mediów, dojazdów i wpływu środowiskowego. • Aktualizacja miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju i ładu przestrzennego. • Wprowadzenie standardów przestrzennych dla nowych inwestycji (np. minimalna powierzchnia zieleni, miejsce do rekreacji, element integracji społecznej). • Monitoring ładu przestrzennego – analiza niekontrolowanej zabudowy, naruszeń estetyki i wdrożenie mechanizmów korygujących. • Zapewnienie udziału społeczeństwa w tworzeniu prawa miejscowego. • Przygotowanie gminnego programu retencji w gospodarstwach domowych – dopłaty do beczek, studni chłonnych i zielonych dachów. • Monitoring przyrodniczy cennych siedlisk – np. lęgów ptaków, populacji bobra, roślinności łąkowej. • Działania osłonowe przy inwestycjach infrastrukturalnych np. ekrany akustyczne, przejścia dla zwierząt, kompensacje • Stworzenie Centrum Edukacji Ekologicznej w Jeziorzanach – wystawy, warsztaty, projekty • Program "Gmina Zielonej Turystyki" wsparcie gospodarstw agroturystycznych w tworzeniu eko-ofert (np. warsztaty zielarskie, kuchnia regionalna). • Organizacja pikników ekologicznych, rajdów przyrodniczych, konkursów plastycznych i fotograficznych dla dzieci i młodzieży. • Kampania „Czysta Gmina – Wspólna Sprawa” – promowanie dbania o przestrzeń przyrodniczą (tablice, worki, aplikacja zgłoszeniowa). • Cykl kampanii informacyjnych i warsztatów– recykling, kompostowanie, zero waste w gospodarstwach wiejskich.	

Działanie	Oddziaływanie
• Wdrożenie gminnego systemu zgłaszania dzikich wysypisk i interwencji środowiskowych (np. przez aplikację lub infolinię). • Wsparcie mieszkańców w pozyskiwaniu dofinansowań do indywidualnych działań ekologicznych np. Program Czyste Powietrze. • Promowanie rozwoju OZE na terenie gminy • Konkurs sołecki „Sołectwo z Energią” – nagroda dla najbardziej zielonego sołectwa (np. najwięcej mikroinstalacji, eko-projektów). • Edukacja klimatyczna w szkołach – lekcje, ogrody edukacyjne, laboratoria energii odnawialnej. • Wprowadzenie zielonego standardu zamówień publicznych – m.in. energooszczędność, materiały naturalne, recykling.	
• Budowa lub adaptacja świetlicy środowiskowej w Jeziorzanach. • Utworzenie stref aktywności w różnych lokalizacjach – place zabaw, urządzenia dla seniorów, altany itp. • Zapewnienie miejsca spotkań dla mieszkańców każdego z sołectw gminy, m.in. poprzez poprawę standardu obiektów i przestrzeni publicznych wraz z nadaniem im funkcji społecznych, integracyjnych, kulturalnych, rekreacyjnych. • Kompleksowa modernizacja placów wiejskich (altany, mała architektura, miejsca integracji, oświetlenie). • Utworzenie „Centrum Jeziorzan” – rewitalizacja rynku i jego otoczenia z funkcjami społecznymi, turystycznymi i informacyjnymi, zagospodarowanie terenu przy bibliotece na wielofunkcyjne centrum społeczno-sportowe, np. w ramach projektu „Strefa BOSS” (Biblioteczny Ośrodek Społeczno-Sportowy) • Adaptacja budynków na Centra Aktywności Lokalnej z funkcjami integracyjnymi. • Budowa lub remont świetlic sołeckich z zapleczem sanitarnym i dostępem dla osób z niepełnosprawnościami. • Wprowadzenie identyfikacji wizualnej w przestrzeni: tablice, gabloty, logo gminy, styl architektoniczny. • Tworzenie ogólnodostępnych „stref relaksu” – ławki, zieleń, przestrzeń do integracji.	Inwestycje przewidują modernizację istniejących budynków oraz działania rewitalizacyjne w obszarze już zurbanizowanym. Podczas prowadzenia robót wystąpią negatywne oddziaływania na ludzi w postaci emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. W celu ograniczenia uciążliwości inwestycji mieszkańcy powinni być poinformowani o okresie, w jakim odbywać będą się prace, a te z kolei powinny być prowadzone w porze dziennej, gdy hałas jest mniej uciążliwy. Wykonywane prace ziemne nie będą prowadziły do zmiany stosunków wodnych, nie będzie się także odbywała emisja zanieczyszczeń do wód. Oddziaływanie na powierzchnie ziemi będzie związane z etapem budowy ze względu na wykonanie wykopów. Pojawienie się nowej, estetycznie zaprojektowanej formy w przestrzeni wzbogaci krajobraz. Lokalna, punktowa skala prac budowlanych w przestrzeni zmienionej antropogenicznie nie będą stanowić żadnego zagrożenia. Ewentualne niedogodności związane z realizacją przedsięwzięcia będą miały charakter krótkoterminowy i mogą charakteryzować się oddziaływaniem jedynie w bezpośrednim sąsiedztwie prowadzonych prac, jednak skala tego wpływu będzie minimalna. Oddziaływanie negatywne związane będzie wyłącznie ze specyfiką prowadzonych prac budowlanych, jest ono bezpośrednie, chwilowe i krótkoterminowe, ustanie natychmiast po zaprzestaniu prac.

Działanie	Oddziaływanie
• Budowa lub modernizacja chodników i przejść dla pieszych w newralgicznych punktach (szkoły, przystanki, sklepy). • Przekształcenie historycznego centrum Jeziorzan (d. Łysobyki) w lokalną przestrzeń tożsamości – zieleń, ławki, nawierzchnie, elementy dziedzictwa. • Odnowa i adaptacja obiektów o znaczeniu historycznym na cele społeczne lub usługowe. • Współpraca z konserwatorem zabytków przy modernizacji obiektów sakralnych, cmentarzy i historycznych zagrodowych elementów architektury. • Utworzenie ścieżki edukacyjnej „Tożsamość Jeziorzan” – trasa z narracją historyczną, tablicami itp. • Lokalne działania w przestrzeni publicznej – konkurs „Moje Sołectwo – Nasza Przestrzeń” (np. ławeczka, mural, sadzenie drzew) • Realizacja elementów plastyki krajobrazu – np. mini instalacje artystyczne inspirowane przyrodą i lokalnym rzemiosłem. • Modernizacja placów wiejskich z zachowaniem elementów tradycyjnych (drewniana architektura, bruk, regionalne barwy). • Montaż systemów zbierania deszczówki przy budynkach publicznych – szkoły, świetlice, urząd. • Zakup i montaż koszy do segregacji odpadów w przestrzeni publicznej (w tym również w sołectwach). • Audyt i usuwanie miejsc zdegradowanych środowiskowo (np. rewitalizacja terenów po PGR-ach, nielegalnych składowiskach).	

Działanie	Oddziaływanie
• Modernizacja najważniejszych dróg gminnych łączących miejscowości. • Przebudowa skrzyżowań i punktów niebezpiecznych – poprawa widoczności, zatoki autobusowe, oświetlenie LED. • Uzbrojenie terenów – woda, kanalizacja, drogi.	Przedsięwzięcia będą miały na celu poprawę lokalnej infrastruktury komunikacyjnej, zwiększenie bezpieczeństwa użytkowników oraz usprawnienie codziennego funkcjonowania mieszkańców. Jego realizacja może wiązać się z pewnym, ograniczonym wpływem na środowisko naturalne, jednak będzie on krótkotrwały i podlegać będzie odpowiednim środkom minimalizującym: Inwestycja prowadzona będzie w granicach obszarów przeznaczonych pod infrastrukturę drogową, co pozwala uniknąć ingerencji w niezabudowane, cenne przyrodniczo tereny, a w przypadku realizacji nowego przebiegu drogi, projekt inwestycji zostanie poddany odpowiednim procedurom i analizie pod kątem środowiskowym. Prace nie będą kolidowały z siedliskami przyrodniczymi o szczególnych walorach przyrodniczych. W przypadku konieczności usunięcia drzew lub krzewów, działania te zostaną przeprowadzone zgodnie z obowiązującymi przepisami i po uzyskaniu niezbędnych zgód. W trakcie prac budowlanych mogą wystąpić tymczasowe niedogodności, takie jak hałas, emisja pyłu, do powietrza, a w wyniku spływu powierzchniowego wód opadowych również zmętnienie lokalnych cieków i zbiorników wodnych bezpośrednio sąsiadujących z inwestycją. Będą one jednak miały charakter krótkotrwały i przeminą bezpośrednio po zakończeniu prac budowlanych czy remontowych. Realizacja zadań przyniesie ponadto korzyści dla środowiska przyrodniczego m. in. poprawę lokalnej gospodarki wodnej dzięki zastosowaniu nowych i sprawniejszych systemów odwadniania infrastruktury drogowej; dzięki zastosowaniu nowoczesnych typów nawierzchni poprawi się płynność ruchu drogowego, co może przełożyć się na ograniczenie emisji spalin i hałasu, szczególnie w miejscach, gdzie obecnie stan techniczny dróg jest niezadowalający. Podkreśla się, że poszczególne inwestycje będą realizowane zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, w tym przepisami dotyczącymi ochrony środowiska, gospodarki wodnej oraz ochrony obszarów przyrodniczych, w szczególności obszarów objętych ochroną prawną i nie będą zagrażać osiągnięciu celów zadań ochronnych wyznaczonych dla obszaru.

Działanie	Oddziaływanie
- Opracowanie i wdrożenie „Szlaku Doliny Wieprza” – ścieżka pieszo-rowerowa z tablicami edukacyjnymi (przyroda, kultura, historia). - Budowa turystycznej osi rowerowej: trasa łącząca miejscowości nad rzeką Wieprz z miejscami rekreacji i atrakcjami turystycznymi. - Utworzenie lokalnej sieci rowerowej – łączącej miejscowości z głównymi punktami usługowymi i turystycznymi (Drewnik - Jeziorzany - Przytoczno). - Tworzenie ścieżek pieszo-rowerowych. - Montaż stojaków rowerowych i stref wypoczynku (wiaty, ławki, tablice informacyjne) na całej sieci ścieżek. - Kampania „Do szkoły rowerem” – zniżki, wydarzenia, promocja jazdy rowerem wśród dzieci i młodzieży. - Budowa minipunktów napraw rowerów (przy szkołach, boiskach, strefach rekreacyjnych).	Realizacja inwestycji będzie mieć pozytywny wpływ na ludzi poprzez zwiększenie bezpieczeństwa, poprawi bezpieczeństwo poruszania się po omawianym terenie. Budowa ścieżek przyczyni się dodatkowo do zmniejszenia zużycia zasobów (przez mniejsze zużycie paliw) oraz zmniejszenia hałasu komunikacyjnego. Budowa ścieżek i szlaków rowerowych pozwoli na skumulowanie ruchu turystycznego, do miejsc ku temu wyznaczonych, tym samym zmniejszy się ryzyko „dzikiej” turystyki mogącej zaburzać spokój dzikich gatunków. Na etapie realizacji inwestycji mogą wystąpić negatywne oddziaływania w postaci emisji pyłów, zanieczyszczeń powietrza, wód oraz hałasu. Będą one jednak miały charakter okresowy i ustaną bezpośrednio po zakończeniu prac. Realizacja przedsięwzięć polegających na budowie ciągu pieszo-rowerowego nie wymaga uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, gdyż nie stanowi ono przedsięwzięcia, które może znacząco oddziaływać na środowisko, niezależnie od sposobu realizacji (samodzielne przedsięwzięcie czy też przebudowa lub rozbudowa drogi) oraz umiejscowienia (w pasie drogowym, poza pasem drogowym, na obiekcie mostowym). Wszystkie potencjalne oddziaływania (głównie emisje substancji gazowych i pyłowych oraz hałasu) będą miały charakter miejscowy i krótkotrwały (w czasie wykonywania robót) a ich zasięg nie przekroczy obszaru objętego inwestycją. Pozostałe elementy związane z transportem rowerowym stanowią będą uzupełnienie infrastruktury i nie będą rodziły zagrożeń dla środowiska zarówno na etapie realizacji jak i eksploatacji.
Uzbrojenie priorytetowego terenu (np. w Przytocznie) w media i dojazd, jako minizaplecze usługowe lub magazynowe.	Inwestycje związane z uzbrajaniem terenu i jego urbanizacją dają szanse na rozwój gospodarczy gminy. Negatywne skutki dotyczące przede wszystkim terenów naturalnych i rolniczych, prowadzić będą do zmniejszenia powierzchni terenów zielonych, zaburzenia ciągłości ekosystemów, przy czym zaznacza się, że inwestycje będą realizowane poza obszarami chronionymi i cennymi siedliskami przyrodniczymi. Przedsięwzięcie w fazie realizacji może także generować hałas i emisję spalin w trakcie budowy oraz wpływać na krajobraz, będą one jednak miały charakter tymczasowy i lokalny i ustaną bezpośrednio po zakończeniu prac. W celu minimalizacji negatywnych skutków zaleca się planowanie zielonych stref buforowych, stosowanie rozwiązań ograniczających odpływ i zanieczyszczenie wód opadowych oraz uwzględnienie zasad zrównoważonego zagospodarowania przestrzennego, które pozwolą ograniczyć degradację środowiska przy jednoczesnym rozwoju funkcji gospodarczych osiedleńczych. Należy zaznaczyć, że na wykonawcach poszczególnych zadań, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego

Działanie	Oddziaływanie
	wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie w oparciu o Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 z późn. zm.) zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.
• Uzbrojenie terenów – woda, kanalizacja, drogi. • Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej w miejscowościach bez podłączenia.	Rozwój infrastruktury wodno–kanalizacyjnej, będzie miał głównie pozytywny wpływ na środowisko. Budowa/modernizacja systemu odprowadzania ścieków przyczyni się do poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych, ograniczając tym samym ryzyko ich niekontrolowanego odprowadzania do środowiska. Z kolei budowa/modernizacja systemów zaopatrzenia w wodę poprawi bezpieczeństwo i jakość dostarczanej wody pitnej, a także wpłynie na bardziej racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi. Inwestycje te, o ile zostaną zrealizowane z zachowaniem standardów środowiskowych, mogą przyczynić się do ograniczenia presji na zasoby wodne, poprawy stanu ekologicznego cieków oraz ochrony zdrowia mieszkańców. Potencjalne, krótkoterminowe oddziaływania negatywne mogą wystąpić na etapie budowy i polegać mogą na emisji hałasu i zanieczyszczeń pyłowych do powietrza i wody, jednak będą one krótkoterminowe i ustaną bezpośrednio po zakończeniu prac. Dodatkowo w związku z pracą maszyn budowlanych istnieje ryzyko awarii i wycieku substancji toksycznych, co w kontekście wód jest szczególnie niebezpieczne. Należy jednak zaznaczyć, że prawdopodobieństwo ich wystąpienia jest znikome i przy zastosowaniu odpowiednich zasad bezpieczeństwa możliwe do uniknięcia. Należy zaznaczyć, że na wykonawcach poszczególnych zadań, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie w oparciu o Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 z późn. zm.) zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

Działanie	Oddziaływanie
Rozbudowa sieci światłowodowej w słabo pokrytych obszarach.	Realizacja zadań ze względu na swój charakter nie będzie znacząco oddziaływać na środowisko przyrodnicze, a ewentualne oddziaływanie będzie występowało jedynie na etapie realizacji i wiązać się będzie z wykopami oraz pracą maszyn. Oddziaływanie ustanie bezpośrednio po zakończeniu prac. Przewiduje się, że dostęp do szybkiego Internetu i dobry dostęp do sieci telefonii komórkowej pozwoli mieszkańcom na podjęcie pracy zdalnej, ograniczając tym samym ruch kołowy i emisję spalin komunikacyjnych, co korzystnie wpłynie na stan środowiska i zdrowie społeczeństwa. Dodatkowo możliwość zdalnego załatwiania spraw urzędowych ograniczy ruch w centrum.
- Tworzenie miejsc odpoczynku nad Wieprzem: altany, punkty widokowe, mała gastronomia. - Rewitalizacja niewykorzystywanych obiektów (np. byłe PGR-y) jako przestrzeni pod biznes/usługi.	Działania mają na celu nadanie terenom nowych funkcji, a także podniesienie estetyki i funkcjonalności, co będzie pozytywnie oddziaływać na jakość życia mieszkańców poprzez wykreowanie funkcjonalnych, estetycznych, bezpiecznych i wielofunkcyjnych przestrzeni publicznych, integrujących różne grupy społeczne i wiekowe. Przewidywane negatywne oddziaływanie będzie miało charakter bezpośredni, krótkoterminowy, chwilowy i odwracalny, który będzie związany z pojawieniem się czynników negatywnych, takich jak: hałas, drgania, pylenie, a także emisja zanieczyszczeń do wód i gruntu oraz utrudnienia komunikacyjne. Potencjalne oddziaływania negatywne ustaną bezpośrednio po zakończeniu prac. Działania te nie wpłyną negatywnie na zdrowie ludzi i jakość życia mieszkańców.
- Oznaczenie stref ochronnych przy Wieprzu (np. z udziałem Wód Polskich, RDOŚ). - Wyznaczenie i oznaczenie ścieżek przyrodniczych z tablicami edukacyjnymi w obrębie doliny Wieprza i terenów Natura 2000. - Utworzenie ekotras turystycznej z punktami widokowymi, edukacyjnymi i rekreacyjnymi (współpraca międzygminna).	Realizacja zadań będzie miała przede wszystkim pozytywny wpływ na środowisko naturalne. Działania te przyczynią się do lepszego zabezpieczenia cennych siedlisk przyrodniczych, ograniczenia presji antropogenicznej oraz zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców i turystów. Oznakowanie obszarów wymagających ochrony oraz przygotowanie infrastruktury edukacyjnej pozwoli na ukierunkowanie ruchu turystycznego i zmniejszenie ryzyka degradacji terenów cennych przyrodniczo, w tym obszarów objętych ochroną w ramach sieci Natura 2000. Planowane działania wpłyną pozytywnie na zachowanie różnorodności biologicznej, ochronę krajobrazu doliny rzecznej oraz promocję zrównoważonego korzystania z zasobów przyrodniczych. Prace będą prowadzone z uwzględnieniem wymogów ochrony środowiska, tak aby ograniczyć potencjalne oddziaływania negatywne, pomimo czego na etapie tym wystąpić mogą np. czasowe emisje hałasu i pyłu do środowiska. W długiej perspektywie przedsięwzięcia przyczynią się do harmonijnego połączenia funkcji ochronnych, edukacyjnych i turystycznych, wspierając zrównoważony rozwój obszaru doliny Wieprza.

Działanie	Oddziaływanie
• Remonty dróg gruntowych z możliwością sezonowego utwardzenia (np. tłuczeń, nawierzchnie hybrydowe).	Realizacja zadania ma na celu poprawę stanu technicznego istniejącej infrastruktury komunikacyjnej przy jednoczesnym ograniczeniu negatywnego wpływu na środowisko. Działania pozwolą na utwardzenie dróg, ograniczenie nadmiernego pylenia, a także poprawię bezpieczeństwa i komfortu użytkowania. Wykorzystanie rozwiązań o ograniczonej ingerencji w grunt, bez stosowania trwałych nawierzchni uszczelniających, pozwoli zachować naturalny odpływ wód opadowych oraz ich łatwiejszą infiltrację. Prace remontowe będą prowadzone z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczych, w szczególności w zakresie ochrony gleb, wód powierzchniowych i podziemnych oraz istniejącej roślinności. Odpowiednie planowanie robót i dobór materiałów pozwolą zminimalizować potencjalne oddziaływania, takie jak czasowy hałas, emisja pyłów czy lokalne przekształcenia terenu. W efekcie zadanie wpłynie pozytywnie na trwałość infrastruktury lokalnej w sposób zgodny z zasadami zrównoważonego gospodarowania przestrzenią oraz bez zbędnej ingerencji w środowisko.
• Modernizacja oczyszczalni ścieków w Jeziorzanach i poprawa parametrów retencji wód opadowych.	Realizacja zadania pozwoli na ograniczenie negatywnych skutków niewystarczająco efektywnej gospodarki wodno-ściekowej. Celem inwestycji będzie podniesienie sprawności technologicznej obiektu, poprawa jakości oczyszczanych ścieków oraz ograniczenie ryzyka przedostawania się zanieczyszczeń do wód powierzchniowych i podziemnych. W zakresie gospodarowania wodami opadowymi planowane działania umożliwią zwiększenie zdolności retencyjnych obszaru, ograniczenie gwałtownego odpływu powierzchniowego oraz zmniejszenie ryzyka występowania lokalnych podtopień i degradacji powierzchni terenu. Zastosowanie rozwiązań ukierunkowanych na zatrzymanie i kontrolowane odprowadzanie wód opadowych przyczyni się do poprawy lokalnego bilansu wodnego oraz wspierania naturalnych procesów hydrologicznych, neutralizujących skutki nasilających się w wyniku zmian klimatu okresów suszy. Prace prowadzone będą z uwzględnieniem zasad ochrony środowiska oraz obowiązujących wymagań prawnych w zakresie oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska. Potencjalne na etapie realizacji inwestycji mogą wystąpić, krótkotrwałe oddziaływania, takie jak emisja hałasu, pyłów lub czasowe przekształcenie terenu. Będą one jednak miały charakter lokalny i ustaną bezpośrednio po zakończeniu prac.

Działanie	Oddziaływanie
Usuwanie gatunków inwazyjnych w dolinie Wieprza – we współpracy z organizacjami ekologicznymi.	Działania realizowane w ramach zadania przyczynią się do zwiększenia bioróżnorodności, poprawy stabilności ekosystemów oraz ograniczenia postępującej degradacji siedlisk. Zastosowanie odpowiednich, selektywnych metod usuwania pozwoli zminimalizować ryzyko negatywnych oddziaływań na pozostałe komponenty środowiska. Ewentualne oddziaływania na etapie realizacji będą miały charakter lokalny i krótkotrwały, natomiast w perspektywie długoterminowej przedsięwzięcie wpłynie korzystnie na stan i funkcjonowanie ekosystemów doliny Wieprza.
Budowa punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK) oraz edukacja w zakresie zasad segregacji.	Działanie w sposób bezpośredni i długofalowy przyczyni się do poprawy stanu środowiska naturalnego na terenie gminy. Utworzenie PSZOK-u umożliwi mieszkańcom legalne i wygodne przekazywanie odpadów problemowych (np. zużytego sprzętu elektrycznego, odpadów wielkogabarytowych, chemikaliów), co w połączeniu z działaniami edukacyjnymi zredukuje ryzyko ich nielegalnego składowania w lasach, na polach czy poboczach dróg, co ograniczy degradację gleby, zanieczyszczenie wód gruntowych i powierzchniowych oraz zmniejszy zagrożenie dla ludzi, zwierząt i roślin. Na etapie budowy inwestycji obiekty z nią związane zostaną wyposażone w odpowiednie zabezpieczenia techniczne, takie jak: utwardzona i uszczelniona nawierzchnia, system odwodnienia i retencji, kontenery do selektywnej zbiórki, zadaszenie dla odpadów wrażliwych, a także ogrodzenie i monitoring – co ogranicza ryzyko przedostania się zanieczyszczeń do środowiska. Należy zaznaczyć, że na wykonawcach poszczególnych zadań, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

Działanie	Oddziaływanie
Działania na rzecz rozwoju OZE, w tym na obiektach publicznych.	Planowane zadania mają jednoznaczny charakter proekologiczny, a ich celem jest poprawa stanu środowiska, a w kontekście długofalowym również klimatu. Przed rozpoczęciem prac związanych z montażem OZE zarządca powinien wykonać ekspertyzę przyrodniczą stwierdzającą obecność lub brak chronionych gatunków ptaków i nietoperzy w danym obiekcie budowlanym. Ekspertyzę powinna wykonać osoba merytorycznie związana z ornitologią (ptaki) i chiropterologią (nietoperze). W przypadku konieczności zniszczenia podczas prac siedlisk ptaków objętych ochroną, należy uzyskać zezwolenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, przy jednoczesnym zapewnieniu zastępczych miejsc lęgowych np.: poprzez zawieszenie budek lęgowych dla ptaków i budek lub schronów dla nietoperzy. Poza tym termin i sposób wykonania prac należy dostosować do okresów lęgowych zwierząt. Przy montażu instalacji odnawialnych źródeł energii niezwykle istotne jest przeprowadzenie odpowiedniej analizy celem ograniczenia ryzyka wystąpienia pól elektromagnetycznych. Elementy systemu, takie jak panele fotowoltaiczne, falowniki, rozdzielnice, transformatory oraz trasy kablowe, generują pola elektromagnetyczne o różnym natężeniu. Ich niewłaściwe rozmieszczenie lub brak analizy może prowadzić do przekroczenia dopuszczalnych poziomów oddziaływania na ludzi, co jest regulowane przepisami prawa oraz normami technicznymi. Analiza pól elektromagnetycznych pozwala na ocenę wpływu instalacji OZE na zdrowie użytkowników i osób przebywających w pobliżu, a także na kompatybilność elektromagnetyczną innych urządzeń. Dzięki temu możliwe jest odpowiednie zaplanowanie lokalizacji urządzeń, zachowanie bezpiecznych odległości oraz zastosowanie właściwych zabezpieczeń i ekranowania. W efekcie instalacja OZE jest nie tylko wydajna, ale również bezpieczna, zgodna z obowiązującymi wymaganiami i przyjazna dla otoczenia.

9. Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko

Przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko określone zostały w §2 i §3 ust 1 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. 2019 poz. 1839 z późn. zm.).

Inwestycje traktowane jako mogące zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko mogą być realizowane w ramach działań z zakresu:

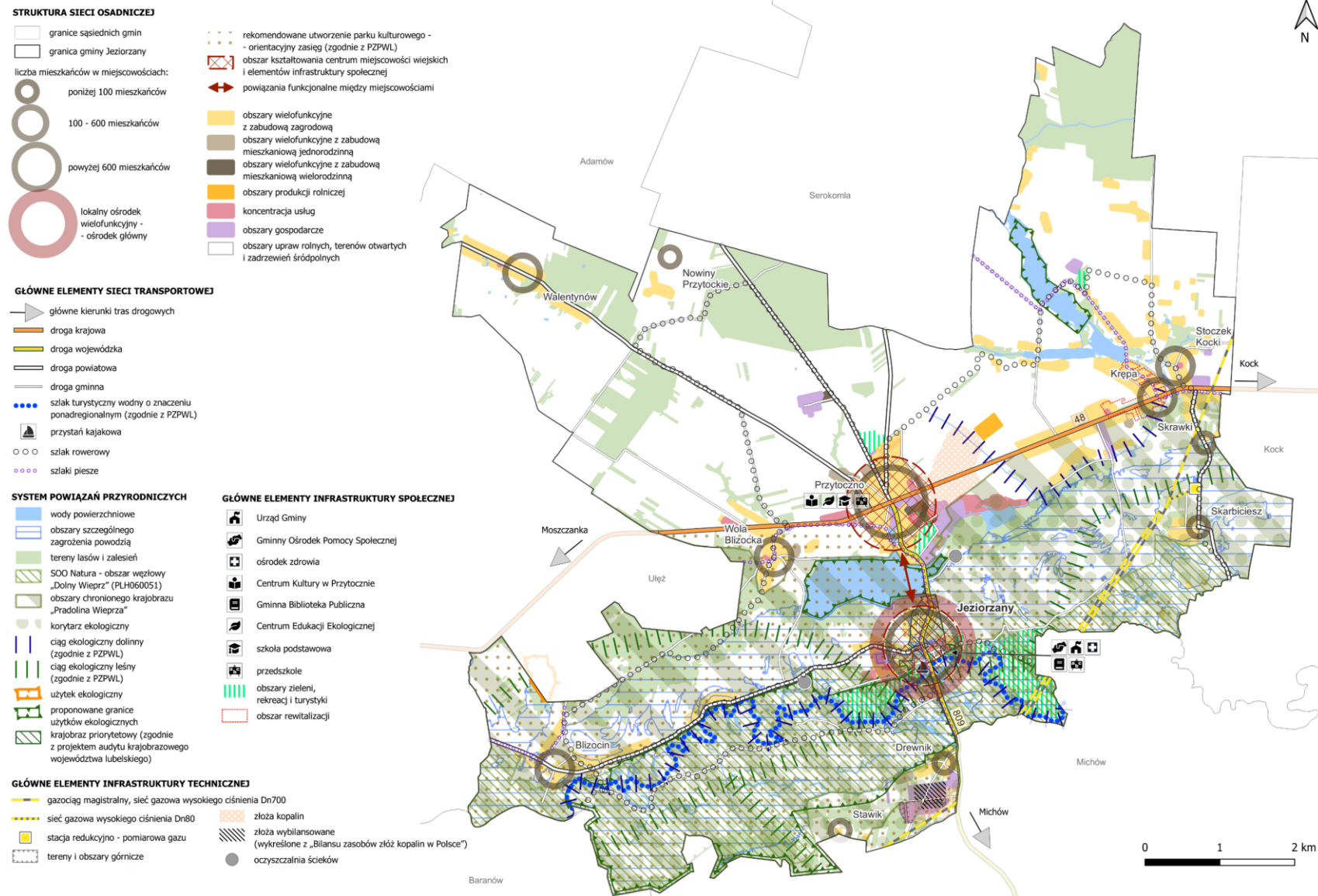
- 1) budowy/rozbudowy infrastruktury drogowej;
- 2) budowy/rozbudowy infrastruktury wodno-kanalizacyjnej oraz towarzyszącej;
- 3) prac związanych z retencją wód;
- 4) uzbrojenia terenów.

Warto podkreślić, że na wykonawcach poszczególnych inwestycji, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach, których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko. W konsekwencji realizacja powyższych przedsięwzięć skutkować będzie poprawą stanu środowiska na danym terenie. Ponadto ich realizacja:

- posiada związek z rozwiązywaniem problemów ochrony środowiska na terenie gminy;
- służy wspieraniu zrównoważonego rozwoju;
- służy wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska.

Strategia Rozwoju Gminy Jeziorzany na lata 2025-2040 nie stanowi opracowania planistycznego, a jedynie dokument strategiczny. W związku z tym na obecnym etapie nie jest możliwe wskazane dokładnych lokalizacji przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach ww. dokumentu. Niemniej jednak Strategia zakłada ich orientacyjne położenie, które zostało zilustrowane na poniższych rysunkach. Należy zaznaczyć, że ich realizacja będzie zgodna z Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego, a w przypadku inwestycji mogących potencjalnie negatywnie oddziaływać na środowisko poprzedzona zostanie odpowiednimi procedurami, celem uzyskania stosownych decyzji i zgód środowiskowych.

Rysunek 35. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Jeziorzany

9.1. Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody

Na terenie gminy Jeziorzany występują następujące formy ochrony przyrody:

- obszar natura 2000 Dolny Wieprz;
- obszar chronionego krajobrazu Pradolina Wieprza.

Kształtowanie zagospodarowania terenów w obszarach chronionych odbywa się w dostosowaniu do przedmiotu ochrony oraz zgodnie z przepisami w zakresie ochrony przyrody oraz dokumentami nadrzędnymi.

Na etapie oceny ogólnego dokumentu nie jest możliwe dokonanie szczegółowej oceny poszczególnych elementów przyrody, na które mogą mieć wpływ inwestycje wyznaczone w ramach *Strategii Rozwoju Gminy Jeziorzany na lata 2025-2040*. Niemniej jednak w prognozie wskazano możliwość oddziaływania, które powinno być określone szczegółowo oraz być przedmiotem odpowiednich uzgodnień i decyzji administracyjnych na etapie przygotowania poszczególnych inwestycji. Potencjalne negatywne oddziaływania mogą zostać zminimalizowane poprzez uwzględnione potrzeby przedmiotów ochrony oraz wdrożone działania minimalizujące.

Ogólne zapisy Strategii wpłyną pozytywnie na obiekty prawnie chronione na terenie gminy Jeziorzany. Strategia nie zawiera propozycji działań, które byłyby sprzeczne lub zagrażające tym obszarom. Dla działań w odniesieniu do gatunków objętych ochroną prawną, przed przystąpieniem do prac, konieczne jest uzyskanie odrębnego zezwolenia w trybie art. 56 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2026 poz. 13 z późn. zm.) Działania inwestycyjne prowadzone na terenach objętych formami ochrony przyrody muszą być tak prowadzone, aby nie naruszać przedmiotu ich ochrony oraz nie wpływać znacząco negatywnie na integralność tych obszarów, nie powodować przerwania integralności, ciągłości siedlisk, nie wprowadzać barier. Wszystkie plany i inwestycje, które nie będą wywierały istotnie negatywnego wpływu na obszary chronione, są dopuszczalne. Każde działanie, które powodowałoby znaczący negatywny wpływ musi uwzględniać konieczność przeprowadzenia działań mających zminimalizować to oddziaływanie.

Przedstawione przedsięwzięcia w głównej mierze realizowane będą poza obszarami chronionymi, w obrębie już istniejących obiektów infrastrukturalnych i budowlanych, w obszarach zabudowanych, o określonej antropopresji i ograniczonych zasobach przyrodniczych, w związku z czym ich potencjalny wpływ na obszary chronione, będzie znacząco ograniczony. W przypadku przedstawionych przedsięwzięć główne oddziaływania na środowisko przyrodnicze, rozumiane w tym przypadku jako świat roślin i zwierząt, związane będą z prowadzeniem prac remontowo-budowlanych, powodujących przede wszystkim emisję zanieczyszczeń do powietrza i hałasu do środowiska oraz z obecnością

nadmiernej ilości ludzi i sprzętu budowlanego. Oddziaływania te będą miały charakter krótkotrwały i przemijający, nie powodujący trwałych zmian w ekosystemach przyrodniczych. W przypadku powyższych przedsięwzięć nie przewiduje się znaczącego powiększania obszarów trwale zabudowanych, co chroni środowisko przed znaczącą utratą nowych powierzchni biologicznie czynnych.

Realizacja założeń projektu Strategii może wiązać się z wystąpieniem negatywnych oddziaływań, jednak będą one miały przeważnie charakter krótkoterminowy i chwilowy. Oddziaływania te będą polegały na emisji hałasu i spalin w związku z realizacją prac budowlanych, zagrożeniu zniszczenia lub zamurowywania siedlisk ptaków podczas termomodernizacji budynków, ograniczeniu powierzchni gleb w związku z prowadzeniem prac budowlanych, usuwaniu drzew i krzewów podczas realizacji inwestycji, płoszeniu zwierząt w trakcie wykonywania prac.

Działania z zakresu termomodernizacji, a także montaż odnawialnych źródeł energii takich jak ogniwa fotowoltaiczne i kolektory solarne na budynkach, mogą potencjalnie stanowić zagrożenie dla chronionych gatunków ptaków i nietoperzy. Dlatego przy tego typu pracach szczególną uwagę należy zwrócić na występowanie miejsc lęgowych jerzyków zwyczajnych (*Apus apus*) oraz wróbli (*Passer domesticus*) (objętych ścisłą ochroną gatunkową). W przypadku stwierdzenia stanowisk nietoperzy, należy prowadzić prace poza sezonem hibernacji (listopad – marzec). W przypadku stwierdzenia występowania miejsc lęgowych ptaków należy powstrzymać się od prowadzenia prac w sezonie lęgowym (od marca do sierpnia), aby nie doprowadzić do zniszczenia gniazd. Istotne jest również zamknięcie otwartych stropodachów ocieplonych materiałem sypkim i umieszczenie budek lęgowych w obrębie budynków. W obrębie obiektów, w których stwierdzono występowanie jerzyków konieczne jest wieszanie budek (skrzynek) lęgowych o specjalnej konstrukcji. Warto nadmienić, że prace prowadzone na budynkach, na których stwierdzono gniazdowanie jerzyków zgodnie z ustawą o ochronie przyrody z 16 kwietnia 2004 r. wymagają zgody Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Zgodnie z ww. ustawą obowiązuje zakaz niszczenia siedlisk i ostoi ptaków chronionych, w związku z tym każdy przypadek podjęcia prac skutkujących ograniczeniem dostępu jerzyków do miejsc ich regularnego występowania i rozrodu należy kwalifikować, jako niszczenie miejsc lęgowych i schronień tego gatunku. Oznacza to, że prace tego rodzaju mogą być prowadzone wyłącznie po uzyskaniu zezwolenia RDOŚ na odstępstwo od zakazu niszczenia siedlisk i ostoi ptaków. Planowane działanie może być realizowane przy zachowaniu przepisów odrębnych odnoszących się do ochrony środowiska i przyrody.

Projekt Strategii nie wskazuje dokładnych lokalizacji większości działań, w związku z powyższym analizę można przeprowadzić w oparciu o ogólne założenia. Należy pamiętać, że jeśli dojdzie do realizacji przedsięwzięć o określonym negatywnym znaczącym oddziaływaniu na środowisko, będą one

poddane także odpowiedniej procedurze oceny oddziaływania oraz będą zgodne z aktami prawa miejscowego. Ponadto, zadania będą prowadzone mając na uwadze zasadę zrównoważonego rozwoju, w tym konieczność utrzymania równowagi przyrodniczej i racjonalną gospodarkę zasobami środowiska.

Oddziaływania na obszary NATURA 2000

Zgodnie z ustawą z dn. 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2026 poz. 13 z późn. zm.) zabrania się, z zastrzeżeniem art. 34, podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami. W obszarach Natura 2000 nie wprowadza się zakazów za pomocą aktów prawnych jak dla pozostałych obszarowych form ochrony przyrody, a ograniczenia realizacji pewnych inwestycji wynikają z zagrożeń i presji związanych z poszczególnymi przedmiotami ochrony oraz celów ochrony określonych dla każdego obszaru indywidualnie.

Tabela 32. Zagrożenia zidentyfikowane dla przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Dolny Wieprz

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis zagrożenia
		istniejące	potencjalne	
1.	3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>	X Brak zagrożeń i nacisków		
			D03.02.01 Szlaki żeglugowe, szlaki towarowe	Budowa drogi wodnej E40 w obszarze spowoduje niekorzystne zmiany hydrologiczne oraz zmniejszenie powierzchni siedliska.
			I01 Obce gatunki inwazyjne	Obecność moczarki kanadyjskiej, oddziaływanie o charakterze wewnętrznym.
			K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja)	Proces naturalny przebiegający w odizolowanych od koryta rzeki zbiornikach, oddziaływanie o charakterze wewnętrznym.
			K02.03 Eutrofizacja (naturalna)	Proces naturalny powiązany z procesem sukcesji, przebiegający w odizolowanych od koryta rzeki zbiornikach, oddziaływanie o charakterze wewnętrznym
			A02.01 Intensyfikacja rolnictwa	W obszarze istnieją użytki rolne. Postępująca intensyfikacja działalności rolniczej przyczyni się do eutrofizacji
2.	3270 Zalewane muliste brzoża rzek	X Brak zagrożeń i nacisków		
			D03.02.01 Szlaki żeglugowe, szlaki towarowe	Budowa drogi wodnej E40 w obszarze spowoduje niekorzystne zmiany hydrologiczne oraz zmniejszenie powierzchni siedliska
			J02.05 Modyfikowanie funkcjonowania wód – ogólnie	Zagrożenie potencjalne polegające na przebudowie koryta rzeczno, budowie infrastruktury hydrotechnicznej, itp.
			J02.02 Usuwanie osadów (mułu)	Zagrożenie polegające na bagrowaniu przy tzw. oczyszczaniu rzeki.
3.	6120 Ciepłolubne śródlądowe murawy napiaskowe <i>Koelerion glaucae</i>		J01.01 Wypalanie	Nielegalne wypalanie muraw, przylegających trzcinowisk, łąk i nieużytków powoduje zmiany w składzie gatunkowym runa oraz wyjąłwienie gleby.
		A03.03 Zaniechanie/brak koszenia		Zaniechanie użytkowania kośnego, które prowadzi do rozwoju drzew i krzewów.
		I01 Obce gatunki inwazyjne		Ekspansja nawłoci późnej na niekoszonych łąkach, oddziaływanie o charakterze wewnętrznym.
			C03 Wykorzystywanie odnawialnej energii abiotycznej	Przeznaczanie terenów pod inwestycje z zakresu: odnawialne źródła energii.

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis zagrożenia
		istniejące	potencjalne	
			D03.02.01 Szlaki żeglugowe, szlaki towarowe	Budowa drogi wodnej E40 w obszarze spowoduje niekorzystne zmiany hydrologiczne oraz zmniejszenie powierzchni siedliska.
			K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja)	Proces naturalny, potencjalne zagrożenie stanowi wkraczanie gatunków niezwiązanych ze składem siedliska (np. z łąk).
4.	6430 Ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvulalia sepium</i>)	I01 Obce gatunki inwazyjne		Obecność kolczurki klapowanej.
			D03.02.01 Szlaki żeglugowe, szlaki towarowe	Budowa drogi wodnej E40 w obszarze spowoduje niekorzystne zmiany hydrologiczne oraz zmniejszenie powierzchni siedliska.
			J02.05 Modyfikowanie funkcjonowania wód – ogólnie	Zagrożenie polegające na przebudowie koryta rzeczno, budowie infrastruktury hydrotechnicznej, itp.
5.	6510 Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	I01 Obce gatunki inwazyjne	J01.01 Wypalanie	Nielegalne wypalanie muraw, przylegających trzcinowisk, łąk i nieużytków powoduje zmiany w składzie gatunkowym runa oraz wyjąłowanie gleby.
				Ekspansja nawłoci późnej na niekoszonych łąkach, intensywność niska, oddziaływanie o charakterze wewnętrznym.
			A02 Zmiana sposobu uprawy	Brak opłacalności wynikającej z użytkowania łąkowopasterskiego może spowodować zamianę siedlisk łąkowych w grunty orne.
			A03.03 Zaniechanie/brak koszenia	Zaniechanie użytkowania kośnego, które prowadzi do rozwoju drzew i krzewów.
			A08 Nawożenie (nawozy sztuczne)	Stosowanie nawozów w celu zwiększenia wydajności produkcyjnej łąk spowoduje wzrost żyzności siedliska oraz zmiany w strukturze i składzie gatunkowym siedlisk łąkowych.
			C03 Wykorzystywanie odnawialnej energii abiotycznej	Przeznaczanie terenów pod inwestycje z zakresu odnawialne źródła energii.
			D03.02.01 Szlaki żeglugowe, szlaki towarowe	Budowa drogi wodnej E40 w obszarze spowoduje niekorzystne zmiany hydrologiczne oraz zmniejszenie powierzchni siedliska
			E01.03 Zabudowa rozproszona	Przeznaczanie terenów pod zabudowę mieszkaniową i rekreacyjną.

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis zagrożenia
		istniejące	potencjalne	
6.	7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	U Nieznane zagrożenie lub nacisk	U Nieznane zagrożenie lub nacisk	W związku z brakiem stwierdzenia siedliska w obszarze nie zdefiniowano zagrożeń.
7.	91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe, <i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinosoincanae</i> , olsy źródliskowe	I01 Obce gatunki inwazyjne		Obecność klonu jesionolistnego.
			B02.02 Wycinka lasu	Zagrożenie potencjalne powiązane z pracami regulacyjnymi koryta rzeki oraz nielegalnym pozyskaniem surowca drzewnego
			B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew	Zagrożenie potencjalne powiązane z pracami regulacyjnymi koryta rzeki.
			D03.02.01 Szlaki żeglugowe, szlaki towarowe	Budowa drogi wodnej E40 w obszarze spowoduje niekorzystne zmiany hydrologiczne oraz zmniejszenie powierzchni siedliska.
			E03.01 Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych/obiektów	Nielegalne wysypiska śmieci oraz akumulacja odpadów z gospodarstw domowych, głównie plastikowych, naniesionych przez wody rzeczne.
			H01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych)	Zagrożenie związane z nielegalnym zrzutem nieczystości do wód płynących i kumulacją zanieczyszczeń w siedlisku.
			J01.01 Wypalanie	Zagrożenie polegające na wnikięciu pożaru do siedliska, powiązane z nielegalnym wypalaniem łąk, trzcinowisk, nieużytków.
			J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie	Zagrożenie potencjalne związane z intensyfikacją zabiegów melioracyjnych oraz regulacją koryta rzeki
			J02.03.02 Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych	Zagrożenie związane z przekształcaniem koryt rzecznych, budową urządzeń spiętrzających, poborem wód do zasilania kanałów, itp

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis zagrożenia
		istniejące	potencjalne	
8.	1428 Marsylia czterolistna <i>Marsilea quadrifolia</i>	K04.01 Konkurencja		Zarastanie stanowisk przez inne gatunki roślin. Wypieranie marsylii z jej siedlisk przez zagęszczające się kępy pałek wodnych bądź salwinie pływająca.
			F02.03 Wędkarstwo	Ścinanie liści przez żyłkę oraz możliwe usuwanie roślin na "stanowiskach wędkarskich"
			G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie	Wydeptywanie roślin przez osoby wędkujące i kąpiące się.
		M01.01 zmiana temperatury (np. wzrost temperatury i temperatur skrajnych)		Bylina mało odporna na mróz. Zimowanie rośliny uzależnione od głębokości zamarzania zbiornika i związanego z tym obumierania rozłogów na dnie. W zimie 2009 roku warunki pogodowe sprawiły wymarznąć ok. 90% kęp.
			M01.02 susze i zmniejszenie opadów	Prowadzące do trwałego obniżenia się poziomu wody, co prowadzi do przyspieszonej sukcesji trzciny i roślin drzewiastych
			K05.02 zmniejszenie płodności / depresja genetyczna u roślin (w tym kojarzenie krewniacze)	Brak rozmnożeń generatywnych gatunku – roślina nie wydaje sporokarpów.
9.	1130 Boleń <i>Aspius aspius</i>	X Brak zagrożeń i nacisków		
			D03.02.01 Szlaki żeglugowe, szlaki towarowe	Budowa drogi wodnej E40 w obszarze spowoduje niekorzystne zmiany hydrologiczne
			H01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych)	Zagrożenie związane z nielegalnym zrzutem nieczystości do wód płynących.
			J02 Spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych	Zagrożenie związane z przekształcaniem koryt rzecznych, budową urządzeń spiętrzających, poborem wód do zasilania kanałów, itp.

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis zagrożenia
		istniejące	potencjalne	
10.	1145 Piskorz <i>Misgurnus fossilis</i>	X Brak zagrożeń i nacisków		
			D03.02.01 Szlaki żeglugowe, szlaki towarowe	Budowa drogi wodnej E40 w obszarze spowoduje niekorzystne zmiany hydrologiczne
			H01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych)	Zagrożenie związane z nielegalnym zrzutem nieczystości do wód stojących i płynących.
			I01 Obce gatunki inwazyjne	Zagrożenie potencjalne stanowi konkurencja z gatunkami obcymi geograficznie – trawianką <i>Perccottus glenii</i> .
			J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie	Zagrożenie związane z intensyfikacją prac melioracyjnych
			K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja)	Zagrożenie związane z naturalnymi procesami zarastania małych zbiorników wodnych, starorzeczy przyczyniający się do zaniku potencjalnych miejsc bytowania.
11.	1188 Kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>	X Brak zagrożeń i nacisków		
			D03.02.01 Szlaki żeglugowe, szlaki towarowe	Budowa drogi wodnej E40 w obszarze spowoduje niekorzystne zmiany hydrologiczne.
			H01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych)	Zagrożenie potencjalne związane z nielegalnym zrzutem nieczystości do wód stojących i płynących.
			J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie	Zagrożenie związane z intensyfikacją prac melioracyjnych.
			K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja)	Zagrożenie związane z naturalnymi procesami zarastania małych zbiorników wodnych, starorzeczy przyczyniający się do zaniku potencjalnych miejsc bytowania
			K03.04 Drapieżnictwo	W niektórych zbiornikach trwałych może nastąpić zagrożenie ze strony drapieżnych gatunków ryb

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis zagrożenia
		istniejące	potencjalne	
12.	1355 Wydra europejska <i>Lutra lutra</i>	X Brak zagrożeń i nacisków		
			D03.02.01 Szlaki żeglugowe, szlaki towarowe	Budowa drogi wodnej E40 w obszarze spowoduje niekorzystne zmiany hydrologiczne
			F03.02.03 Chwytywanie, trucie, kłusownictwo	Zagrożenie polegające na nielegalnym pozyskaniu gatunku.
			H01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych)	Zagrożenie związane z nielegalnym zrzutem nieczystości do wód stojących i płynących.
			J02.03.02 Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych	Podniesienie brzegów rzeki, tworzenie nasypów – tworzenie barier uniemożliwiających korzystanie z potencjalnych łowisk
			J02.05 Modyfikowanie funkcjonowania wód – ogólnie	Zagrożenie polegające na przebudowie koryta rzecznej, budowie infrastruktury hydrotechnicznej, itp – tworzenie barier uniemożliwiających migrację gatunku.
			J02.10 Gospodarka roślinnością wodną i przybrzeżną na potrzeby odwodnienia	Likwidacja naturalnych schronień.
13.	1337 Bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	X Brak zagrożeń i nacisków		
			H01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych)	Zagrożenie związane z nielegalnym zrzutem nieczystości do wód stojących i płynących.
			D03.02.01 Szlaki żeglugowe, szlaki towarowe	Budowa drogi wodnej E40 w obszarze spowoduje niekorzystne zmiany hydrologiczne.
			F03.02.03 Chwytywanie, trucie, kłusownictwo	Zagrożenie polegające na nielegalnym pozyskaniu gatunku.

źródło: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 18 listopada 2025 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolny Wieprz PLH060051

Tabela 33. Cele działań ochronnych wyznaczone dla przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Dolny Wieprz

Lp.	Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych
1.	3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>	1. Zachowanie powierzchni siedliska w obszarze z uwzględnieniem naturalnych procesów na poziomie 202,56 ha, co odpowiada ocenie FV wskaźnika „powierzchnia siedliska”. 2. Zachowanie dużej różnorodności fitocentotycznej zbiorowisk z obecnością nymfeidów i elodeidów do 50% pokrycia powierzchni siedliska w starorzeczach, co odpowiada ocenie FV wskaźnika „charakterystyczna kombinacja zbiorowisk w obrębie transektu”. 3. Zachowanie siedliska bez udziału gatunków obcych i inwazyjnych (dopuszcza się występowanie moczarki kanadyjskiej), co odpowiada ocenie FV wskaźnika „gatunki wskazujące na degenerację siedliska”. 4. Utrzymanie słabo zielonej, słabo przezroczystej lub brązowo-przezroczystej barwy wody, co odpowiada ocenie FV dla wskaźnika „barwa wody”. 5. Utrzymanie przewodnictwa elektrolitycznego na poziomie nie większym niż 600 µS/cm, co odpowiada ocenie FV wskaźnika „konduktywność (przewodnictwo elektrolityczne)”. 6. Zachowanie widzialności krążka Secchiego >2,5 m, co odpowiada ocenie FV dla wskaźnika „przezroczystość wody” na 97% powierzchni siedliska. 7. Zachowanie pH 6,5-7,9, co odpowiada ocenie FV wskaźnika „odczyn wody”.
2.	3270 Zalewane muliste brzegi rzek	1. Zachowanie powierzchni siedliska w obszarze z uwzględnieniem naturalnych procesów na poziomie 9,29 ha, co odpowiada ocenie FV wskaźnika „powierzchnia siedliska”. 2. Utrzymanie jednorodnej struktury przestrzennej siedliska; dopuszcza się małą fragmentację wynikającą głównie z działania czynników naturalnych, co odpowiada ocenie FV wskaźnika „struktura przestrzenna płatów siedliska”. 3. Utrzymanie na stanowisku więcej niż 4 gatunki charakterystyczne dla siedliska, co odpowiada ocenie FV dla wskaźnika „gatunki charakterystyczne”. 4. Zachowanie siedliska bez udziału gatunków inwazyjnych, co odpowiada ocenie FV dla wskaźnika „obecne gatunki inwazyjne”. 5. Zachowanie siedliska, w którym udział gatunków ekspansywnych nie przekracza 10% powierzchni siedliska, co odpowiada ocenie FV dla wskaźnika „gatunki ekspansywne roślin zielnych”. 6. Zachowanie dobrze zachowanych płatów na poziomie nie mniejszym niż 80% powierzchni zajętej przez siedlisko, co odpowiada ocenie FV dla wskaźnika „udział dobrze zachowanych płatów siedliska”. 7. Utrzymanie siedliska z dominacją gatunków charakterystycznych, co odpowiada ocenie FV dla wskaźnika „gatunki dominujące”. 8. Utrzymanie siedliska, gdzie wszystkie wskaźniki kardynalne oceniono FV, a pozostałe na UI, co odpowiada ocenie FV dla wskaźnika „ogólnie struktura i funkcje”.
3.	6430 Ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	1. Zachowanie powierzchni siedliska w obszarze z uwzględnieniem naturalnych procesów na poziomie 10,00 ha, co odpowiada ocenie FV wskaźnika „powierzchnia siedliska”. 2. Utrzymanie na stanowisku co najmniej 2 gatunków charakterystycznych dla siedliska, co odpowiada ocenie UI dla wskaźnika „gatunki charakterystyczne” na całej powierzchni siedliska. 3. Zmniejszenie pokrycia przez gatunki inwazyjne do co najmniej 1%, co odpowiada poprawie oceny z U2 na UI wskaźnika „obecne gatunki inwazyjne”. 4. Utrzymanie naturalnego charakteru rzeki Wieprz, co odpowiada ocenie FV dla wskaźnika „naturalność koryta rzeczno (brak regulacji)”.

Lp.	Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych
4.	6120* Ciepłolubne śródlądowe murawy napiaskowe <i>Koelerion glaucae</i>	1. Zachowanie powierzchni siedliska w obszarze z uwzględnieniem naturalnych procesów na poziomie 26,59 ha, co odpowiada ocenie FV wskaźnika „powierzchnia siedliska”. 2. Utrzymanie na stanowisku co najmniej 5 gatunków roślin naczyniowych spośród wymienionych gatunków charakterystycznych dla siedliska, co odpowiada ocenie FV dla wskaźnika „gatunki charakterystyczne”. 3. Zachowanie siedliska bez udziału gatunków inwazyjnych na co najmniej 90% stanowisk siedliska w obszarze, co odpowiada ocenie FV dla wskaźnika „obce gatunki inwazyjne” oraz poprawa tego wskaźnika z U2 na UI na pozostałej powierzchni siedliska. 4. Zachowanie siedliska bez udziału gatunków ekspansywnych roślin zielnych. (dopuszcza się ewentualnie jeden gatunek występujący pojedynczo) na co najmniej 90% stanowisk siedliska w obszarze, co odpowiada ocenie FV dla wskaźnika „rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych”, a także poprawa tego wskaźnika z UI na FV na pozostałej powierzchni siedliska. 5. Utrzymanie siedliska pokrytego sporadycznie przez krzewy i podrosty drzew (poniżej 10% powierzchni siedliska), co odpowiada ocenie FV wskaźnika „ekspansja krzewów i podrostu drzew”. 6. Zachowanie mozaiki zbiorowisk z murawami szczotlichowymi lub bliźniczkowymi, co odpowiada ocenie FV dla wskaźnika „struktura przestrzenna płatów muraw w obrębie co najmniej 90% stanowisk siedliska. w obszarze
5.	6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	1. Zachowanie powierzchni siedliska w obszarze z uwzględnieniem naturalnych procesów na poziomie 1565,15 ha, co odpowiada ocenie FV wskaźnika „powierzchnia siedliska”. 2. Utrzymanie siedliska bez fragmentacji (dopuszcza się nieznaczłą fragmentację), co odpowiada ocenie FV dla wskaźnika „struktura przestrzenna płatów siedliska”. 3. Utrzymanie, co najmniej 5 gatunków charakterystycznych dla zbiorowiska <i>Arrhenatherion elatioris</i>, a co najmniej 4 dla zbiorowiska <i>Poa pratensis-Festuca rubra</i>, co odpowiada ocenie FV dla wskaźnika „gatunki charakterystyczne”. 4. Zachowanie siedliska bez udziału gatunków panujących lub status dominanta osiągają gatunki charakterystyczne dla siedliska, co odpowiada ocenie FV wskaźnika „gatunki dominujące”. 5. Zachowanie siedliska bez udziału gatunków inwazyjnych (dopuszcza się obecność pojedynczych osobników gatunku o niskim stopniu inwazyjności), co odpowiada ocenie FV dla wskaźnika „obce gatunki inwazyjne”. 6. Utrzymanie siedliska z niewielkim pokryciem przez gatunki ekspansywne (poniżej 20% powierzchni), ale zupełnie pozbawionym gatunków silnie ekspansywnych, co odpowiada ocenie FV dla wskaźnika „gatunki ekspansywne roślin zielnych”. 7. Utrzymanie siedliska pokrytego przez krzewy i podrosty drzew na powierzchni mniejszej niż 1% w transekcie, co odpowiada ocenie FV dla wskaźnika „ekspansja krzewów i podrostu drzew”. 8. Utrzymanie płatów dobrze zachowanych na co najmniej 80% powierzchni transektu, co odpowiada ocenie FV dla wskaźnika „udział dobrze zachowanych płatów siedliska”. 9. Zachowanie martwej materii organicznej na poziomie mniejszym niż 2 cm, co odpowiada ocenie FV dla wskaźnika „wojłok”.
6.	7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	Nie określa się. Weryfikacja występowania siedliska przyrodniczego w obszarze.

Lp.	Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych
7.	91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe, <i>Salicetum albae, Populetum albae, Alnenion glutinosoincanae</i> , olsy źródliskowe	1. Zachowanie powierzchni siedliska w obszarze z uwzględnieniem naturalnych procesów na poziomie 119,26 ha, co odpowiada ocenie FV wskaźnika „powierzchnia siedliska”. 2. Utrzymanie kombinacji florystycznej typowej dla łągu, co odpowiada ocenie FV wskaźnika „gatunki charakterystyczne”. 3. Zachowanie we wszystkich warstwach dominacji gatunków typowych dla siedliska, co stanowi ocenę FV wskaźnika „gatunki dominujące”. 4. Zmniejszenie udziału gatunków obcych geograficznie w drzewostanie do poziomu wynoszącego mniej niż 1%, co odpowiada poprawie z U1 na FV wskaźnika „gatunki obce geograficznie w drzewostanie”. 5. Zachowanie siedliska, gdzie dopuszcza się występowanie pojedynczych inwazyjnych gatunków obcych, licznie dopuszcza się występowanie tylko jednego gatunku (kolczurka klapowana), co odpowiada ocenie U1 wskaźnika „inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie”. 6. Utrzymanie aktualnego stanu występowania mało ekspansywnych apofitów nie ograniczających znacząco różnorodności runa, co odpowiada ocenie FV wskaźnika „ekspansywne gatunki rodzime”. 7. Utrzymanie zasobów martwego drewna na poziomie minimum 10m3 /ha, co odpowiada ocenie U1 wskaźnika „martwe drewno”. 8. Utrzymanie zasobów martwego drewna leżącego lub stojącego o długości powyżej 3 m i grubości powyżej 50 cm na poziomie co najmniej 3 szt/ha, co odpowiada ocenie U1 wskaźnika „martwe drewno wielkowymiarowe”. 9. Utrzymanie naturalnego charakteru rzeki Wieprz, co odpowiada ocenie FV wskaźnika „naturalność koryta rzecznego”. 10. Zachowanie normalnej dla danego siedliska dynamiki zalewów oraz przewodnienia podłoża, co odpowiada ocenie FV wskaźnika „reżim wodny, w tym rytm zalewów”. 11. Zachowanie siedliska, gdzie udział drzew starszych niż 50 lat stanowi 50 %, co odpowiada ocenie U1 wskaźnika „wiek drzewostanu”. 12. Zachowanie naturalnej i zróżnicowanej pionowej struktury roślinności, co odpowiada ocenie FV dla wskaźnika „pionowa struktura roślinności”. 13. Utrzymanie siedliska z naturalnym odnowieniem, co odpowiada ocenie U1 dla wskaźnika „naturalne odnowienie drzewostanu”. 14. Brak zniszczonego runa i gleby w wyniku pozyskiwania drewna, co odpowiada ocenie FV dla wskaźnika „zniszczenia runa i gleby związane z pozyskiwaniem drewna”. 15. Zachowanie siedliska, gdzie nie występują inne zniekształcenia np. rozjeżdżanie, rozdeptywanie itp., co odpowiada ocenie FV dla wskaźnika „inne zniekształcenia”.
8.	1130 Boleń <i>Aspius aspius</i>	1. Zachowanie gatunku w obszarze na poziomie co najmniej 500 osobników, na minimum 3 stanowiskach, co odpowiada ocenie U2 dla wskaźnika „liczebność”. 2. Utrzymanie średniej arytmetycznej z ocen 6 elementów hydromorfologicznych: geometria koryta, substrat denny, charakterystyka przepływu, charakter i modyfikacja brzegów, mobilność koryta oraz ciągłość cieku (na podstawie protokołu hydromorfologicznego) na poziomie nie przekraczającym 2,5, co odpowiada ocenie FV dla wskaźnika „jakość hydromorfologiczna” na powierzchni 200 ha w obszarze.
9.	1145 Piskorz <i>Misgurnus fossilis</i>	1. Zachowanie gatunku w obszarze na poziomie co najmniej 50 osobników, co odpowiada ocenie U2 dla wskaźnika „liczebność”. 2. Utrzymanie średniej arytmetycznej z ocen 6 elementów hydromorfologicznych: geometria koryta, substrat denny, charakterystyka przepływu, charakter i modyfikacja brzegów, mobilność koryta oraz ciągłość cieku (na podstawie protokołu hydromorfologicznego) na poziomie nie przekraczającym 3,4, co odpowiada ocenie U1 dla wskaźnika „jakość hydromorfologiczna”

Lp.	Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych
10.	1188 Kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>	1. Utrzymanie liczebności populacji gatunku na poziomie co najmniej 200 osobników, co odpowiada ocenie FV dla wskaźnika „liczebność”. 2. Utrzymanie co najmniej 12 stanowisk gatunku na łącznej powierzchni około 387 ha, co odpowiada ocenie FV
11.	1355 Wydra europejska <i>Lutra lutra</i>	1. Utrzymanie liczebności populacji gatunku w obszarze na poziomie co najmniej 10 osobników, co odpowiada ocenie FV dla wskaźnika „liczebność”. Utrzymanie szerokości cieku powyżej 3 m w ponad 50% punktów monitoringowych; utrzymanie dostępności zbiorników wodnych (kompleksów) o powierzchni powyżej 30 ha w ponad 10% punktów monitoringowych, a także mniejszych zbiorników wodnych (stałych lub efemerycznych) o powierzchni powyżej 30 ha w 5-10% punktów monitoringowych, co odpowiada ocenie FV dla wskaźnika „udział siedliska kluczowego dla gatunku”. 2. Utrzymanie średniego stopnia pokrycia brzegów zadrzewieniami na poziomie 5-30%; utrzymanie linii brzegowej, na której uregulowane odcinki nie stanowią więcej niż 10% punktów monitoringowych oraz siedlisk zapewniających odpowiednie warunki dla osiedlenia się gatunku, co odpowiada ocenie FV dla wskaźnika „charakter strefy brzegowej”.
12.	1428 Marsylia czterolistna <i>Marsilea quadrifolia</i>	1. Przywrócenie gatunku na jednym stanowisku. 2. Zwiększenie powierzchni potencjalnego siedliska, co odpowiada poprawie oceny z U2 na ocenę FV dla wskaźnika „wielkość populacji”. 3. Zmniejszenie stopnia zarośnięcia siedliska przez ekspansywną roślinność szuwarową, co odpowiada poprawie oceny z U2 na ocenę FV dla wskaźnika „stopień zarośnięcia siedliska przez ekspansywną roślinność szuwarową”. 4. Utrzymanie siedliska, w którym gatunki towarzyszące (nie wypierające marsylii) nie przekraczają 30 %, co odpowiada ocenie FV dla wskaźnika „gatunki towarzyszące, nie wypierające marsylii”.
13.	1337 Bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	1. Utrzymanie liczebności populacji gatunku w obszarze na poziomie co najmniej 200 osobników, co odpowiada ocenie FV dla wskaźnika „liczebność”. 2. utrzymanie naturalnych lub półnaturalnych brzegów nienoszących znamion przekształceń (brak umocnień i wyraźnych działań regulacyjnych) na ponad 80% punktów monitoringowych, co odpowiada ocenie FV dla wskaźnika częściowego „naturalność koryta cieku”. 3. Utrzymanie na ponad 50% punktów monitoringowych, siedlisk zapewniających odpowiednie warunki dla osiedlenia się bobrów, charakteryzujących się obecnością zwartych lub kępowych zadrzewień oraz odpowiednio wysokimi brzegami, co odpowiada ocenie FV dla wskaźnika częściowego „dostępność schronień”.

źródło: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 18 listopada 2025 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolny Wieprz PLH060051

Strategia Rozwoju Gminy Jeziorzany na lata 2025-2040 pozostaje zgodna z celami zadań ochronnych obszaru Natura 2000 Dolny Wieprz. Niektóre wskazane w Strategii planowane inwestycje mogą być częściowo realizowane w granicach obszaru, jednak nie przewiduje się znacząco negatywnego oddziaływania.

W związku z obecnością zabudowy mieszkaniowej na terenie obszaru możliwa jest realizacja zadań związanych z rozwojem infrastruktury wodno–kanalizacyjnej, które będą miały głównie pozytywny wpływ na środowisko. Budowa/modernizacja systemów ściekowych przyczyni się do poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych poprzez skuteczniejsze oczyszczanie ścieków komunalnych, ograniczając tym samym ryzyko ich niekontrolowanego odprowadzania do środowiska. Z kolei budowa/modernizacja systemów zaopatrzenia w wodę poprawi bezpieczeństwo i jakość dostarczanej wody pitnej, a także wpłynie na bardziej racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi. Inwestycje te, o ile zostaną zrealizowane z zachowaniem standardów środowiskowych, mogą przyczynić się do ograniczenia presji na zasoby wodne, poprawy stanu ekologicznego cieków oraz ochrony zdrowia mieszkańców. Potencjalne, krótkoterminowe oddziaływania negatywne mogą wystąpić na etapie budowy i polegać mogą na emisji hałasu i zanieczyszczeń pyłowych do powietrza i wody, jednak będą one krótkoterminowe i ustaną bezpośrednio po zakończeniu prac. Dodatkowo w związku z pracą maszyn budowlanych istnieje ryzyko awarii i wycieku substancji toksycznych, co w kontekście wód jest szczególnie niebezpieczne. Należy jednak zaznaczyć, że prawdopodobieństwo ich wystąpienia jest znikome i przy zastosowaniu odpowiednich zasad bezpieczeństwa możliwe do uniknięcia. Należy zaznaczyć, że na wykonawcach poszczególnych zadań, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie w oparciu o Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 z późn. zm.) zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

Na terenie obszaru możliwa jest realizacja inwestycji związanych z modernizacją układu drogowego. Przedsięwzięcia będą miały na celu poprawę lokalnej infrastruktury komunikacyjnej, zwiększenie bezpieczeństwa użytkowników oraz usprawnienie codziennego funkcjonowania mieszkańców. Jego realizacja może wiązać się z pewnym, ograniczonym wpływem na środowisko naturalne, jednak będzie

on krótkotrwały i podlegać będzie odpowiednim środkom minimalizującym. Inwestycja prowadzona będzie w granicach obszarów przeznaczonych pod infrastrukturę drogową, co pozwala uniknąć ingerencji w niezabudowane, cenne przyrodniczo tereny, a w przypadku realizacji nowego przebiegu drogi, projekt inwestycji zostanie poddany odpowiednim procedurom i analizie pod kątem środowiskowym. Prace nie będą kolidowały z siedliskami przyrodniczymi o szczególnych walorach przyrodniczych. W przypadku konieczności usunięcia drzew lub krzewów, działania te zostaną przeprowadzone zgodnie z obowiązującymi przepisami i po uzyskaniu niezbędnych zgód. W trakcie prac budowlanych mogą wystąpić tymczasowe niedogodności, takie jak hałas, emisja pyłu, do powietrza, a w wyniku spływu powierzchniowego wód opadowych również zmętnienie lokalnych cieków i zbiorników wodnych bezpośrednio sąsiadujących z inwestycją. Będą one jednak miały charakter krótkotrwały i przeminą bezpośrednio po zakończeniu prac budowlanych czy remontowych. Realizacja zadań przyniesie ponadto korzyści dla środowiska przyrodniczego m. in. poprawę lokalnej gospodarki wodnej dzięki zastosowaniu nowych i sprawniejszych systemów odwadniania infrastruktury drogowej; dzięki zastosowaniu nowoczesnych typów nawierzchni poprawi się płynność ruchu drogowego, co może przełożyć się na ograniczenie emisji spalin i hałasu, szczególnie w miejscach, gdzie obecnie stan techniczny dróg jest niezadowalający. Podkreśla się, że poszczególne inwestycje będą realizowane zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, w tym przepisami dotyczącymi ochrony środowiska, gospodarki wodnej oraz ochrony obszarów przyrodniczych, w szczególności obszarów objętych ochroną prawną i nie będą zagrażać osiągnięciu celów zadań ochronnych wyznaczonych dla obszaru.

Na terenie obszaru Natura 2000 możliwa jest realizacja inwestycji związanych z modernizacją dróg gruntowych z możliwością sezonowego utwardzenia (np. tłuczeń, nawierzchnie hybrydowe). Prace prowadzone będą na terenach, gdzie stan ciągów komunikacyjnych będzie tego wymagał. Najczęściej j będą to drogi prowadzące do pól i łąk. Ze względu na charakter prac oraz użyte materiały zadanie nie klasyfikuje się do zadań mogących w rozumieniu Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 z późn. zm.) znacząco oddziaływać na przedmiotowy teren.

Na terenie obszaru możliwa jest również realizacja zadania związanego z rozwojem szlaków rowerowych. Zgodnie z Komunikatem Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska dotyczącym kwalifikacji chodników oraz ścieżek rowerowych w kontekście wymogu uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, cyt. „realizacja przedsięwzięcia polegającego na budowie chodnika lub ścieżki rowerowej nie wymaga uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, gdyż nie stanowi ono przedsięwzięcia, które może znacząco oddziaływać na środowisko, niezależnie od sposobu realizacji (samodzielne przedsięwzięcie czy też przebudowa lub rozbudowa drogi) oraz

umiejscowienia (w pasie drogowym, poza pasem drogowym, na obiekcie mostowym)”, niniejsze zadanie nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć ujętych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 z późn. zm.), ponieważ jego zakres nie obejmuje działań, które mogą potencjalnie znacząco lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Zgodnie z powyższym komunikatem „bez wpływu na kwalifikację pozostaje również kwestia surowca, z którego wykonany zostanie chodnik czy ścieżka rowerowa”.

Inwestycje związane z rozwojem nowych terenów inwestycyjnych będą realizowane w sposób zgodny z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz przy zachowaniu obowiązujących przepisów środowiskowych i budowlanych, a więc zakłada się również, że poza obszarem Natura 2000. Nie wyklucza się jednak, że będą realizowane w jego pobliżu. Inwestycje realizowane będą zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, co oznacza że działania te nie będą powodować istotnej ingerencji w cenne przyrodniczo obszary, ze względu na fakt że plany te podlegają procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko i są uzgadniane przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska oraz Państwowy Powiatowy Inspektorat Sanitarny (zgodnie z *Ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz.U. 2026 poz. 670)). W trakcie realizacji zadania mogą wystąpić czasowe i lokalne uciążliwości środowiskowe, takie jak emisja hałasu, zapylenie czy zwiększony ruch pojazdów budowlanych, jednak będą one miały charakter przejściowy i zostaną zminimalizowane dzięki odpowiedniej organizacji robót. Po zakończeniu budowy obiekty będą wyposażone w nowoczesne i energooszczędne instalacje, co wpłynie pozytywnie na efektywność energetyczną oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń. Należy zaznaczyć, że na wykonawcach poszczególnych zadań, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie w oparciu o *Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 z późn. zm.) zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

Na terenie obszaru prowadzona będzie modernizacja oczyszczalni ścieków, jednak ze względu na charakter prac oraz ich umiejscowienie w zurbanizowanym obszarze, w obrębie istniejącej

infrastruktury oraz zgodnie z obowiązującym Miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, nie przewiduje się, aby realizacja zadania wpłynęła negatywnie na środowisko. Charakter zadania nie pozwala również zakwalifikować go do katalogu przedsięwzięć ujętych w *Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 z późn. zm.)

Mając na uwadze powyższe stwierdza się brak przesłanek, aby wdrożenie i realizacja *Strategii Rozwoju Gminy Jeziorzany na lata 2025-2040* spowodowała negatywne oddziaływanie na obszar Natura 2000 Dolny Wieprz, jego przedmioty ochrony oraz integralność.

Oddziaływania na obszary chronionego krajobrazu

W stosunku do obszaru chronionego krajobrazu wprowadzane są zakazy zgodnie z art. 24 ustawy o ochronie przyrody oraz Rozporządzeniem Nr 38 Wojewody Lubelskiego z dnia 16 lutego 2006 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu "Pradolina Wieprza". Zakazy wynikające z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody nie dotyczą inwestycji celu publicznego, czyli inwestycji o znaczeniu lokalnym, ponadlokalnym a także krajowym. Zadania wyznaczone w Strategii wpływają na rozwój lokalny. Jednocześnie, należy pamiętać, aby stosować działania minimalizujące negatywne oddziaływania zadań. Działania te w większości zaliczają się do inwestycji celu publicznego, wobec tego zakazy nie dotyczą inwestycji celu publicznego stosownie do zapisu art. 24 ust. 2 pkt 3 ustawy o ochronie przyrody.

Tabela 34. Zakazy obowiązujące na terenie obszarze chronionego krajobrazu Pradolina Wieprza

Lp.	Treść zakazu
1.	zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor i legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką
2.	realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska ²⁵
3.	likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych ²⁶
4.	wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu ²⁷
5.	wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwośuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych
6.	dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
7.	likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodnoblotnych
8.	lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej ²⁸

źródło: Rozporządzenie Nr 38 Wojewody Lubelskiego z dnia 16 lutego 2006 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu "Pradolina Wieprza"

Tabela 35. Ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów obszaru chronionego krajobrazu Pradolina Wieprza

Lp.	Ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów Obszaru
1.	zachowanie oraz poprawa stosunków wodnych poprzez ograniczanie nadmiernego odpływu wód, gospodarowanie zasobami wodnymi w sposób uwzględniający potrzeby ekosystemów wodnych i wodnoblotnych, zachowanie naturalnego charakteru rzek, cieków wodnych, zbiorników wodnych i starorzeczy, ochronę funkcji obszarów źródłiskowych o dużych zdolnościach retencyjnych, zachowanie lub przywracanie dobrego stanu ekologicznego wód
2.	zachowanie lub odtwarzanie różnorodności biologicznej właściwej dla danego typu ekosystemu, głównie poprzez zachowanie lub przywracanie właściwego stanu siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk roślin, zwierząt lub grzybów
3.	uwzględnianie potrzeb ochrony przyrody w gospodarce człowieka, w tym w gospodarce rolnej, leśnej, wodnej, rybackiej i turystyce
4.	ochrona i kształtowanie zadrzewień, ze szczególnym uwzględnieniem zadrzewień nadwodnych i śródpolnych
5.	ochrona specyficznych cech krajobrazu Pradoliny Wieprza, w tym meandrów rzeki, starorzeczy, naturalnych form rzeźby terenu

²⁵ nie dotyczy realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których sporządzenie raportu o oddziaływaniu na środowisko nie jest obowiązkowe i przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na przyrodę Obszaru

²⁶ nie dotyczy prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody.

²⁷ nie dotyczy terenów, dla których udzielono koncesji na wydobywanie kopalin przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia

²⁸ nie dotyczy obiektów lokalizowanych w obszarach wyznaczonych w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin lub w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gmin lub w ciągach istniejącej zabudowy

Lp.	Ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów Obszaru
6.	odtworzenie siedlisk dziko występujących gatunków roślin, grzybów oraz zwierząt, w tym dążenie do przywrócenia tradycyjnego sposobu użytkowania łąk (koszenie, spaszanie)
7.	tworzenie i ochrona korytarzy ekologicznych, umożliwiających migrację gatunków
8.	kształtowanie zagospodarowania przestrzennego w sposób umożliwiający zachowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz wartości kulturowych, w szczególności przez: ochronę otwartej przestrzeni przed nadmierną zabudową, zachowanie ciągłości korytarzy ekologicznych, kształtowanie zalesień w sposób optymalny dla ochrony różnorodności biologicznej i walorów krajobrazowych, ochronę punktów, osi i przedpoli widokowych, usuwanie lub przesłanianie antropogenicznych elementów dysharmonijnych w krajobrazie
9.	dążenie do rewitalizacji zespołów zabudowy, w tym układów zabytkowych, propagowanie tradycyjnych cech architektury
10.	eliminowanie lub ograniczanie źródeł zagrożeń, w szczególności powietrza, wód i gleb, poprzez usuwanie zanieczyszczeń antropogenicznych, kształtowanie prawidłowej gospodarki wodno-ściekowej, promowanie sposobów gospodarowania gruntami, ograniczających erozję gleb

źródło: Rozporządzenie Nr 38 Wojewody Lubelskiego z dnia 16 lutego 2006 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu "Pradolina Wieprza"

Strategia Rozwoju Gminy Jeziorzany na lata 2025-2040 pozostaje zgodna z zakazami oraz ustaleniami dotyczącymi czynnej ochrony ekosystemów obszaru chronionego krajobrazu Pradolina Wieprza. Niektóre wskazane w Strategii planowane inwestycje mogą być częściowo realizowane w granicach obszaru chronionego krajobrazu Pradolina Wieprza, jednak nie przewiduje się znacząco negatywnego oddziaływania.

W związku z obecnością zabudowy mieszkaniowej na terenie obszaru możliwa jest realizacja zadań związanych z rozwojem infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, które będą miały głównie pozytywny wpływ na środowisko. Budowa/modernizacja systemów ściekowych przyczyni się do poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych poprzez skuteczniejsze oczyszczanie ścieków komunalnych, ograniczając tym samym ryzyko ich niekontrolowanego odprowadzania do środowiska. Z kolei budowa/modernizacja systemów zaopatrzenia w wodę poprawi bezpieczeństwo i jakość dostarczanej wody pitnej, a także wpłynie na bardziej racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi. Inwestycje te, o ile zostaną zrealizowane z zachowaniem standardów środowiskowych, mogą przyczynić się do ograniczenia presji na zasoby wodne, poprawy stanu ekologicznego cieków oraz ochrony zdrowia mieszkańców. Potencjalne, krótkoterminowe oddziaływania negatywne mogą wystąpić na etapie budowy i polegać mogą na emisji hałasu i zanieczyszczeń pyłowych do powietrza i wody, jednak będą one krótkoterminowe i ustaną bezpośrednio po zakończeniu prac. Dodatkowo w związku z pracą maszyn budowlanych istnieje ryzyko awarii i wycieku substancji toksycznych, co w kontekście wód jest szczególnie niebezpieczne. Należy jednak zaznaczyć, że prawdopodobieństwo ich wystąpienia jest znikome i przy zastosowaniu odpowiednich zasad bezpieczeństwa możliwe do uniknięcia. Należy zaznaczyć, że na wykonawcach poszczególnych zadań, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające

na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie w oparciu o Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 z późn. zm.) zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

Na terenie obszaru możliwa jest realizacja inwestycji związanych z modernizacją układu drogowego. Przedsięwzięcia będą miały na celu poprawę lokalnej infrastruktury komunikacyjnej, zwiększenie bezpieczeństwa użytkowników oraz usprawnienie codziennego funkcjonowania mieszkańców. Jego realizacja może wiązać się z pewnym, ograniczonym wpływem na środowisko naturalne, jednak będzie on krótkotrwały i podlegać będzie odpowiednim środkom minimalizującym. Inwestycja prowadzona będzie w granicach obszarów przeznaczonych pod infrastrukturę drogową, co pozwala uniknąć ingerencji w niezabudowane, cenne przyrodniczo tereny, a w przypadku realizacji nowego przebiegu drogi, projekt inwestycji zostanie poddany odpowiednim procedurom i analizie pod kątem środowiskowym. Prace nie będą kolidowały z siedliskami przyrodniczymi o szczególnych walorach przyrodniczych. W przypadku konieczności usunięcia drzew lub krzewów, działania te zostaną przeprowadzone zgodnie z obowiązującymi przepisami i po uzyskaniu niezbędnych zgód. W trakcie prac budowlanych mogą wystąpić tymczasowe niedogodności, takie jak hałas, emisja pyłu, do powietrza, a w wyniku spływu powierzchniowego wód opadowych również zmętnienie lokalnych cieków i zbiorników wodnych bezpośrednio sąsiadujących z inwestycją. Będą one jednak miały charakter krótkotrwały i przeminą bezpośrednio po zakończeniu prac budowlanych czy remontowych. Realizacja zadań przyniesie ponadto korzyści dla środowiska przyrodniczego m. in. poprawę lokalnej gospodarki wodnej dzięki zastosowaniu nowych i sprawniejszych systemów odwadniania infrastruktury drogowej; dzięki zastosowaniu nowoczesnych typów nawierzchni poprawi się płynność ruchu drogowego, co może przełożyć się na ograniczenie emisji spalin i hałasu, szczególnie w miejscach, gdzie obecnie stan techniczny dróg jest niezadowalający. Podkreśla się, że poszczególne inwestycje będą realizowane zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, w tym przepisami dotyczącymi ochrony środowiska, gospodarki wodnej oraz ochrony obszarów przyrodniczych, w szczególności obszarów objętych ochroną prawną i nie będą zagrażać osiągnięciu celów zadań ochronnych wyznaczonych dla obszaru.

Na terenie obszaru chronionego krajobrazu możliwa jest realizacja inwestycji związanych z modernizacją dróg gruntowych z możliwością sezonowego utwardzenia (np. tłuczeń, nawierzchnie

hybrydowe). Prace prowadzone będą na terenach, gdzie stan ciągów komunikacyjnych będzie tego wymagał. Najczęściej j będą to drogi prowadzące do pól i łąk. Ze względu na charakter prac oraz użyte materiały zadanie nie klasyfikuje się do zadań mogących w rozumieniu Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 z późn. zm.) znacząco oddziaływać na przedmiotowy teren

Na terenie obszaru możliwa jest również realizacja zadania związanego z rozwojem szlaków rowerowych. Zgodnie z Komunikatem Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska dotyczącym kwalifikacji chodników oraz ścieżek rowerowych w kontekście wymogu uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, cyt. „realizacja przedsięwzięcia polegającego na budowie chodnika lub ścieżki rowerowej nie wymaga uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, gdyż nie stanowi ono przedsięwzięcia, które może znacząco oddziaływać na środowisko, niezależnie od sposobu realizacji (samodzielne przedsięwzięcie czy też przebudowa lub rozbudowa drogi) oraz umiejscowienia (w pasie drogowym, poza pasem drogowym, na obiekcie mostowym)”, niniejsze zadanie nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć ujętych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 z późn. zm.), ponieważ jego zakres nie obejmuje działań, które mogą potencjalnie znacząco lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Zgodnie z powyższym komunikatem „bez wpływu na kwalifikację pozostaje również kwestia surowca, z którego wykonany zostanie chodnik czy ścieżka rowerowa”.

Inwestycje związane z rozwojem nowych terenów inwestycyjnych będą realizowane w sposób zgodny z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz przy zachowaniu obowiązujących przepisów środowiskowych i budowlanych. Nie wyklucza się jednak, że będą realizowane w pobliżu lub na obszarze chronionego krajobrazu. Inwestycje realizowane będą zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, co oznacza że działania te nie będą powodować istotnej ingerencji w cenne przyrodniczo obszary, ze względu na fakt że plany te podlegają procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko i są uzgadniane przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska oraz Państwowy Powiatowy Inspektorat Sanitarny (zgodnie z *Ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz.U. 2026 poz. 670)). W trakcie realizacji zadania mogą wystąpić czasowe i lokalne uciążliwości środowiskowe, takie jak emisja hałasu, zapylenie czy zwiększony ruch pojazdów budowlanych, jednak będą one miały charakter przejściowy i zostaną zminimalizowane dzięki odpowiedniej organizacji robót. Po zakończeniu budowy obiekty będą wyposażone w nowoczesne i energooszczędne instalacje, co wpłynie pozytywnie na efektywność energetyczną oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń. Należy zaznaczyć, że na wykonawcach

poszczególnych zadań, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie w oparciu o Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 z późn. zm.) zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

Na terenie obszaru prowadzona będzie modernizacja oczyszczalni ścieków, jednak ze względu na charakter prac oraz ich umiejscowienie w zurbanizowanym obszarze, w obrębie istniejącej infrastruktury oraz zgodnie z obowiązującym Miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, nie przewiduje się, aby realizacja zadania wpłynęła negatywnie na środowisko. Charakter zadania nie pozwala również zakwalifikować go do katalogu przedsięwzięć ujętych w *Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 z późn. zm.)

Mając na uwadze powyższe stwierdza się brak przesłanek, aby wdrożenie i realizacja *Strategii Rozwoju Gminy Jeziorzany na lata 2025-2040* spowodowała negatywne oddziaływanie na obszar chronionego krajobrazu Pradolina Wieprza, jego walory oraz integralność.

Oddziaływania na proponowane formy ochrony przyrody

Dla użytków ekologicznych obowiązują zakazy zgodnie z art. 45 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2026 poz. 13 z późn zm.).

W wyniku przeprowadzenia prac inwestycyjnych na omawianym terenie planowane użytki ekologiczne nie będą narażone na łamanie zakazów wprowadzonych w celu ich ochrony. Działania inwestycyjne prowadzone będą poza obszarem ich lokalizacji. Wyjątek stanowi projektowany użytek ekologiczny oznaczony na mapie w rozdziale 6.2.7. numerem 3, w granicach którego (ze względu na znaczny jego obszar) mogą być prowadzone niektóre inwestycje. Ich oddziaływanie zostało opisane poniżej.

W związku z obecnością zabudowy mieszkaniowej, nieposiadającej jeszcze systemu odprowadzania ścieków komunalnych (jeden budynek na działce ewidencyjnej nr. 1296/2 w obrębie Blizocin) na terenie użytku ekologicznego możliwa jest realizacja zadań związanych z rozwojem infrastruktury kanalizacyjnej. Budynek, do którego potencjalnie może zostać doprowadzona sieć znajduje się ok 110 m od granicy proponowanego użytku ekologicznego. Budowa systemów ściekowych przyczyni się do

poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych poprzez skuteczniejsze oczyszczanie ścieków komunalnych, ograniczając tym samym ryzyko ich niekontrolowanego odprowadzania do środowiska. Inwestycja, o ile zostanie zrealizowana z zachowaniem standardów środowiskowych, przyczyni się do ograniczenia presji na zasoby wodne, poprawy stanu ekologicznego cieków oraz ochrony zdrowia mieszkańców. Potencjalne, krótkoterminowe oddziaływania negatywne mogą wystąpić na etapie budowy i polegać mogą na emisji hałasu i zanieczyszczeń pyłowych do powietrza i wody, jednak będą one krótkoterminowe i ustaną bezpośrednio po zakończeniu prac. Dodatkowo w związku z pracą maszyn budowlanych istnieje ryzyko awarii i wycieku substancji toksycznych, co w kontekście wód jest szczególnie niebezpieczne. Należy jednak zaznaczyć, że prawdopodobieństwo ich wystąpienia jest znikome i przy zastosowaniu odpowiednich zasad bezpieczeństwa możliwe do uniknięcia. Należy zaznaczyć, że na wykonawcach poszczególnych zadań, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie w oparciu o *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 z późn. zm.) zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko. Ze względu na charakter inwestycji nie prognozuje się aby jej realizacja wpłynęła na stan zachowania proponowanego użytku ekologicznego.

Na terenie obszaru możliwa jest również realizacja zadania związanego z rozwojem szlaków rowerowych. Zgodnie z Komunikatem Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska dotyczącym kwalifikacji chodników oraz ścieżek rowerowych w kontekście wymogu uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, cyt. „realizacja przedsięwzięcia polegającego na budowie chodnika lub ścieżki rowerowej nie wymaga uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, gdyż nie stanowi ono przedsięwzięcia, które może znacząco oddziaływać na środowisko, niezależnie od sposobu realizacji (samodzielne przedsięwzięcie czy też przebudowa lub rozbudowa drogi) oraz umiejscowienia (w pasie drogowym, poza pasem drogowym, na obiekcie mostowym)”, niniejsze zadanie nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć ujętych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 z późn. zm.), ponieważ jego zakres nie obejmuje działań, które mogą potencjalnie znacząco lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Zgodnie z powyższym

komunikatem „bez wpływu na kwalifikację pozostaje również kwestia surowca, z którego wykonany zostanie chodnik czy ścieżka rowerowa”.

Na terenie proponowane użytku ekologicznego możliwa jest realizacja inwestycji związanych z modernizacją dróg gruntowych z możliwością sezonowego utwardzenia (np. tłuczeń, nawierzchnie hybrydowe). Prace prowadzone będą na terenach, gdzie stan ciągów komunikacyjnych będzie tego wymagał. Najczęściej j będą to drogi prowadzące do pól i łąk. Ze względu na charakter prac oraz użyte materiały zadanie nie klasyfikuje się do zadań mogących w rozumieniu Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 z późn. zm.) znacząco oddziaływać na przedmiotowy teren.

Na terenie obszaru prowadzona będzie modernizacja oczyszczalni ścieków, jednak ze względu na charakter prac oraz ich umiejscowienie w zurbanizowanym obszarze, w obrębie istniejącej infrastruktury oraz zgodnie z obowiązującym Miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, nie przewiduje się, aby realizacja zadania wpłynęła negatywnie na środowisko. Charakter zadania nie pozwala również zakwalifikować go do katalogu przedsięwzięć ujętych w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 z późn. zm.)

Adaptacja do zmian klimatu

Zmiany klimatu mają także bezpośredni wpływ na florę oraz faunę. Wpływają one na zasięg występowania poszczególnych gatunków, ich cykle rozrodcze i interakcje ze środowiskiem naturalnym, a w przypadku roślin także na okresy wegetacji. Ocieplenie się klimatu spowoduje migracje gatunków – gatunki preferujące chłodniejsze temperatury zostaną wyparte przez gatunki ciepłolubne. Część tych gatunków będzie uznana za gatunki inwazyjne wypierające rodzimą florę i faunę. Przekształcenia siedlisk na skutek zmian klimatycznych mogą dotknąć także warunków wodnych – obniżenie się poziomu wód gruntowych może spowodować stopniowy zanik siedlisk o dużej wilgotności. Najważniejszym elementem adaptacji do zmian klimatycznych będzie, w przypadku siedlisk, zachowanie bioróżnorodności oraz zrównoważona gospodarka leśna uwzględniająca zmiany klimatyczne oraz ich efekty. Kluczowym elementem będzie utrzymanie obszarów wodno-błotnych oraz ich odtwarzanie w miejscach posiadających odpowiednie warunki.

W ramach adaptacji do zmian klimatu zaleca się:

- utrzymanie zagrożonych siedlisk i ich odtwarzanie wszędzie tam, gdzie jest to możliwe – dotyczy to szczególnie obszarów wodno-błotnych;
- regulowanie wpływu klimatu poprzez wykorzystywanie odpowiednich ekosystemów;
- wpływ na mikroklimat przez zachowanie oraz tworzenie nowych zalesień i obszarów zielonych;

- zwiększanie naturalnej retencji wodnej;
- uwzględnianie zagrożeń związanych ze zmianami klimatycznymi w dokumentach planistycznych;
- odpowiednia gospodarka leśna, z naciskiem na odpowiedni dla siedliska skład gatunkowy.

9.2. Korytarze ekologiczne

Przez omawiany teren przebiega korytarz ekologiczny Dolina Dolnego Bugu (dane GDOŚ) oraz Dolina Bugu – Lasy Parczewskie (Jędrzejewski i in. 2011).

Obszar obejmujący ww. korytarze ekologiczne na terenie gminy składa terenów rzecznych, podmokłych, leśnych i rolniczych, ale również fragmentarycznie z terenów zabudowanych oraz sieci dróg.

W związku z powyższym istnieje ryzyko powstawania negatywnych oddziaływań z planowanymi działaniami związanymi z budową/przebudową/modernizacją dróg na omawianym terenie.

W celu minimalizacji negatywnych oddziaływań zadań związanych z rozwojem infrastruktury drogowej najczęściej stosuje się przejścia dla zwierząt a także dostosowując istniejące obiekty inżynierskie do pełnienia funkcji przejść dla zwierząt. Mogą być poprowadzone pod powierzchnią drogi, nad drogą bądź po drodze. W celu ograniczenia śmiertelności zwierząt stosuje się ogrodzenia ochronne dostosowane do lokalnie występujących gatunków. Ponadto, m.in. zaleca się stosowanie transparentnych ekranów akustycznych, wprowadzenie ograniczeń prędkości, wprowadzenie oświetlenia o niskiej emisji barw niebieskich i promieniowania UV a także stosowanie szczelnych pokryw studni i ogrodzeń ochronnych wokół obiektów odwadniających.

Na terenie korytarzy ekologicznych możliwa jest realizacja inwestycji związanych z budową, rozbudową i remontem dróg. W celu ograniczenia ryzyka kolizji ze zwierzętami zaleca się zastosowanie odpowiedniego oznakowania ostrzegawczego i ograniczeń prędkości. W związku z klasą remontowanych dróg nie przewiduje się, aby stanowiły znaczącą barierę dla przemieszczania się fauny.

Do zadań pozytywnie oddziałujących na prawidłowe funkcjonowanie korytarzy ekologicznych należą te związane z zwiększaniem świadomości ekologicznej mieszkańców.

Nie przewiduje się znaczącego negatywnego oddziaływania wdrożenia dokumentu *Strategii Rozwoju Gminy Jeziorzany na lata 2025-2040* na korytarze ekologiczne oraz pośrednio na tereny gmin sąsiednich, ich ekosystemy, florę i faunę.

9.3. Różnorodność biologiczna, rośliny i zwierzęta

Realizacja zapisów Strategii w przypadku typowych działań inwestycyjnych w tym rozbudowy dróg, chodników, budową nowych ścieżek rowerowych, termomodernizacji budynków czy rozbudowy sieci wodnokanalizacyjnej może powodować wystąpienie negatywnych, bezpośrednich, chwilowych oddziaływań na środowisko przyrodnicze. Oddziaływania te związane będą głównie z zajmowaniem terenów cennych przyrodniczo, stanowiących biotop roślin i zwierząt (długoterminowe) oraz z etapem realizacji budowy (krótkoterminowe). W ich efekcie powinno nastąpić zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń w wodach, glebie oraz powietrzu, co wpłynie korzystnie na warunki bytowania zwierząt i roślin. Dzięki utrzymaniu walorów przyrodniczych pozytywne oddziaływania dotyczyć będą także klimatu oraz adaptacji do zmian klimatycznych.

Możliwe oddziaływania negatywne na przyrodę i różnorodność biologiczną będą miały związek z realizacją planowanych inwestycji m.in. poprawą efektywności energetycznej oraz rozwiązań infrastrukturalnych np. budowa dróg oraz tras rowerowych. Oddziaływania te związane będą głównie z etapem realizacji budowy (krótkoterminowe).

Prace budowlane mogą wpływać bezpośrednio i negatywnie na bioróżnorodność, ponieważ może dojść do zajęcia danego terenu, na którym planuje się inwestycję. Ponadto, może dojść do tworzenia barier w migracji zwierząt, zmianę warunków siedliskowych oraz wycinkę drzew i krzewów. Będą to jednak oddziaływania chwilowe.

Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych z rozbudową sieci drogowej, można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto, na wykonawcach poszczególnych inwestycji, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach, których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Szerokość strefy oddziaływania drogi na strukturę, skład i kluczowe procesy ekologiczne kształtujące dane siedlisko uzależniona jest od m.in. dyspersji biogenów, zanieczyszczeń i wrażliwości siedlisk.

Negatywne skutki funkcjonowania ciągów komunikacyjnych to:

- utrudnienie przemieszczania się zwierząt i roślin;
- wypadki i kolizje drogowe z dzikimi zwierzętami;
- zniszczenie siedlisk w zasięgu przebiegu i oddziaływania drogi;
- przekształcanie terenu przyległego do drogi (osiedlanie się człowieka wzdłuż dróg);
- ekspansja gatunków obcych na danym terenie, związanych z człowiekiem.

Edukacja ekologiczna przyczyni się do wzrostu świadomości ekologicznej mieszkańców, a tym samym pozytywnych skutków można upatrywać w kontekście kształtowanie środowiska życia z poszanowaniem otaczającej przyrody.

Realizacja zadań związana z rewitalizacją zurbanizowanych obszarów gminy przyczyni się do zwiększanie areалу terenów przepuszczalnych, co doprowadzi do wzrostu udziału terenów biologicznie czynnych i przepuszczalnych. Działania będą wpływać pośrednio pozytywnie i długoterminowo na stan zasobów wód powierzchniowych i gruntowych. Zadania związane z wprowadzaniem zieleni urządzonej realizowane będą zgodnie z założeniami *Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 grudnia 2022 r. w sprawie listy inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii i listy inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Polski, działań zaradczych oraz środków mających na celu przywrócenie naturalnego stanu ekosystemów* (Dz.U. 2022 poz. 2649) w związku z czym rośliny używane w nasadzeniach będą należały do gatunków rodzimych.

Przed rozpoczęciem prac związanych z termomodernizacją budynków zarządca powinien wykonać ekspertyzę przyrodniczą stwierdzającą obecność lub brak chronionych gatunków ptaków i nietoperzy w danym obiekcie budowlanym. Ekspertyzę powinna wykonać osoba merytorycznie związana z ornitologią (ptaki) i chiropterologią (nietoperze). W przypadku konieczności zniszczenia podczas prac budowlanych siedlisk ptaków objętych ochroną, należy uzyskać zezwolenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, przy jednoczesnym zapewnieniu zastępczych miejsc lęgowych np.: poprzez zawieszenie budek lęgowych dla ptaków i budek lub schronów dla nietoperzy. Poza tym termin i sposób wykonania prac należy dostosować do okresów lęgowych zwierząt.

Działania wyznaczone w projekcie Strategii nie wpłyną negatywnie na drożność migracyjną i ekologiczną korytarza rzecznego. Zapewnienie wykwalifikowanego nadzoru przyrodniczego oraz dostosowanie terminu prowadzenia ewentualnych przyszłych planowanych prac do okresów aktywności fauny i wegetacji flory zapewni zminimalizowanie negatywnego wpływu inwestycji na korytarze ekologiczne i migracyjne w rejonie obszaru przedsięwzięcia.

Realizacja przedsięwzięć z zakresu fotowoltaiki jest możliwa jeżeli przeprowadzona ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, której konieczność przeprowadzenia stwierdzono w toku prowadzonego, w trybie ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, wykaze brak negatywnego oddziaływania na awifaunę, chiropterofaunę i krajobraz.

Rozwój inwestycji liniowych takich jak infrastruktura drogowa może przyczynić się do zmniejszenia drożności korytarzy ekologicznych szczególnie w przypadku grodzienia dróg kołowych. W przypadku

budowy nowej infrastruktury drogowej a także w przypadku budowy sieci tras rowerowych poprowadzonych w nowym śladzie należy uwzględnić rozmieszczenie chronionych elementów przyrody tj. siedlisk chronionych, stanowisk chronionych gatunków roślin, grzybów i zwierząt. Planowane trasy należy poprowadzić poza wskazanymi elementami lub zastosować adekwatne działania minimalizujące wynikające z dokumentacji środowiskowej.

Z danych przekazanych przez RDOŚ w Lublinie wynika, że na terenie gminy Jeziorzany, stwierdzono stanowiska chronionych płazów, ssaków i ryb. W związku z dużą mobilnością gatunków i lokalnym charakterem przedsięwzięć, zaplanowanych na tych obszarach do realizacji nie przewiduje się znacząco negatywnego oddziaływania na ww. organizmy. Niemniej jednak zaleca się, aby wszelkie prace były realizowane w sposób, pozwalający na minimalizację negatywnego oddziaływania na stwierdzone gatunki ptaków i ssaków. W przypadku inwestycji wielkopowierzchniowych, zaleca się wykonanie ekspertyz środowiskowych, a na etapie realizacji inwestycji dostosowanie się do zaleceń płynących z jej wyników. Dodatkowo z danych otrzymanych od RDOŚ w Lublinie wynika, że na terenie gminy znajdują się miejsca, które są szczególnie cenne ze względu na zwiększoną obecność płazów. Do miejsc bytowania i rozrodu herpetofauny należą obszary mokradłowe i szuwarowe, oraz zbiorniki wodne zlokalizowane w południowej części gminy, a także bez wątpienia zbiorniki wodne zlokalizowane w obrębie Krępa. Należy zaznaczyć, że w przypadku realizacji przedsięwzięć mogących znacząco lub potencjalnie znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko, zostaną one poprzedzone odpowiednimi analizami z udziałem specjalisty herpetologa, służącymi uzyskaniu stosownych decyzji i zgód środowiskowych. Wydać on może zalecenia odnośnie utworzenia tzw. tymczasowych wygrodzeń herpetologicznych (na etapie realizacji inwestycji) oraz w przypadku, gdy eksploatacja przedsięwzięcia będzie niosła ryzyko dla herpetofauny również wygrodzeń herpetologicznych stałych.

Nie przewiduje się działań, które mogłyby naruszyć drożność i funkcjonowanie ekologicznych korytarzy lądowych i wodnych. W ramach przebudowy istniejącej infrastruktury technicznej, np. dróg w razie konieczności przewiduje się m.in. budowę przejść dla zwierząt, budowę przepustów wodnych. Działania te będą ukierunkowane na zniesienie lub ograniczenie barier dla przemieszczania się zwierząt.

W przypadku realizacji zadań związanych z wykonywaniem wykopów, do najbardziej narażonych organizmów należą drzewa. Szczególnie groźne są dla nich wszystkie te czynniki, które negatywnie wpływają na rozwój korzeni. Należy pamiętać, że ochrona systemu korzeniowego jest konieczna dla przyszłego stanu zdrowia, wzrostu i bezpieczeństwa drzew (Suchocka M., 2016, *Organizacja prac budowlanych na terenach zadrzewionych*, Warszawa). Inwestor zobowiązany jest do przestrzegania art. 75 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2025 r. poz. 647, z późn. zm.), tj. uwzględnienia ochrony środowiska w trakcie prac budowlanych. Zapisy ustawy Prawo ochrony

środowiska zobowiązują inwestora do oszczędnego korzystania z terenu w trakcie przygotowywania i realizacji inwestycji oraz ochrony gleby, zieleni, naturalnego ukształtowania terenu i stosunków wodnych. Zgodnie z art. 75 ust. 2 ww. ustawy wykorzystywanie i przekształcanie elementów przyrodniczych przy prowadzeniu prac budowlanych dopuszcza się wyłącznie w takim zakresie, w jakim jest to konieczne w związku z realizacją inwestycji.

9.4. udzie

Realizacja Strategii zakłada zrównoważony rozwój regionu z jednoczesną poprawą stanu środowiska. Działania realizowane w ramach, w perspektywie średnio i długoterminowej wpłyną pozytywnie na zdrowie ludności, jakość oraz komfort ich życia, ale przede wszystkim będą one związane z poprawą jakości powietrza, wód, gleb i środowiska przyrodniczego.

Jednym z ważnych elementów będzie rozwój i konserwacja infrastruktury technicznej (drogi, chodniki, oświetlenie drogowe, ścieżki rowerowe, sieć wodnokanalizacyjna, zagospodarowanie terenów rekreacyjnych). Podjęcie ww. działań pozwoli na zaspokojenie potrzeb mieszkańców, a także zmniejszy negatywny wpływ na środowisko, zarówno w sposób pośredni i bezpośredni.

Ograniczenie zużycia konwencjonalnych źródeł energii, promocja transportu zbiorowego oraz kampanie edukacyjne w zakresie dostępności funduszy europejskich i innych form finansowania zewnętrznego na cele ekologiczne (usuwanie azbestu, wymiana źródeł ciepła, zastosowanie OZE czy termomodernizacja) bezpośrednio może się przyczynić do zmniejszenia zachorowań powodowanych złą jakością powietrza atmosferycznego. Pozytywny wpływ na zdrowie ludzi, a także ich finanse będą miały działania związane ze zwiększeniem efektywności energetycznej. Dodatkowo termomodernizacja wpłynie pozytywnie na poprawę komfortu cieplnego mieszkańców.

Oddziaływaniami negatywnymi dla mieszkańców, znajdujących się w najbliższym sąsiedztwie obszarów objętych inwestycjami, będą prace remontowo-budowlane. Będzie to związane z użyciem maszyn i urządzeń budowlanych (emisja hałasu, pyłu i wibracji) oraz utrudnieniami komunikacyjnymi. Oddziaływania te będą bezpośrednie, krótkotrwałe i odwracalne, jak również ustaną po zakończeniu robót. Negatywne odczucia wśród mieszkańców mogą budzić utrudnienia związane z organizacją ruchu.

Nie prognozuje się znaczącego negatywnego oddziaływania na ludzi, ich zdrowie i bezpieczeństwo.

9.5. Powietrze atmosferyczne

Pozytywne oddziaływanie na stan jakości powietrza związane będzie przede wszystkim ze zmniejszeniem emisji zanieczyszczeń. Obniżenie ładunku emisji zanieczyszczeń nastąpi poprzez realizację inwestycji takich jak: podnoszenie efektywności energetycznej w budynkach, zmiana kotłów grzewczych na modele nowszej generacji (ograniczenie zużycia paliw tradycyjnych) oraz wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Główną przyczyną emisji ze źródeł komunikacyjnych jest duże natężenie ruchu indywidualnego pojazdów. Do niwelacji tego problemu przyczynią się budowy dróg gminnych, które pozwolą na upłynnienie ruchu. Ponadto, rozwój komunikacji publicznej pozwoli na ograniczenie ruchu samochodowego i wynikającej bezpośrednio z niego emisji spalin oraz powstania efektu korków ulicznych i zmniejszy frustrację społeczeństwa. Realizowane działania poprawi więc płynność ruchu i ograniczy negatywny wpływ transportu na środowisko naturalne.

Oddziaływania negatywne w głównej mierze mają charakter przejściowy i związane są z fazą realizacyjną planowanych inwestycji. Potencjalne negatywne oddziaływanie na powietrze mogą mieć inwestycje drogowe. Źródłem negatywnego oddziaływania infrastruktury drogowej jest zarówno jej budowa jak i eksploatacja. Faza budowy związana jest z emisją spalin z maszyn budowlanych oraz emisją substancji pyłowych, których źródłem jest głównie unos z powierzchni pyłących. Charakter tych oddziaływań będzie lokalny i krótkotrwały, tj. do czasu zakończenia robót budowlanych. Eksploatacja nowo powstałych dróg spowoduje emisję zanieczyszczeń związaną ze wzrostem natężenia ruchu w tych lokalizacjach. Znaczący wpływ na jakość powietrza ma zastępowanie tradycyjnych środków lokomocji przez korzystanie ze ścieżek rowerowych.

Poprawa efektywności energetycznej poprzez inteligentne zarządzanie energią oraz wykorzystanie różnego rodzaju OZE zmniejszy zapotrzebowanie na surowce, co ograniczy ingerencję ludzką w środowisko oraz znacznie zmniejszy emisję spalin, w tym gazów cieplarnianych.

9.6. Klimat

Skutki zmian klimatu, zwłaszcza wzrost temperatury, częstotliwości i nasilenia zjawisk ekstremalnych, występujące w ostatnich kilku dekadach pogłębiają się i z tego względu stały się przedmiotem zainteresowania rządów i społeczności międzynarodowej. Wyniki badań naukowych jednoznacznie wskazują, że zjawiska powodowane przez zmiany klimatu stanowią zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju w tym także dla Polski. Wysiłki na rzecz dostosowania się do skutków zmian klimatu powinny być zatem podejmowane jednocześnie z realizowanymi przez Polskę działaniami ograniczającymi emisję gazów cieplarnianych.

„Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” został opracowany z myślą o zapewnieniu warunków stabilnego rozwoju społeczno-gospodarczego w obliczu ryzyka związanego ze zmianą klimatu, ale również z myślą o wykorzystaniu pozytywnego wpływu, jakie niosą działania adaptacyjne mogące mieć wpływ nie tylko na stan polskiego środowiska, ale również na wzrost gospodarczy. Realizacja ustaleń niektórych zaproponowanych działań może mieć wpływ na mikroklimat. Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii powinien uwzględniać pogorszenie warunków wiatrowych (długie okresy bezwietrznej pogody, lub krótkotrwałe okresy z wiatrami o sile huraganu). W przypadku energii słonecznej można spodziewać się poprawy warunków w lecie ze względu na wydłużone okresy pogody słonecznej i zmniejszenie w zimie ze względu na dłuższe okresy z zachmurzeniem. W zakresie upraw roślin energetycznych kluczowy będzie rozwój nowych gatunków roślin, bardziej odpornych na zmienne warunki pogodowe oraz innowacyjnych technik upraw do wykorzystywania w bardzo suchym oraz wilgotnym środowisku. Zmiany klimatu będą miały różnorodny wpływ na sektor energetyczny, uwzględniając w szczególności prognozowane wahanie średniej temperatury. Konieczne będzie dostosowanie systemu energetycznego do warunków zapotrzebowania zarówno na energię elektryczną, jak i ciepłą, m.in. poprzez wdrożenie stabilnych niskoemisyjnych źródeł energii.

Wprowadzenie rozwiązań z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury w kontekście klimatu może być kluczową metodą, pozwalającą na skuteczną walkę z postępującymi zmianami klimatycznymi. Z punktu widzenia ochrony siedlisk najistotniejsze są działania związane z utrzymaniem obszarów wodno-błotnych i ich odtwarzaniem wszędzie tam, gdzie jest to możliwe. Jednocześnie istotne będą działania sprzyjające prowadzeniu zrównoważonej gospodarki leśnej w warunkach zmian klimatu, jak również przygotowaniu ekosystemów leśnych na zwiększoną presję wynikającą z nasilenia ekstremalnych zjawisk pogodowych, m.in. okresów suszy, fal upałów, gwałtownych opadów deszczu, porywistych wiatrów. Ponad to w gospodarce rolnej istotne będzie wprowadzenie rozwiązań z zakresu utrzymania uwodnienia gruntu (budowa piętrzeń i zastawek).

Zmiany klimatyczne będą prowadziły do zmniejszenia zasobów przestrzeni dostępnej dla danego typu prowadzonej lub planowanej działalności – m.in. wzrost ryzyka osuwiskowego, nasilenie procesów erozji wodnej i wietrznej, deficyt wody, podniesienie, a także obniżenie poziomu wód gruntowych. Zmiany klimatu w kontekście przestrzennym oddziałują na cały kompleks problemów zagospodarowania przestrzennego.

Niewłaściwa gospodarka przestrzenna, w szczególności inwestowanie na terenach zagrożonych, w tym w strefach zalewowych rzek oraz zbyt niska pojemność retencyjna naturalna jak i sztucznych zbiorników, nie tylko w dolinach rzek, ogranicza skuteczne działania w sytuacjach nadmiaru lub deficytu wód powierzchniowych. Istnieje ryzyko, że w przyszłości zjawiska te będą występować

ze zwiększoną częstotliwością. Wyniki przeanalizowanych scenariuszy wskazują na zwiększone prawdopodobieństwo występowania powodzi błyskawicznych wywołanych silnymi opadami mogących powodować zalewanie obszarów, na których nieodpowiednio prowadzona jest gospodarka przestrzenna. Przewidywane zmiany klimatyczne i związany z nimi wzrost częstotliwości i intensywności susz w rolnictwie spowodują wzrost zapotrzebowania na wodę do nawodnień. Z obliczeń prognostycznych wartości niedoborów wody w glebie dla wybranych roślin wynika, że następuje ciągły proces przesuszania się gleby i zwiększania zagrożenia suszą. Obok suszy także intensywne opady stanowią zagrożenie dla produkcji roślinnej. W związku ze wzrostem częstości występowania intensywnych opadów w okresie letnim, można oczekiwać zwiększenia potrzeb odwadniania. Przeprowadzone analizy wskazały, że należy oczekiwać zwiększenia częstości lat ze stratami plonów wynikających z niekorzystnego przebiegu pogody.

Adaptacja do zmian klimatu

Zgodnie z analizami wykonanymi na potrzeby projektu KLIMADA²⁹, zamieszczonymi w Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, na przestrzeni następnych lat warunki klimatyczne Polski zmienią się. Przewidywane jest zwiększenie się ilości dni z temperaturą powyżej 25°C oraz zmniejszenie się ilości dni z temperaturami poniżej 0°C. Efektem tego może być ograniczenie zapotrzebowania na energię potrzebną do ogrzewania pomieszczeń mieszkalnych, co jednocześnie spowoduje ograniczenie emisji gazów cieplarnianych. Zwiększenie się ilości dni upalnych, może z kolei spowodować wzrost zapotrzebowania na energię (urządzenia klimatyzacyjne). Większa ilość dni słonecznych przyczyni się natomiast do polepszenia się warunków słonecznych, wyjątkowo ważnych przy korzystaniu z energii odnawialnej. Konieczne będzie dostosowanie systemu energetycznego do wahań temperatur oraz zapotrzebowania energetycznego, wdrożenie rozproszonych, niskoemisyjnych źródeł energii oraz wykorzystywanie energii odnawialnej.

²⁹ Projekt KLIMADA to opracowanie i wdrożenie strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu.

9.7. Zabytki oraz dobra materialne

Działania wyznaczone w projekcie Strategii mają w większości neutralne lub pozytywne oddziaływanie na dobra materialne i zabytki. Zadania inwestycyjne w zakresie infrastruktury komunikacyjnej bezpośrednio wpłyną pozytywnie na występujące w bliskim sąsiedztwie tych terenów zabytki nieruchome, poprzez minimalizację występowania drgań spowodowanych złym stanem technicznym nawierzchni lub szlaku. Prowadzenie założonych działań infrastrukturalnych w bezpośrednim sąsiedztwie obiektów zabytkowych (zabytków nieruchomych, stanowisk archeologicznych) będzie wymagało od inwestora uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków postępowania i właściwego zabezpieczenia na etapie wykonywania robót budowlanych.

Wszelkie działania związane z ochroną i rozwojem dziedzictwa kulturowego powodują zazwyczaj pośredni pozytywny wpływ na wartość zmodernizowanych obiektów i możliwość zwiększenia wpływów finansowych wynikających ze świadczonych w nich usług. Pośrednio oddziałują także na nieruchomości znajdujące się w ich sąsiedztwie. Pozytywny wpływ na dziedzictwo kulturowe, zabytki i dobra materialne ma również zmniejszenie emisji zanieczyszczeń powietrza, co wpłynie na poprawę ich stanu technicznego. Zanieczyszczenia pyłowe, które są emitowane z kominów budynków mieszkalnych z sektora indywidualnego jak i zbiorowego osiadając na zabytkach i dobrach materialnych powodują ich niszczenie.

Negatywne, bezpośrednie i chwilowe oddziaływania na zabytki oraz dobra materialne mogą wystąpić jedynie na etapie realizacji zadań inwestycyjnych lub wówczas, gdy działanie dotyczyć będzie obiektów objętych ochroną kulturową lub historyczną. Negatywne oddziaływania wiążą się z możliwym spadkiem wartości nieruchomości (budynków i gruntów) z uwagi na niepożądane sąsiedztwo nowych inwestycji, które w opinii społecznej pogarszają atrakcyjność (krajobrazową i funkcjonalną) danego miejsca i odwrotnie na wzrost wartości nieruchomości wpływa lokalizacja i dostęp do obiektów zabytkowych, cennych obszarów przyrodniczych, jak i środków komunikacyjnych.

Nie prognozuje się znaczącego negatywnego oddziaływania na dziedzictwo kulturowe, zabytki, dobra materialne.

W chwili przygotowania niniejszego opracowania brak jest możliwości stwierdzenia czy zakres prac spowoduje zniszczenie lub degradację danego obiektu historycznego. Konsekwencją realizacji zadań inwestycyjnych będzie dbałość o walory historyczno-kulturowe poprzez zastosowanie takich rozwiązań projektowych, aby środowisko kulturowe nie zostało zdegradowane.

Reasumując, działania wyznaczone w ramach projektu Strategii przyczynią się do ochrony wartości kulturowych i pozytywnego wpływu na zabytki.

9.8. Zasoby naturalne

Pozytywny wpływ na powierzchnię ziemi przyniesie ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza, które migrują do gleb. Oddziaływania pozytywne wystąpią również w sektorze surowcowym. Poprawa efektywności energetycznej poprzez inteligentne zarządzanie energią oraz wykorzystanie różnego rodzaju OZE zmniejszy zapotrzebowanie na surowce.

Z dokonanej analizy wynika, że na etapie realizacji zadań typowo inwestycyjnych wyznaczonych będą wykorzystywane zasoby naturalne tj. woda oraz gleba. Największe zużycie surowców naturalnych będą generowały inwestycje związane z budową/przebudową infrastruktury drogowej i przygotowaniu terenu priorytetowego, dlatego działania te mogą wiązać się z krótkotrwałym negatywnym i bezpośrednim oddziaływaniem na ten komponent środowiska. Nieuniknionym negatywnym oddziaływaniem na zasoby naturalne będzie trwałe zajęcie terenów biologicznie czynnych pod realizację zaplanowanych zadań infrastrukturalnych. Wielkość zapotrzebowania będzie wynikała jednak z rodzaju inwestycji i zastosowanej technologii. Na etapie sporządzania niniejszej Prognozy nie jest możliwe oszacowanie wielkości zużytych zasobów, jednak mając na względzie lokalny charakter zaplanowanych inwestycji oraz stosowane rozwiązania proekologiczne nie przewiduje się znaczącego oddziaływania na ten komponent środowiska.

Pozytywnym długoterminowym i skumulowanym oddziaływaniem będzie minimalizacja zużycia zasobów naturalnych (w szczególności węgla, wody, paliw energetycznych) poprzez realizację zadań związanych z rozwojem OZE.

Do działań negatywnych związanych z realizacją przedsięwzięć zawartych w Strategii możemy zaliczyć: zabudowanie powierzchni ziemi (w tym terenów rolniczych) pod nowe inwestycje, usuwanie wierzchnich warstw gleby, powstawanie odpadów budowlanych, wzrost wydobycia surowców budowlanych oraz powstawanie nieużytecznych w danym miejscu mas ziemnych.

Nie prognozuje się znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko glebowe i zasoby naturalne.

9.9. Wody

Działania zaplanowane do realizacji w ramach projektu Strategii nie będą wywierały znaczącego wpływu na stan wód powierzchniowych i podziemnych. Działania przewidziane do realizacji w ramach projektowanej Strategii są w większości ukierunkowane pośrednio lub bezpośrednio na ochronę lub poprawę stanu wód podziemnych i powierzchniowych. Oceniono, że wyznaczone w projekcie zadania nie będą mieć znaczącego wpływu na jakość i ilość wód powierzchniowych i podziemnych, w tym jednolite części wód, a także istniejące na terenie gminy ujęcia wód podziemnych.

Zapewnieniu odpowiedniej jakości wód ujmowanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi oraz zaopatrzenia zakładów wymagających wody wysokiej jakości, a także ochronie zasobów wodnych, służy ustanawianie stref ochronnych ujęć wód. Strefę ochronną stanowi obszar, na którym obowiązują nakazy, zakazy i ograniczenia w zakresie użytkowania gruntów oraz korzystania z wód, w celu ochrony zasobów tych wód przed degradacją. Strefa ochronna obejmuje wyłącznie teren ochrony bezpośredniej albo teren ochrony bezpośredniej i teren ochrony pośredniej. Strefę ochronną obejmującą wyłącznie teren ochrony bezpośredniej ustanawia się dla każdego ujęcia wody, z wyłączeniem ujęć wody służących do zwykłego korzystania z wód. Zgodnie z Ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. 2025 poz. 960 z późn. zm.) na terenie ochrony bezpośredniej zakazuje się użytkowania gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia wody. Na terenie ochrony bezpośredniej należy: Odprowadzać wody opadowe lub roztopowe w sposób uniemożliwiający przedostawanie się ich do urządzeń służących do poboru wody.

2. Zagospodarować teren zielenią.
3. Odprowadzać poza granicę terenu ochrony bezpośredniej ścieki z urządzeń sanitarnych przeznaczonych do użytku dla osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody.
4. Ograniczyć wyłącznie do niezbędnych potrzeb przebywanie osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody.

Teren ochrony bezpośredniej należy ogrodzić, a jego granice przebiegające przez wody powierzchniowe oznaczyć za pomocą rozmieszczonych w widocznych miejscach stałych znaków stojących lub pływających. Na ogrodzeniu oraz znakach należy umieścić tablice zawierające informację o ustanowieniu strefy ochronnej i zakazie wstępu osób nieupoważnionych. Zakazuje się niszczenia, uszkodzania lub przemieszczania stałych znaków stojących lub pływających oraz tablic zawierających informacje o ustanowieniu strefy ochronnej i zakazie wstępu osób nieupoważnionych.

Teren ochrony pośredniej ujęcia wód podziemnych obejmuje obszar zasilania ujęcia wody. Na terenie ochronny pośredniej może być zakazane lub ograniczone wykonywanie robót lub czynności powodujących zmniejszenie przydatności ujmowanej wody lub wydajności ujęcia, obejmujących:

1. Wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi.
2. Rolnicze wykorzystanie ścieków.
3. Przechowywanie lub składowanie odpadów promieniotwórczych.
4. Stosowanie nawozów oraz środków ochrony roślin.
5. Budowę nowych dróg, linii kolejowych, lotnisk lub lądowisk.
6. Wykonywanie urządzeń melioracji wodnych oraz wykopów ziemnych.
7. Lokalizowanie zakładów przemysłowych oraz ferm chowu lub hodowli zwierząt.
8. Lokalizowanie magazynów produktów ropopochodnych oraz innych substancji, a także rurociągów do ich transportu.
9. Lokalizowanie składowisk odpadów niebezpiecznych, innych niż niebezpieczne i obojętne oraz obojętnych.
10. Mycie pojazdów mechanicznych.
11. Urządzanie parkingów, obozowisk oraz kąpielisk i miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli.
12. Lokalizowanie nowych ujęć wody.
13. Lokalizowanie cmentarzy oraz grzebanie martwych zwierząt.
14. Wydobywanie kopalin.
15. Wykonywanie odwodnień budowlanych lub górniczych.
16. Lokalizowanie budynków mieszkalnych oraz obiektów budowlanych związanych z turystyką.
17. Używanie statków powietrznych do przeprowadzania zabiegów rolniczych.
18. Urządzanie przyrm kiszonkowych.
19. Chów lub hodowlę ryb, ich dokarmianie lub zanęcanie.
20. Pojenie oraz wypasanie zwierząt.
21. Wydobywanie kamienia, żwiru, piasku oraz innych materiałów, a także wycinanie roślin z wód lub brzegu.
22. Uprawianie sportów wodnych.
23. Użytkowanie statków o napędzie spalinowym.
24. Lokalizowanie nowych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.
25. Składowanie opakowań po nawozach i środkach ochrony roślin.
26. Stosowanie i składowanie chemicznych środków zimowego utrzymania dróg.
27. Lokalizowanie pomp ciepła i akumulatorów ciepła warstwy wodonośnej.

Założenia projektowanego dokumentu nie będą oddziaływać na strefy ochrony bezpośredniej i pośredniej ujęć wód ze względu na brak zaplanowanych przedsięwzięć w ich granicach, wynikający z powyższych zakazów. Wskazane w Strategii przedsięwzięcia związane z budową, rozbudową i modernizacją stacji uzdatniania wód nie pogorszą stanu środowiska, nie zmienią sposobu wykorzystywania terenu, polepszą natomiast wydajność ujęć w celu zaopatrzenia mieszkańców w wodę pitną. Czas remontów będzie wiązał się z chwilowymi i krótkoterminowymi uciążliwościami dla środowiska związanych ze wzmożonym transportem, wibracjami, emisją spalin, hałasu oraz powstawaniem odpadów. Wszystkie użyte do budowy i remontów surowce, materiały, wodę, paliwa i energię należy wykorzystywać zgodnie z obowiązującymi normami i przepisami ze szczególnym zwróceniem uwagi na odzysk materiałów i surowców w trakcie gospodarki odpadami.

Realizacja ustaleń Strategii wpisuje się w realizację głównych celów środowiskowych dla wód podziemnych określonych w Ramowej Dyrektywie Wodnej (RDW):

- zapobieganie dopływowi lub ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych,
- zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych,
- zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych,
- wdrożenie działań niezbędnych do odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego wskutek działalności człowieka.

Natomiast w przypadku wód powierzchniowych działania zapisane w Strategii powinny realizować następujące cele RDW:

- zapobieganie pogorszeniu się stanu wszystkich części wód powierzchniowych,
- poprawa i przywracanie wszystkie części wód powierzchniowych dla sztucznych i silnie zmienionych części wód, mając na celu osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych,
- ochrona i poprawa wszystkich sztucznych i silnie zmienionych części wód w celu osiągnięcia dobrego potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego wód powierzchniowych,
- stopniowe redukowanie zanieczyszczenia substancjami priorytetowymi i zaprzestanie lub stopniowa eliminowanie emisji, zrzutów i strat niebezpiecznych substancji priorytetowych.

Każde z opisanych działań wpisuje się w realizację powyższych celów, zakładając osiągnięcie przez jednolite części wód podziemnych i powierzchniowych stanu/potencjału co najmniej dobrego.

Pośrednie i bezpośrednie zwiększanie zasobów wodnych będzie przeciwdziałało występowaniu i negatywnym skutkom suszy. Zaproponowane w projekcie Strategii działania będą zmierzać do poprawy warunków klimatycznych dzięki systematycznej poprawie reżimu hydrologicznego oraz jakości wód.

Ze środowiskiem wodnym powiązany jest także sektor energetyczny. Dlatego projekty związane z poprawą efektywności energetycznej, z popularyzacją oszczędzania energii oraz promowaniem odnawialnych źródeł energii, pośrednio pozytywnie będą wpływać na wody poprzez zmniejszenie ich poboru do celów chłodniczych.

Na redukcję zanieczyszczeń przedostających się do wód mają również wpływ niektóre z działań z zakresu rozbudowy i przebudowy infrastruktury drogowej regionu. Woda wykazuje cechy mobilności w środowisku, a zanieczyszczenia z powietrza przenikają do środowiska glebowego. W związku z tym poprawa stanu jakości powietrza wpłynie na poprawę stanu jakości wody.

Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych z rozbudową sieci drogowej można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto, na wykonawcach poszczególnych inwestycji, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach, których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie będzie kwalifikować się do przedsięwzięć wymagających przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

Możliwe oddziaływania negatywne będą polegać na obniżeniu poziomu wód gruntowych, trudnością związaną z przesączaniem wód opadowych, ze względu na występowanie powierzchni silnie zabudowanej oraz przedostawaniem się szkodliwych substancji do wód (szczególnie na etapie realizacji niektórych inwestycji).

Budowa czy montaż urządzeń do gromadzenia wód opadowych będzie miało pozytywny wpływ na przeciwdziałanie suszy, jest to kluczowe rozwiązanie pomocne w niwelowaniu skutków deficytu wody. Retencjonowanie wody w zbiornikach na powierzchni ziemi czy też pod ziemią zapewni dostęp do wody w okresach suszy, która może być wykorzystywana w ogrodach czy też do spłukiwania toalet.

Woda pochodząca z opadów winna być traktowana jako cenny surowiec, który należy wykorzystać jak najbliżej miejsca opadu. Ogromną zaletą retencji jest wykorzystywanie wody deszczowej w zakładach zużywających ponadprzeciętne ilości wody. Takim miejscem jest, np. myjnia samochodowa. Charakteryzuje się dużą powierzchnią zlewni dzięki czemu spora ilość wody zostanie zatrzymana w zbiorniku.

Realizacja planowanych inwestycji z zakresu gospodarki wodno-ściekowej wpisuje się w cele środowiskowe, wskazane w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły”, przyjętym Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. 2023 poz. 300). Zgodnie z Programem wodno-środowiskowym kraju wprowadzono działania z kategorii „Gospodarka Komunalna”, obejmujące konieczność porządkowania systemu gospodarki ściekowej. Działania te obejmują budowę systemu kanalizacji sanitarnej. Reasumując realizacja inwestycji nie wpłynie na pogorszenie stanu wód i nie będzie stanowić zagrożenia nieosiągnięcia celów środowiskowych. Inwestycje mają na celu poprawę warunków sanitarnych, uporządkowanie gospodarki ściekowej poprzez podłączenie istniejących i planowanych budynków do zbiorowego systemu odprowadzania ścieków.

Adaptacja do zmian klimatu

Przeprowadzone analizy wskazują na zwiększenie się prawdopodobieństwa występowania powodzi błyskawicznych, wywołanych gwałtownymi zjawiskami pogodowymi, mogących spowodować zalewanie obszarów, na których gospodarka przestrzenna prowadzona jest w sposób nieodpowiedni. Przewidywane jest również skrócenie się okresu zalegania warstwy śnieżnej co może mieć skutki pozytywne (mniejsze prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi roztopowych) jak i negatywne (niedobór wód i susze). Planowane działania mają na celu usprawnienie funkcjonowania w warunkach nadmiaru, jak i niedoboru wody. Osiągnięcie tego planowane jest poprzez zreformowanie struktur gospodarki wodnej z uwzględnieniem adaptacji do zmian klimatu, opracowanie i wdrożenie metod oceny ryzyka powodziowego i ryzyka podtopień, odpowiednie zarządzanie ryzykiem powodziowym oraz przywracanie i utrzymanie dobrego stanu wód, ekosystemów wodnych.

Zgodnie z projektem KLIMADA³⁰, rekomendowanymi kierunkami działań adaptacyjnych są:

- zwiększenie poziomu ochrony przeciwpowodziowej, przeciwdziałanie osuwiskom i deficytowi wodnemu;
- powiązanie systemu dolin rzecznych z systemem obszarów chronionych;
- uwzględnianie problemu gwałtownych zmian temperatury, ulewnych opadów, oblodzenia i silnych wiatrów w inwestycjach budowlanych, transportowych i energetycznych;
- rozwijanie alternatywnych źródeł produkcji energii na poziomie lokalnym;
- tworzenie systemów wczesnego ostrzegania mieszkańców przed zagrożeniami powodziowymi.

³⁰ Projekt KLIMADA to opracowanie i wdrożenie strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu.

Zmiany zachodzące obecnie w klimacie cechuje zwiększenie się gwałtowności zjawisk pogodowych. Częściej występują także skrajne zjawiska takie jak burze. Wiąże się to z dostarczeniem do sieci kanalizacyjnych dużych ilości wody w krótkim czasie. Infrastruktura może być nieprzygotowana na taką sytuację co może spowodować wydostawanie się wody, wraz z zanieczyszczeniami, z sieci kanalizacyjnej. Również przepustowość oczyszczalni ścieków może być niewystarczająca w przypadku wystąpienia gwałtownych zjawisk pogodowych. Aby zminimalizować efekty takich zjawisk należy brać je pod uwagę już na etapie planowania przedsięwzięć związanych z gospodarką wodno-ściekową.

9.10. Krajobraz i powierzchnia ziemi

Do poprawy estetyki przestrzeni miejskiej przyczynią się działania dotyczące, m.in. termomodernizacji budynków, powstania elementów błękitno-zielonej infrastruktury a także te związane z rewitalizacją obiektów.

Wśród kierunków działań przewidzianych w Strategii znajdują się takie, które będą wiązać się z naruszeniem istniejącej struktury gruntów oraz wprowadzeniem zmian krótkookresowych lub długookresowych w krajobrazie naturalnym, w efekcie czego przewiduje się wystąpienie oddziaływań negatywnych oraz pozytywnych. Należą do nich:

- budowa, poprawiających dostępność komunikacyjną i mobilność mieszkańców;
- budowa i/lub modernizacja infrastruktury dla ruchu niezmotoryzowanego m.in. drogi i pasy rowerowe;
- budowa, rozbudowa lub modernizacja obiektów użyteczności publicznej.
- rozbudowa wodociągów i kanalizacji

Zgodnie z celami przyjętymi w Europejskiej Konwencji Krajobrazowej (zalecenia CM/Rec (2008) 3 Komitetu Ministrów w sprawie wytycznych dotyczących wdrażania Europejskiej Konwencji Krajobrazowej) *Każde działanie lub projekt powinien być zgodny ze standardami jakości krajobrazu. W szczególności powinny poprawić jakość krajobrazu, a przynajmniej nie doprowadzić do jej pogorszenia. Wpływ projektów na krajobraz, niezależnie od ich skali, powinien być oceniony, a przepisy i instrumenty odpowiadające tym skutkom powinny być sprecyzowane. Każde działanie lub projekt powinien nie tylko odpowiadać cechom miejsca, ale także być do nich dostosowany.*³¹

Na krajobraz oddziaływać będą głównie działania o charakterze inwestycyjnym. Inwestycje polegające na budowie dróg, termomodernizacji obiektów, budowie ścieżek rowerowych oraz nowych obiektów użyteczności publicznej powodują stałą zmianę w krajobrazie. Rodzaj oddziaływania (pozytywny bądź

³¹ źródło: Zalecenia CM/Rec(2008)3 Komitetu Ministrów w sprawie wytycznych dotyczących wdrażania Europejskiej Konwencji Krajobrazowej.

negatywny) jest uzależniony od lokalizacji danej inwestycji i otaczającego je terenu. Właściwie zaprojektowany i zlokalizowany w przestrzeni nie powinien negatywnie oddziaływać na środowisko. Inwestycje budowlane w sposób trwały wpiszą się w krajobraz, dlatego istotny jest wybór lokalizacji oraz odpowiedniej technologii z zachowaniem ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Budowa nowych dróg może potencjalnie negatywnie wpłynąć na krajobraz z uwagi na pojawienie się nowej formy w przestrzeni. Niemniej jednak z uwagi na powierzchniowy charakter dróg nie stanowią one dominanty krajobrazowej, a ich przebieg jest w większości dostosowany do lokalnego ukształtowania terenu. Sporadyczne przypadki tj. budowa obiektu inżynieryjnego lub inżynierskiego, skrzyżowań itp. mogą powodować zaburzenia w lokalnym krajobrazie z uwagi na ich rozmiary w przestrzeni. Na etapie realizacji inwestycji drogowych negatywne chwilowe oddziaływanie może wystąpić z uwagi na prowadzone wykopy, przemieszczanie mas ziemnych, prace „wysokich” maszyn tj. żurawie, dźwigi, które mogą być widoczne z dużych odległości.

Przebudowa i modernizacja już istniejących obiektów nie będzie powodować negatywnych oddziaływań na krajobraz oraz powierzchnię ziemi, ale będzie prowadzić do poprawy estetyki przestrzeni publicznej.

Krajobrazy priorytetowe ujęte w *Audycie krajobrazowym województwa lubelskiego* w całości pokrywają się z obszarem chronionego krajobrazu Pradolina Wieprza oraz w znacznej części z obszarem Natura 2000 Dolny Wieprz. Należy również zaznaczyć, że większość zadań przewidzianych do realizacji nie będzie długotrwale oddziaływało na krajobraz, zaś przedsięwzięcia inwestycyjne związane z wykopami i pracami wielkoskalowymi zostaną poprzedzone stosownymi procedurami środowiskowymi obejmującymi również ocenę oddziaływania na krajobraz.

Oceniono, że wyznaczone w projekcie Strategii zadania nie będą mieć znaczącego negatywnego wpływu na powierzchnię ziemi i krajobraz, w tym na krajobrazy priorytetowe ujęte w *Audycie krajobrazowym województwa lubelskiego*.

Adaptacja do zmian klimatu

Efektom przewidywanych zmian klimatycznych będzie wzrost częstotliwości oraz intensywności susz co będzie miało negatywny wpływ na gleby oraz rolnictwo. Wymagane będzie zintensyfikowane nawadnianie terenów dotkniętych suszami. Do działań adaptacyjnych będzie można zaliczyć wsparcie inwestycyjne gospodarstw oraz szkolenia i doradztwo technologiczne a także doskonalenie systemu tworzenia i zarządzania rezerwami żywności, materiału siewnego i paszy na wypadek nieurodzaju. Wpływ gwałtownych zjawisk pogodowych oraz ich efektów należy również mieć na uwadze podczas wybierania lokalizacji oraz projektowania obiektów typu PSZOK oraz składowisk odpadów.

9.11. Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne

Pozytywne oddziaływanie na klimat akustyczny przede wszystkim będzie zauważalne na terenach miejskich i o zwiększonym ruchu. Działania podejmowane w zakresie poprawy standardów akustycznych związane będą z ograniczeniem głównie hałasu drogowego poprzez rozbudowę dróg m.in. stosowanie cichej nawierzchni.

Również pozytywny wpływ na klimat akustyczny będą miały także inwestycje w zakresie rozwoju i modernizacji transportu publicznego. Duże znaczenie w redukcji ponadnormatywnego hałasu będzie miał rozwój systemu ścieżek rowerowych, który spowoduje zmniejszenie ruchu samochodowego.

Oddziaływanie negatywne będzie krótkotrwałe, odwracalne i występujące tylko na terenie prowadzonych prac i w ich najbliższym sąsiedztwie. Prace realizowane w ramach tych zadań będą źródłem hałasu, którego głównym emitorem będzie praca urządzeń mechanicznych. Zadania, których realizacja będzie się wiązać z użyciem ciężkiego sprzętu powinny być prowadzone w dzień, aby nie zakłócać ciszy w porze nocnej. Dla zminimalizowania emisji hałasu i spalin, podczas prac zostaną użyte maszyny w pełni sprawne, które zostaną wykorzystane do prac zgodnych z ich przeznaczeniem i możliwościami, tak aby nie powstały inne zagrożenia, np. dla pracowników i osób postronnych znajdujących się w pobliżu. Oddziaływanie to będzie krótkotrwałe i ustąpi z chwilą zakończenia prac. Modernizacja istniejących odcinków dróg przyczyni się do poprawy ich stanu oraz komfortu jazdy. Pośrednio zmniejszy to poziom hałasu drogowego.

Na terenach zabudowy jednorodzinnej nie jest możliwe podanie dokładnego stopnia nasilenia oraz zasięgów oddziaływania ze względu na brak znanej dokładnej lokalizacji poszczególnych inwestycji. Nie przewiduje się jednak, aby oddziaływanie to było znaczące oraz jak wskazano powyżej będzie miało charakter okresowy i ustanie bezpośrednio po zakończeniu prac. Należy również zaznaczyć, że w przypadku realizacji inwestycji mogących potencjalnie znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko (w rozumieniu *Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* (Dz.U. 2019 poz. 1839)) przed rozpoczęciem tych inwestycji zostaną przeprowadzone stosowne procedury środowiskowe, takie jak np. sporządzenie Karty Informacyjne Przedsięwzięcia.

Negatywne oddziaływanie w postaci promieniowania elektromagnetycznego może nastąpić w ramach pośredniego skutku kierunku działań związanych z budową odnawialnych źródeł energii na omawianym terenie opartych na energii słońca. Dotyczy to linii łączących instalacje z siecią energetyczną. Właściwa lokalizacja oraz zastosowanie odpowiednich zabezpieczeń mogą niemal całkowicie wyeliminować narażenie na promieniowanie elektromagnetyczne. Przewidywalne

uciążliwości związane z promieniowaniem elektromagnetycznym oraz dźwiękami wydawanymi podczas pracy takich urządzeń będą marginalne.

Podczas prac ziemnych i montażowych, w sąsiedztwie placu budowy wystąpią potencjalne bezpośrednie i krótkotrwałe uciążliwości w tym: emisja hałasu, zanieczyszczeń do powietrza oraz wytwarzanie odpadów. Oceniono je jako krótkoterminowe. Prace związane z budową przedsięwzięć wiązać się będą ze wzrostem poziomu hałasu, którego źródłem będzie praca sprzętu budowlanego, środków transportu. Hałas będzie miał zasięg lokalny. Praca przedsięwzięć przebiega częściowo w obrębie terenów chronionych akustycznie, zatem mieszkańcy i użytkownicy najbliższej zabudowy odczuwać mogą okresowe uciążliwości związane z realizacją inwestycji. Ewentualne uciążliwości będą minimalizowane poprzez prowadzenie prac w porze dziennej w godz. 6.00-22.00 oraz zastosowanie urządzeń i maszyn w pełni sprawnych.

Zwiększenie przepustowości dróg może wiązać się ze zwiększeniem poziomu hałasu w bezpośrednim sąsiedztwie nowych dróg. Zadanie to można zminimalizować stosując rozwiązania techniczne ograniczające poziom hałasu m.in. ciche nawierzchnie.

Adaptacja do zmian klimatu

Wzrost średnich temperatur powietrza towarzyszący zmianom klimatycznym powoduje zwiększenie się poziomów dźwięków – zwłaszcza tych generowanych przez urządzenia mechaniczne oraz elektryczne. Wzrost temperatury wymusza również, intensywniejsze działanie układów chłodzących co również może powodować uciążliwości dla środowiska, zwłaszcza w gminach, gdzie naturalny krajobraz uległ największym przekształceniom. Aby zmniejszyć negatywny wpływ wysokich temperatur należy zwiększać ilość terenów zielonych oraz niwelować efekt tzw. „miejskiej wyspy ciepła”. Wzrost temperatur powietrza towarzyszący zmianom klimatycznym może powodować zmiany w rozchodzeniu się pól elektromagnetycznych wokół emiterów a w efekcie mieć negatywny wpływ na ludzi oraz środowisko. W celu zmniejszenia takiego wpływu należy zwiększać powierzchnię terenów zielonych oraz brać pod uwagę czynniki klimatyczne, podczas wybierania lokalizacji dla źródeł promieniowania elektromagnetycznego.

9.12. Gospodarka odpadami i ograniczenie powstawania odpadów

Pozytywny wpływ niewątpliwie będą miały działania przeciwdziałające nielegalnemu pozbywaniu się odpadów np. edukacja ekologiczna mieszkańców – w formie tzw. „dzikich wysypisk”, a także poprzez spalanie ich w domowych kotłowniach. Długofalowy pozytywny trend dotyczący właściwego zagospodarowania odpadów, a także ograniczenia w ich powstawaniu prognozowany jest dzięki wdrażaniu inicjatyw dotyczących edukacji ekologicznej.

Powstawanie dużej ilości odpadów (w szczególności budowlanych) będzie związane z realizacją inwestycji dotyczących budowy nowych obiektów. Wszystkie wytworzone odpady na poszczególnych etapach, zostaną zagospodarowane zgodnie z przepisami ustawy o odpadach z dnia 14 grudnia 2012 r. Odpady będą zbierane selektywnie w wydzielonych i przystosowanych miejscach, w warunkach zabezpieczających przed przedostaniem się do środowiska zanieczyszczeń.

9.13. Ryzyko wystąpienia poważnej awarii

Planowane do realizacji przedsięwzięcia ujęte w *Strategii Rozwoju Gminy Jeziorzany na lata 2025-2040* nie są zaliczane do obiektów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnych awarii przemysłowych wg. *Rozporządzenia Ministra Rozwoju z dnia 26 stycznia 2016 r. w sprawie rodzajów i ilości znajdujących się w zakładzie substancji niebezpiecznych, decydujących o zaliczeniu zakładu do zakładu o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej* (Dz.U. 2016, poz. 138).

Ryzyko wystąpienia poważnej awarii podczas realizacji Strategii może być związane z poważną awarią w transporcie drogowym, niekontrolowanym wyciekiem przewożonych substancji niebezpiecznych, wyciekiem płynów eksploatacyjnych na skutek usterek technicznych. Ze względu na charakter przedsięwzięć, które nie wiążą się z koniecznością użycia niebezpiecznych substancji ani technologii nie przewiduje się wystąpienia zagrożenia dla środowiska. Realizacja układu komunikacyjnego gmin nie będzie jednak bezpośrednio wpływała na wystąpienie poważnej awarii, będą to jednak potencjalne lokalizacje wystąpienia tego niekorzystnego zdarzenia.

10. Analiza rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodnicza negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu

Prognoza oddziaływania na środowisko wykazała, że niektóre z przedsięwzięć realizowanych w ramach projektu *Strategii Rozwoju Gminy Jeziorzany na lata 2025-2040* mogą negatywnie wpłynąć na środowisko. Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych m.in. z rozbudową ciągów komunikacyjnych można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań.

Wykaz inwestycji zamieszczonych w *Strategii Rozwoju Gminy Jeziorzany na lata 2025-2040* powinien być realizowany zgodnie z zaleceniami wynikającymi z wydanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (dotyczy inwestycji, które rozpoczęły się w latach poprzednich i są obecnie kontynuowane). Podczas podejmowania nowych działań inwestycyjnych należy brać pod uwagę lokalizację form ochrony przyrody, zakazy i nakazy wynikające z aktów prawa miejscowego, uchwał powołujących dane formy ochrony przyrody lub planów zadań ochronnych i planów ochrony ww. obszarów. Każdorazowe podjęcie działań inwestycyjnych wymaga przeprowadzenia postępowania określającego wpływ na środowisko w drodze odrębnej procedury (decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach).

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych;
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych;
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu;
- odpowiedni wybór lokalizacji inwestycji, uwzględniając zapisy dokumentów lokalnych oraz dokumentów wyższego szczebla.

W przypadku gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie

zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji; tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt.

W wyniku realizacji projektu *Strategii Rozwoju Gminy Jeziorzany na lata 2025-2040* może potencjalnie dojść do oddziaływania na obszary chronione, dlatego ważne jest, aby wszelkie przedsięwzięcia wynikające ze Strategii były przeprowadzone zgodnie z przepisami dotyczącymi gospodarowania na obszarach objętych prawną formą ochrony przyrody.

Minimalizacja negatywnego wpływu na środowisko możliwa jest m.in. poprzez prowadzenie świadomej polityki przestrzennej popartej stosownymi zapisami w dokumentach prawa lokalnego oraz zachowanie walorów przyrodniczych gmin.

Poniżej przedstawiono propozycje zapobiegania, łagodzenia negatywnego wpływu na środowisko, będącego konsekwencją realizacji działań ujętych w Strategii na poszczególne komponenty środowiska:

Ochrona powierzchni ziemi i wód:

- Na etapie projektowania należy rozważać koncepcje organizacji placu budowy i jego zaplecza z uwzględnieniem zasady minimalizacji zajęcia terenu i przekształcenia jego powierzchni;
- Po zakończeniu prac budowlanych, w razie konieczności, należy przeprowadzać rekultywację;
- Prowadzenie robót budowlanych w sposób zapewniający ochronę wód;
- W projekcie i wykonawstwie należy minimalizować zakres robót powodujących zdejmowanie warstw próchnicznych gleby, a także zaplanować wykorzystanie nadmiarów ziemi pochodzącej z wykopów;
- Ograniczenie uszczelniania zlewni, np. poprzez planowanie rezerw terenu, które ma służyć zapewnieniu możliwości swobodnej infiltracji wód do ziemi;
- W opisach technicznych projektów budowlanych należy zaplanować miejsca przeznaczone do składowania substancji podatnych na migrację wodną;
- Na etapie realizacji i funkcjonowania inwestycji należy preferować technologie wodooszczędne;
- Prawidłowe przechowywanie substancji ropopochodnych oraz inne materiałów niebezpiecznych dla środowiska;
- Opracowanie procedury na wypadek wystąpienia awarii na placu budowy, by nie doprowadzić do zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego;
- Właściwe postępowanie z odpadami;
- Prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów nadających się do odzysku lub unieszkodliwiania, a odpady niebezpieczne gromadzić w szczelnych, oznakowanych pojemnikach, w wydzielonym miejscu;

- Powstające podczas realizacji inwestycji oraz eksploatacji obiektu odpady należy przekazywać tylko wyspecjalizowanym jednostkom posiadającym zezwolenie na odzysk, utylizację, zbieranie i transport tych odpadów;
- Uregulowanie gospodarki wodami opadowymi - oczyszczenie ich oraz możliwość ich retencjonowania w celu ograniczenia spływu powierzchniowego, należy przy tym brać pod uwagę nie tylko dany obszar, ale i obszar położony niżej w zlewni;
- Materiał pozostały po robotach ziemnych w miarę możliwości należy wykorzystywać na miejscu.

Ochrona powietrza:

- Wykonawcy wybierani do realizacji poszczególnych zadań powinni używać nowoczesnego sprzętu i wykazać się dbałością o prawidłową eksploatację i właściwą konserwację sprzętu i środków transportu (np. korzystanie z maszyn i urządzeń o wysokich normach spalin czy zraszanie materiałów pyłących). Takie zapisy mogą znaleźć się na odpowiednich etapach procedur przetargowych;
- Unikanie emisji głównie substancji pyłowych na etapie budowy, rozbudowy czy modernizacji obiektów;
- Niedopuszczalne jest palenie na terenie budowy papy, opon, rozpuszczalników, farb itp.;
- Pogłębiona analiza lokalizacji przedsięwzięcia;
- Zminimalizowaniu ryzyka awarii poprzez stosowanie sprawdzonych rozwiązań i nowoczesnego sprzętu;
- Prowadzenie prac budowlanych poza okresem lęgowym ptaków, rozrodu płazów;
- Prowadzenie prac budowlanych i rozbiórkowych w porze dziennej;
- Stosowanie przepisów BHP;
- Zastosowanie do budowy nowoczesnego sprzętu, który emituje mniejsze ilości spalin;
- Na etapie eksploatacji - prowadzenie monitoringu powietrza;
- Ograniczanie stosowania paliw wysokoemisyjnych.

Różnorodność biologiczna (w tym fauna, flora, obszary chronione):

- Minimalizacja negatywnych oddziaływań inwestycji infrastrukturalnych wymaga (oczywiście nie jest to konieczne w przypadku każdej inwestycji) wcześniejszych terenowych inwentaryzacji zasobów środowiska przyrodniczego. Inwentaryzacja pozwoli na precyzyjne dostosowanie ogólnych zaleceń do realiów danego zadania inwestycyjnego i uniknięcie spowodowania znaczących szkód w środowisku przyrodniczym i wiążących się z tym komplikacji w trakcie realizacji poszczególnych inwestycji;

- Stosowanie technologii w jak najmniejszym stopniu wpływającej na środowisko (ograniczającej emisję zanieczyszczeń i hałasu);
- W przypadku prac termomodernizacyjnych budynków czy remontów elewacji bądź pokrycia dachowego budynków należy przeprowadzić inwentaryzację ornitologiczną i chiropterologiczną;
- Stosowanie wszystkich możliwych środków związanych z ochroną zwierząt podczas prowadzenia prac remontowych i termomodernizacyjnych obiektów (np. zabezpieczanie lub przenoszenie gniazd, pozostawianie otwartych otworów stropodachowych);
- Wykorzystanie rozwiązań technologicznych umożliwiających zachowanie istniejących stosunków wodnych;
- Ograniczenie na etapie planowania i wykonawstwa wycinki drzew i krzewów oraz naruszania cennych siedlisk do minimum i stosowanie nowych nasadzeń wraz z ich późniejszym utrzymaniem;
- W przypadku braku możliwości nienaruszenia siedlisk rzadkich/chronionych gatunków, należy wziąć pod uwagę możliwość przeniesienia populacji;
- Stosowanie wszelkich możliwych środków technicznych w celu ochrony zwierząt w trakcie inwestycji liniowych (np. montaż siatek i pojemników w celu ochrony płazów i drobnych ssaków) o ile będzie to konieczne;
- Nie należy prowadzić robót budowlanych w okresie lęgowym ptaków, rozrodem płazów, hibernacji nietoperzy i tarła ryb, jeśli na obszarze inwestycji występują;
- W przypadku istotnego zagrożenia hałasem, mogącego płoszyć chronione gatunki zwierząt w okresie rozrodczym (i/lub powodujące ponadnormatywną emisję na terenach mieszkaniowych), należy rozważyć zastosowanie ekranów;
- Uwzględnianie wariantu lokalizacyjnego w sposób zgodny z dokumentami planistycznymi, przepisami i aktami prawnymi obowiązującymi dla poszczególnych form ochrony przyrody, a także biorąc pod uwagę potrzeby ochrony siedlisk przyrodniczych, siedlisk zwierząt i roślin oraz korytarze migracyjne i łączność ekosystemów.

Ochrona przed hałasem i drganiami:

- Ograniczenie prac związanych z wykorzystaniem głośnego sprzętu, do pory dziennej między 7:00 a 20:00;
- W miejscach szczególnie wrażliwych obok zabudowy mieszkaniowej należy ograniczyć prędkość pojazdów dowożących materiały budowlane ze względu na drgania przenoszące się na konstrukcje budynków oraz wpływ na klimat akustyczny otoczenia;
- Projektanci powinni zwrócić uwagę na propozycję lokalizacji baz zaplecza technicznego budowy tak, aby planować je możliwe z dala od okien budynków mieszkalnych;

- Na terenach zwartej zabudowy mieszkaniowej należy tak planować roboty budowlane w ramach poszczególnych zadań by prowadzić prace związane z emisją hałasu w tym samym czasie tylko po jednej stronie budynku, aby w mieszkaniu były pomieszczenia nienarażone na emisję hałasu;
- Organizacja pracy, ograniczająca liczbę osób i czas ekspozycji na hałas;
- Stosowanie harmonogramów prac, ograniczających narażenie na hałas;
- Stosowanie tzw. cichych nawierzchni;
- Ograniczenie do minimum strefy bezpośredniej ingerencji w środowisko;
- Racjonalna gospodarka materiałami i minimalizacja powstawania odpadów;
- Sprawne przeprowadzenie prac;
- Ograniczenie do niezbędnego minimum usuwania drzew i krzewów będących w kolizji z planowaną inwestycją;
- Dobór gatunków roślin pełniących rolę dźwiękochronną dostosowanych do wymogów siedliska;
- Zastosowania odpowiednio szerokich pasów zieleni o zróżnicowanej wysokości tak, aby zapewnić maksymalne wartości pochłaniania i odbijania fali akustycznej.

Ochrona krajobrazu

W celu zmniejszenia negatywnego oddziaływania poszczególnych kierunków wsparcia na krajobraz konieczne jest odpowiednie planowanie inwestycji, uwzględniające konieczność wkomponowania planowanych obiektów w istniejący krajobraz.

Ochrona dziedzictwa kulturowego, zabytków, dóbr materialnych

Wszelkie działania mające na celu ochronę obiektów zabytkowych i utrzymanie ich w należytym stanie należy planować i realizować zgodnie z wymogami i uzgodnieniami z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

11. Propozycja działań alternatywnych

Art. 51, ust. 2, pkt. 3b ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2026 poz. 670) nakłada obowiązek przedstawienia rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

Dla zadań zawartych w projekcie *Strategii Rozwoju Gminy Jeziorzany na lata 2025-2040* można zaproponować następujące działania alternatywne:

- zmiana lokalizacji danego działania;
- zmiana technologii realizacji zadania;
- wybór alternatywnych materiałów do realizacji zadania;
- rozważenie różnych wariantów organizacyjnych realizacji zadania i dobór odpowiedniego;
- modyfikacja zakresu zadania, częściowe lub całkowite odstąpienie od realizacji zadania, jeśli decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach dla danego zadania będzie wskazywać na taką potrzebę.

W przypadku projektu *Strategii Rozwoju Gminy Jeziorzany na lata 2025-2040* nie ma możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań ze względu na wysoki stopień ogólności dokumentu. Projekt jest koncepcją rozwoju i przebudowy społecznej, infrastrukturalnej i przestrzennej obszaru gmin, który jako wizja całościowa i spójna pozwoli osiągnąć zamierzone efekty. Dlatego też wprowadzanie na tym etapie rozwiązań alternatywnych zaburzałoby spójność wspomnianej wizji. Należy jednak podkreślić, że istnieją duże możliwości w doborze najlepszych pod względem oddziaływania na środowisko wariantów lokalizacyjnych, technologicznych czy organizacyjnych.

Podkreślając charakter dokumentu, o wysokim stopniu ogólności oraz brak możliwości precyzyjnego wskazania działań alternatywnych należy w przypadku wszystkich przedsięwzięć przeanalizować działania alternatywne na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2026 poz. 670).

W związku z ciągłym rozwojem gospodarczym regionu oraz wzrostem poziomu konsumpcji brak realizacji Strategii prowadzić będzie do pogorszenia wszystkich elementów środowiska.

12. Potencjalne oddziaływanie transgraniczne

Zgodnie z przepisami zawartymi w ustawie z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2026 poz. 670), z rozdziału 3, działu VI dotyczącego postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadku projektów polityk, strategii, planów i programów, opracowywany dokument nie będzie wywierał znaczącego oddziaływania transgranicznego.

Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach dokumentu ma charakter regionalny i ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny. Na etapie prognozy stwierdzono, że realizacja projektu *Strategii Rozwoju Gminy Jeziorzany na lata 2025-2040* nie wskazuje możliwości negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

13. Rezultaty planowanych działań

Podrozdział spełnia zapisy art. 10 e ust. 3 pkt 3) ustawy o samorządzie gminnym (Dz.U. 2026 poz. 662) i zawiera wskazanie oczekiwanych rezultatów realizacji wypracowanych kierunków działań rozwojowych w gminie Jeziorzany oraz wskaźniki osiągnięcia tych rezultatów.

Tabela 36. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Wymiar	Cel strategiczny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźnik osiągnięcia rezultatów
społeczny	1. Wzmocnienie spójności i jakości życia społecznego	1.1. Rozwój oferty społecznej, edukacyjnej i kulturalnej dostosowanej do potrzeb różnych grup mieszkańców	• Zapewnienie mieszkańcom dostępu do bezpiecznych, nowoczesnych i atrakcyjnych przestrzeni integracyjnych (świetlice, place zabaw, biblioteka) - nowa lub zmodernizowana infrastruktura społeczna. • Rozszerzenie oferty kulturalnej i rekreacyjnej odpowiadającej potrzebom różnych grup społecznych - szersza oferta zajęć dla dzieci, młodzieży i seniorów. • Wzrost uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych i integracyjnych. • Zwiększenie liczby miejsc dostępnych dla różnych grup mieszkańców. • Zapewnienie wysokiej jakości kształcenia i równych szans edukacyjnych dzieci i młodzieży w całej gminie.	– Liczba nowych lub wyremontowanych świetlic/placów zabaw (szt.). – Liczba cyklicznych wydarzeń i zajęć (szt.). – Liczba uczestników wydarzeń kulturalnych i rekreacyjnych (os.). – Liczba nowych miejsc aktywności (place zabaw, strefy) (szt.). – Procent mieszkańców deklarujących wzrost satysfakcji z życia społeczno-kulturalnego (badania ankietowe). – Dopuszczalna szkoła i biblioteka
		1.2. Wsparcie dla społeczności lokalnych, organizacji obywatelskich i inicjatyw oddolnych	• Zwiększenie aktywności społecznej i obywatelskiej mieszkańców - wzrost liczby lokalnych inicjatyw i projektów realizowanych przez mieszkańców. • Aktywniejsze Koła Gospodyń Wiejskich, Ochotnicze Straże Pożarne i Organizacje Pozarządowe • Wzmocnienie potencjału i kompetencji liderów społecznych oraz organizacji obywatelskich. • Zwiększenie poczucia wpływu mieszkańców na życie gminy. • Zapewnienie mieszkańcom łatwego dostępu do lokalnych inicjatyw i wydarzeń międzypokoleniowych. • Zbudowanie pozytywnego wizerunku gminy jako miejsca z silnym kapitałem społecznym.	– Liczba kampanii i wydarzeń oddolnych. – Liczba NGO/KGW/OSP aktywnie korzystających z grantów/ Liczba konkursów grantowych dla KGW i OSP (szt.). – Liczba zorganizowanych wydarzeń lokalnych i międzypokoleniowych (szt.). – Liczba kampanii promujących aktywność obywatelską (szt.).

Wymiar	Cel strategiczny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźnik osiągnięcia rezultatów
		1.3. Poprawa dostępności usług publicznych – w szczególności dla dzieci, młodzieży i seniorów	• Zapewnienie mieszkańcom łatwego dostępu do podstawowych usług publicznych, niezależnie od miejsca zamieszkania - ułatwiony dostęp do usług administracyjnych i społecznych w każdym sołectwie. • Umożliwienie seniorom i osobom z niepełnosprawnościami aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym – likwidacja barier architektonicznych. • Uproszczenie komunikacji mieszkańców z urzędem, dzięki prostszemu językowi i wsparciu cyfrowemu. • Rozwój mobilnych form wsparcia i usług e-administracji.	– Liczba kursów transportu „na żądanie” zrealizowanych w skali roku (szt.)/Liczba osób korzystających z transportu „na żądanie” (os./rok). – Liczba przeprowadzonych audytów dostępności budynków publicznych (szt.). – Liczba budynków publicznych dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (pochylnie, windy, oznakowania) (szt.). – Liczba uruchomionych punktów obsługi mobilnej w sołectwach (szt.). – Liczba przeprowadzonych szkoleń cyfrowych dla różnych grup (dzieci, seniorzy, sołtysi) (szt.). – Liczba dostępnych e-usług (szt.). – Odsetek mieszkańców deklarujących poprawę dostępu do usług publicznych (ankieta, %).
		1.4. Włączenie społeczne i aktywizacja mieszkańców wymagających szczególnego wsparcia	• Zapewnienie seniorom dostępu do bezpiecznej i aktywnej formy spędzania czasu wolnego oraz opieki środowiskowej. • Umożliwienie osobom korzystającym z pomocy społecznej i długotrwale bezrobotnym aktywizacji społecznej i zawodowej. • Zapewnienie mieszkańcom łatwiejszego dostępu do usług zdrowotnych, opiekuńczych i profilaktyki - zwiększenie poczucia bezpieczeństwa zdrowotnego i społecznego. • Zwiększenie integracji społecznej poprzez lokalne programy wsparcia i sąsiedzkie modele pomocy. • Większa liczba osób powracających na rynek pracy, rozwój lokalnych usług zatrudnieniowych.	– Liczba uruchomionych Klubów Seniora (szt.)/Liczba uczestników Klubu Seniora (os.) – Liczba seniorów uczestniczących w programach aktywizacyjnych i zdrowotnych (os.). – Liczba osób objętych programami zdrowotnymi i profilaktycznymi. (os.) – Liczba mieszkań wspomaganych oddanych do użytku (szt.). – Liczba osób korzystających z opiekunów środowiskowych (os.) – Liczba osób objętych programami aktywizacji społeczno-zawodowej (os.). – Liczba szkoleń/kursów zrealizowanych we współpracy z PUP i NGO (szt.). – Liczba mieszkańców objętych działaniami profilaktycznymi. (os.)

Wymiar	Cel strategiczny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźnik osiągnięcia rezultatów
gospodarczy	2. Dywersyfikacja i wzmocnienie lokalnej gospodarki, w tym rozwój turystyki	2.1. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości, w szczególności mikroprzedsiębiorstw i inicjatyw opartych na zasobach lokalnych	• Zapewnienie mieszkańcom łatwego dostępu do doradztwa i wsparcia biznesowego. • Zwiększenie liczby mikroprzedsiębiorstw i samozatrudnienia na terenie gminy. • Rozwój przedsiębiorczości opartej na lokalnych zasobach (rękodzieło, agroturystyka, e-commerce). • Wzrost świadomości i wiedzy biznesowej wśród mieszkańców, w tym młodzieży.	– Liczba osób korzystających z usług Gminnego Punktu Wsparcia Biznesu (os./rok). – Liczba zorganizowanych szkoleń z zakresu przedsiębiorczości (szt.). – Liczba uczestników programów i szkoleń przedsiębiorczości (os.). – Liczba nowo powstałych mikroprzedsiębiorstw (szt.). – Liczba przyznanych dotacji/konkursów dotacyjnych na rozwój biznesu lokalnego (szt.). – Liczba wydarzeń lub inicjatyw promujących lokalne produkty i usługi (szt.).
		2.2. Rozwój turystyki krajoznawczej, edukacyjnej i rekreacyjnej jako elementu dywersyfikacji gospodarki	• Rozszerzenie oferty turystycznej gminy opartej na walorach przyrodniczych i kulturowych. • Wzrost atrakcyjności turystycznej gminy i Doliny Wieprza. • Zwiększenie liczby odwiedzających oraz wydłużenie czasu pobytu turystów. • Zapewnienie mieszkańcom i turystom dostępu do dobrze przygotowanej infrastruktury turystycznej. • Budowanie marki turystycznej gminy.	– Liczba zrealizowanych projektów turystycznych (szlaki, punkty widokowe, altany) (szt.). – Liczba cyklicznych wydarzeń turystycznych i rekreacyjnych (szt./rok). – Liczba turystów odwiedzających gminę (os./rok). – Liczba nowych lub zmodernizowanych miejsc noclegowych i gastronomicznych (szt.). – Liczba działań promocyjnych (kampanie, publikacje, strona www) (szt.). – Liczba osób korzystających z Centrum Informacji Turystycznej (os./rok).

Wymiar	Cel strategiczny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźnik osiągnięcia rezultatów
		2.3. Wspieranie produkcji rolnej, przetwórstwa i promocji produktów lokalnych	• Zwiększenie rozpoznawalności produktów lokalnych z gminy Jeziorzany. • Dywersyfikacja źródeł dochodu rolników poprzez rozwój krótkich łańcuchów dostaw. • Rozwój mini przetwórstwa i lokalnych marek produktowych. • Wzrost atrakcyjności rolnictwa wśród młodych mieszkańców.	– Liczba produktów objętych marką lokalną/znakiem jakości (szt.). – Liczba organizowanych Targów Produktów Lokalnych (szt./rok). – Liczba uczestników szkoleń dla rolników nt. krótkich łańcuchów dostaw i sprzedaży bezpośredniej (os.).
		2.4. Przygotowanie i zagospodarowanie terenów inwestycyjnych	• Zapewnienie inwestorom atrakcyjnych, przygotowanych terenów inwestycyjnych. • Rewitalizacja niewykorzystywanych obiektów i nadanie im nowych funkcji gospodarczych. • Włączenie gminy w sieci współpracy regionalnej i promocji inwestycyjnej. • Zwiększenie aktywności gospodarczej i wpływów do budżetu gminy.	– Liczba zinwentaryzowanych i opisanych terenów inwestycyjnych (szt.). – Liczba terenów uzbrojonych w media i infrastrukturę drogową (szt.). – Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych (ha). – Liczba zrewitalizowanych obiektów udostępnionych pod działalność gospodarczą (szt.). – Liczba podpisanych partnerstw/promocyjnych projektów inwestycyjnych z innymi gminami (szt.). – Liczba nowych inwestycji gospodarczych zlokalizowanych na terenie gminy (szt.).

Wymiar	Cel strategiczny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźnik osiągnięcia rezultatów
przestrzenny	3. Spójna, dostępna i funkcjonalna przestrzeń publiczna sprzyjająca rozwojowi gminy	3.1. Tworzenie i modernizacja funkcjonalnych przestrzeni publicznych oraz lokalnych centrów społecznych w sołectwach	• Zwiększenie dostępności i jakości przestrzeni publicznych w każdej miejscowości. • Powstanie nowoczesnych i estetycznych centrów integracji lokalnej (świetlice, place wiejskie). • Utworzenie nowoczesnego, wielofunkcyjnego centrum społeczno-sportowego w sercu miejscowości Jeziorzany (Strefa BOSS), służącego integracji międzypokoleniowej. • Zapewnienie mieszkańcom i turystom atrakcyjnych przestrzeni do spotkań, wypoczynku i aktywności. • Wzmocnienie poczucia tożsamości lokalnej.	– Liczba zmodernizowanych/wybudowanych świetlic i placów wiejskich (szt.). – Powierzchnia odnowionych i zagospodarowanych przestrzeni publicznych (m²). – Liczba nowych elementów małej architektury (ławki, altany, oświetlenie) (szt.). – Liczba mieszkańców korzystających z nowych przestrzeni publicznych (os./rok). – Liczba zrealizowanych elementów projektu 'Strefa BOSS' (szt.).
		3.2. Poprawa dostępności transportowej i cyfrowej, w tym infrastruktury rowerowej i drogowej	• Poprawa bezpieczeństwa i komfortu poruszania się mieszkańców gminy. • Rozwój przyjaznych dla środowiska form mobilności (rower, mikrotransport). • Zwiększenie dostępności cyfrowej dla mieszkańców – likwidacja białych plam internetowych. • Wzrost liczby mieszkańców korzystających z transportu zbiorowego i rowerowego.	– Długość wyremontowanych/wybudowanych dróg gminnych (km). – Długość wybudowanych ścieżek pieszo-rowerowych (km). – Liczba stojaków rowerowych, punktów napraw i stref wypoczynku (szt.). – Liczba osób korzystających z gminnego mikrotransportu (os./rok). – Liczba gospodarstw objętych nową siecią światłowodową (szt.). – Liczba lokalnych punktów Wi-Fi (szt.).

Wymiar	Cel strategiczny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźnik osiągnięcia rezultatów
		3.3. Kształtowanie atrakcyjnych i funkcjonalnych przestrzeni publicznych w oparciu o dziedzictwo lokalne i krajobraz	• Zachowanie i wyeksponowanie dziedzictwa kulturowego i krajobrazu jako elementu tożsamości gminy. • Rewitalizacja historycznych przestrzeni i obiektów z nadaniem im nowych funkcji społecznych i usługowych. • Zwiększenie atrakcyjności turystycznej i estetycznej miejscowości. • Aktywizacja mieszkańców w działaniach na rzecz kształtowania przestrzeni publicznej.	– Liczba odnowionych i zaadaptowanych obiektów o znaczeniu historycznym (szt.). – Liczba zrealizowanych ścieżek edukacyjnych (szt.). – Liczba przestrzeni publicznych objętych projektami rewitalizacyjnymi (szt.). – Liczba inicjatyw lokalnych (konkursy, akcje społeczne) dotyczących przestrzeni publicznej (szt.). – Odsetek mieszkańców pozytywnie oceniających poprawę przestrzeni publicznych w gminie (%).
		3.4. Aktywne zarządzanie przestrzenią i pozyskiwanie terenów pod rozwój mieszkaniowy i inwestycyjny	• Powstanie przejrzystych i spójnych zasad zagospodarowania przestrzennego gminy. • Zwiększenie dostępności terenów inwestycyjnych i mieszkaniowych w atrakcyjnych lokalizacjach. • Rozwój budownictwa mieszkaniowego, szczególnie dla rodzin i osób młodych. • Wzrost atrakcyjności gminy dla inwestorów i mieszkańców powracających. • Ograniczenie chaotycznej zabudowy i poprawa ładu przestrzennego.	– Liczba opracowanych/aktualizowanych dokumentów planistycznych (plan ogólny, MPZP) (szt.). – Powierzchnia terenów gminnych pozyskanych pod cele mieszkaniowe i inwestycyjne (ha). – Liczba terenów uzbrojonych w media i infrastrukturę (szt.).

Wymiar	Cel strategiczny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźnik osiągnięcia rezultatów
klimatyczno-środowiskowy	4. Wzmacnianie odporności klimatycznej i ochrona zasobów środowiskowych gminy	4.1. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury wodno-ściekowej, w tym systemów retencji wody i oczyszczalni	• Zwiększenie bezpieczeństwa wodnego gminy poprzez poprawę retencji i ochronę przed suszą oraz powodzią. • Zapewnienie mieszkańcom dostępu do nowoczesnej i wydajnej infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. • Poprawa jakości wód powierzchniowych i gruntowych. • Zwiększenie udziału gospodarstw stosujących systemy zbierania wody deszczowej.	– Liczba zmodernizowanych oczyszczalni ścieków (szt.). – Długość wybudowanej/rozbudowanej sieci kanalizacyjnej (km). – Liczba budynków publicznych oraz gospodarstw domowych z systemem zbierania deszczówki (szt.).
		4.2. Ochrona zasobów przyrodniczych i krajobrazowych, ze szczególnym uwzględnieniem rzeki Wieprz i obszarów Natura 2000	• Zachowanie i poprawa stanu cennych ekosystemów gminy. • Ograniczenie presji inwestycyjnej i użytkowej na obszary chronione. • Zwiększenie świadomości mieszkańców i turystów nt. ochrony środowiska. • Poprawa jakości siedlisk i różnorodności biologicznej.	– Liczba utworzonych ścieżek przyrodniczych i tablic edukacyjnych (szt.). – Liczba działań kompensacyjnych i ostonowych przy inwestycjach (szt.).

Wymiar	Cel strategiczny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźnik osiągnięcia rezultatów
		4.3. Wsparcie zrównoważonego wykorzystania przyrody dla potrzeb turystyki, edukacji ekologicznej i promocji lokalnych walorów krajobrazowych.	• Rozwój oferty turystyki ekologicznej i edukacyjnej w gminie. • Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców i dzieci. • Powstanie lokalnych inicjatyw i ofert agroturystycznych opartych o przyrodę. • Zwiększenie rozpoznawalności gminy jako miejsca przyjaznego środowisku.	– Liczba utworzonych punktów edukacji ekologicznej (szt.). – Liczba uczestników wydarzeń edukacyjno-ekologicznych (os./rok). – Liczba nowych ekotras i punktów edukacyjno-rekreacyjnych (szt.). – Liczba gospodarstw agroturystycznych oferujących eko-produkty i warsztaty (szt.). – Liczba kampanii i wydarzeń ekologicznych w skali roku (szt.).
		4.4. Poprawa efektywności gospodarki odpadami oraz ograniczanie presji środowiskowej (zanieczyszczenia powietrza, wody, gleby)	• Zwiększenie udziału odpadów segregowanych i poddanych recyklingowi. • Ograniczenie dzikich wysypisk i degradacji środowiska. • Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie odpowiedzialnej gospodarki odpadami i ochrony środowiska. • Poprawa jakości powietrza i ograniczenie zanieczyszczeń.	– Liczba rozbudowanych/nowych PSZOK (szt.). – Liczba mieszkańców uczestniczących w kampaniach i warsztatach ekologicznych (os.). – Liczba nowych punktów segregacji w przestrzeni publicznej (szt.). – Liczba zgłoszeń i interwencji dotyczących dzikich wysypisk (szt./rok). – Liczba gospodarstw korzystających z dofinansowań na działania ekologiczne (szt.). – Powierzchnia terenów zrewitalizowanych po degradacji środowiskowej (ha).

Wymiar	Cel strategiczny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźnik osiągnięcia rezultatów
		4.5. Rozwój energii odnawialnej oraz promowanie proekologicznych postaw wśród mieszkańców	• Zwiększenie udziału energii odnawialnej w bilansie energetycznym gminy. • Redukcja emisji gazów cieplarnianych i poprawa jakości powietrza. • Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie energetyki odnawialnej i klimatu. • Aktywizacja społeczności lokalnych wokół zielonych inicjatyw.	– Liczba obiektów publicznych wyposażonych w instalacje OZE (szt.). – Liczba gospodarstw korzystających z mikroinstalacji OZE (szt.). – Liczba zrealizowanych projektów edukacji klimatycznej (lekcji, warsztatów, ogrodów edukacyjnych) (szt.). – Liczba zamówień publicznych spełniających zielone standardy (szt.).

14. Monitoring, ewaluacja i aktualizacja Strategii

Monitoring

Monitoring to systematyczny proces zbierania i analizowania danych na temat realizacji Strategii Rozwoju Gminy Jeziorzany na lata 2025–2040. Jego głównym celem jest dostarczanie bieżących informacji o postępach w osiąganiu celów strategicznych i operacyjnych oraz umożliwienie szybkiego reagowania na zmieniające się warunki, zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne. Poprzez systematyczny monitoring możliwe jest wykrywanie opóźnień i barier oraz podejmowanie działań naprawczych, co przekłada się na większą skuteczność lokalnej polityki rozwojowej.

System monitoringu opiera się na dwóch grupach wskaźników:

- wskaźnikach rezultatów działań opisanych szczegółowo w rozdziale 5.4., które mierzą stopień realizacji kierunków działań rozwojowych (np. liczba zrealizowanych inwestycji, uczestników programów, uruchomionych inicjatyw),
- wskaźnikach bazowych i kontekstowych opartych na danych Głównego Urzędu Statystycznego (BDL), Powiatowego Urzędu Pracy oraz rejestrów gminnych. Dane wykorzystane w diagnozie sytuacji gminy, których regularne zestawianie z aktualnymi wartościami pozwoli ocenić, w jakim stopniu realizacja Strategii przekłada się na trwałe zmiany w kluczowych obszarach rozwoju.

Pierwsza grupa wskaźników pozwala mierzyć efektywność i skuteczność podejmowanych działań, natomiast druga pokazuje szersze trendy i umożliwia ocenę realnego wpływu Strategii na sytuację rozwojową gminy.

Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym (Dz.U. 2026 poz. 662), Wójt przedstawia corocznie Radzie Gminy Raport o stanie gminy. Dokument ten obejmuje podsumowanie działalności władz samorządowych w roku poprzednim, w tym realizację polityk, programów i uchwał. Wyniki monitoringu Strategii Rozwoju Gminy Jeziorzany, w szczególności stopień realizacji celów strategicznych, będą stanowiły integralną część tego raportu.

Za nadzór nad procesem monitoringu odpowiada Wójt Gminy Jeziorzany, który może powierzyć to zadanie wskazanej osobie lub specjalnemu zespołowi koordynacyjnemu.

Ewaluacja Strategii

Ewaluacja to szczegółowa analiza skuteczności, efektywności, trafności i użyteczności działań podejmowanych w ramach Strategii. Bazuje ona na danych zebranych w ramach monitoringu oraz analizie sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i środowiskowej gminy. Dodatkowo ocenia,

czy Strategia jest zgodna z dokumentami wyższego szczebla - m.in. strategiami regionalnymi i ponadlokalnymi.

Ewaluacja będzie przeprowadzana dwukrotnie:

- **ocena w połowie realizacji (mid-term)** – około 2032 roku, pozwalająca wprowadzić korekty w zapisach Strategii w odpowiedzi na zidentyfikowane problemy w realizacji oraz zmianę uwarunkowań.
- **ocena końcowa (ex-post)** – po zakończeniu obowiązywania dokumentu w 2040 roku, obejmująca analizę efektów wdrażania strategii i ich skuteczności.

Aktualizacja Strategii

Bieżące monitorowanie realizacji Strategii oraz ocena skuteczności podejmowanych działań będą podstawą do podejmowania decyzji o ewentualnej aktualizacji dokumentu. Aktualizacja będzie następować w sytuacjach uzasadnionych, w szczególności w przypadku istotnych zmian uwarunkowań społecznych, gospodarczych, środowiskowych lub przestrzennych, które mogą wpływać na możliwość osiągnięcia celów strategicznych oraz w przypadku konieczności zachowania zgodności ze strategią regionalną.

W sytuacji stwierdzenia przez Wójta Gminy Jeziorzany konieczności aktualizacji Strategii, wystąpi on do Rady Gminy z wnioskiem o jej zmianę. Decyzja o aktualizacji podejmuje Rada Gminy w formie uchwały.

Zgodnie z art. 10f ust. 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, Strategia Rozwoju Gminy podlega aktualizacji, jeżeli wymaga tego sytuacja społeczna, gospodarcza lub przestrzenna gminy, albo gdy jest to konieczne dla zachowania jej spójności ze strategią rozwoju ponadlokalnego lub województwa. W takim przypadku stosuje się procedurę przewidzianą w art. 10f ust. 1–4 tej ustawy, obejmującą m.in. przeprowadzenie konsultacji społecznych oraz zapewnienie zgodności dokumentu z obowiązującymi przepisami prawa.

15. Podsumowanie i wnioski

- *Strategia Rozwoju Gminy Jeziorzany na lata 2025-2040* jest zgodna ze strategicznymi dokumentami obowiązującymi na szczeblu europejskim, krajowym i lokalnym.
- Przeprowadzone w ramach niniejszej Prognozy analizy zgodności celów Strategii z celami nadrzędnych dokumentów strategicznych oraz podstawowych dokumentów opracowywanych na szczeblu regionalnym, wskazują na znaczną ich spójność oraz zharmonizowanie. Spójność regionalnej polityki ekologicznej ze strategicznymi celami rozwoju powiatów i gmin jest podstawą równoważenia rozwoju w horyzoncie średnio i długookresowym. Dzięki temu Strategia może stać się skutecznym narzędziem koordynacji działań na rzecz wdrożenia rozwoju zrównoważonego w regionie.
- Strategia umożliwia identyfikację skutków środowiskowych oraz potencjalnych zmian warunków życia mieszkańców regionu w wyniku realizacji ustaleń dokumentu.
- Projektowana Strategia określa obszary problemowe i wyzwania w zakresie rozwoju społecznego, gospodarczego oraz ochrony środowiska na omawianym terenie oraz wyznacza cele i kierunki interwencji mające na celu poprawę jakości życia mieszkańców oraz środowiska.
- Niektóre z zadań zaplanowanych do realizacji w ramach projektowanej Strategii mogą wywierać negatywny wpływ na środowisko. Oddziaływanie to może być chwilowe, na etapie prac budowlanych i modernizacyjnych.
- W niniejszej prognozie zaproponowano szereg działań ograniczających negatywne oddziaływanie zaplanowanych zadań na środowisko oraz przykłady kompensacji przyrodniczej.
- Podczas podejmowania działań inwestycyjnych należy brać pod uwagę lokalizację form ochrony przyrody, zakazy i nakazy wynikające z aktów prawa miejscowego, uchwał powołujących dane formy ochrony przyrody lub planów zadań ochronnych i planów ochrony ww. obszarów.
- Każdorazowe podjęcie działań inwestycyjnych wymaga przeprowadzenia postępowania określającego wpływ na środowisko w drodze odrębnej procedury.

16. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do projektu *Strategia Rozwoju Gminy Jeziorzany na lata 2025-2040*. Opracowanie zostało wykonane w oparciu o art. 46 oraz art. 47 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2026 poz. 670).

Głównym celem prognozy jest ustalenie czy zapisy projektu *Strategia Rozwoju Gminy Jeziorzany na lata 2025-2040* nie naruszają zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego a cele ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju są spójne z celami i priorytetami zaplanowanymi w dokumentach wyższego szczebla. Prognoza ma za zadanie także ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją postanowień ocenianego dokumentu oraz określić, czy istnieje prawdopodobieństwo powstawania w przyszłości konfliktów i zagrożeń w środowisku.

Prognoza ponadto określa i analizuje:

- istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu;
- istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
- cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu;
- przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na środowisko.

Przy sporządzaniu *Prognozy* zastosowano metody statystyczne i porównawcze, analizy i oceny dostosowane do stanu współczesnej wiedzy. Autor kierował się swoją wiedzą i doświadczeniem stosownie do stanu wiedzy współczesnej.

W projekcie *Strategia Rozwoju Gminy Jeziorzany na lata 2025-2040* obrano kierunki interwencji wynikające z dokumentów wyższego szczebla oraz dokumentów lokalnych. Na ich podstawie wyznaczono cele strategii, a także strategię ich realizacji.

W rozdziale 6 Prognozy scharakteryzowano obszar gminy Jeziorzany oraz oceniono istniejący stan środowiska.

W ramach tworzenia dokumentu prowadzona była szczegółowa ocena oddziaływania zadań pod kątem środowiskowym. Duża część zadań inwestycyjnych nie ma określonego zakresu, sposobu i charakteru prowadzenia prac, w związku z czym podanie konkretnych oddziaływań jest dosyć trudne i problematyczne. Zgodnie z powyższym w niniejszej Prognozie przedstawiono potencjalne oddziaływania, zidentyfikowane na podstawie oceny oddziaływania dla innych przedsięwzięć o zbliżonym zakresie. Zatem w ramach oceny skutków realizacji projektu *Strategia Rozwoju Gminy Jeziorzany na lata 2025-2040* na etapie opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przedstawiono potencjalne oddziaływanie bezpośrednie pośrednie, wtórne, skumulowane, stałe/długoterminowe, chwilowe/krótkoterminowe, pozytywne, negatywne i neutralne na następujące komponenty środowiska wykorzystując metodę macierzy interakcji:

• Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000;	• Klimat;
• Różnorodność Biologiczna;	• Klimat akustyczny;
• Ludzie;	• Wody (w tym JCW);
• Rośliny;	• Powierzchnia ziemi;
• Zwierzęta;	• Krajobraz;
• Powietrze;	• Zasoby naturalne;
	• Zabytki i dobra materialne.

W przypadku omawianego regionu istnieje niewielkie prawdopodobieństwo bezpośredniego lub pośredniego ryzyka oddziaływania na obszary cenne przyrodniczo. Należy jednak nadmienić, iż stopień, zakres oraz skutek oddziaływania (negatywny, pozytywny, neutralny) będzie mógł zostać oceniony z chwilą ustalenia dokładnego zakresu oraz rodzaju prowadzonych przedsięwzięć. W zależności od ich rodzaju może zostać nałożony obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, która może zakończyć się wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub odmową jej wydania, z uwagi na znaczne negatywne oddziaływania.

Projekt *Strategia Rozwoju Gminy Jeziorzany na lata 2025-2040* jest dokumentem o charakterze ogólnym i nie wskazuje zakresu ani szczegółów technicznych poszczególnych inwestycji. Należy mieć na uwadze uwzględnianie zasad ochrony środowiska podczas projektowania i planowania poszczególnych inwestycji.

Do negatywnych oddziaływań na środowisko podczas realizacji inwestycyjnych można zaliczyć:

- zmianę warunków siedliskowych;
- tworzenie barier w migracji zwierząt;
- wycinkę roślinności;
- użycie maszyn i urządzeń budowlanych (emisja hałasu, pyłu i wibracji);
- naruszeniem jego pierwotnego stanu obiektów zabytkowych;
- zajęcie terenów pod realizację zaplanowanych zadań infrastrukturalnych.

Pozytywne skutki realizacji planowanych zadań:

- pozytywny wpływ na bioróżnorodność;
- zapewnienie stabilności siedlisk przyrodniczych;
- mniejszy udział zanieczyszczeń bezpośrednio kierowanych do wód, ziemi i powietrza;
- poprawa stanu środowiska i jego elementów, w perspektywie długoterminowej;
- zminimalizowanie negatywnego oddziaływania podtopień;
- minimalizacja zużycia zasobów naturalnych.

Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych m.in. z rozbudową ciągów komunikacyjnych można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań.

Wykaz inwestycji zamieszczonych w *Strategia Rozwoju Gminy Jeziorzany na lata 2025-2040* powinien być realizowany zgodnie z zaleceniami wynikającymi z wydanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (dotyczy inwestycji, które rozpoczęły się w latach poprzednich i są kontynuowane). Podczas podejmowania nowych działań inwestycyjnych należy brać pod uwagę lokalizację form ochrony przyrody, zakazy i nakazy wynikające z aktów prawa miejscowego, uchwał powołujących dane formy ochrony przyrody lub planów zadań ochronnych i planów ochrony ww. obszarów. Każdorazowe podjęcie działań inwestycyjnych wymaga przeprowadzenia postępowania określającego wpływ na środowisko w drodze odrębnej procedury (decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach).

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych,
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych,
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu,
- odpowiedni wybór lokalizacji inwestycji, uwzględniając zapisy dokumentów lokalnych oraz dokumentów wyższego szczebla.

W przypadku gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji; tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt.

W kolejnych rozdziałach omówione zostały oddziaływania transgraniczne oraz rozwiązania alternatywne. W przypadku projektu *Strategia Rozwoju Gminy Jeziorzany na lata 2025-2040*, rozwiązaniem alternatywnym jest brak realizacji Strategii. Wszystkie działania zaproponowane do realizacji w ramach projektowanego dokumentu z założenia mają na celu poprawę jakości życia mieszkańców, a także stanu środowiska na terenie gmin i tym samym pozytywnie wpływać będą na zdrowie człowieka.

Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach dokumentu ma charakter regionalny i ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny. Na etapie prognozy stwierdzono, że realizacja projektu *Strategia Rozwoju Gminy Jeziorzany na lata 2025-2040* nie wskazuje możliwości negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

Przewidywane oddziaływanie działań zawartych w projekcie *Strategia Rozwoju Gminy Jeziorzany na lata 2025-2040* na wybrane elementy środowiska oddziaływania w formie opisowej zawarto w rozdziale 9 Przeanalizowano: przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko, obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, oddziaływanie na różnorodność biologiczną, rośliny i zwierzęta, ludzi, powietrze atmosferyczne, klimat, zabytki oraz dobra materialne, zasoby naturalne, wody, krajobraz i powierzchnię ziemi, hałas i promieniowanie elektromagnetyczne.

Kolejnym etapem przeprowadzenia prognozy oddziaływania na środowisko była analiza rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu. Zgodnie z Art. 51, ust.

2, pkt. 3b ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2026 poz. 670) przedstawiono rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

W niniejszej Prognozie oddziaływania na środowisko wskazano brak możliwości wystąpienia oddziaływania transgranicznego w związku z charakterem planowanych prac oraz ich lokalną skalą.

17. Zestawienie tabel i rysunków

Spis tabel

Tabela 1. Kierunki interwencji/tematyczne obszary wsparcia Podlaskiego OSI w kontekście realizacji celów SRWL.....	12
Tabela 2. Powiązania celów SR Jeziorzany z celami województwa lubelskiego	16
Tabela 3. Spójność ze strategią rozwoju ponadlokalnego	18
Tabela 4. Klasyfikacja stref zanieczyszczeń powietrza w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza.....	33
Tabela 5. Wynikowe klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej w latach 2022-2025 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia dla strefy lubelskiej	34
Tabela 6. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin	35
Tabela 7. Wyniki stężeń zanieczyszczeń w powietrzu w gminie Jeziorzany w 2025 roku	37
Tabela 8. Instalacje OZE na budynkach stanowiących własność gminy Jeziorzany	44
Tabela 9. Dopuszczalne poziomy hałasu w zależności od przeznaczenia terenu	46
Tabela 10. Jednolite Części Wód Powierzchniowych znajdujące się na obszarze gminy Jeziorzany	49
Tabela 11. Ocena stanu wód JCWP zlokalizowanych na terenie gminy Jeziorzany	52
Tabela 12. Charakterystyka Jednolitych Części Wód Powierzchniowych w obrębie których leży gmina Jeziorzany	54
Tabela 13. Obszary chronione wymienione w zał. IV RDW oraz ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo Wodne, znajdujące się na terenie JCWP, na obszarze gminy Jeziorzany	56
Tabela 14. Charakterystyka JCWPd zlokalizowanych na terenie gminy Jeziorzany	60
Tabela 15. Kompleksowa ocena stanu JCWPd.....	60
Tabela 16. Charakterystyka GZWP znajdujących się na terenie gminy Jeziorzany	62
Tabela 17. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie gminy Jeziorzany w latach 2022-2025	69
Tabela 18. Charakterystyka oczyszczalni ścieków zlokalizowanej na terenie gminy Jeziorzany	70
Tabela 19. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Jeziorzany w latach 2022-2025.....	70
Tabela 20. Charakterystyka ujęć wód zlokalizowanych na terenie gminy Jeziorzany.....	71
Tabela 21. Ogólna charakterystyka gleb w punktach pomiarowych nr. 273, 289 i 287	74
Tabela 22. Charakterystyka obszaru Natura 2000 znajdującego się na terenie gminy Jeziorzany	76
Tabela 23. Charakterystyka obszaru chronionego krajobrazu znajdującego się na terenie gminy Jeziorzany	77
Tabela 24. Siedliska natura 2000 stwierdzone na terenie gminy Jeziorzany	83
Tabela 25. Chronione gatunki zwierząt stwierdzone na terenie gminy Jeziorzany	84
Tabela 26. Struktura gruntów leśnych na terenie gminy Jeziorzany.....	88
Tabela 27. Charakterystykę krajobrazów zidentyfikowanych na terenie gminy Jeziorzany	92
Tabela 28. Najważniejsze problemy w ostatnich latach na terenie gminy Jeziorzany w zakresie poszczególnych komponentów środowiska	95
Tabela 29. Przegląd dokumentów europejskich i krajowych oraz zawartych w nich celów środowiskowych istotnych dla realizacji przedmiotowej Strategii	97
Tabela 30. Ocena oddziaływania na środowisko kierunków działań przewidzianych do realizacji w ramach projektu Strategii Rozwoju Gminy Jeziorzany na lata 2025-2040	106
Tabela 31. Opis oddziaływania kierunków działań przewidzianych do realizacji w ramach Strategii Rozwoju Gminy Jeziorzany na lata 2025-2040	124
Tabela 32. Zagrożenia zidentyfikowane dla przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Dolny Wieprz.....	142

Tabela 33. Cele działań ochronnych wyznaczone dla przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Dolny Wieprz.....	148
Tabela 34. Zakazy obowiązujące na terenie obszarze chronionego krajobrazu Pradolina Wieprza.....	156
Tabela 35. Ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów obszaru chronionego krajobrazu Pradolina Wieprza	156
Tabela 36. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia.....	190

Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie administracyjne gminy Jeziorzany na tle jednostek granicznych.....	30
Rysunek 2. Granice obrębów ewidencyjnych na terenie gminy Jeziorzany.....	31
Rysunek 3. Źródła ciepła na terenie gminy Jeziorzany.....	38
Rysunek 4. Strefy energetyczne warunków wiatrowych.....	41
Rysunek 5. Mapa temperatury na głębokości 2000 metrów pod powierzchnią terenu.....	42
Rysunek 6. Średni czas nasłonecznienia w ciągu roku na terenie Polski	43
Rysunek 7. Mapa nasłonecznienia Polski.....	43
Rysunek 8. Układ dróg różnych własności na terenie gminy Jeziorzany	47
Rysunek 9. Wody powierzchniowe na terenie gminy Jeziorzany	49
Rysunek 10. Zlewnie JCWP na terenie gminy Jeziorzany	51
Rysunek 11. JCWPd na terenie gminy Jeziorzany	59
Rysunek 12. Lokalizacja GZWP w zasięgu których leży gmina Jeziorzany.....	61
Rysunek 13. Zagrożenie powodzią na tle granic gminy Jeziorzany.....	64
Rysunek 14. Zagrożenie podtopieniami na tle granic gminy Jeziorzany	65
Rysunek 15. Zagrożenie suszą atmosferyczną na terenie gminy Jeziorzany.....	67
Rysunek 16. Zagrożenie suszą rolniczą na terenie gminy Jeziorzany	67
Rysunek 17. Zagrożenie suszą hydrologiczną na terenie gminy Jeziorzany.....	68
Rysunek 18. Zagrożenie suszą hydrogeologiczną na terenie gminy Jeziorzany	68
Rysunek 19. Łączne zagrożenie suszą łączną na terenie gminy Jeziorzany.....	69
Rysunek 20. Charakterystyka aglomeracji Jeziorzany	70
Rysunek 21. Lokalizacja ujęć wody na tle granic gminy Jeziorzany	71
Rysunek 22. Obiekty hydrotechniczne znajdujące się na terenie gminy Jeziorzany.....	72
Rysunek 23. Formy ochrony przyrody na tle gminy Jeziorzany.....	75
Rysunek 24. Korytarze ekologiczne przebiegające przez teren gminy Jeziorzany.....	78
Rysunek 25. Rozmieszczenie chronionych gatunków ryb i minogów na terenie gminy Jeziorzany.....	79
Rysunek 26. Rozmieszczenie chronionych gatunków płazów na terenie gminy Jeziorzany	80
Rysunek 27. Rozmieszczenie chronionych gatunków ptaków na terenie gminy Jeziorzany	81
Rysunek 28. Rozmieszczenie siedlisk przyrodniczych o znaczeniu dla Wspólnoty na terenie gminy Jeziorzany	82
Rysunek 29. Rozmieszczenie siedlisk przyrodniczych na terenie gminy Jeziorzany.....	85
Rysunek 30. Rozmieszczenie siedlisk przyrodniczych na terenie gminy Jeziorzany.....	86
Rysunek 31. Rozmieszczenie chronionych gatunków zwierząt na terenie gminy Jeziorzany	87
Rysunek 32. Tereny leśne na terenie gminy Jeziorzany	89
Rysunek 33. Tereny leśne gminy Jeziorzany z podziałem na skład drzewostanu	89
Rysunek 34. Krajobrazy zidentyfikowane na terenie gminy Jeziorzany	91
Rysunek 35. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Jeziorzany.....	138